

סֵפֶר

בְּרִית שְׁלוֹם

כולל דינים והנהגות ישרות, דרושים ושיחות נחמדות ויקרות. ענינים נוראים ונפלאים, משמחי לב ומעוררים לקיים מצות מילה, להכניס בנו בבריתו של אברהם אבינו בשמחה עצומה, ולהאיר על נפשו הארת נעם זיו שכינת עזו ותברך.

בנוי ומיסד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו
ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון
הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו
ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי
תכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לקפוס על-ידי
חסידו ברסלב
עיה"ק ירושלים תובכ"א

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה
וכל ספרי אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
וספרי תלמידיו הקדושים

בארץ ישראל
יבנאל עיר ברסלב
גליל

בארצות הברית
מתיבתא היכל הקודש – חסידי ברסלב
Mesifta Heichal Hakodesh
1129-42nd street
Brooklyn N.Y. 11219

מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב בארץ ובחו"ל
שע"י עמותת "ישמח צדיק – קהילת ברסלב בגליל"
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א – הצדיק מיבנאל
רח' רבי נחמן מברסלב 1, ת.ד. 421 יבנאל, 15225
טלפון רב קווי: 04-6708356 – פקס: 04-6708359

Web site: www.moharosh.org E-Mail: breslevcity@gmail.com

הקדמה

אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שַׁבַּת קל): כָּל מִצְוָה שֶׁקִּבְלוּ
עֲלֵיהֶם בְּשִׂמְחָה כְּגוֹן מִלָּה, דְּכַתִּיב (תהלים
ק"ט): "שֵׁשׁ אָנֹכִי עַל אִמְרֹתֶיךָ כְּמוֹצֵא שָׁלֹל רַב",
עֲדִין עוֹשִׂין אוֹתָהּ בְּשִׂמְחָה, וְדַבֵּר פֶּלֶא עַל גְּבֵי
פֶּלֶא, שִׂמְחוֹת מִלָּה כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מְקִימִים
בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה מְאֹד, וְאֶפְלוּ אֵלֶיךָ שְׂרָחוּקִים עֲדִין
מְקִיּוֹם הַמִּצְוֹת, עִם כָּל זֹאת עַל מִצְוֹת מִלָּה הֵם
מְאֹד מְאֹד מְקַפִּידִים, וְאֶפְלוּ שֶׁבִשְׂאֵר מִצְוֹת, כְּגוֹן:
שַׁבַּת, אוֹ תַפְלִין, אוֹ כְּשֵׁרוֹת הַמֵּאֲכָלִים וְכוּ' וְכוּ',
עֲדִין הֵם רְחוּקִים עַד מְאֹד, אֲבָל בְּמִצְוֹת מִלָּה כָּלֵם
מִהַדְרִין לְקַיֵּם, וְאִין זֶה אֵלֶּא מַחֲמַת מֵאִמְרָם ו"ל
(ש"ס): כָּל מִצְוָה שֶׁמָּסְרוּ יִשְׂרָאֵל עֲצָמָן עֲלֵיהֶם
לְמִיתָה בְּשַׁעַת גְּזֵרַת הַמַּלְכוּת, כְּגוֹן: עֲבוּדַת כּוֹכָבִים
וּמִלָּה, עֲדִין הִיא מַחֲזֶקֶת בַּיָּדָם. וְלִכֵּן רוֹאִים, שֶׁעַד
עַכְשָׁיו אֶפְלוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם עַל
קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, וְלֹא יִמְירוּ אֶת דָּתָם, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי
רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן פ'), שֶׁרְאִינוּ
בַּחוּשׁ, שֶׁאֶפְלוּ כַּמָּה אֲנָשִׁים קָלִים וּפְחוּתִים מְסֻרוּ
אֶת נַפְשָׁם עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, הָעֶקֶר לֹא לְהַמִּיר דָּתָם,

ברית שלום

וכן רואים בחוש, שאפלו הכי רחוקים נזהרים
 במצות מילה, אין זה אלא מחמת דבקות נשמתם
 באין סוף ברוך הוא, כי בשרשם כל בר ישראל
 הוא חלק אלוק ממעל ממש, דבוק בעצם עצמיות
 אלקותו יתברך. ולכן דיקא בשתי מצוות אלו,
 נשמות ישראל שמחים ועליזים לקימם במסירות
 נפש הכי גדולה. ולכן הוא דבר גדול להיות נוכח
 בברית מילה, כי אז אליהו מלאך הברית נמצא,
 ויכולים לפעל אז הרבה ישועות בכלליות
 ובפרטיות, וכן כל מי שמצטרף בברית מילה,
 נמחלים לו כל עוונותיו, כי אז השכינה מצויה שם,
 ויורדת אז הארה גדולה מן השמים, ומי שרק בא
 להצטרף לברית מילה, וכונתו אז לקבל פני אליהו
 הנביא, ויודע אשר עכשו הוא זמן קרבן, שהאב
 מקריב את בנו לקרבן לפני השם, כמובא בזהר
 (לד-לך צג): זכאין אינון ישראל, דעבדין קרבנא
 דרענא לקדשא בריך הוא, דמקריבין בנייהו
 לתמניא יומין לקרבנא. וכד אתגזרו עאלו בהאי
 חולקא טבא דקדשא בריך הוא, דכתיב (משלי י):
 "וצדיק יסוד עולם", וכיון דעאלו בהאי חולקא
 דצדיק אקרון צדיקים, ודאי כלם צדיקים. ועל-כן
 לעולם יירשו ארץ; ולכן כל מי שרק נמצא שם

ה ברית שלום

— נמחלים לו עוונותיו, ולכן הוא דבר גדול מאד להיות בעת ברית מילה, כי אז הוא עת רצון גדול בשמים, והקדוש-ברוך-הוא שמח מאד עם האדם שמביא את בנו לקרבן למול אותו. ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא לך-לך): חביבה המילה, שנשבע הקדוש-ברוך-הוא לאברהם, שכל מי שהוא מהול, אינו יורד לגיהנום; ואמרו חכמינו הקדושים (נדרים לא:): גדולה מילה, שכל המצוות שעשה אברהם אבינו, לא נקרא שלם עד שמל, שנאמר (בראשית יז): "התהלך לפני והיה תמים". דבר אחר, גדולה מילה, שאלמלא היא, לא ברא הקדוש-ברוך-הוא את עולמו, שנאמר (ירמיהו לג): "כה אמר ה', אם לא בריתי יומם ולילה, חקות שמים וארץ לא שמתיו"; ואמרו (נדרים לב:): גדולה מילה, ששקולה כנגד כל המצוות שבתורה, שנאמר (שמות לד): "כי על-פי הדברים האלה" וגו'; ומחמת גדל מעלת מצות מילה, שבזכותה נזכה להגאל, כמאמרם ז"ל (מדרש אגדה בראשית): אף-על-פי שאין לישראל מעשים טובים, הקדוש-ברוך-הוא גואלם בזכות המילה; אמרתי לקבץ יחד לפנדק אחד כל עניני ברית ומילה, ולהאיר על נפשנו הארת האין סוף ברוך הוא, וננרו את גאלת ופדות נפשנו, ונזכה

בְּרִית שְׁלוֹם

ו

לְרֵאוֹת בְּנִחָמַת צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם בְּמַהֲרָה בְיָמֵינוּ,
אָמֵן!

סְעֵדַת שְׁלוֹם זְכָר

נוֹהֲגִים בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁנוֹלָד בֶּן זְכָר,
שְׁמֵת־קִבְּצִים בְּבֵית הַיּוֹלְדוֹת, אוֹ בְּבֵית-הַמְדָּרָשׁ,
מְקוֹם קְבוּץ שְׁמֵת־קִבְּצִים שֶׁם רַבִּים, וְעוֹשִׂים סְעֵדָה
וּמִשְׁתָּה, וּמְקוֹרוֹ בְּגִמְרָא (בְּבֵא קָמָא פ.): מְכִי אֲתָא רַב
לְכַבֵּל. רַב וּשְׁמוּאֵל וְרַב אָסִי אֵיקְלְעוּ לְבֵי שְׁבוּעַ
הַבֶּן, וְאָמְרֵי לֵה לְבֵי יִשׁוּעַ הַבֶּן. וְכָתַב רַבְנֵי תָם
(תוֹסְפוֹת דְּבוּר הַמִּתְחִיל: לְבֵי יִשׁוּעַ הַבֶּן: פְּרוּשׁ שְׁנוּלָד שֶׁם בֶּן,
וְעַל שֵׁם שֶׁהוּלָד נוֹשֵׁעַ וְנִמְלֵט מִמְּעֵי אִמּוֹ, כְּדָכְתִּיב (יִשְׁעִיָּה סו):
”וְהַמְּלִיטָה זְכָר”, נִקַּט לְשׁוֹן יִשׁוּעַ, וְהָיוּ רַגִּילִים
לַעֲשׂוֹת סְעֵדָה. וְכֵן הוּא בְּדִבְרֵי הַרַמְ”א (יּוֹרְה דְּעָה,
סִימָן רִסָּה, סְעִיף יב): נְהָגוּ לַעֲשׂוֹת סְעֵדָה וּמִשְׁתָּה
בְּלֵיל שַׁבַּת לְאַחַר שְׁנוּלָד זְכָר, נִכְנָסִים אֶצֶל הַתִּינוּק
לְטַעַם שֵׁם, וְהוּא גַם-כֵּן סְעֵדַת מְצוּנָה, עֵינֵי שֵׁם. וַיֵּשׁ
אוֹמְרִים טַעַם לְסְעֵדָה זֶה, שֶׁנִּכְנָסִים אֶצֶל הַתִּינוּק
לְנַחֲמוֹ, עַל שֶׁהוּא אָבֵל שֶׁשָּׁכַח תּוֹרָתוֹ שֶׁלְמַד בְּמַעֲי
אִמּוֹ, כְּמֵאֲמָרָם ז”ל (נִדָּה ל:): כְּשֶׁהַתִּינוּק נִמְצָא

בְּרִית שְׁלוֹם

ז

בְּמַעֲי אָמוּ, מְלַמְּדִים אוֹתוֹ אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ,
וְכִיּוֹן שְׂיוּצָא לְאוֹר הָעוֹלָם, בָּא מְלַאךְ וְסוֹטְרוֹ עַל
פִּיּוֹ וְשׁוֹכַח הַכֹּל. וְלִכֵּן אוֹכְלִים מְאֹכֵל אֲבֵלִים, שֶׁהֵם
עֲדָשִׁים, וְכֹל מִינֵי קִטְנִיּוֹת. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים טַעַם
לְסַעֲדָה זֹו שֶׁנִּקְרָאת 'שְׁלוֹם זְכָר', שֶׁבָּאִים לְקַבֵּל פְּנֵי
הַזְּכָר שֶׁנּוֹלֵד, וְהוּא עַל דֶּרֶךְ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים (נִדָּה לֹא): כִּיּוֹן שֶׁבָּא זְכָר בְּעוֹלָם — בָּא
שְׁלוֹם בְּעוֹלָם; וְכֵן נוֹהֲגִים לְבָרֵךְ אֶז אֶת אָבִי הַבֵּן,
שֶׁיִּזְכֶּה לְהַכְנִיסוֹ לְבְרִיתוֹ שֶׁל אֲבִרָהּם אָבִינוּ בְּעֵתוֹ
וּבְזַמְנוֹ, וְהוּא עַל דֶּרֶךְ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(שַׁבַּת יב.): שַׁבַּת הִיא מְלֻזְעָק, וּרְפוּאָה קְרוּבָה לְבוֹא;
כִּי הַתֵּינּוֹק צָרִיךְ בְּרֻכָה מִיַּחַדָּת שְׁלֹא יִחַלֶּה, וְלֹא
יִהְיֶה צָהֵב, שְׂיוֹכְלוֹ לַעֲשׂוֹת הַבְּרִית בְּעֵתוֹ וּבְזַמְנוֹ,
כִּי בְּשַׁבַּת — אֶז הַזְּמַן לְבָרֵךְ אֶת הַחוּלָה.

לֵיל בְּרִית יִצְחָק, שְׁקוֹרִין (וְוֹאךְ נֶאֱכַט)

בְּלֵילָה קִדְם הַבְּרִית, נוֹהֲגִים לְהַתְאַסֵּף בְּבֵית
הַיּוֹלְדוֹת, שֶׁשֵּׁם נִמְצָא הַתֵּינּוֹק, וְעוֹשִׂים סַעֲדָה. וַיֵּשׁ
אוֹמְרִים שֶׁהִיא סַעֲדַת מְצוּהָ, שֶׁנוֹטְטִים יָדִים לְסַעֲדָה

ברית שלום

קבועה, ויש אומרים שרק אוכלים מיני תרגימה ומזונות. ומספרים ספורי צדיקים, ומרבים להזכיר שמות של צדיקים, שזכותם תגן על התינוק, שמחר יהיה הברית, וכל אחד מברך את בעל הברית ברכת 'לחיים', ושהברית יהיה בעתו ובזמנו, והכל כדי להציל את התינוק, ושתהיה לו שמירה. ונוהגים אז לקרות שמע אצל התינוק שנולד, והכל כדי לשמר אותו, שלא יתאחזו, חס ושלום, החיצונים בו. יש אומרים רק פסוק: "שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד", "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", ויש שמוסיפים גם פרשה ראשונה של קריאת שמע, שהיא "ואהבת את הוי"ה אלקיך וגו', ואחר-כך אומרים: "המלאך הגואל אותי מכל רע, יברך את הנערים, ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק, וידגו לרב בקרב הארץ", ויש שמוסיפים בלשון אידיש: "וויפיל נעגל אופין דאך, אזויפיל מלאכים אוף דער וואך", והכל לסימן טוב ולמזל טוב ולשמירה.

והיא זכות גדולה כשמנין אנשים מתקבצים, וכל אחד קורא קטע מהזהר המדבר ממעלת ברית מילה.

סדר מאמרי הזהר (מפרשת לך-לך צב):

שְׁנַהֲגוּ לְלַמַּד בְּלַיִל בְּרִית יִצְחָק
הַנִּקְרָא וּוּאךְ נֶאֱכַט

רַבִּי אַבְא הָוָה אֲתִי מִטְּבֵרְיָה לְבִי
טְרוּנִיָּא דְחֻמוֹי, וְרַבִּי יַעֲקֹב
בְּרִיָּה הָוָה עֲמִיָּה. אֲעָרְעוּ בְּכַפֵּר
טְרִשָּׂא, כִּד בְּעוּ לְמִשְׁכַּב. אָמַר רַבִּי

מראה אש

סדר מאמרי הזהר (מפרשת לך-לך)
שְׁנַהֲגוּ לְלַמַּד בְּלַיִל בְּרִית יִצְחָק
הַנִּקְרָא וּוּאךְ נֶאֱכַט

רַבִּי אַבְא הָוָה אֲתִי מִטְּבֵרְיָה לְבִי טְרוּנִיָּא דְחֻמוֹי:
רַבִּי אַבְא בָּא מֵעִיר טְבֵרְיָה לְבֵית הַשְּׂרָרָה שֶׁל
חֻמוֹי. וְרַבִּי יַעֲקֹב בְּרִיָּה הָוָה עֲמִיָּה, וְרַבִּי יַעֲקֹב בְּנוֹ
הָיָה עִמּוֹ. אֲעָרְעוּ בְּכַפֵּר טְרִשָּׂא, בְּאֲמִצֵּע דְרַכָּם
הִגִּיעוּ לְכַפֵּר טְרִשָּׂא. כִּד בְּעוּ לְמִשְׁכַּב, כְּשֶׁרְצוּ לְלַכֵּת
לִישָׁן, אָמַר רַבִּי אַבְא לְמַרְיָה דְּבֵיתָא, אָמַר רַבִּי אַבְא

אָבֵא לְמַרְיָה דְּבֵיתָא: אֵית הָכָא
 תְּרַנְגוּלָא? אָמַר לִיה מָאֲרָה דְּבֵיתָא:
 אָמַאי? אָמַר לִיה: בְּגִין דְּקְאִימְנָא
 בְּפִלְגוּת לִילִיא מִמָּשׁ, אָמַר לִיה: לֹא
 אֶצְטְרִיךְ, דְּהָא סִימְנָא לִי בְּבֵיתָא,
 דְּהָדִין טְקֵלָא דְקָמִי עֲרִסָאִי, מְלִינָא לִיה
 מִיָּא, וְנָטִיף טִיף טִיף, וּבְפִלְגוּת לִילִיא

מְרָאָה אִשׁ

לְבַעַל-הַבַּיִת אֵיפֹה שְׁנַתְּאֲכֶסְנוּ שָׁם, אֵית הָכָא
 תְּרַנְגוּלָא, הָאֵם יֵשׁ כָּאן תְּרַנְגוּל? אָמַר לִיה מָאֲרָה
 דְּבֵיתָא אָמַאי, שְׁאַל בְּעַל-הַבַּיִת: לָמָּה אַתֶּם צְרִיכִים
 תְּרַנְגוּל? אָמַר לִיה: בְּגִין דְּקְאִימְנָא בְּפִלְגוּת לִילִיא
 מִמָּשׁ, וְהָשִׁיב לוֹ רַבִּי אָבֵא: אָנִי נוֹהֵג לְקוּם בְּחֻצוֹת
 הַלַּיְלָה מִמָּשׁ, וְלִכְּן אָנִי צְרִיךְ תְּרַנְגוּל שְׂעִיר אוֹתִי
 מִשְׁנַתִּי. אָמַר לִיה, אָמַר לוֹ בְּעַל-הַבַּיִת לְרַבִּי אָבֵא:
 לֹא אֶצְטְרִיךְ, אַתָּה לֹא צְרִיךְ תְּרַנְגוּל, דְּהָא סִימְנָא
 לִי בְּבֵיתָא, כִּי יֵשׁ לִי סִימֵן בְּבֵית מְתִי הוּא חֻצוֹת
 מִמָּשׁ. דְּהָדִין טְקֵלָא דְקָמִי עֲרִסָאִי, יֵשׁ לִי מִשְׁקָל,
 שְׂאֵתָה רוּאָה שְׁהוּא לְפָנִי מִטְתִּי. מְלִינָא לִיה מִיָּא,
 אָנִי מְמַלָּא אוֹתוֹ עִם מַיִם, וְנָטִיף טִיף טִיף, וְהוּא

מִמֶּשׁ, אֶתְרָקוּ כְּלָהוּ מִיָּא, וְאֶתְגַּלְגַּל
הַאִי קִיטְפָא וְנָהִים, וְאֶשְׁתַּמַּע קָלָה
בְּכָל בֵּיתָא, וְכַדִּין הוּא פִּלְגוֹת לִילִיא
מִמֶּשׁ, וְחַד סָבָא הוּא לִי, דְהוּא קָם
בְּכָל פִּלְגוֹת לִילִיא, וְאֶשְׁתַּדָּל
בְּאוֹרֵיתָא, וּבְגִינֵי כֶּךָ עֶבֶד הָאִי. אָמַר

מראה אש

נוטף טפות טפות, ובפלגות ליליא ממש, ובדיוקן
בחצות לילה אתרקו כלהו מיא, מתרוקן כל המים,
ואתגלגל האי קיטפא ונהים, ומתגלגל ויורד הכלי
הדבוק במשקל ועושה רעש, ואשתמע קלה בכל
ביתא, ונשמע הקול בכל הבית. וכדין הוא פלגות
ליליא ממש, ואז הוא חצות לילה ממש, וחד סבא
הוה לי, נתאכסן אצלי זקן אחד, דהוה קם בכל
פלגות ליליא, שהיה קם בכל חצות לילה, ואשתדל
באורייתא, ועסק בתורה, ובגיני כן עבד האי,
ובשביל זה עשה ותקן בביתי את הכלי הזה
שמחבר למשקל, ובתחלת הלילה ממלאים אותו
עם מים, ויש שמה נקב קטן, והמים מטפטפים,
וכשמתרוקנים כל המים, אזי המשקל מוציא רעש

רַבִּי אַבָּא: בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְשַׁדְרַנִּי
 הָבָא, בְּפִלְגוֹת לִילִיא נְהִים הָהוּא
 גִּלְגָּלָא דְקִיטְפָא. קָמוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי
 יַעֲקֹב, שָׁמְעוּ לְהָהוּא גִבְרָא, דְהָוָה
 יְתִיב בְּשַׁפּוּלֵי בֵיתָא, וְתָרִין בְּנוֹי
 עִמָּה, וְהָוָה אָמַר: כְּתִיב: "חֲצוֹת לַיְלָה

מראה אש

גדול. ומאז אני משתמש עם הכלי הזה, וזה מעורר
 אותי לחצות, ואיני צריך לתרנגול, כי הקול של
 המשקל מעורר את כל בני הבית. אמר רבי אבא,
 בריך רחמנא דשדרני הכא, אמר רבי אבא, ברוך
 השם, ששלחני להיות פה. בפלגות ליליא נהים
 ההוא גלגלא דקיטפא, כשהגיע חצות לילה ונגמרו
 המים, אז התחיל המשקל שהתרוקן להתגלגל
 ולעשות רעש בבית. קמו רבי אבא ורבי יעקב, ואז
 נתעוררו רבי אבא ובנו רבי יעקב מהשנה, שמעו
 לההוא גברא, כבר שמעו את הבעל-הבית
 שנתעורר לפניהם מהשנה, והוה יתיב בשפולי
 ביתא, שישב בפנה בביתו, ותריין בנוי עמה, ושני
 בנוי היו עמו. והוה אמר, והיה בעל-הבית אומר

אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךְ׃
 מֵאֵי קָא חָמָא דְדוּד דְּאִיהוּ אָמַר חֲצוֹת
 לַיְלָה, וְלֹא בַחֲצוֹת לַיְלָה? אֵלֹא חֲצוֹת
 לַיְלָה וְדַאי לְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר
 חָכִי, וְכִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא חָכִי אֶקְרִי?
 אִין דְּהָא חֲצוֹת לַיְלָה מִמַּשׁ קִדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא אֲשֶׁתִּכַּח וְסִיעֲתָא דִּילָהּ,

מראה אש

את הפסוק כתיב (תהלים קיט, סב): "חצות לילה
 אקום להודות לך על משפטי צדקך"; מאי קא
 חמא דוד דאיהו אמר חצות לילה, מה ראה דוד
 המלך לומר חצות לילה ולא בחצות לילה, ולא
 אמר בחצות לילה אני קם, ומה הלשון חצות
 לילה? אלא חצות לילה ודאי לקדשא בריך הוא
 אמר חכי, אלא אמר את זה להקדוש-ברוך-הוא,
 שהוא מלך מלכי המלכים, ואז בנקדת חצות
 מאירה המלכות. וכי קדשא בריך הוא חכי אקרי,
 האם הקדוש-ברוך-הוא בעת חצות לילה, שאז
 מאירה המלכות, כך נקרא? אין — כן, נקרא אז
 כביכול הקדוש-ברוך-הוא בשם חצות, דהא חצות

וּכְדִין הִיא שְׁעֵתָא דְעֵיל בְּגִנְתָּא דְעָדָן לְאַשְׁתַּעֲשַׁע עִם צְדִיקָיָא.

מראה אש

לִילָה מִמָּשׁ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשַׁתְּכַח וְסִיעֵתָא דִילָהּ, כִּי בֵּעַת חֲצוֹת לִילָהּ, אֲזִי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ נִמְצָא וְכֹל פְּמִלְיָה דִילָהּ, שְׁהֵם הַמְּלֹאכִים, שְׁנִבְרָאוּ מִתּוֹרְתָם שֶׁל הַצְּדִיקִים, שֶׁלְּמַדּוֹ בְּעֵנֵי וּבְדַחֲקָא, וְחִדְשׁוֹ חִדּוּשִׁים אֲמִתִּיִּים. וּכְדִין הִיא שְׁעֵתָא דְעֵיל בְּגִנְתָּא דְעָדָן לְאַשְׁתַּעֲשַׁע עִם צְדִיקָיָא, וְאֲזִי הוּא הַזְּמַן, שֶׁכְּבִיכּוֹל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִתְעַלָּה וְנִקְרָא מַלְכוּת, כִּי אֲזִי מִמְּלִיכִים אוֹתוֹ, וְאֲזִי הוּא נִכְנָס לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצְּדִיקִים בְּגִן-עָדָן הָעֲלִיּוֹן. וְאִם נִמְצָאִים כָּאֵן לְמִטָּה בְּזֵה הָעוֹלָם אֲזִי צְדִיקִים שְׁהֵם עֲרִים, וְלוֹמְדִים תּוֹרָה, וּמְחַדְּשִׁים חִדּוּשִׁים, וְשׁוֹפְכִים נַפְשָׁם לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַפְלוּת וְתַחֲנוּגִים, וּמִיַּחֲדִים יַחֲוּדִים, בְּזֵה גּוֹרְמִים שְׁעֲשׂוּעַ גָּדוֹל בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁתַּעֲשַׁע עִם אֱלוֹ הַנְּשָׁמוֹת, וְאִין עוֹד שְׁעֲשׂוּעַ כְּזֵה לְמַעְלָה, כְּמוֹ בְּנִקְדַת חֲצוֹת שְׁעֲרִים הַצְּדִיקִים אֲזִי, וְלוֹמְדִים תּוֹרָה וּמְחַדְּשִׁים חִדּוּשִׁים, וּמְדַבְּקִים אֶת עֲצָמָם בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי יַעֲקֹב: וְדַאי
 נִשְׁתַּתְּףָּ בְּשִׁכְנִיתָא, וְנִתְחַבֵּר
 בְּחֻדְא, קָרִיבוּ וְיִתִּיבוּ עִמִּיהּ, אָמְרוּ
 לִיהּ: אֵימָא מְלָה דְפּוּמָךְ דְּשִׁפּוּר
 קְאָמְרַתְּ, מָנָא לָךְ הָאֵי? אָמַר לוּן: מְלָה
 דָּא אוּלִּיפְנָא מְסַבְּאֵי. וְתוּ הוּהּ אָמַר,

מראה אש

וְאִיךְ שִׁשְׁמְעוּ זֹאת מִבְּעַל־הַבַּיִת שֶׁיֵּשֵׁב בַּפְּנֵה
 בְּבֵיתוֹ, שְׂאוֹמֵר אֶת זֹאת לְשָׁנֵי בְּנָיו, אָמַר רַבִּי
 אַבָּא לְרַבִּי יַעֲקֹב בְּנוֹ: וְדַאי נִשְׁתַּתְּףָּ בְּשִׁכְנִיתָא כֵּן
 הוּא בּוֹדֵאֵי כְּמוֹ שֶׁהֵם אוֹמְרִים, שְׂאֵז מִשְׁתַּתְּפִים עִם
 הַשִּׁכְנֵה שֶׁנִּקְרָאת מַלְכוּת, וְהִבָּה וְנִתְחַבֵּר בְּחֻדְא,
 בּוֹאוּ וְנִתְחַבֵּר עִם בְּעַל־הַבַּיִת וְשָׁנֵי בְּנָיו. קָרִיבוּ
 וְיִתִּיבוּ עִמִּיהּ, הִתְקַרְבוּ וְיִשְׁבוּ עִמּוֹ. אָמְרוּ לִיהּ רַבִּי
 אַבָּא וְרַבִּי יַעֲקֹב בְּנוֹ: אֵימָא אָמַר לָנוּ מְלָה דְפּוּמָךְ
 דְּשִׁפּוּר קְאָמְרַתְּ, אֶת הַדְּבָר הַזֶּה שֶׁאָמְרַתְּ, שְׂבִאֲמָצַע
 הַלִּילָה כְּבִיכּוֹל הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִקְרָא חֲצוֹת —
 טוֹב וְיָפָה אָמְרַתְּ, אֲבָל אָמַר לָנוּ מָנָא לָךְ הָאֵי מִמֵּי
 שֶׁמַּעַתָּ אוֹתוֹ? אָמַר לוּן: מְלָה דָּא אוּלִּיפְנָא מְסַבְּאֵי.

דַּתְּלַת שַׁעֲתָא קַמִּיתָא דְּלִילִיא, כָּל
 דִּינִין דְּלַתְתָּא מִתְּעָרִין וְאִזְלִין וְשִׂאֲטִין
 בְּעֵלְמָא, וּבְפִלְגֹת לִילִיא מִמָּשׁ קִדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא אֲתַעַר בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְדִינִין
 דְּלַתְתָּא לָא מִשְׁתַּכְּחִין, וְכָל נְמוּסִין
 דְּלַעִילָא בְּלִילִיא לָא אֲשַׁתְּכָחוּ, אֲלֵא
 בְּפִלְגֹת לִילִיא מִמָּשׁ, מְנַלְן?

מראה אש

עָנָה וְאָמַר לָהֶם בְּעַל־הַבַּיִת: אֵת הַדְּבָר הַזֶּה
 שָׁמַעְתִּי מִהַסָּבָא שְׁלִי, וְתוּ הָוּה אָמַר, וְעוֹד אָמַר לִי
 הַסָּבָא, דַּתְּלַת שַׁעֲתָא קַמִּיתָא דְּלִילִיא, שְׁהַשְּׁלַשׁ
 שָׁעוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת שֶׁל הַלֵּילָה, כָּל דִּינִין דְּלַתְתָּא
 מִתְּעָרִין וְאִזְלִין וְשִׂאֲטִין בְּעֵלְמָא, כָּל הַדִּינִים
 וְהַחִיצוֹנִים שׁוֹלְטִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם, לְהַזִּיק אֶת
 בְּנֵי־אָדָם שְׂאִינָם עוֹשִׂים כְּלוּם. וּבְפִלְגֹת לִילִיא
 מִמָּשׁ וּבְדִיוֹק בְּחֻצוֹת לֵילָה מִמָּשׁ, אִזְ קִדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא אֲתַעַר בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, אִזִּי הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא
 נִכְנָס לְגַן־עֵדֶן, וְדִינִין דְּלַתְתָּא לָא מִשְׁתַּכְּחִין, וְאִז
 כָּבֵר לָא נִמְצְאִים בְּעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן שׁוּם דִּינִים, וְכָל
 נְמוּסִין דְּלַעִילָא בְּלִילִיא לָא אֲשַׁתְּכָחוּ, אֲלֵא בְּפִלְגֹת

מֵאֲבָרָהֶם, דְּכָתִיב: "וַיַּחֲלֶק עֲלֵיהֶם

מֵרֵאָה אֵשׁ

לִילֵיא מִמֶּשׁ, וְכָל הַהֲנַהֲגוֹת הַנוֹהֲגוֹת בְּעוֹלָמוֹת
הָעֲלִיוֹנִים בְּלִילָה, הֵינּוּ הַזּוֹנוּגִים וְהַיְחוּדִים
הָעֲלִיוֹנִים, לֹא נִמְצְאִים אֶלָּא בַּחֲצוֹת לֵילָה מִמֶּשׁ.
מִנָּחַן מֵאִיפָה אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים זֹאת? מֵאֲבָרָהֶם, דְּכָתִיב
אֶצְלוֹ (בְּרֵאשִׁית י"ד, טו): "וַיַּחֲלֶק עֲלֵיהֶם לֵילָה",
בְּשַׁעַה שְׁיֻצָּא לֶלֶחֶם עִם הַסֹּטְרָא אַחֲרָא, שְׂרוּצִים
לְהַפְרִיד בֵּין ד' לַה', כִּי הַמְּלָכוֹת נִקְרָאת דְּל"ת,
לְשׁוֹן דְּלָה וְעֲנִיָּה, כְּמוֹבֵא בְּדַבְּרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-
מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן מ"ט) וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(נִדְרִים מ"א.): אֵין עָנִי אֶלָּא בְּדַעַת, וְכִשְׂאִין אָדָם מִכִּיר
אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵין לָךְ עֲנִיּוֹת יוֹתֵר גְּדוּלָה
מִזּוֹ, כִּי הוּא מְכַנֵּס בְּדַעַתוֹ כְּאֵלוֹ הַכֹּל טַבַּע וּמְקַרָּה
וּמְזֵל, שְׂאֵז סוֹבֵל צְרוֹת וְיִסוּרִים, דְּחֻקוֹת וְעֲנִיּוֹת.
אַבֵּל תִּכְרַף-וּמִיד כְּשֶׁמְקַדֵּשׁ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מִגְּלָה כ"ג): לֵית קְדֻשָּׁה פְּחוֹת
מֵעֲשָׂרָה, שְׁזָה סוּד י' שְׁמִמְשִׁיךְ לְתוֹךְ הַד', וְנַעֲשֶׂה
ה', וְלִכְן הַמְּלַחֲמָה הֵיטָה עִם הַסֹּטְרָא אַחֲרָא, שְׁזָה
"אַרְבַּעַה מְלָכִים אֶת הַחֲמֻשָּׁה", הֵינּוּ שְׂרָצוֹ לְהַפְרִיד
בֵּין הֵי' לְהַד', וְעַל זֶה לָחֵם אֲבָרָהֶם אָבִינוּ, וְדִיקָא

לִילָה" בְּמִצְרַיִם, "וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה"; וּבְאַתְרֵינָּן סְגִיאיִן בְּאוֹרֵיתָא הַכִּי

מראה אש

בַּחֲצוֹת לַיְלָה הוּא נִצַּח אוֹתָם, כִּי אָז הוּא הַזְּמַן
לְהַשְׁלִים אֶת הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא ה' תַּתְּאָה, וּלְהַחֲדִיר
בְּעֲצָמוֹ אֲמוֹנַת אֱמֶן, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל,
וְהַכֵּל לְכֹל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, וְכַמוֹ-כֵּן מְצִינּוּ
בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יב, כט): "וַיְהִי בַּחֲצֵי
הַלַּיְלָה"; כִּי יִשׁוּעַתָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל הִיְתָה דִּיקָא בַּחֲצֵי
הַלַּיְלָה, שֶׁאֵז נִקְדַּת חֲצוֹת, וְאָז הוּא עֵת רְצוֹן גָּדוֹל
מְאֹד, שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ מִשְׁתַּעֲשֵׂע עִם
נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, שֶׁכָּבֵר עָבְרוּ אֶת
זֶה הָעוֹלָם, וְקִדְּשׁוּ אֶת מַחֲשַׁבְתָּם, וְהִתְדַבְּקוּ כָּל
יְמֵיהֶם בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְכַמוֹ-כֵּן מִשְׁתַּעֲשֵׂע עִם נְשָׁמוֹת
הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, שֶׁהֵם עֲרִים אָז, וְעוֹסְקִים
בַּתּוֹרָה וּמִיְחַדִּין יְחוּדִים, וּמִתְדַבְּקִין עֲצָמָם בְּאֵין
סוּף בְּרוּךְ הוּא. וּבְאַתְרֵינָּן סְגִיאיִן בְּאוֹרֵיתָא הַכִּי
אֲשַׁתְּכַח, וְכֵן אֲנַחְנוּ מוֹצְאִים בְּהִרְבֵּה מְקוֹמוֹת
בַּתּוֹרָה, שֶׁבַּחֲצוֹת לַיְלָה לְחַמוּ וְהַצְּלִיחוּ, [כְּגוֹן אֶצֶל
שְׁמִשׁוֹן כְּתִיב (שׁוֹפְטִים טז, ג): "וַיִּקָּם בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה
וַיֵּאָחֵז בְּדַלְתוֹת שַׁעַר הָעִיר וּבִשְׁתֵּי הַמְּזוֹזוֹת וַיִּסַּעֵם

אֶשְׁתַּכַּח. וְדוֹד הָיָה יָדַע, וּמָנָא הָיָה
 יָדַע? אֵלֹא הָכִי אָמַר סָבָא, דְּמַלְכוּתָא
 דִּילָהּ בְּהָאֵי תַלְיָא, וְעַל דָּא קָאֵם בְּהָאֵי
 שְׁעֵתָא, וְאָמַר שִׁירְתָא, וּלְהָכִי קָרִיָּה

 מראה אש

עם הברית, וישם על כתפיו, ויעלם אל ראש ההר
 אשר על פני חברון". וכן אצל בעז ורות שנתחברו
 יחד, ומהם יצא דוד משיח, שנאמר (רות ג, ח):
 "ויהי בחצי הלילה, ויחרד האיש וילפת, והנה
 אשה שכבת מרגלתיו"; כי אז דיקא התחיל היחוד
 העליון, שמשם יוצאת הגאולה]. ודוד הוה ידע,
 ידע את זאת, שבעת חצות לילה, הוא אז עת רצון
 גדול בשמים, ולכן קם אז בכל לילה, כמו שכתוב
 (תהלים קיט, סב): "חצות לילה אקום להודות לך";
 ומנא הוה ידע, מהיכן ידע זאת דוד? אלא הכי
 אמר סבא, אלא כך אמר הסבא שלי, דמלכותא
 דילהּ המלכות של דוד בהאי תליא, תלויה בעת
 חצות, כי אז מאירה המלכות, והוא ינק ממנה, ועל
 דא קאם בהאי שעתא, ובשביל זה היה קם באותה
 שעה, ואמר שירתא, ואמר שירות ותשבחות
 להקדוש-ברוך-הוא. ולהכי קריה לקדשא ברין

לְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. חֲצוֹת לַיְלָה מִמָּשׁ
 אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ וְגו', דְּהָא כָּל דֵּינִין
 תִּלְיִן מִהֲכָא, וְדֵינִין דְּמַלְכוּתָא מִהֲכָא
 מִשְׁתַּכְּחִין, וְהָיִיא שְׁעָתָא אֶתְקַטִּיר

מראה אש

הוא, ולכן קרא להקדוש-ברוך-הוא חצות לילה
 ממש; כי אז נתגלית נקדת המלכות, ולכן אקום
 להודות לך וגו', דהא כל דינין תלין מהכא, כי אז
 הוא הזמן שכופין את הדינים, ודינין דמלכותא
 מהכא משתכחין, כי הדינים של המלכות נמצאים
 אז, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א',
 סימן קמט) שבעת חצות, אז הוא זמן של המתקת
 הדינים, והוא מועיל כמו פדיון. ומוכא בדברי
 רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רטו), שיש
 עשרים וארבעה בתי דינים, וכדי להמתיק את כל
 העשרים וארבעה בתי דינים, צריכים לעשות פדיון
 כזה, הכולל את כל הבתי דינים. והזמן הזה הוא
 בעת חצות, הינו כי חכמינו הקדושים אמרו (ראש
 השנה טז): אדם נדון בכל שעה, ויש כ"ד שעות
 במעת לעת, שבכל שעה מאיר צרוף אחר של שם
 אדנ"י, כי יש עשרים וארבעה צרופי שם אדנ"י,

בְּהַ דְּוֹד, וְקָם וְאָמַר שִׁירְתָּא. אַתָּא
 רַבִּי אַבְא וּנְשָׁקִיָּה, אָמַר לֵיהּ: וַדַּאי
 הָכִי הוּא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְשַׁדְרַנִּי הַכָּא,

מראה אש

שהוא שם אדי"ן, שפ"שם הזה דנים את האדם בכל
 שעה, הינו כי בכל שעה מאיר צרוף אחר, שהוא
 בית-דין אחר, וצריכים להמתיקו שלא תתגבר עליו
 מדת הדין, וכשמגיע חצות לילה, אז היא הנקדה
 שכלולה מכל הכ"ד בתי דינים, ולכן אז הוא הזמן
 להמתיק את כל הדינים, ששורים על האדם,
 וצריכים להשתדל להיות ערים אז דיקא, וההיא
 שעפא ובאותה שעה אתקטיר בה דוד נקשר בה
 דוד, הינו במדת המלכות שמאירה אז, וקבל משם
 את כחו, וקם ואמר שירתא, ולכן היה קם אז
 ואומר שירה להקדוש-ברוך-הוא. אתא רבי אבא
 ונשקיה, בא רבי אבא ונשקו לבעל-הבית שגלה
 להם סודות פאלו. אמר ליה רבי אבא לבעל-הבית:
 וַדַּאי הָכִי הוּא, וַדַּאי כֵּן הוּא מַה שְּׁגִלִית בְּרִיךְ
 רַחֲמָנָא דְשַׁדְרַנִּי הַכָּא, בְּרוּךְ הַמָּקוֹם שְׁשָׁלַח אוֹתִי
 לְכָאן לְשִׁמְעַ דְּבָרִים אֱלוֹ. תא חזי בא וראה לילה
 דינא בכל אתר, בכל מקום שנזכר לילה הוא דין,

תָּא חֲזִי לִילָה דִּינָא בְּכָל אֲתֵר, וְהָא
 אוֹקִימָנָא מְלִי, וְהָכִי הוּא וְדָאִי, וְהָא
 אֲתֵעַר קָמִי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן.

אָמַר הַהוּא יְנוּקָא בְּרִיָּה דְהַהוּא
 גְּבָרָא: אִי הָכִי אֲמַאי כְּתִיב
 חֲצוֹת לִילָה? אָמַר לֵיהּ: הָא אִיתְמַר
 בְּפִלְגוֹת לִילִיא מְלָכוּתָא דְשְׁמַיָּא
 אֲתֵעַרְתָּ. אָמַר: אֲנָא שְׁמַעְנָא מְלָה.

מראה אש

פי אז בלילה שורה מדת הדין, והא אוקימנא מלי
 והכי הוא ודאי, וכבר נתבאר הדבר, וכך הוא
 האמת. והא אתער קמי דרבי שמעון, וכבר נלמד
 דבר זה לפני רבי שמעון.

אמר ההוא ינוקא בריה דההוא גברא: אמר התינוק
 בנו של בעל-הבית, אי הכי אמאי כתיב חצות
 לילה, אם אתה אומר שלילה הוא דין, למה אמר
 דוד חצות לילה? אמר ליה רבי אבא להתינוק: הא
 איתמר, הא פבר למדנו בפלגות ליליא בחצות
 הלילה, מלכותא דשמייא אתערת, המלכות של

אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא: אֵימָא בְּרִי טָב,
 דְּהָא מַלְּה דְּפוּמָּךְ קָלָא דְּבוּצִינָא לְהוּי.
 אָמַר: אָנָּא שְׁמַעְנָא דְּהָא לִילָה דִּינָּא
 דְּמַלְכוּתָא אִיהוּ, וּבְכָל אַתְר דִּינָּא

 מראה אש

הַשָּׁמַיִם מִתְעוֹרְרָת, הֵינּוּ שָׂאז בְּחֻצוֹת לִילָה
 נִתְעוֹרְרָת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְהָאִיר בְּעוֹלָם, כִּי בְּנִקְדַּת
 חֻצוֹת, אִז מִתְחַבְּרִים יַחַד שְׁנֵי הַפְּכִים, כִּי עַד חֻצוֹת
 הִיא מִדַּת הַדִּין, שֶׁהִיא אֵשׁ, וּמִחֻצוֹת וְאֵילָךְ שׁוֹרָה
 מִדַּת הַרַחֲמִים שֶׁהִיא מַיִם, וְלָכֵן בְּנִקְדַּת חֻצוֹת
 מִתְאַחֲדִים יַחַד בְּמַלְכוּת שָׁמַיִם, כְּמֵאמָרָם ז"ל
 (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה ד', סִימָן ז'): נִטַּל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא אֵשׁ וּמַיִם וּפִתְכֵן זֶה בְּזֵה, וּמֵהֵן נַעֲשׂוּ שָׁמַיִם.
 אָמַר הַתִּינוּק אָנָּא שְׁמַעְנָא מַלְּה, אָנִי שְׁמַעְתִּי אוֹתָם.
 אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא לְהַתִּינוּק אֵימָא בְּרִי טָב: אָמַר
 בְּנִי אֵת הַטּוֹב שְׁאַתָּה יוֹדֵעַ, דְּהָא מַלְּה דְּפוּמָּךְ קָלָא
 דְּבוּצִינָא לְהוּי, כִּי הַמַּלְאִים שֶׁל פִּיךָ עוֹד יִהְיוּ כְּקוּלוֹ
 שֶׁל הַנֵּר שְׁמַאִיר, שֶׁהוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר הַתִּינוּק
 אָנָּא שְׁמַעְנָא דְּהָא לִילָה דִּינָּא דְּמַלְכוּתָא אִיהוּ, גַּם
 אָנִי שְׁמַעְתִּי שְׁלִילָה מוֹרָה עַל הַדִּין שֶׁל הַמַּלְכוּת,
 וּבְכָל אַתְר דִּינָּא הוּא, וּבְכָל מָקוֹם שְׁפִתוֹב לִילָה, זֶה

הוא, והאי דקאמר חצות, בגין דינקא
 בתרי גוני בדינא וחסד, וודאי
 פלגותא קדמיתא דינא הוא, דהא
 פלגותא אחרא נהירו אנפיהא בסטרא
 דחסד, ועל דא חצות לילה כתיב

 מראה אש

דין, כי הרי לילה זה חשך, ומעלים ומסתיר את
 אמתת מציאותו יתברך, שאינו מרגיש שכל מה
 שעובר עליו, זה ממנו יתברך, והאי דקאמר חצות,
 וזה שאמר דוד המלך חצות לילה, בגין דינקא
 בתרי גוני בדינא וחסד, כי בעת חצות, אז
 מתחברים יחד חסד וגבורה, שהוא אש ומים,
 וודאי פלגותא קדמיתא דינא הוא, בודאי החצי
 הראשון של הלילה זה דין, שאז אדם עיף מטודות
 היום, ולכן הוא מבהל ומבלבל, ושורים עליו
 דינים, דהא פלגותא אחרא נהירו אנפיהא בסטרא
 דחסד. והחצי השני של הלילה זה חסד, שאז
 מאיר גלוי האין סוף ברוך הוא, והאדם מישב
 בדעתו, ויכול אז להתעלות בתכלית העליה, ועל
 דא חצות לילה כתיב ודאי, בשביל זה כתוב חצות

כַּה בְּרִית שְׁלוֹם

וְדַאי. קָם רַבִּי אַבָּא, וְשׂוּי יְדוּי
בְּרִישִׁיהּ וּבְרַכְיֵיהּ, אָמַר: וְדַאי
חֲשִׁיבְנָא דְחַכְמַתָּא לָא אֲשַׁתְּכַח בַּר
בְּאִינוּן זַפְאֵי דְזָכוּ בְּהּ, הֲשַׁתָּא חֲמִינָא
דְאֶפְלוּ יְנוּקֵי בְּדָרָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן זָכוּ
לְחַכְמַתָּא עֲלָאָהּ, זַפְאָה אַנְתָּ רַבִּי

מראה אש

לִילָה, כִּי אַז בְּנִקְדַת חֲצוֹת מִתְּחַבְּרִים שְׁנִיָּהֶם יַחַד
— דִּין וְחֶסֶד, שְׁנֵי חֲצָאֵי לִילָה. וְלִכְּן אַז הוּא עֵת
רְצוֹן גְּדוֹל, שְׁמַאֲרָה אַז מְלָכוֹת שָׁמַיִם, אֵשׁ וּמַיִם
בְּיַחַד. קָם רַבִּי אַבָּא, וְשׂוּי יְדוּי בְּרִישִׁיהּ וּבְרַכְיֵיהּ,
וְהֵנִיחַ יָדָיו עַל רֵאשׁ הַתִּינוּק וּבְרַכּוֹ. אָמַר רַבִּי אַבָּא
וְדַאי חֲשִׁיבְנָא אֲנִי חֲשַׁבְתִּי בְּטוּחַ דְחַכְמַתָּא הַתְּגִלוֹת
הַחֲכָמָה עֲלִיוְנָה בְּגִלוּי אֱלֻקוֹת לָא אֲשַׁתְּכַח לָא
נִמְצָא בַר בְּאִינוּן זַפְאֵי דְזָכוּ בְּהּ, אֱלָא בְּאֶלוּ
הַצְּדִיקִים הַזְּכָאִין שְׁזָכוּ אֵלֶיהָ. הֲשַׁתָּא חֲמִינָא עַכְשָׁו
אֲנִי רוּאָה, דְאֶפְלוּ יְנוּקֵי בְּדָרָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן זָכוּ
לְחַכְמַתָּא עֲלָאָהּ, שְׁאֶפְלוּ תִינוּקוֹת בְּדוֹר שֶׁל רַבִּי
שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאֵי זָכוּ לְחַכְמָה אֱלֻקִית בְּגִלוּי
אֱלֻקוֹת; כִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאֵי טָהַר אֶת אֹוִיר

שְׁמַעוֹן, וַיִּלְדְּרָא דְאַנְתָּ תַּסְתַּלֵּק מִנִּיהָ.
 יִתְבוּ עַד צַפְרָא, וְאַשְׁתַּדְּלוּ בְּאוּרֵיתָא.
 פִּתַּח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר: "וְעַמְךָ כָּלָם
 צְדִיקִים" וְגו', מַלְּה דָּא הָא אוֹקְמוּהָ
 חֲבַרְיָא, מֵאִי טַעְמָא פְּתִיב: "וְעַמְךָ
 כָּלָם צְדִיקִים", וְכִי פְּלָחוּ יִשְׂרָאֵל
 צְדִיקֵי נִינְהוּ, וְהָא פְּמָה חִיבִין אִית
 בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, פְּמָה חֲטָאִין וְכַמָּה

 מראה אש

העולם, עד שגם קטני ערך יוכלו להשיג רוחניות
 אלקות. זכאה אנת רבי שמעון, אשריך רבי שמעון,
 וי לדרא דאנת תסתלק מניה, אוי לדור שיגיע הזמן
 שתסתלק ממנו. יתבו עד צפרא, ישבו עד הבקר,
 ואשתדלו באוריתא ועסקו בתורה. פתח רבי אבא
 ואמר, פתיב (ישעיה ס, כא): "ועמך כלם צדיקים"
 וגו', מלה דא הא אוקמוה חבריא, דבר זה כבר
 פשוהו החברים, מאי טעמא פתיב: "ועמך כלם
 צדיקים", למא פתוב שכלם צדיקים, וכי פלהו
 ישראל צדיקי נינהו, וכי פל ישראל הם צדיקים,
 והא פמה חיבין אית בהו בישראל, הרי פמה

רְשִׁיעֵיִן דְּעִבְרִין עַל פְּקוּדֵי אֹרִיתָא?
 אֲלֵא הָכִי תֵנָּא בְּרִזָּא דְּמִתְנִיתִין,
 זְכָאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּעִבְדִּין קֶרְבְּנָא
 דְּרַעְוָא לְקֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּמִקְרִיבִין
 בְּנֵיהוּ לְתַמְנֵיא יוֹמִין לְקֶרְבְּנָא, וְכֵד

מראה אש

אֲנָשִׁים חַיִּבִים יֵשׁ בֵּין יִשְׂרָאֵל, כַּמָּה חֲטָאִין כַּמָּה
 אֲנָשִׁים שְׁחָטָאוּ יֵשׁ, וְכַמָּה רְשִׁיעֵין דְּעִבְרִין עַל
 פְּקוּדֵי אֹרִיתָא, וְכַמָּה רְשָׁעִים שְׁעוּבָרִים עַל מְצוּת
 הַתּוֹרָה יֵשׁ, וְאִיךְ יְכוּלִים לְקַרְא אוֹתָם צְדִיקִים?
 אֲלֵא הָכִי תֵנָּא בְּרִזָּא דְּמִתְנִיתִין, אֲלֵא כַּךְ לְמַדְנּוּ
 בְּסוּד הַמְּשָׁנָה (סִנְהֶדְרִין צ.): כֹּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק
 לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנַאֲמַר: "וְעַמְּךָ כָּלֶם צְדִיקִים";
 וּבִאֲמַת לָמָּה יִהְיוּ נִקְרָאִים צְדִיקִים, הָרִי יֵשׁ בִּינֵיהֶם
 חַיִּבִים וְחֲטָאִים וְרְשָׁעִים? אֲלֵא זְכָאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל,
 אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל דְּעִבְדִּין קֶרְבְּנָא דְּרַעְוָא לְקֹדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, שְׁמִקְרִיבִים קֶרְבֵּן לְרַצוֹנּוּ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, דְּמִקְרִיבִין בְּנֵיהוּ לְתַמְנֵיא יוֹמִין
 לְקֶרְבְּנָא, שְׁמִקְרִיבִים אֶת בְּנֵיהֶם כְּשֶׁהֵם בְּגִיל
 שְׁמוֹנָה יָמִים, הֵינּוּ שְׁעוֹשִׂים לָהֶם בְּרִית מִלָּה, שְׁזָה

אֶתְגָּזְרוּ עֲאֵלוּ בְּהֵאֵי חוֹלְקָא טָבָא
 דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָתִיב: "וְצַדִּיק
 יִסּוֹד עוֹלָם". וְכִיּוֹן דְּעֲאֵלוּ בְּהֵאֵי
 חוֹלְקָא דְּצַדִּיק, אֶקְרוּן צַדִּיקִים, וְדֵאֵי
 כָּלָם צַדִּיקִים. וְעַל־כֵּן "לְעוֹלָם יִירָשׁוּ"

 מראה אש

חשוב כמו שהקריבו קרבן להקדוש-ברוך-הוא,
 וכד אתגזרו וכשהם מלים את בניהם, עאלו בהאי
 חולקא טבא דקדשא בריך הוא, הרי הם נכנסים
 בחלק הטוב של הקדוש-ברוך-הוא, דכתיב (משלי
 י, כה): "וְצַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם". פי הברית נקרא יסוד,
 ומי שמל את בנו נקרא יסוד צדיק. וכיון דעאלו
 בהאי חולקא דצדיק, וכיון שנכנסים בחלק הזה
 שנקראים צדיק, ולכן כל בר ישראל אקרון צדיקים
 — נקראים צדיקים, ולכן ודאי כלם צדיקים.
 בודאי שכל בר ישראל נקרא צדיק, אפלו שהוא
 חיב וחוטא ורשע, כיון שמלו אותו בן שמונה
 ימים — נקרא צדיק. ולכן אמר: "וְעַמּוּד כָּלָם
 צַדִּיקִים", וכמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן,
 חלק א', סימן כג), שעם ישראל כיון שמלים —

אָרֶץ", כְּדַכְתִּיב: "פֶּתַח לִי שַׁעֲרֵי צְדָק
 אָבֹא בָם"; וְכַתִּיב: "זֶה הַשַּׁעַר לַה'
 צְדִיקִים יָבֹאוּ בוֹ"; אֵינּוֹן דְּאֶתְגָּזְרוּ
 וְאֶקְרוּן צְדִיקִים, "נִצֵּר מִטְּעִי", נִצֵּר
 מֵאֵינּוֹן נְטִיעַן דְּנִטַּע קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן; הָאִי אָרֶץ חַד מִנִּיחֹ,

מראה אש

נִקְרְאִין צְדִיקִים, וְעַל-כֵּן כְּתִיב אַחֲרֵי-כֵן: "לְעוֹלָם
 יִירָשׁוּ אָרֶץ", הֵינּוּ אֱלוֹ שְׁמָלוּ יוֹרְשִׁים אֶת הָאָרֶץ
 הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהִיא עוֹלָם הַבָּא. וְלִכְּן כָּל מִי שֶׁנִּמְוֵל
 הוּא בֶּן עוֹלָם הַבָּא, כְּדַכְתִּיב (תְּהִלִּים קיח, יט): "פֶּתַח
 לִי שַׁעֲרֵי צְדָק אָבֹא בָם"; הֵינּוּ קִדְּם הַמִּילָה שְׁמָלִים
 אֶת הַתִּינוּק, הַנְּשָׂמָה מִבְּקִשְׁתּוֹ שִׁפְתָּחוּ לוֹ שַׁעֲרֵי
 צְדָק, וְשִׁיּוּכַל לְהַכְּנִס שָׁם, וְכַתִּיב (שָׁם כ'): "זֶה
 הַשַּׁעַר לַה' צְדִיקִים יָבֹאוּ בוֹ"; הֵינּוּ אֵינּוֹן דְּאֶתְגָּזְרוּ
 וְאֶקְרוּן צְדִיקִים, אֱלוֹ שְׁנִמְוֵלוּ נִקְרְאִין צְדִיקִים,
 וְיִכְנָסוּ אֶל הַשַּׁעַר הַמְּכַנִּס לְעוֹלָם הַבָּא. וּמָה
 שֶׁכְּתוּב אַחֲרַי כֵּן "נִצֵּר מִטְּעִי" פְּרוּשׁוֹ: נִצֵּר מֵאֵינּוֹן
 נְטִיעַן דְּנִטַּע קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן; הֵינּוּ
 מִי שְׁמָל, וַיֵּשׁ לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, הוּא נַעֲשֶׂה עָנָף

וְעַל־כֵּן אֵיִת לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל חוֹלְקָא טָבָא
 בְּעֵלְמָא דְאֲתִי, וּכְתִיב: "צַדִּיקִים
 יִירְשׁוּ אֶרֶץ", "לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ",
 מָהוּ לְעוֹלָם? כִּמָּה דְאֻקְיָמְנָא
 בְּמַתְנִיתָא דִּילָן, וְהָא אֲתַמַּר הָאִי מְלָה

 מראה אש

אחד מאותן הנטיעות, שנטע הקדוש-ברוך-הוא
 בגן-עדן. האי ארץ הינו הארץ העליונה, שהיא
 עולם הבא, שיש לכל הנמולים חלק שם, זה הענף
 חד מניהו, אחד מהם. ועל-כן אית להו לישראל
 חולקא טבא בעלמא דאיתי, ולכן יש לכל בר
 ישראל חלק טוב בעולם הבא, הינו כשבר ישראל
 נמול, אפלו שיהיה מה שיהיה, המצוה הזאת
 מביאה אותו לעולם הבא. וכתיב (תהלים לו, כט):
 "צדיקים יירשו ארץ", ומביא ראיה מהפסוק,
 שהצדיקים על שם שנמולו יירשו את הארץ
 העליונה. וכתיב (ישעיה ס, כא): "לעולם יירשו
 ארץ", מהו לעולם? אם אתה אומר, שיורשים את
 הארץ העליונה, מהו תיבת "לעולם"? כמה
 דאוקימנא במתניתא דילן, אלא כמו שפרשנו

בֵּין חֲבֵרִיאַ, (וּתְנֵא מַאי קָא חֲמַא קָרַא
 דְּלֹא אֶקְרִי אֲבָרְהָם עַד הַשְּׁתֵּא), (נ"א:
 תַּא חֲזִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא קָרַא
 לְאַבְרָהָם אֲבָרְהָם עַד הַשְּׁתֵּא, מַאי
 טַעְמָא? אֵלֹא הֲכִי אוֹקִימְנָא, דְּעַד
 הַשְּׁתֵּא לֹא אֲתַגְזֵר, וְכֹד אֲתַגְזֵר
 אֲתַחֲבַר בֵּה הָאִי ה"א וְשְׂרִיא בֵּה).

 מראה אש

במשנה שלנו, והא אתמר האי מלה בין חבריא,
 וכבר נאמר דבר זה בין החברים, כי ענין "לעולם"
 זה עולם הנצחי, כי מי שנמול זוכה לעולם הבא,
 שהוא עולם הנצחי, אפלו שיהיה איך שיהיה. ותנא
 מאי קא חמא קרא דלא אקרי אברהם עד השתא,
 ולמדנו מה ראה הכותב, שלא נקרא אברהם עם ה'
 עד עכשו (נסח אחר: תא חזי קדשא בריך הוא לא
 קרא לאברהם אברהם עד השתא, הקדוש-ברוך-
 הוא לא קרא את אברהם עם ה' עד עכשו, מאי
 טעמא — למה?) אלא הכי אוקימנא, אלא כף
 למדנו, דעד השתא לא אתגזר, עד עכשו שנקרא
 אברם, לא היה נמול, וכד אתגזר אתחבר בה האי

אֵלֶּא הֶכִּי אֹקִימָנָא, דְּעַד הַשְׁתָּא לָא
 אֲתַגְזֹר, וְכֹד אֲתַגְזֹר אֲתַחֲבַר בְּהַאי ה',
 וְשָׁכִינְתָא שְׂרִיא בֵּיה, וְכִדִּין אֲקָרִי
 אֲבֵרְהֶם, וְהִינּוּ דְכִתִּיב: "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת
 הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם", וְתִנָּא בְּה'
 בְּרָאָם, וְתִנָּא בְּאֲבֵרְהֶם, מֵאִי קָאמְרִי?

 מראה אש

ה"א וְשְׂרִיא בְּה, וְכִיּוֹן שְׁמַל גַּתְחַבְּרָה בּוּ ה' וְשׁוֹרְה
 בּוּ. אֵלֶּא הֶכִּי אֹקִימָנָא, אֵלֶּא כֶּךָ לְמִדְּנִי, דְּעַד
 הַשְׁתָּא לָא אֲתַגְזֹר, עַד עַכְשָׁו שְׁנַקְרָא אֲבָרָם — זֶה
 הִיָּה שְׁלֵא מְל אֶת עֲצָמוּ, וְכֹד אֲתַגְזֹר וְכִיּוֹן שְׁמַל אֶת
 עֲצָמוּ, אֲתַחֲבַר בְּהַאי ה', נְתַחֲבַר בְּאוֹת ה', וְשָׁכִינְתָא
 שְׂרִיא בֵּיה, וְהַשְׁכִּינָה שׁוֹרְה בּוּ. כִּי הַשְׁכִּינָה נַקְרָאת
 ה' תַּתְּאָה שֶׁל שֵׁם הַנּוֹי"ה בְּרוּךְ הוּא, וְכִדִּין אֲקָרִי
 אֲבֵרְהֶם, וְלִכְן הוּא נַקְרָא אֲבֵרְהֶם עִם ה', וְהִינּוּ
 דְכִתִּיב (בְּרָאשִׁית ב, ד): "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
 בְּהַבְּרָאָם", מַה הַלְשׁוֹן בְּהַבְּרָאָם? אֵלֶּא וְתִנָּא כֶּךָ
 לְמִדְּנִי בְּה' בְּרָאָם, שְׁבִרִיאֲת שְׁמַיִם וְאָרֶץ הִיָּתָה
 עַל-יַדֵּי הָאוֹת ה', וְתִנָּא בְּאֲבֵרְהֶם, וּבְמָקוֹם אַחַר
 כְּתוּב, שְׁעַל-יַדֵּי מִדַּת אֲבֵרְהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם, אֲשֶׁר

לג ברית שלום

אָלֵא דָא חֶסֶד וּדְא שְׂכִינְתָא, וְכֹלֵא
נְחִית כְּחֲדָא, וְלֵא קְשִׁיא מְלָה, וְהֵאִי
וְהֵאִי הוּי.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב לְרַבִּי אַבָּא, הֵאִי ה'
דְּהַבְרָאם זְעִירָא וְה' דְּהַלְהוּי"ה
רַבְרַבָּא, מַה בֵּין הֵאִי לְהֵאִי? אָמַר לִיה

מראה אש

מדתו היתה חסד, וכתיב (תהלים פט, ג): "עולם חסד
יבנה", מאי קאמרי? מהי המחלקת ביניהם, שאחד
אומר: בה' בראם — שזה אברהם, ואחד אומר:
בחסד ברא את העולם — מדתו של אברהם?
אלא דא חסד ודא שכינתא, וכלא נחית כחדא, ולא
קשיא מלה, והאי והאי הוי; אלא אין כאן שום
מחלקת ושניהם צודקים, כי אם יש חסד אז
השכינה שורה, ויען שאברהם היתה מדתו חסד,
ומל את עצמו — שרתה בו השכינה.

אמר רבי יעקב לרבי אבא, האי ה' דהבראם זעירא,
בתורה כתוב בהבראם עם ה' קטנה, וה'
דהלהוי"ה תגמלו זאת (דברים לב, ו) רברבא, כתוב

דָּא שְׁמִיטָה וְדָא יוֹבְלָא, וּבְגִין כֶּךָ
 זְמַנֵּין דְּסִיְהָרָא קִימָא בְּאַשְׁלֻמוֹתָא,
 וְזְמַנֵּין בְּפִגְיֻמוֹתָא, וּבְאַנְפָּהָא

 מְרָאָה אִשׁ

עם ה' גדולה, מה בין האי להאי, מה ההפרש בין ה' הקטנה לבין ה' הגדולה? אומר ליה דא שמיטה ה' קטנה זה שמיטה, שהיא מלכות, ודא יובלא, ה' גדולה זה יובל, שהיא בינה. ובגין כך ובשביל זה, זמנין דסיהרא קימא באשלומוֹתָא, יש זמן שהלבנה היא בשלמותה, ואז היא נקראת בינה — ה' גדולה, וזמנין בפגימוֹתָא, ויש זמן שהלבנה בפגימוֹתָא, ואז היא נקראת מלכות — ה' קטנה, ובאנפָּהָא אשתכח ואשתמודע, ובפנים שלה יכולים להכיר מתי היא בשלמותה ומתי היא בחסרונה. וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קנג): הלבנה אין לה אור בעצמה כלל, רק היא מקבלת אור מהשמש; הינו על-ידי שהלבנה היא כמראה מלטשת, על-ידי-זה מקבלת אור מהשמש, ומתנוצץ ממנה אור להאיר על הארץ. אך אם הנה גשמה עב וחסוף, בלתי מלטש, לא היתה יכולה לקבל אור השמש כלל. ולכן בעת

לה

ברית שלום

אֶשְׁתַּבַּח וְאֶשְׁתַּמּוֹדֵעַ, וְכֹלֵא שְׁפִיר,
וְהֵאֵי אִיהוּ בְּרִירָא דְּמַלְהָ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, זַכָּאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל
דְּקִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוֹן
מִכָּל שְׂאָר עַמִּין, וְיַהֲיִב לֹון אֶת קִימָא

מראה אש

שְׁמַאֲרָה הַבִּינָה כָּאן לְמַטָּה, וּמִתְבּוֹנְנִים בְּאַלְקוּתוֹ
יִתְבַּרַךְ בְּגִלּוּי רַב וְנִפְלְא מְאֹד, אַזִּי הִיא ה' גְּדוּלָּה,
מֵה שְׂאִין כֵּן כְּשִׂאִין הַבִּינָה מְאִירָה כָּאן לְמַטָּה,
אֲלָא הַמְּלָכוֹת דְּלָה וְעֲנִיָּה דְּלִית לָהּ מִגְרָמָה כְּלוּם,
וְלֹא רוּאִים שׁוּם דְּבַר, וְצָרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה
פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרַךְ, אַזִּי הִיא ה' קִטְנָה, וְכֹלֵא שְׁפִיר,
וְהֵאֵי אִיהוּ בְּרִירָא דְּמַלְהָ, וְהַכֹּל טוֹב וְיָפָה, וְזֵה
בְּרוּרוֹ שֶׁל דְּבַר.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, זַכָּאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּקִדְשָׁא בְּרִידָה
הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוֹן מִכָּל שְׂאָר עַמִּין, אֲשֶׁרִיָּהֶם
יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַקְּדוּשָׁה בְּרוּדָה הוּא שְׂמַח עִמָּהֶם וּבְחַר
בָּהֶם מִכָּל שְׂאָר אַמּוֹת. וְיַהֲיִב לֹון אֶת קִימָא דָּא,
וְנָתַן לָהֶם אוֹת בְּרִית קְדֵשׁ זֶה, שֶׁהִיא מִצְוֹת מִלְּהָ,

דָּא, דְּכָל מָאן דְּאִית בֵּיהּ הָאִי אַתָּה, לֹא
 נְחִית לְגִיחָנָם, אִי אִיהוּ נָטִיר לִיָּה
 פְּדָקָא יְאוּת, דְּלֹא עֵיל לִיָּה בְּרִשׁוּתָא
 אַחֲרָא, וְלֹא מְשַׁקֵּר בְּשִׁמְיָה דְּמִלְכָּא,
 דְּכָל מָאן דְּמְשַׁקֵּר בְּהָאִי כְּמָאן
 דְּמְשַׁקֵּר בְּשִׁמְיָה דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּכַתִּיב: "בְּהוֹי"ָהּ בְּגֵדוֹ, כִּי בָנִים זָרִים
 יִלְדוּ".

 מראה אש

דְּכָל מָאן דְּאִית בֵּיהּ הָאִי אַתָּה, כָּל מִי שֵׁישׁ לוֹ הָאוּת
 הַזֶּה שֶׁהוּא מְהוּל, לֹא נְחִית לְגִיחָנָם, אִינוּ יוֹרֵד
 לְגִיחָנָם, אִי אִיהוּ נָטִיר לִיָּה פְּדָקָא יְאוּת, אִם הוּא
 שׁוֹמֵר אֶת אוֹת בְּרִית כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, דְּלֹא עֵיל לִיָּה
 בְּרִשׁוּתָא אַחֲרָא, שְׁלֹא מְכַנֵּס אוֹתוֹ בְּרִשׁוּת אַחֲרָת,
 וְלֹא מְשַׁקֵּר בְּשִׁמְיָה דְּמִלְכָּא, וְאִינוּ מְשַׁקֵּר בְּשִׁמוֹ שֶׁל
 הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. דְּכָל מָאן דְּמְשַׁקֵּר בְּהָאִי
 כְּמָאן דְּמְשַׁקֵּר בְּשִׁמְיָה דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כִּי כָּל
 מִי שֶׁמְשַׁקֵּר בְּאוֹת בְּרִית, הוּא כְּמוֹ שֶׁמְשַׁקֵּר בְּשִׁמוֹ
 שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנִטְבַּע בְּתוֹךְ הַבְּרִית,
 דְּכַתִּיב (הוֹשֵׁעַ ה, ז): "בְּהוֹי"ָהּ בְּגֵדוֹ, כִּי בָנִים זָרִים

תו אָמַר רַבִּי אַבָּא: בְּזִמְנָא דְּבַר נֶשׁ
 אָסִיק בְּרַה לְאַעְלִיָּה לְהַאי בְּרִיתָ,
 קָרִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפַמְלִיא דִּילָהּ,
 וְאָמַר: חָמוּ מַאי בְּרִיָּה עֵבְדִית
 בְּעֵלְמָא, בֵּיה שְׁעָתָא אֲזַדְמֵן אֵלֵיהּ.

 מְרָאָה אֵשׁ

יְלָדוּ"; הֵינּוּ שְׂבָגְדוּ בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי יְלָדוּ בָּנִים
 זָרִים מִנְּשִׁים זָרוֹת; הָרִי כְּשֶׁמְכַנְּיָסִים בְּרִיתוֹ בְּנָשִׁים
 זָרוֹת, פּוֹגְמִים בְּשֵׁמוֹ יִתְבָּרֵךְ.

תו אָמַר רַבִּי אַבָּא: עוֹד אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּזִמְנָא דְּבַר
 נֶשׁ אָסִיק בְּרַה לְאַעְלִיָּה לְהַאי בְּרִיתָ, בְּשַׁעָה
 שְׂאָדָם מַעְלָה אֶת בְּנוֹ לְהַכְנִיסוֹ לְבְרִיתָ, קָרִי קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְפַמְלִיא דִּילָהּ, אֲזִי קוֹרָא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא אֶת כָּל הַפְּמִלְיָה שְׁלוֹ — מְלֹאכֵי מַעְלָה, וְאָמַר
 — וְהוּא אוֹמֵר לָהֶם: חָמוּ מַאי בְּרִיָּה עֵבְדִית
 בְּעֵלְמָא, רְאוּ אֵיזָה בֶּן בְּרָאֲתִי בְּעוֹלָמִי, שְׂמַבִּיא אֶת
 בְּנוֹ לְמוֹל אוֹתוֹ בְּשִׁמְחָה, וְלַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנִי,
 וְכִמְאַמְרָם ז"ל (שַׁבַּת קל.): כָּל מִצְוָה שֶׁקָּבְלוּ עָלֵיהֶם
 בְּשִׁמְחָה כְּגוֹן מִילָהּ, דְּכָתִיב (תְּהִלִּים קיט): "שֵׁשׁ אָנֹכִי
 עַל אִמְרֹתֶיךָ כְּמוֹצֵא שֶׁלֵּל רָב", עֲדִין עוֹשִׂין אוֹתָהּ

וּטָאָם עֲלֵמָא בְּאַרְבַּעָה טָאָסִין, וְאַזְדְּמָן
 תַּמָּן וְעַל דָּא תַּנִּינָן, דְּבַעֵי בַר נֶשׁ
 לְתַקְנָא פּוֹרְסִיא אַחְרָא לִיקְרָא דִּילָהּ,
 וַיֵּמָא דָּא פּוֹרְסִיא דְּאַלְיָהוּ, וְאִי לֹאוּ

מראה אש

בְּשִׁמְחָה, בֵּיה שִׁעְתָּא בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, אֲזַדְּמָן אֲלֵיהּ
 מִזְדְּמָן אֲלֵיהּ, וּטָאָס עֲלֵמָא בְּאַרְבַּעָה טָאָסִין, וְעַף
 וּפּוֹרַח אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּאַרְבַּע עֲפִיפּוֹת וּפְרִיחוֹת,
 וְאַזְדְּמָן תַּמָּן לְהִיּוֹת שָׁם. וְעַל דָּא תַּנִּינָן, וְעַל זֶה
 לְמַדְנּוּ, דְּבַעֵי בַר נֶשׁ לְתַקְנָא פּוֹרְסִיא אַחְרָא לִיקְרָא
 דִּילָהּ, שְׁצַרִיף אָדָם לְהַכִּין עוֹד כֶּסֶא לְכְבוֹד אֲלֵיהּ
 [הֵינּוּ מְלַבֵּד כֶּסֶא הַסַּנְדֵּק, וְכֵן נוֹהֲגִין חֲסִידִים
 וְאַנְשֵׁי מַעֲשָׂה, שְׂמֻכִּינִים שְׁנֵי כֶּסֶאוֹת: אֶחָד לְאַלְיָהוּ
 וְאֶחָד לְסַנְדֵּק (עֵין זֶהר ח); וַיֵּשׁ שְׁעוֹשֵׁין כֶּסֶא רַחֲב,
 שֶׁהוּא מְחַלֵּק לְשָׁנִים, וְהַכֵּל כְּפִי הַמְּנַהֵג, אֲבָל
 מְכַרְחִים כֶּסֶא שֶׁל אֲלֵיהּ הַנְּבִיא, וְלֹא כְּמוֹ שֶׁנֶּהְגּוּ
 הַמְּתַחַדְשִׁים לָשִׁים אֶת הַתֵּינוֹק עַל הַשְּׁלֶחֶן, כְּדִי
 שְׂיִהְיֶה נֶקֶל לְהַמּוֹהֵל, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה מְגַרְשִׁים
 וּמְסַלְקִים מִשָּׁם אֶת אֲלֵיהּ הַנְּבִיא, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.
 וְלִכֵּן מְכַרְחִים לְהַכִּין כֶּסֶא שֶׁל אֲלֵיהּ הַנְּבִיא]. וַיֵּמָא
 דָּא פּוֹרְסִיא דְּאַלְיָהוּ, וַיֹּאמֶר בְּפִה מְלָא: זֶה הַכֶּסֶא

לֹא שָׂרִי תִמְן, וְהוּא סָלִיק וְאַסְהִיד קָמִי
קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזִי בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב: "מַה לָּךְ פֶּה
אֵלֶיָּהוּ" וְגו', וְכְתִיב: קִנְאָה קִנְאֵתִי
לָהּ (אֵלֶיקִי צְבָאוֹת), כִּי עֲזָבוּ בְרִיתְךָ

מראה אש

שֶׁל אֵלֶיָּהוּ הַנְּבִיא. וְאִי לָאוּ וְאִם לֹא אוֹמֵר אֵת זֶה
בְּפֶה מְלֵא, לֹא שָׂרִי תִמְן, אֲזִי הוּא אֵינוֹ שׁוֹרֵה שָׁם,
כִּי צְרִיכִים לְהַזְמִין אוֹתוֹ בְּפֶה מְלֵא. וְכֵן הוּא בְּכָל
דָּבָר שֶׁבְּקִדְשָׁה, צְרִיכִים לְהַזְמִין אֵת הַקִּדְשָׁה בְּפֶה
מְלֵא, וְאִזּוֹ אִם תִּהְיֶה לוֹ זְכוּת, תִּבּוֹא הַקִּדְשָׁה
שֶׁהַזְמִין, אֲבָל כְּשֶׁמְזַמְּנִים בְּפֶה מְלֵא אֵת אֵלֶיָּהוּ,
הוּא תִּכְרֶה-וּמִיד בָּא בְּאַרְבַּע קְפִיצוֹת וְעִפִּיפוֹת, כְּנֶגֶד
שֵׁם בֶּן ד' אוֹתִיּוֹת הַיְי"ה בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ,
וְהוּא סָלִיק וְאַסְהִיד קָמִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְהוּא
עוֹלָה וּמַעֲרִיד לְפָנַי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שִׁישְׂרָאֵל
מְקַיְמִים מְצוֹת מִלָּה.

תָּא חֲזִי: בֵּא וּרְאֵה, בְּקִדְמִיתָא בְּתַחֲלָה כְּתִיב (מְלָכִים-
א' יט, ט): "מַה לָּךְ פֶּה אֵלֶיָּהוּ" וְגו', וְכְתִיב
קִנְאָה קִנְאֵתִי לָהּ (אֵלֶיקִי צְבָאוֹת), כִּי עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" וְגו', אָמַר לִיה חַיִּיה, בְּכָל
 אֲתֵר דְּהַאי רְשִׁימָא קְדִישָׁא יִרְשָׁמוּן
 לִיה בְּנֵי בְּבִשְׂרָהוֹן, אַנְתָּ תִזְדָּמֵן תִּמָּן
 וּפּוּמָא דְאַסְחִיד דִּישְׂרָאֵל עֲזָבוּ, הוּא
 יִסְחִיד דִּישְׂרָאֵל מִקִּימִין הַאי קִימָא,
 וְהָא תִנְיִנָן עַל מָה אֲתַעֲנֵשׁ אֱלִיהוּ קָמִי

מראה אש

יִשְׂרָאֵל" וְגו'; הִינּוּ אֱלִיהוּ הַנְּבִיא קְטָרְג עַל נִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל וְאָמַר, שְׂאִינָם מִקִּימִים בְּרִית מִלָּה. וְעַל זֶה
 הַקְּפִיד עָלָיו הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְאֹד. אָמַר לִיה
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְאֱלִיהוּ: חַיִּיה, בְּכָל אֲתֵר דְּהַאי
 רְשִׁימָא קְדִישָׁא יִרְשָׁמוּן לִיה בְּנֵי בְּבִשְׂרָהוֹן, אַנְתָּ
 תִּזְדָּמֵן תִּמָּן; חַיִּיה, בְּכָל מְקוּם שְׂיִהִיָּה בְּרִית מִלָּה
 לְבַר יִשְׂרָאֵל, שְׂיִמּוּלוּ אוֹתוֹ בְּבִשְׂר בְּרִיתוֹ, אַתָּה
 תִּצְטָרְף לְהִיּוֹת שָׁם. וּפּוּמָא דְאַסְחִיד דִּישְׂרָאֵל עֲזָבוּ,
 וְהִפָּה שְׂקָטְרְג וְהַעִיד, שְׁנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עֲזָבוּ אֵת
 בְּרִית מִלָּה, הוּא יִסְחִיד דִּישְׂרָאֵל מִקִּימִין הַאי
 קִימָא, הוּא יִצְטָרְף לְהַעִיד, שְׁנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל כֵּן
 מִקִּימִים בְּרִית מִלָּה. וְהָא תִנְיִנָן וּכְבַר לְמַדְנּוּ עַל מָה
 אֲתַעֲנֵשׁ אֱלִיהוּ קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמָה נִעֲנֵשׁ

קָדְשָׁא בְרִיךְ הוּא? עַל דְּאָמַר דְּלְטוֹרָא
עַל בְּנוֹי. אֲדַהְכִי הָוָה אֲתִי נְהוֹרָא
דְּיוֹמָא, וְהוּוּ אָמְרִי מְלִי דְּאוֹרִיתָא,
קָמוּ לְמִיזֵל, אָמַר לְהוּ הָהוּא גְבָרָא:
בְּמָה דְּעַסְקִיתוּ בְּהָאֵי לִילִיא אֲשְׁלִימוּ.

מראה אש

אליהו לפני הקדוש-ברוך-הוא? שהקדוש-ברוך-
הוא אמר לו (מלכים-א' יט, טז): "ואת אלישע בן
שפט מאבל מחולה תמשח לנביא תחתיד", ופרש
רש"י: אי אפשרי בנביאותך, מאחר שאתה מלמד
קטגוריה על בני, על דאמר דלטורא על בנוי, מפני
שאמר לשון-הרע על בניו של הקדוש-ברוך-הוא,
שאינם מקימים מצוות ברית מילה. אדהכי הוה אתי
נהורא דיומא, בין כף כשגמר רבי אבא לומר דברי
תורה האיר היום, והוּוּ אָמְרִי מְלִי דְּאוֹרִיתָא, ועוד
אמרו דברי תורה. קמו למיזל, קם רבי אבא ובנו
ללכת לדרךם. אמר להו ההוא גברא — אותו
בעל-הבית שהתאכסנו אצלו, במה דעסקיתו בהאי
ליליא אשלימו, במה שעסקתם בזה הלילה
תשלימו את המצוה. אמרו מאי הוא? שאלו אותו

אָמְרוּ: מַאי הוּא? אָמַר לְהוּ דְתַחֲמוּן
 לְמַחַר אַנְפוּי דְמַרְיָה דְקַיְמָא, דְהָא
 דְבֵיתָאִי בְעָאֵת בְּעוּתָא דָּא מְנִיכוּ,
 וְגַזַּר קַיְמָא דְבְרִי דְאֲתִילִיד לִי, לְמַחַר
 לִיְהוּי הַלּוּלָא דִילָהּ, אָמַר רַבִּי אַבָּא:
 הָאִי בְּעוּתָא דְמַצּוּה אִיהוּ, וְלְמַחְמִי
 אֲפִי שְׂכִינְתָא נְתִיב, אֲזִרִיכוּ כּל הַהוּא

 מְרָאָה אֲשׁ

רבי אבא ובניו: איזו מצוה אתה מתכוון שנשלים?
 אמר להו בעל הבית דתחמון למחר אנפוי דמריה
 דקיימא, שתראו למחר את בעל הברית שהוא יבוא
 לכאן, דהא דביתאי בעאת בעותא דא מניכו, פי
 אשתי מבקשת מכם בקשה זו שתשארו פה. וגזר
 קיימא דברי דאתיליד לי, ותקיימו ברית מילה לבני
 שנולד לי. למחר ליהוי הלולא דילה, פי למחר
 יהיה יום שמחתו, הינו שיכניסו אותו לבריתו של
 אברהם אבינו. אמר רבי אבא, האי בעותא דמצוה
 איהו, הרי זו בקשה להשאר למצות ברית מילה,
 ולמחמי אפי שכינתא, ונזכה להקביל את פני
 השכינה — נתיב, ולכן נשב ונתעכב כאן עד מחר.

יומא, בההוא ליליא כנש ההוא גברא
 כל אינון רחימוי, וכל ההוא ליליא
 אשתדלו באוריתא, ולא הוה מאן
 דנניים. אמר לון ההוא גברא: במטו
 מניכו, כל חד וחד לימא מלה חדתא
 דאוריתא.

מראה אש

אוריכו כל ההוא יומא, המתינו שם כל אותו היום
 עד למחרת שהיה הברית. בההוא ליליא באותו
 לילה קדם הברית, כנש ההוא גברא כל אינון
 רחימוי, קבץ ואסף בעל הברית את כל אוהביו,
 וכל ההוא ליליא אשתדלו באוריתא, וכל אותו
 הלילה עסקו בתורה, ולא הוה מאן דנניים, ולא היה
 אחד שישן. אמר לון ההוא גברא: אמר להם
 בעל-הבית שהוא בעל הברית, לכל המסבים
 שהזמין: במטו מניכו, אני מבקש מכם, כל חד
 וחד לימא מלה חדתא דאוריתא, שכל אחד ואחד
 לאמר איזה דבר חדש בתורה, הינו שיחדש איזה
 חדוש בתורה.

פֶּתַח חֵד וְאָמַר: "בְּפִרְעַ פְּרָעוֹת
 בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עִם בְּרָכוּ ה'";
 מֵאֵי קָא חָמוּ דְבוּרָה וּבְרָק,
 דְּפִתְחוּ בְּהֵאֵי קָרָא? אֵלָא חֲכֵי תַנְיִנּוּ,
 לִית עֲלֵמָא מִתְקִימָא אֵלָא עַל הָאֵי
 בְרִית, דְּכָתִיב: "אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם
 וְלַיְלָה", דְּהָא שְׁמַיָא וְאַרְעָא עַל דָּא
 קִימִין; בְּגִין כֵּךְ כָּל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל

מראה אש

פֶּתַח חֵד רַבֵּי אָבָא וְאָמַר: (שׁוֹפְטִים ה, ב): "בְּפִרְעַ
 פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עִם בְּרָכוּ ה'"; מֵאֵי
 קָא חָמוּ דְבוּרָה וּבְרָק, דְּפִתְחוּ בְּהֵאֵי קָרָא; לָמָּה
 הִתְחִילוּ אֶת הַשִּׁירָה בְּשַׁעַה שְׁהַכְּנִיעוּ אֶת סִיסְרָא עִם
 הַפְּסוּק הַזֶּה? אֵלָא חֲכֵי תַנְיִנּוּ, אֵלָא כֵּךְ לְמַדְנּוּ, לִית
 עֲלֵמָא מִתְקִימָא אֵלָא עַל הָאֵי בְרִית, אִין הָעוֹלָם
 עוֹמֵד אֵלָא בְּזָכוֹת מְצוֹת בְּרִית מִלָּה, דְּכָתִיב (יִרְמְיָהוּ
 לג, כה): "אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה, חֲקוֹת שָׁמַיִם
 וְאַרְצָא לֹא שְׁמַתִּי", דְּהָא שְׁמַיָא וְאַרְעָא עַל דָּא
 קִימִין; כִּי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ קִימִים בְּרַק בְּזָכוֹת בְּרִית

מְקִימֵינָהּ הָאֵל בְּרִית; נְמוּסֵי שָׁמַיָא
 וְאַרְעָא קִימֵינָהּ בְּקִיּוּמֵיהוּ; וְכָל זְמַנָּא
 דְּחַס וְשָׁלוֹם, יִשְׂרָאֵל מִבְּטָלִין הָאֵל
 בְּרִית, שָׁמַיָא וְאַרְעָא לָא מִתְקִימֵינָהּ,
 וּבִרְכָאן לָא מִשְׁתַּכְּחִין בְּעֻלְמָא.

תָּא חֲזִי לָא שְׁלִיטוֹ שְׂאָר עַמִּין עַל

מראה אש

מִלָּה. בְּגִין כֵּן כָּל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל מְקִימֵינָהּ הָאֵל
 בְּרִית; וּבְשָׁבִיל זֶה בְּכָל פַּעַם כְּשֶׁנִּשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל
 מְקִימֵינָהּ מִצּוֹת מִלָּה, נְמוּסֵי שָׁמַיָא וְאַרְעָא קִימֵינָהּ
 בְּקִיּוּמֵיהוּ; הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ מִתְקִימֵינָהּ, כִּי יוֹרֵד גֶּשֶׁם
 מִן הַשָּׁמַיִם וַיְבֹלֵי הָאָרֶץ צוֹמְחִים. וְכָל זְמַנָּא דְּחַס
 וְשָׁלוֹם, יִשְׂרָאֵל מִבְּטָלִין הָאֵל בְּרִית, וְכָל זְמַן שְׁחַס
 וְשָׁלוֹם, עִם יִשְׂרָאֵל מִבְּטָלִים אֵת מִצּוֹת בְּרִית מִלָּה,
 שָׁמַיָא וְאַרְעָא לָא מִתְקִימֵינָהּ, הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ לָא
 מִתְקִימֵינָהּ, וּבִרְכָאן לָא מִשְׁתַּכְּחִין בְּעֻלְמָא, וְהַבְּרָכוֹת
 אֵינָן מְצוּיּוֹת בְּעוֹלָם, כִּי כְּשֶׁחַס וְשָׁלוֹם, מִבְּטָלִים
 בְּרִית מִלָּה, אֲזַי יוֹרְדִים דִּינִים בְּעוֹלָם, וְכָלִים סוּבְלִים
 מִזֶּה.

תָּא חֲזִי בָּא וּרְאָה, לָא שְׁלִיטוֹ שְׂאָר עַמִּין עַל

יִשְׂרָאֵל, אֵלֶּא כִּד בְּטִילוּ מִנִּיהוּ קִימָא
 דָּא, וּמָה בְּטִילוּ מִנִּיהוּ? דְּלֹא אֶתְפְּרַעֵן
 וְלֹא אֶתְגַּלִּין, וְעַל דָּא כְּתִיב: "וַיַּעֲזְבוּ
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת ה' וְגו', וַיִּמְכְּרוּ אֶתְכֶם
 בְּיַד סִיסְרָא"; "וַיַּעֲזְבוּ אֶת ה'" מִמָּשׁ,

מראה אש

יִשְׂרָאֵל, לֹא שְׁלֹטוּ שְׂאָר עַמִּין עַל עַם יִשְׂרָאֵל,
 אֵלֶּא כִּד בְּטִילוּ מִנִּיהוּ קִימָא דָּא, אֵלֶּא כַּאֲשֶׁר בְּטִילוּ
 מֵהֶם אֶת בְּרִית מִילָה. וּמָה בְּטִילוּ מִנִּיהוּ? וּמָה
 בְּטִילוּ מֵהֶם, כִּי הָרִי לֹא חָשִׁיד בַּר יִשְׂרָאֵל, שְׁלֹא
 יִמּוּל אֶת בְּנוֹ? אֵלֶּא דְּלֹא אֶתְפְּרַעֵן וְלֹא אֶתְגַּלִּין,
 אֵלֶּא הָיוּ מְלִים וְלֹא פְרָעוּ וְלֹא נִתְגַּלִּית הֶעֱטָרָה,
 שְׂאֵז יֵשׁ לְאֻמוֹת הָעוֹלָם שְׁלִיטָה, חֶס וְשָׁלוֹם, עַל
 יִשְׂרָאֵל. [כְּמוֹ-כֵן קָמוּ עַכְשָׁו רְשָׁעִים אַרְוָרִים,
 שְׂרוּצִים לְבַטֵּל אֶת עֲנִין הַמְצִיצָה, אֲשֶׁר אָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁבַת קִלְג): הָאִי אֹמְנָא דְּלֹא
 מֵיִץ, סְכָנָה הוּא, וְעִבְרִינָן לִיה]. וְעַל דָּא כְּתִיב
 (שְׁמוּאֵל-א' יב, ט): "וַיַּעֲזְבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת ה' וְגו',
 וַיִּמְכְּרוּ אֶתְכֶם בְּיַד סִיסְרָא"; "וַיַּעֲזְבוּ אֶת ה'" מִמָּשׁ,
 הֵינּוּ כִּי בָאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ מִטְּבַע שֵׁם הַוְי"ה בְּרוּךְ

עַד דְּאִתְתּ דְּבוּרָה וְאִתְנַדְבַּת לְכָל
 יִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה דָּא, כְּדִין אֶתְכַנְעוּ
 שְׁנַאיִהוּן תַּחֲוֵיתִיהוּ; וְהִינוּ דְתַנְיָנוּ,
 דְּאָמַר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִיהוֹשֻׁעַ, וְכִי
 יִשְׂרָאֵל אֲטִימִין אֵינוּן, וְלֹא אֶתְפָּרְעוּ
 וְלֹא אֶתְגַּלְיִן, וְלֹא קִימִין קִימָא דִּילִי,
 וְאִתְּ בְּעֵי לְאֶעְלֹא לְהוּ לְאַרְעָא.

 מראה אש

הוא, וכיון שבטלו את מצות פריעה, ולא נתגלית
 העטרה, נמצא שחסר שם הוי"ה, וזה "ויעזבו את
 השם", עד דאִתְתּ דְּבוּרָה עַד שְׁבָאָה דְּבוּרָה,
 וְאִתְנַדְבַּת לְכָל יִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה דָּא, וְהִתְנַדְבָּה לְכָל
 יִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה זו, כִּי אָמְרָה בְּנִבּוּאָה: "בְּפָרֵעַ
 פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל", וְגֵרְמָה שְׁיַעֲשׂוּ פְּרִיעָה, כְּדִין
 אֶתְכַנְעוּ שְׁנַאיִהוּן תַּחֲוֵיתִיהוּ; אַז נְכַנְעוּ הַשְׁוֹנָאִים
 תַּחֲתֵיהֶם וְנִפְּל סִסְרָא. וְהִינוּ דְתַנְיָנוּ, וְזֶה מַה
 שְׁלַמְדְנוּ, דְּאָמַר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִיהוֹשֻׁעַ, וְכִי
 יִשְׂרָאֵל אֲטִימִין אֵינוּן, וְלֹא אֶתְפָּרְעוּ וְלֹא אֶתְגַּלְיִן,
 וְלֹא קִימִין קִימָא דִּילִי, הָרִי עִם יִשְׂרָאֵל הֵם אֲטוּמִים
 וְלֹא פְּרָעוּ, וְלִכֵּן לֹא נִתְגַּלְהַ בְּשַׁר הָעֵטְרָה, וְאִתְּ בְּעֵי

וְלֹא־כִנְעָא שְׁנַאי־הוּן, "וְשׁוֹב מִלְּאֵת
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנִית", וְעַד דְּאִתְפְּרְעוּ
 וְאִתְגַּלְיָא הָאֵי בְרִית, לָא עָאִלוּ
 לְאַרְעָא, וְלֹא אִתְכְּנְעוּ שְׁנַאי־הוּן, אוּף
 הָכָא פִּיּוֹן דְּמִתְנַדְבִּין יִשְׂרָאֵל בְּהָאֵי
 אֵת, מִתְכְּנְעִין שְׁנַאי־הוּן תַּחֲוֹתֵיהוּ,

 מראה אש

לְאֵעֲלֹא לְהוּ לְאַרְעָא, וְאַתָּה רוּצָה לְהַכְנִיסָם לְאַרְץ
 יִשְׂרָאֵל וְלֹא־כִנְעָא שְׁנַאי־הוּן, וְלְהַכְנִיעַ אֵת הַשְׁוֹנָאִים?
 וְלָכֵן כְּתִיב (יְהוֹשֻׁעַ ה, ב) "וְשׁוֹב מִלְּאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 שְׁנִית, וַיַּעַשׂ לוֹ יְהוֹשֻׁעַ חֲרָבוֹת צָרִים וַיִּמַּל אֵת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל אֶל גְּבַעַת הָעֲרָלוֹת", וְעַד דְּאִתְפְּרְעוּ
 וְאִתְגַּלְיָא הָאֵי בְרִית, לָא עָאִלוּ לְאַרְעָא, וְעַד שְׁלֹא
 קִיֵּמוּ פְרִיעָה וְהִתְגַּלְתָּה הָעֲטָרָה, לֹא נִכְנְסוּ לְאַרְץ
 יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אִתְכְּנְעוּ שְׁנַאי־הוּן, וְלֹא נִכְנְעוּ
 שְׁוֹנָאִיהֶם, שְׁהֵם הֵל"א מְלָכִים. אוּף הָכָא כְּמוֹ-כֵן
 אֲצֵל דְּבוּרָה הַנְּבִיאָה, פִּיּוֹן דְּמִתְנַדְבִּין יִשְׂרָאֵל בְּהָאֵי
 אֵת, שְׁנַתְעוּרְרוּ לְקִים מְצוֹת פְּרִיעָה, מִתְכְּנְעִין
 שְׁוֹנָאִיהוּן תַּחֲוֹתֵיהוּ, נִכְנְעִים הַשְׁוֹנָאִים תַּחֲתֵיהֶם,
 וּבְרַפְאֵן אִתְחַזְרוּ לְעֵלְמָא, וְהַבְּרָכוֹת חֲזְרוּ לְעוֹלָם.

וּבְרַכָּאן אֶת־חֲזִירוֹ לְעֵלְמָא, הֲדָא הוּא
 דְכָתִיב: "בְּפְרוּעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל,
 בְּהִתְנַדֵּב עִם בְּרַכּוֹ הוּי"ה".

קָם אַחְרָא וּפְתַח וְאָמַר: "וַיְהִי בַדְרָךְ
 בַּמְלוֹךְ וַיִּפְגְּשׁוּהוּ ה', וַיִּבְקֹשׁ
 הַמִּיתוֹ", לְמָאן? לְמַשָּׁה, אָמַר לִיה
 קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא: וְכִי אַתְּ אֲזִיל

מראה אש

הֲדָא הוּא דְכָתִיב: "בְּפְרוּעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל,
 בְּהִתְנַדֵּב עִם בְּרַכּוֹ הוּי"ה"; הִינוּ שֶׁהִתְנַדְּבוּ לְעֵשׂוֹת
 מִצְוֹת פְּרִיעָה.

קָם אַחְרָא קָם אָדָם אַחַר שֶׁהָיָה שָׁמָּה, וּפְתַח וְאָמַר
 (שְׁמוֹת ד, כד): "וַיְהִי בַדְרָךְ בַּמְלוֹךְ וַיִּפְגְּשׁוּהוּ ה',
 וַיִּבְקֹשׁ הַמִּיתוֹ", וּמְפָרֵשׁ: לְמָאן — אֶת מִי הַמְּלֹאךְ
 רָצָה לְהַרְגֵּ? לְמַשָּׁה — אֶת מַשָּׁה, וְלֹא כְּמֵאמָרָם
 ז"ל (נְדָרִים לב.): רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, לֹא
 לְמַשָּׁה רַבְּנוּ בִקֵּשׁ שְׁטֵן לְהַרְגֵּ, אֶלָּא לְאוֹתוֹ תִּינוּק,
 שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת ד, כה): "כִּי חָתַן דְּמִים אֶתָּה לִי".
 אָמַר לִיה קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָמַר

לְאַפְקָא ית ישראל ממצרים,
 ולאכנעא מלכא רב ושלִיטא, ואת
 אנשית מנך קימא, דברך לא אתגזר,
 מיך "ויבקש המיתו", תאנא, נחת
 גבריאל בשלהובא דאשא לאוקדה;
 ואתרמיז חד חיזיא מתוקדא לשאפא
 ליה בגוה, אמאי חיזיא אמר ליה

מראה אש

למשה: וכי את אזיל לאפקא ית ישראל ממצרים,
 וכי אפה הולך להוציא את עם ישראל ממצרים,
 ולאכנעא מלכא רב ושלִיטא, ולהכניע מלך גדול
 ושלִיט וחזק, ואת אנשית מנך קימא, דברך לא
 אתגזר, ואתה השפחת ממך את הברית, שהרי בנך
 לא נמול? מיך "ויבקש המיתו", מיך רצה המלאך
 להרגו. תאנא, נחת גבריאל בשלהובא דאשא
 לאוקדה; למדנו, שירד מלאך גבריאל, שהוא בא
 מצד הגבורה, בשלהבת אש, לשרף את משה.
 ואתרמיז חד חיזיא מתוקדא לשאפא ליה בגוה,
 ונדמה המלאך כמו נחש שורף, שרצה לבלע אותו
 ולהזיקו. אמאי חיזיא ולמה הלביש עצמו מלאך

קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְּ אֲזִיל לְקַטְלָא
 חִיּוּיָא רַבְרַבָּא וְתַקִּיפָא: וּבְרַךְ לָא
 אֶתְגְזֹר? מִיָּד אֶתְרַמִּיז לְחַד חִיּוּיָא
 לְקַטְלָא לִיָּה, עַד דְּחֻמַּת צְפוּרָה, וּגְזֵרַת
 לְבָרָה וְאַשְׁתְּזִיב הָדָא הוּא דְכְּתִיב:
 "וְתַקַּח צְפוּרָה צַר"; מַהוּ צַר אֵלָא
 אֲסוּתָא, וּמַאי אֲסוּתָא? דְכְּתִיב:

מראה אש

גְּבַרְיָאֵל בְּנַחֲשׁ שׁוֹרְף? אֵלָא אָמַר לִיָּה קִדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא לְמִשָּׁה: אֶתְּ אֲזִיל לְקַטְלָא חִיּוּיָא רַבְרַבָּא
 וְתַקִּיפָא: אֶתְּהּ הוֹלֵךְ לְהַרְגַּ אֶת פְּרָעָה, שְׁהוּא דוּמָה
 לְנַחֲשׁ גָּדוֹל, אֲשֶׁר עָלְיוּ נָאֵמַר (יְחֻזְקָאֵל כַּט, ג): "הִנְנִי
 עָלֶיךָ פְּרָעָה מְלַךְ מְצַרִּים הַתַּנִּים הַגְּדוֹל הַרְבֵּץ בְּתוֹךְ
 יְאֲרִיו", וּבְרַךְ לָא אֶתְגְזֹר, וְהֵבֵן שְׁלֵף לֹא נִמּוֹל. מִיָּד
 אֶתְרַמִּיז לְחַד חִיּוּיָא לְקַטְלָא לִיָּה, מִיָּד נִדְמָה מְלֶאךָ
 גְּבַרְיָאֵל לְנַחֲשׁ אֶחָד לְהַרְגוּ. עַד דְּחֻמַּת צְפוּרָה, עַד
 שְׂרָאֶתְהּ זֹאת צְפוּרָה אֲשֶׁתּוּ, וּגְזֵרַת לְבָרָה וּמְלָה אֶת
 בְּנָהּ, וְאַשְׁתְּזִיב וְנִצֵּל מִשָּׁה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב:
 "וְתַקַּח צְפוּרָה צַר"; וּבְזֹה מְלָה אֶת בְּנָהּ. מַהוּ צַר
 מַה הַלְשׁוֹן צַר? אֵלָא אֲסוּתָא, לְשׁוֹן רְפוּאָה, כְּמוֹ

"וַתִּכְרַת אֶת עֲרֵלַת בְּנֵהּ", דְּנִצְנָצָא
בָּהּ רוּחַ קִדְשָׁא.

קָם אַחְרָא וְאָמַר: "וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל
אָחָיו, גִּשְׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגְשׁוּ וַיֹּאמְרוּ"
וַגּוֹ'; וְכִי אִמַּאי קָרִי לְהוּ, וְהָא קָרִיבִין
הוּוּ גִבְהָ? אֵלָא בְּשַׁעְתָּא דְאָמַר לוֹן
אֲנִי יוֹסֵף אֲחֵיכֶם — תְּוַהוּ, דְחָמֵנוּ לִיָּהּ

מראה אש

שְׁפָתוֹב (יְרֵמְיָה ח, כב): "הַצָּרִי אֵינְךָ בְּגִלְעָד"; וּמַאי
אֲסוּתָא? וּמָה הֵיטָה הֶרְפוּאָה? דְּכָתִיב: "וַתִּכְרַת אֶת
עֲרֵלַת בְּנֵהּ", דְּנִצְנָצָא בָּהּ רוּחַ קִדְשָׁא, הִתְנוּצֵץ בָּהּ
רוּחַ-הַקִּדְשׁ, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִנְצַל מֹשֶׁה בְּעֵלְהָ מִמַּדַּת
הַגְּבוּרָה, שֶׁהִתְלַבְּשָׁה בְּנֶחֱשׁ לְהַזִּיקוּ.

קָם אַחְרָא קָם אָדָם אַחַר שְׁהֵיָה שָׁם, וְאָמַר (בְּרֵאשִׁית
מה, ד): "וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחָיו, גִּשְׁוּ נָא אֵלַי
וַיִּגְשׁוּ וַיֹּאמְרוּ" וַגּוֹ'; וְכִי אִמַּאי קָרִי לְהוּ, לָמָּה הֵיָה
יוֹסֵף צָרִיף לְקָרָא לְאָחָיו, וְלוֹמַר לָהֶם גִּשְׁוּ אֵלַי, וְהָא
קָרִיבִין הוּוּ גִבְהָ, הֵרִי הֵם הָיוּ קְרוֹבִים וְסְמוּכִים
אֵלָיו? אֵלָא בְּשַׁעְתָּא דְאָמַר לוֹן אֲנִי יוֹסֵף אֲחֵיכֶם

בְּמִלְכוֹ עֲלָאָה, אָמַר יוֹסֵף: מִלְכוֹ דָּא
 בְּגִין דָּא רִוְחָנָא לִיָּה, גִּשּׁוּ נָא אֵלַי
 וַיִּגְשׁוּ, דִּאֲחֲזִי לְהוּ הָאִי קִימָא דְּמִילָה,
 אָמַר דָּא גְרַמַּת לִי מִלְכוֹ דָּא, בְּגִין
 דְּנִטְרִית לָהּ, מִכָּאן אֲוִלִּיפְנָא, מָאן

מראה אש

— תוהו: אלא בשעה שאמר להם יוסף: אני
 אחיכם, התחילו לתמה. דחמו ליה במלכו עלאה,
 שראו אותו במלוכה עליונה שולט על כל הארץ,
 והיה פלא אצלם — איך זכה להגיע למדרגה כזו,
 שיהיה שולט על כלם, כמו שכתוב (בראשית מב, ו):
 "ויוסף הוא השליט על הארץ, הוא המשביר לכל
 עם הארץ"; אמר יוסף לאחיו: מה אתם כל-כך
 תמהים איך זכיתי להיות מלך על כלם, מלכו דא
 המלכות הזו, בגין דא רוחנא ליה, בשביל זה זכיתי
 לזה, גשו נא אלי ויגשו, באו קרוב אלי ואגלה
 לכם, ולכן נגשו. דאחזי להו האי קימא דמילה,
 שהראה להם שהוא מהול, ונטר את הברית ולא
 פגמו. אמר יוסף לאחיו: דא גרמַת לי מלכו דא,
 זה מה שגרם לי להיות מלך, בגין דנטרית לה,

דְּנָטִיר לְהָאֵי אַתְּ קִימָא, מַלְכוּ
 אַתְּנַטְרַת לִיָּה, מְנַלְן? מַבְעֵז; דְּכַתִּיב:
 "חֵי ה' שְׁכְבִי עַד הַבֶּקֶר", דִּהְוָה
 מְקַטְרַג לִיָּה יִצְרָה, עַד דְּאֹמִי אֹמְאָה,
 וְנָטִיר לְהָאֵי בְרִית, בְּגִין כֶּךָ זָכָה
 דְּנַפְקוּ מִנִּיָּה מַלְכִין שְׁלִיטִין עַל כָּל

מראה אש

שְׁשִׁמְרַתִּי אֶת הַבְּרִית קִדְשׁ לֹא לְפָגֵם אוֹתוֹ. מִכָּאן
 אוֹלִיפְנָא, מָאן דְּנָטִיר לְהָאֵי אַתְּ קִימָא, מַלְכוּ
 אַתְּנַטְרַת לִיָּה, מִפֶּה לּוֹמְדִים, שְׁמִי שְׁשׁוֹמֵר עַל
 הָאוֹת בְּרִית קִדְשׁ, וְאֵינּוּ פּוֹגֵם אוֹתוֹ — זָכָה
 לְמַלְכוּת שְׁנַשְׁמַרַת בְּעִבּוּרוֹ. מְנַלְן? מַבְעֵז; וְרוֹאִים
 אֶת זֶה גַם מַבְעֵז, דְּכַתִּיב (רוּת ג, יג): "חֵי ה' שְׁכְבִי
 עַד הַבֶּקֶר", דִּהְוָה מְקַטְרַג לִיָּה יִצְרָה, שְׁיִצְרוּ
 הִסִּיתוּ: אַתָּה פְּנוּי וְהִיא רוּת פְּנוּיָה, וְלָכֵן תְּפָגֵם אֶת
 בְּרִיתְךָ, עַד דְּאֹמִי עַד שְׁנַשְׁבַּע אֹמְאָה שְׁבוּעָה,
 וְנָטִיר לְהָאֵי בְרִית, וְשָׁמַר אֶת הַבְּרִית קִדְשׁ וְלֹא
 נִזְדַּוְּג עִמָּה. בְּגִין כֶּךָ זָכָה דְּנַפְקוּ מִנִּיָּה מַלְכִין
 שְׁלִיטִין עַל כָּל שְׁאָר מַלְכִין, בְּשִׁבִיל זֶה זָכָה, שְׁיִצְאוּ
 מִחֻלְצִיו מַלְכִים שְׁשִׁלְטוּ עַל כָּל שְׁאָר מַלְכֵי הָעוֹלָם,

שָׁאֵר מַלְכֵינָּו, וּמַלְכָּא מְשִׁיחָא דְאַתְקַרֵּי בְּשֵׁמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מראה אש

שֶׁהֵם דָּוִד וְשַׁלְמָה, שֶׁכָּבְשׁוּ כָּל הָאָמוֹת, וּמַלְכָּא מְשִׁיחָא וּמַלְךְ הַמְּשִׁיחַ יֵצֵא מֵהֶם, וַיִּשְׁלַט עַל כָּל הָעוֹלָם, דְּאַתְקַרֵּי בְּשֵׁמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כִּי הוּא יְהִי נִקְרָא בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (יִרְמְיָהוּ כג, ה): "הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם הַנְּוִי"ה וְהִקְמַתִּי לְדָוִד צֶמַח צְדִיק וּמַלְךְ מֶלֶךְ, וְהִשְׁכִּיל וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וְצִדְקָה בְּאֶרֶץ, בְּיָמָיו תִּוָּשַׁע יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֵּן לְבֵטֶחַ, וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרָאוּ הַנְּוִי"ה צְדִקְנוֹ", וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים עַל זֶה (בְּכָא בְתָרָא עה:), שְׁמֵשִׁיחַ יִקְרָא עַל שְׁמוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְכֵן הוּא (אֵיכָּה רְבִי, פְּרָשָׁה א', סִימָן נא): מֶה שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ? רְבִי אֲבָא בַר כְּהֵנָּא אָמַר: הַנְּוִי"ה שְׁמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָהוּ כג, ו): "וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרָאוּ ה' צְדִקְנוֹ"; וְכֵן הוּא (מְדָרֵשׁ תְּהִלִּים כא): וְקוֹרָא לְמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בְּשֵׁמוֹ; וּמוֹבָא בְּדַבְרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל (לְקוּטֵי-הַלְכוּת, אָבֵן הָעֶזְרָה, הַלְכוּת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה, הַלְכָּה א', סִימָן י'), כִּי מֵרֵאשִׁית הַלְּדוֹת מְשִׁיחַ, הָיָה לְתַקֵּן עוֹן זֶה שֶׁל פְּגָם

פֶּתַח אֵינְךָ וְאָמַר: כְּתִיב: "אִם תַּחֲנֶה
 עָלַי מַחֲנֶה, הֲכִי תֵאנָא" בְּזֹאת
 אָנִי בּוֹטֵחַ", מֵהוּ בְּזֹאת, דָּא אַתְּ קִימָא
 דְּזַמְינָא תְּדִיר גְּבִי בַר נֶשׁ, וְאַתְרַמִּיזָא

מראה אש

הברית, כי התחלת התגלות משיח הנה מיהודה, שהוליד מתמר את פרץ ואת זרח, והם היו תקון על חטא ער ואונן, שהשחיתו את דרכם, ועל-כך הצרך יהודה דיקא להמשיך את נשמת משיח, אשר הוא יתקן את העון הזה, כי משיח זכה לשלמות תקון הברית בתכלית השלמות.

פֶּתַח אֵינְךָ קָם אָדָם אַחַר שֶׁהָיָה שָׁם וְאָמַר: כְּתִיב
 (תהלים כז, ג): "אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה, לֹא יִירָא
 לְבִי, אִם תִּקְוֶם עָלַי מִלְחָמָה, בְּזֹאת אָנִי בּוֹטֵחַ";
 הֲכִי תֵאנָא כֶּף לְמִדְּנֹו: "בְּזֹאת אָנִי בּוֹטֵחַ", מֵהוּ
 בְּזֹאת, מֵהוּ זֶה שְׂדוּד בּוֹטֵחַ כָּל כֶּף בְּזֹאת? אֵלָא דָּא
 אַתְּ קִימָא זֶה הַבְּרִית קִדְשׁ, דְּזַמְינָא תְּדִיר גְּבִי בַר
 נֶשׁ, שְׁנַמְצָא תְּמִיד אֲצֶל הָאָדָם בְּנִסְיוֹן קִשָּׁה,
 וְאַתְרַמִּיזָא לְעִילָא, וְזֶה מְרָמְזוּ לְמַעְלָה בְּעוֹלָמוֹת
 הָעֲלִיוֹנִים לְמִדַּת יְסוּד, שְׂדֵרְכָם יוֹרֵד הַשְּׁפַע לְטוֹב

לְעִילָא, וּבְגִינֵי כָךְ אֶתְמַר בְּזֹאת, כְּמָה
 דְּכָתִיב: "זֹאת אֹת הַבְּרִית"; "זֹאת
 בְּרִיתִי", וְכֹלָא בְּחַד דְּרִגָא, וְתֵאנָא זֶה
 וְזֹאת בְּחַד דְּרִגָא אֵינּוֹן וְלֹא מִתְפָּרְשֵׁן;
 וְאִי תִימָא, אִי הָכִי הָא שְׂאָר בְּנֵי
 עֲלָמָא הָכִי, אֲמַאי דְּוֹד בְּלַחֲוֹדֵי וְלֹא

מראה אש

או להפך; כי כל הספירות עוברות דרך היסוד, אם
 לחסד ואם לגבורה, ובגיני כך אתמר בזאת,
 ובשביל זה כתוב "בזאת אני בוטח", כמה דכתיב
 "זאת אות הברית", שזאת מרמזת על הברית, וכן
 כתיב (בראשית יז, י): "זאת בריתי", ודרשו חכמינו
 הקדושים (שמות רבה, פרשה כג, סימן יב): ואין זאת
 אלא מילה; וכלא בחד דרגא, הינו זאת עם ברית
 — הם במדרגה אחת. ותאנא זה וזאת בחד דרגא
 אינון ולא מתפרשן; ולמדנו היכן שכתוב זה וזאת,
 זו אותה מדרגה, הינו הברית הוא היסוד, והעטרה
 זו המלכות, שזה יסוד וזאת היא מלכות. ואי
 תימא, ואם תאמר: אי הכי אם כן, הא שאר בני
 עלמא הכי, הרי כל בני ישראל הם בני ברית,

אַחֲרָא, אֵלֵא בְּגִין דְּאַחֲרָא בִּיה
וְאַתְרִמִּיזָא בֵּהּ, וְהִיא כְּתָרָא
דְּמַלְכוּתָא.

תָּא חֲזִי בְּגִין דְּהָאִי זֹאת לָא נָטַר לִיה
דְּדוּר מַלְכָּא כְּדָקָא חֲזִי, מַלְכוּתָא

מראה אש

אַמַּאי דְּדוּר בְּלַחֲדוּדֵי וְלֵא אַחֲרָא, וְלָמָּה רַק דְּדוּר
מִתְפָּאָר בְּעֵצְמוֹ לֹמַר 'בְּזֹאת אָנִי בּוֹטַח'? אֵלֵא בְּגִין
דְּאַחֲרָא בִּיה אֵלֵא מִפְּנֵי שֶׁהוּא אַחוּז בּוּ, וְאַתְרִמִּיזָא
בֵּה וְרִמּוּז בּוּ וְהִיא כְּתָרָא דְּמַלְכוּתָא, וְזֵה כְּתָר
הַמְּלָךְ, הִינּוּ ר' הוּא הִיסוּד וְד' הִיא הַמְּלְכוּת, וְזֵה
אוֹתִיּוֹת דְּר' ד', הוּ' אַחוּזָה בֵּין הַדְּלִתִּין וְאִינָה
נִפְרָשֶׁת, הִינּוּ הִיסוּד וְהַמְּלְכוּת, הַבְּרִית וְהַעֲטָרָה.

תָּא חֲזִי בָּא וְרָאָה, בְּגִין דְּהָאִי זֹאת לָא נָטַר לִיה דְּדוּר
מַלְכָּא כְּדָקָא חֲזִי, מִפְּנֵי שֶׁאֵת הַמְּדָה הַזֹּאת לֵא
שָׁמַר דְּדוּר כְּרָאוּי בְּמַעֲשֵׂה דְּבֵת שְׁבַע, אָף שְׁלֵא
חָטָא, כְּמֵאַמְרֵס ז"ל (שְׁבַת נו.): כֹּל הָאוֹמֵר דְּדוּר חָטָא,
אִינוּ אֵלֵא טוֹעָה, שְׁנֵאמַר (שְׁמוּאֵל-א' יח, יד): "וַיְהִי
דְּדוּר לְכָל דְּרָכוֹ מִשְׁכִּיל וְהוֹנִ"ה עֲמוֹ" וְגו', אִפְשָׁר
חָטָא בָּא לִידּוֹ, וְשְׁכִינָה עֲמוֹ? אֵלֵא מָה אָנִי מְקַיֵּם

אֶת־עַדֵי מְנִיָּה כָּל הַהוּא זְמַנָּא, וְהָכִי
 אוֹלִיפְנָא הָאִי 'זֹאת' אֶת־רְמִיזָא
 בְּמַלְכוּתָא דְלְעִילָא, וְאֶת־רְמִיזָא
 בִּירוּשָׁלַם קִרְתָּא קִדִּישָׁא, בְּהֵיא
 שַׁעְתָּא דְדוֹד עֵבֶר עָלֶיהָ, נִפְק קָלָא
 וְאָמַר: דוֹד, בְּמָה דְאֶתְקַטְרָא תִּשְׂרִי,

מראה אש

(שמואל ב' יב, ט): "מדוע בזית את דבר ה' לעשות
 הרע", שבקש לעשות ולא עשה, ובשביל זה
 מלכותא אתעדי מניה כל ההוא זמנא, את מלכותו
 לקחו ממנו כל אותו הזמן, שהיה נרדף מפני
 אבשלום בנו, והיה צריך לעזוב את ירושלים. והכי
 אוֹלִיפְנָא וְכָךְ לְמִדְנֵי הָאִי 'זֹאת' מִדַּת 'זֹאת'
 אֶת־רְמִיזָא בְּמַלְכוּתָא דְלְעִילָא, נִרְמֶזֶת בְּמַלְכוּת שֶׁל
 מַעֲלָה, וְכֵן וְאֶת־רְמִיזָא בִירוּשָׁלַם קִרְתָּא קִדִּישָׁא, וְגַם
 כָּאֵן לְמִטָּה 'זֹאת' מִרְמֶזֶת עַל יְרוּשָׁלַם עִיר הַקֹּדֶשׁ,
 כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יחזקאל ה, ה): "זאת ירושלים", בְּהֵיא
 שַׁעְתָּא דְדוֹד עֵבֶר עָלֶיהָ, בְּמַעֲשֵׂה שֶׁל בֵּת שֶׁבַע נִפְק
 קָלָא יֵצֵא קוֹל וְאָמַר: דוֹד, בְּמָה דְאֶתְקַטְרָא תִּשְׂרִי,
 בְּמָה שֶׁהֵיטָךְ קָשׁוּר וְאָחוּז בָּהּ, שֶׁהִיא מִדַּת ה' 'זֹאת'

לך טרדין מירושלם, ומלכותא
אתעדי מינך, מנא לן? דכתיב: "הנני
מקים עליך רעה מביתך", מביתך
דיקא, והכי הוה במה דעבר בה
אתענש; ומה דוד מלכא הכי, שאר
בני עלמא על אחת כמה וכמה.

מראה אש

של המלכות, הפר הקשר ממך, לך טרדין
מירושלם, אותך מגרשים מירושלים, ומלכותא
אתעדי מינך, והמלכות לקחו ממך. מנא לן מאיפה
אנחנו לומדים את זה? דכתיב (שמואל-ב' יב, יא):
"הנני מקים עליך רעה מביתך", מביתך דיקא, כי
הבית היא מדת המלכות, ושם שורר האדם, כמו
שכתוב (ישעיה מד, יג): "כתפארת אדם לשבת בית",
ויכתיב (אסתר א, כב): "להיות כל איש שרר בביתו",
והכי הוה כף הוה, במה דעבר בה אתענש; במה
שעבר בו נענש. ומה דוד מלכא הכי, ומה דוד
המלך, שלא הוה אצלו חטא בכלל, כמוכא בדברי
רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עב), כי בודאי
חלילה לומר שדוד חטא בגשמיות, מחמת תאוה,

פֶּתַח אֵיזֶדֶךְ וְאָמַר: "לוֹלִי ה' עֲזַרְתָּה לִי
 כַּמַּעַט שְׁכַנָּה דוּמָה נַפְשִׁי";
 תֵּאֲנֵא בְּמָה זָכָאן יִשְׂרָאֵל דְּלֹא נַחְתִּי
 לְגִיּהֲנָם כְּשָׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה

מראה אש

חס ושלום, פי כָּבֵר אָמַר דָּוִד בְּעֲצָמוֹ (תהלים קט,
 כב): "וּלְבִי חָלַל בְּקִרְבִּי", שְׁהָרַג כָּבֵר אֶת הַיֵּצֶר הָרָע
 הַגִּשְׁמִי בְּתַכְלִית, וְהַכְנִיעַ הַדָּם שֶׁבְּחָלָל הַשְּׂמָאֲלִי,
 רַק הַפָּגָם שֶׁלוֹ הָיָה לְמַעְלָה בַּגְּבוּרוֹת, שֶׁלֹּא הַמְּתִיק
 הַיֵּצֶר הָרָע שֶׁלְמַעְלָה, הֵינּוּ הַגְּבוּרוֹת וְהַדֵּינִים, וְגַם
 זֶה הָיָה בְּדַקּוֹת גְּדוּלָּה, כִּי אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
 (סִנְהֶדְרִין קז): רְאוּיָה הֵיטָה בַּת שֶׁבַע בַּת אֱלִיעֶם
 לְדָוִד מִשִּׁשֶּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, וְעַם כָּל זֹאת נִלְקַחָה
 מִמֶּנּוּ הַמְּלוּכָה, שָׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא שָׂאָר בְּנֵי אָדָם, אִם
 פָּגְמוּ בַּבְּרִית, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה שִׂיעָנְשׁוּ, וַיִּקְחוּ
 מֵהֶם אֶת הַמְּלוּכָה.

פֶּתַח אֵיזֶדֶךְ קָם אָדָם אַחַר שְׁהֵיָה שָׁם, וְאָמַר (תהלים
 צד, יז): "לוֹלִי ה' עֲזַרְתָּה לִי כַּמַּעַט שְׁכַנָּה
 דוּמָה נַפְשִׁי"; תֵּאֲנֵא לְמַדְנּוּ בְּמָה זָכָאן יִשְׂרָאֵל דְּלֹא
 נַחְתִּי לְגִיּהֲנָם כְּשָׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, בְּמָה

זָרָה, וְלֹא אֶת־מִסְרָן בִּידוּי דְדוּמָה?
 אֵלֹא בְּהֵאֵי אַתְּ, דְּהֵכִי תֵּאֲנָא, בְּשַׁעֲתָא
 דְּבַר נָשׁ נְפִיק מִעֲלָמָא, כַּמָּה חֲבִילִי
 מִלְּאַכִּי חֲבָלָה טְהִירִין אֶת־פְּקָדוֹן עָלֶיָּהּ,

מראה אש

זוכין עם ישראל, שלא יורדים לגיהנום כשאר
 אמות? כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן
 קיט): כנראה, כן הוא הגיהנום, כפי הצרות
 שעוברות על כל אחד ואחד; ובאמת רואים, שכל
 בר ישראל הזוכה להתחזק בכל מה שעובר עליו,
 והוא דבוק בחי החיים בו יתברך, ומשמח את
 עצמו בשמחת המצוות, אזי הוא בגן-עדן עוד בזה
 העולם, מה שאין כן אמות העולם הם גם בזה
 העולם בגיהנום. ולכן במה זוכים עם ישראל, שלא
 יורדין בזה העולם לגיהנום כשאר אמות, ולא
 אתמסרן בידוי דדומה, ואינם נמסרים בידיו של
 המלאך דומה, שהוא שרו של גיהנום? אלא בהאי
 את, רק על-ידי הזכות ששומרים את הברית, דהכי
 תאנא, כי כף למדנו; בשעתא דבר נש נפיק
 מעלמא, בשעה שאדם יוצא ונפטר מן העולם,
 כמה חבילי מלאכי חבלה טהירין אתפקדן עליה,

זָקֵפִין עֵינָא וְחָמְאן הָאִי אַתְּ דְּהוּא
 קִימָא דְקַדְשָׁא, אַתְּפֹרְשָׁן מִנָּה וְלֹא
 אַתְיָהִיב בִּידוּי דְדוּמָה לְנַחְתָּא
 לְגִיּהֲנָם, דְּכָל מָאן דְּאֶתְמַסֵּר בִּידוּי
 נַחֲתִית לְגִיּהֲנָם וְדָאִי, וּמַהֲאִי אַתְּ דְּחֲלִין
 עֲלָאִין וְתַתְּאִין, וְדִינִין בִּישִׁין לָא

 מראה אש

כַּמָּה חֲבוּרוֹת שֶׁל מַלְאָכֵי חֲבֵלָה מִתְלַבְּשִׁים עָלָיו,
 זָקֵפִין עֵינָא אֲבָל כְּשֶׁהַמַּלְאָכֵי חֲבֵלָה מַגְבִּיּהִים אֶת
 עֵינֵיהֶם, וְחָמְאן הָאִי אַתְּ דְּהוּא קִימָא דְקַדְשָׁא,
 כְּשֶׁרוֹאִים אֶת הַבְּרִית קֹדֶשׁ שֶׁהוּא נִמְצָא בְּקַדְשָׁה
 — שְׁלֹא פָגְמוּ, אַתְּפֹרְשָׁן מִנָּה — הֵם נִפְרָדִין
 וְהוֹלְכִין מִמֶּנּוּ, וְלֹא אַתְיָהִיב בִּידוּי דְדוּמָה לְנַחְתָּא
 לְגִיּהֲנָם, וְהֵם לֹא נִמְסָרִים בִּידוּי שֶׁל דוּמָה, הַמְּלֹאךְ
 הַמְּמַנֶּה שֶׁל הַגִּיּוֹנוֹם, שְׂיִכְנִים אוֹתָם לְשֵׁם. דְּכָל
 מָאן דְּאֶתְמַסֵּר בִּידוּי נַחֲתִית לְגִיּהֲנָם וְדָאִי, כִּי כָּל מִי
 שֶׁנִּמְסָר בִּידוּי שֶׁל דוּמָה, דְּהִינּוּ שְׁפָגַם בַּבְּרִית, הוּא
 בּוֹדָאִי יוֹרֵד לְגִיּוֹנוֹם. וּמַהֲאִי אַתְּ וּמַהֲבְרִית קֹדֶשׁ הוּוּ
 דְּחֲלִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין מִפְּחָדִין עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים,
 וְדִינִין בִּישִׁין לָא שְׁלִטִין בֵּהּ בְּכַר נָשׁ, וְדִינִים רָעִים

שְׁלֵטִין בַּהּ בְּבַר נֶשׁ, אִי אִיהוּ זְכִי
 לְנִטּוּרֵי לִיָּה לְהֵאִי אֶת, בְּגִין דְּהוּא
 אֶתְאַחִיד בְּשִׁמְא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כִּיּוֹן דְדוּד מְלָכָא לָא נָטַר אֶת קִימָא
 דָּא כְדָקָא חֲזִי, אֶתְעָדִי מִנְה מְלָכוּתָא,
 וְאֶתְטְרִיד מִירוּשְׁלָם, מִיַּד דְחִיל, דְסַבְר

 מראה אש

אינם שולטים באדם, אי איהו זכי לנטורי ליה
 להאי את, אם הוא זכה לשמר את הברית קדש,
 ולא לפגם אותו, בגין דהוא אתאחיד בשמא
 דקדשא בריך הוא, מפני שבאות ברית קדש נחקק
 ונרשם שמו יתברך, כיון דדוד מלכא לא נטר את
 קימא דא כדקא חזי, כיון שדוד המלך לא שמר
 את הברית קדש כראוי, על-ידי שלקח את בת
 שבע, אתעדי מנה מלכותא לקחו ממנו את
 המלכות, ואתטריד מירושלם, ונטרד מירושלים,
 הינו שהיה צריך לעזב את ירושלים בבשת פנים,
 כמו שכתוב (שמואל-ב' טו, יד): "ויאמר דוד לכל
 עבדיו אשר אתו בירושלים, קומו ונברחה, כי לא
 תהיה לנו פלטה" וגו', "ודוד עלה במעלה הזיתים

דִּיחַתוֹן לֵיה מְיָד, וַיִּמְסְרוֹן לֵיה בִּידוּי
 דְדוּמָה, וַיִּמּוֹת בְּהֵוָא עֲלֵמָא, עַד
 דְּאֵתְבִשֶׁר בֵּיה, דְּכִתִּיב: "גַּם ה'

 מְרָאָה אֵשׁ

עֲלָה וּבּוֹכָה, וְרֹאשׁ לּוֹ חֲפוּי, וְהוּא הוֹלֵךְ יַחַף". מְיָד
 דְּחִיל, מְיָד הַתְּחִיל לְהַתְּפַחַד מְאֹד, כִּי אִם הִיָּה צָרִיף
 לְעֹזב אֶת יְרוּשָׁלַיִם שְׁשָׁם בֵּיתוֹ, דְּסָבַר דִּיחַתוֹן לֵיה
 מְיָד, כִּי חָשַׁב כִּי יוֹרִידוּ אוֹתוֹ תַּכְף-וּמְיָד, וַיִּמְסְרוֹן
 לֵיה בִּידוּי דְדוּמָה, וַיִּמְסְרוּ אוֹתוֹ לְיַדוֹ שֶׁל דְּוּמָה,
 שֶׁהוּא שָׂרוּ שֶׁל גִּיהֵנוּם, וַיִּמּוֹת בְּהֵוָא עֲלֵמָא, וַיִּמּוֹת
 וַיִּנְתַּק עֲצָמוֹ מִהָעוֹלָם הַבָּא, עַד דְּאֵתְבִשֶׁר בֵּיה, עַד
 שְׁבִשְׂרוּ לּוֹ בְּשַׁעָה שְׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה וְקָבַל הַכֹּל
 בְּאַהֲבָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שְׁמוּאֵל-ב' טז), בְּעֵת שִׁיְצָא
 מִירוּשָׁלַיִם, וְכֹאֲשֶׁר יֵצֵא שְׁמַעִי בֶּן גֵּרָא וְקָלַל אוֹתוֹ,
 וְחָרְפוּ וּבִישׁוּ וּסְקָלוּ בְּאַבְנִים, וְעַפְרָא עָלָיו בְּעַפְרָא,
 וְרָצָה אָבִישׁי בֶּן צְרוּיָה לְהַמִּית אוֹתוֹ, אָמַר דָּוִד:
 "מָה לִּי וְלָכֶם בְּנֵי צְרוּיָה, כִּי יִקְלַל, וְכִי הִגִּיד אָמַר
 לּוֹ קָלַל אֶת דָּוִד, וּמִי יֹאמֶר מִדּוּעַ עֲשִׂיתָ כֵּן",
 "הַנִּיחוּ לּוֹ וְיִקְלַל, כִּי אָמַר לּוֹ הַגִּיד, אוֹלֵי יִרְאֶה
 הַגִּיד בְּעֵנִי, וְהָשִׁיב הַגִּיד לִי טוֹבָה תַּחַת קָלְלָתוֹ
 הַיּוֹם הַזֶּה" וְגו', וְאִזּוּ בְּכָה הַרְבֵּה וְחָזַר בְּתְשׁוּבָה,

הַעֲבִיר חֲטָאתְךָ לֹא תָמוּת", בֵּיה
 שַׁעֲתָא פִּתַּח וְאָמַר: "לֹוֹלֵי ה' עֲזַרְתָּה
 לִי כַמַּעַט שְׁכָנָה דְּוֹמָה נִפְשִׁי".

מראה אש

וְאִזּוּ נִתְבַּשֵּׁר שְׁנִמְחָלוּ לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו, דְּכַתִּיב
 (שְׁמוּאֵל-ב' יב, יג): "גַּם ה' הַעֲבִיר חֲטָאתְךָ לֹא
 תָמוּת", וְלֹא תִנְתַּק אֶת עֲצָמְךָ מִהָעוֹלָם הַבָּא. בֵּיה
 שַׁעֲתָא בָּהּ בְּשַׁעָה פִּתַּח וְאָמַר: "לֹוֹלֵי ה' עֲזַרְתָּה לִי
 כַמַּעַט שְׁכָנָה דְּוֹמָה נִפְשִׁי", אִם לֹא הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא שְׁמַחֵל לִי אִזּוּ, כַּמַּעַט שְׁהֵיִיתִי נִמְסָר בִּידֵי
 דְּוֹמָה, הַשָּׁר הַמְּמַנָּה עַל הַגִּיהֵנוּם. וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע, מַה
 דְּוֹד, שְׁלֹא חֲטָא כָּלֵל, כְּמֵאמָרָם ז"ל (שַׁבַּת נו.): כָּל
 הָאוֹמֵר דְּוֹד חֲטָא, אֵינּוּ אֶלָּא טוּעָה, עִם כָּל זֹאת
 הִזְיָה יִרְא מְדוּמָה, שֶׁהוּא הַמְּלֵאךָ הַשָּׁר הַמְּמַנָּה עַל
 הַגִּיהֵנוּם, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה מִי שְׁבִאָמַת חֲטָא
 וּפְגָם בְּפָגַם הַבְּרִית, וְקִלְקַל אֶת בְּרִיתוֹ, עַל אַחַת
 כַּמָּה וְכַמָּה שְׁצָרִיךְ לִירְא וּלְפַחַד מְדוּמָה, שֶׁהוּא שָׂר
 שֶׁל גִּיהֵנוּם, בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, אֲשֶׁר עַל יְדוֹ
 הָאָדָם יוֹרֵד עוֹד בְּזֵה הָעוֹלָם בְּגִיהֵנוּם, וְסוּבַל מְמַנּוּ
 מְרִירוֹת עֲצוּמָה, שֶׁהִדְמִיּוֹנוֹת מְסַבְּבִים אוֹתוֹ
 וּמְמַרְרִים אֶת חַיָּיו, וּמָר לוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי הוּא סוּבַל

פְּתַח אֵיֶדֶךָ וְאָמַר: מֵאֵי הָאֵי דְכְּתִיב,

מראה אש

יסורי גֵּיהֵנוּם עוֹד בְּזֵה הָעוֹלָם, מְכַל שְׁכָן בְּעוֹלָם הַבָּא. וְלִכֵּן נִקְרָא הַמְּלָאךָ הַמְּמַנֶּה עַל הַגֵּיהֵנוּם בְּשֵׁם הַדּוּמָה, עַל שֵׁם הַדְּמִיוֹן שֶׁמְכַנִּים בְּאָדָם, כַּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כה), שֶׁעֲכָשׁוּ הַיָּצָר הָרַע נִקְרָא בְּשֵׁם מְדַמָּה, שְׂזָה בְּעַצְמוֹ מְלָאךָ הַדּוּמָה, הַמְּמַנֶּה עַל הַגֵּיהֵנוּם. עִם כָּל זֹאת צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, כְּשֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה אֱמִתִּית, בְּלֵב אֱמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם, וּבֵא לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, וּבּוֹכָה בְּבִכּוּת עֲצוּמוֹת, וּמְבַכָּה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, שֶׁיִּמְחַל לוֹ הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַקֵּר הַתִּשׁוּבָה, אוֹמֵר רַבְּנֵי ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ו'): יִשְׁמַע בְּזִיוְנוֹ — יָדָם וַיִּשְׁתַּק, כְּשֶׁמְחַרְפִּין וּמְבַזִּים אוֹתוֹ רְשָׁעִים אֲרוּרִים בְּכָל מִיּוֹן בְּזִיוְנוֹת וְחַרוּפִין וְגִדּוּפִין, וּמְחַזִּיק מְעַמָּד, וְאֵינוֹ מְשִׁיב לָהֶם, זֶה עַקֵּר תִּשׁוּבָתוֹ, וַיּוֹצֵאת בֵּית קוֹל מִן הַשָּׁמַיִם וּמְכַרְזֵת (ישעיה ו, ז): "וְסָר עוֹנֶךָ וְחָטְאתְךָ תִּכְפֹּר".

פְּתַח אֵיֶדֶךָ קָם אָדָם אַחַר שֶׁהָיָה שָׂמָה, וְאָמַר: מֵאֵי הָאֵי דְכְּתִיב (שְׁמוּאֵל-ב' טו, כה), דְּאָמַר דָּוִד:

דֹּאֲמַר דְּוֹד: "וְהִרְאֵנִי אֶתְּךָ וְאֶת גְּוִהוּ",
 (מֵאִי "וְהִרְאֵנִי אֶתְּךָ", וְאַחֲרֵי־כֵן "וְאֶת
 גְּוִהוּ") מֵאֵן יָכִיל לְמַחְמִי לִיָּה לְקַדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא? אֵלֶּא הָכִי תַנִּינָן בְּהֵיָא
 שְׁעֵתָא דְאַתְגְּזֹר עָלֵיהּ הָהוּא עֲנֵשָׁא,
 וְדוֹד יָדַע דְּעַל דְּלֹא נָטַר הָאִי אֶת
 כְּדָקָא יָאוּת אֶתְעֵנֵשׁ בְּהָאִי, דְּכֹלֹא

מראה אש

"וְהִרְאֵנִי אֶתְּךָ וְאֶת גְּוִהוּ", שְׁאֲמַר דְּוֹד הַמֶּלֶךְ לְצָדוּק
 הַכֹּהֵן: "אִם אֲמַצָּא חֵן בְּעֵינֵי הוֹי"ה, וְהִשִּׁיבֵנִי
 וְהִרְאֵנִי אֶתְּךָ וְאֶת גְּוִהוּ", מֵאִי "וְהִרְאֵנִי אֶתְּךָ",
 וְאַחֲרֵי־כֵן "וְאֶת גְּוִהוּ", מַה זֶה שְׁקָדָם יִרְאֶה אֶת
 הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְאַחֲרֵי־כֵן יִרְאֶה אֶת בֵּיתוֹ? מֵאֵן
 יָכִיל לְמַחְמִי לִיָּה לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִי יָכוֹל
 לְרְאוּת אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא? אֵלֶּא הָכִי תַנִּינָן
 בְּהֵיָא שְׁעֵתָא דְאַתְגְּזֹר עָלֵיהּ הָהוּא עֲנֵשָׁא, אֵלֶּא כֵּן
 לְמַדְנֹו בְּאוּתָהּ שְׁעָה שְׁנַגְזֹר עַל דְּוֹד הָעֲנֵשׁ שְׁיֵהִיָּה
 מְגַרֵשׁ מִירוּשָׁלַיִם וּמִמְלָכוֹתוֹ, וְדוֹד יָדַע דְּעַל דְּלֹא
 נָטַר הָאִי אֶת כְּדָקָא יָאוּת אֶתְעֵנֵשׁ בְּהָאִי, וְדוֹד יָדַע,
 שְׁעַל־יְדֵי שְׁלֹא שְׁמַר אֶת אוֹת הַבְּרִית בְּתַכְלִית

פַּחַדָּא אַחֲדָא, וְכֹלָא אַתְרֵמִיז בְּהַאי
 אַתְּ, וְלֹא אַקְרִי צְדִיק מֵאֵן דְּלֹא נָטַר
 לֵיהּ כְּדָקָא יְאוּת. הֲוֵה בְּעֵי בְּעוֹתִיהּ,
 וְאָמַר: "וְהֲרֵאֲנִי אַתּוּ וְאַתְּ נִוְהוּ", מֵאִי
 אַתּוּ? (אוֹת דִּילְהּ, אוֹת הַבְּרִית, דְּהֵא
 אוֹת דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוֹת דִּילְהּ),

מראה אש

הַשְּׁלֵמוֹת — נֶעֱנַשׁ בְּעֵנַשׁ הַזֶּה מְדָה כְּנֶגֶד מְדָה,
 שְׁנֵפֶרֶד הַיְסוּד מֵהַמְּלָכוֹת, וְלִכְן נִתְגַּרֵּשׁ גַּם הוּא
 מִמְּקוֹמוֹ, מִבֵּיתוֹ וּמִמְּלָכוֹתוֹ, דְּכֹלָא פַּחַדָּא אַחֲדָא,
 כִּי הֵכֵל אָחוּז וְקָשׁוּר בְּיַחַד — הַיְסוּד וְהַמְּלָכוֹת,
 שְׁזַה הַבְּרִית, וּבֵיתוֹ זוֹ אֲשֶׁתוֹ, וְכֹלָא אַתְרֵמִיז בְּהַאי
 אַתְּ, וְהֵכֵל מְרָמֵז בְּאוֹת בְּרִית קִדְשׁ, וְלֹא אַקְרִי צְדִיק
 מֵאֵן דְּלֹא נָטַר לֵיהּ כְּדָקָא יְאוּת: וְלֹא נִקְרָא אָדָם
 צְדִיק, מִי שֶׁלֹּא שׁוֹמֵר עַל בְּרִיתוֹ כְּמוֹ שְׁצַרִּיף, הֲוֵה
 בְּעֵי בְּעוֹתִיהּ, וְלִכְן בִּקְשׁ דְּוֹד בְּקִשְׁתּוֹ, וְאָמַר (שם)
 (טו): "וְהֲרֵאֲנִי אַתּוּ וְאַתְּ נִוְהוּ", מֵאִי אַתּוּ שְׁרוּצָה
 לְרֵאוֹת, הֵינּוּ אוֹת דִּילְהּ, אוֹת הַבְּרִית, דְּהֵא אוֹת
 דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוֹת דִּילְהּ, דָּא אַתְּ קִימָא
 קִדְשָׁא, הֵינּוּ שְׁרָצָה לְרֵאוֹת אַתְּ בְּרִיתוֹ כְּבָר עַל

דָּא אַת קַימָא קַדישָא, דְּהָא דְחִילָנָא
 דְּאַתְאבִיד מִנְאִי, מְאִי טַעמָא, בְּגִין
 דְּתַרִין אֲלִין מַלְכוּתָא וִירוּשָׁלַם בְּהֵאִי
 אַחִידָן, וּבְגִין כְּךָ תְּלִי בְּבַעוּתָה אַתּוּ
 וְאַת נֹוהוּ, דִּיתְהֵדֵר מַלְכוּתָא דְּהֵאִי
 אַת לְאַתְרָה, וְכֵלָא חַד מְלָה.

מראה אש

תקונונו, שֶׁהוּא אוֹת שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ
 שְׁכַתוֹב (בְּרֵאשִׁית יז, יא): "וְנִמְלַתֶם אֶת בֶּשֶׂר
 עֲרַלְתְּכֶם, וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינְכֶם"; דְּהָא
 דְּחִילָנָא דְּאַתְאבִיד מִנְאִי, כִּי אֲנִי מִפְּחַד שְׂאֲבָדָה
 מִמְּנִי שְׁלֵמוֹת שְׁמִירַת הַבְּרִית. מְאִי טַעמָא, לָמָּה
 פְּחַד? בְּגִין דְּתַרִין אֲלִין מַלְכוּתָא וִירוּשָׁלַם בְּהֵאִי
 אַחִידָן, כִּי שְׁתִּיחֶן: מֵדַת הַמַּלְכוּת וִירוּשָׁלַיִם,
 תְּלוּיּוֹת בְּאוֹת בְּרִית, וּבְגִין כְּךָ תְּלִי בְּבַעוּתָה אַתּוּ
 וְאַת נֹוהוּ, וּבְשִׁבִיל זֶה בְּקֵשׁ שְׁרוּצָה לְרֵאוֹת אֵיךְ
 אוּחַז כְּבָר בְּתַקוּן הַבְּרִית, וּבֵיתוֹ בִּירוּשָׁלַיִם, כִּי
 מֵאַחַר שְׁנַתְגַּרֵּשׁ מִירוּשָׁלַיִם, וְנִטְלָה מִמֶּנּוּ הַמַּלְכוּת,
 פְּחַד מְאֹד עַל שְׁעֵדִין אֵינוֹ אוּחַז בְּשְׁלֵמוֹת בְּתַקוּן
 הַבְּרִית, וְלָכֵן הִתְפַּלֵּל דִּיתְהֵדֵר מַלְכוּתָא דְּהֵאִי אַת

פֶּתַח אֵיךְ וְאָמַר: "וּמִבְּשָׂרִי אֶחְזֶה
 אֱלֹהִים", מֵאֵי וּמִבְּשָׂרִי, וּמֵעֲצָמַי
 מִבְּעֵי לִי? אֵלָּא מִבְּשָׂרִי מִמַּשׁ, וּמֵאֵי
 הוּא? וְכָתִיב: "וּבֶשֶׂר קִדְשׁ יַעֲבֹרוּ

מראה אש

לְאַתְרָהּ, שֶׁתְּחֹזֵר אֵלָיו הַמְּלוּכָה הַקְּשׁוּרָה בְּאוֹת
 בְּרִית, וְיוּכַל לְחֹזֵר לִירוּשָׁלַיִם, וְכֹלָא חַד מְלָה, הֵינּוּ
 זֶה שֶׁבִקֵּשׁ "וְהִרְאֵנִי אֶתְּךָ וְאֶת נֹוֹהִי", שֶׁתְּלוּיִים זֶה
 בְּזֶה, עַל-יְדֵי שִׁירָאָה שְׁאוּחֵז כְּכַר בְּשִׁלְמוֹת תְּקוּן
 הַבְּרִית, אֲזִי יִרְאֶה אֶת בֵּיתוֹ וּמְלֻכוֹתוֹ בִּירוּשָׁלַיִם.

פֶּתַח אֵיךְ קָם אָדָם אַחֵר שֶׁהָיָה שֵׁם, וְאָמַר: כְּתִיב
 (איוב יט, כו): "וּמִבְּשָׂרִי אֶחְזֶה אֱלֹהִים", מֵאֵי
 וּמִבְּשָׂרִי, וּמֵעֲצָמַי מִבְּעֵי לִי, כִּי עָקַר הָאָדָם הוּא
 הֶעֱצָמוֹת שְׁלוֹ, כִּי זֶה מֵה שֶׁנִּשְׁאָר לְאָדָם אַחֵר מוֹתוֹ
 זְמַן רַב, וְעַל הֶעֱצָמוֹת יֵשׁ גִּידִים וּבָשָׂר, וְלִכְּן עָקַר
 הָאָדָם הֵם הֶעֱצָמוֹת. וְלָמָּה אוֹמֵר דִּיקָא "וּמִבְּשָׂרִי
 אֶחְזֶה אֱלֹהִים"? אֵלָּא מִבְּשָׂרִי מִמַּשׁ, אֵלָּא הַכּוֹנֵה שֶׁל
 "וּמִבְּשָׂרִי אֶחְזֶה אֱלֹהִים", הֵינּוּ מִבְּשָׂר הַגּוֹף הַמִּיחָד
 אֲצֵל הָאָדָם, וּמֵאֵי הוּא? וְכָתִיב (יִרְמְיָהוּ יא, טו):
 "וּבֶשֶׂר קִדְשׁ יַעֲבֹרוּ מֵעַלְיָךְ", וְכָתִיב (בְּרֵאשִׁית יז, יג):

מֵעַלֶיךָ, וּכְתִיב: "וְהִיְתָה בְרִיתִי
בְּבִשְׂרָכֶם", דִּתְנִיָּא בְּכָל זְמַנָּא
דְּאַתְרָשִׁים בַּר נָשׁ בְּהַאי רְשִׁימָא
קְדִישָׁא דְהַאי אַתְּ, מְנִיָּה חָמִי לְקִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, מְנִיָּה מִמֶּשׁ, וְנִשְׁמַתָּא
קְדִישָׁא אֶתְאַחֲדַת בֵּיהּ, וְאִי לָא זָכִי,

מראה אש

"וְהִיְתָה בְרִיתִי בְּבִשְׂרָכֶם", הֵינּוּ שְׂבָשָׁר סוֹבֵב עַל
בְּרִית קִדְשׁ, וְדִיקָא עַל־יְדֵי שְׂזוּכָה לְקִדְשַׁת הַבְּרִית,
שְׂזוּה בְּשָׂר קִדְשׁ, עַל־יְדֵי־זוּה יִזְכֶּה לְחַזוֹת אֱלוֹהַּ,
הֵינּוּ שְׂיִתְגַּלְה אֱלִיו אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ. דִּתְנִיָּא לְמִדְנֹו,
בְּכָל זְמַנָּא דְאַתְרָשִׁים בַּר נָשׁ בְּהַאי רְשִׁימָא קְדִישָׁא
דְהַאי אַתְּ, בְּכָל זְמַן שְׁנַרְשֵׁם בְּאָדָם רֶשֶׁם הַקְּדוּשׁ,
הֵינּוּ כְּשִׁעוּשִׁים לְאָדָם בְּרִית מִלָּה, מְנִיָּה חָמִי
לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְזוּה הוּא יִרְאֶה אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ,
מְנִיָּה מִמֶּשׁ, הֵינּוּ כְּשִׂאָדָם זוּכָה לְעַבֵּר בְּרִית מִלָּה,
מֵאֲזוּ גַעְשָׂה כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ,
וְלְהַשִּׁיג אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ. וְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא
אֶתְאַחֲדַת בֵּיהּ, וְנִשְׁמַתוּ הַקְּדוּשָׁה מִתְאַחֲדַת בּוֹ. וְאִי
לָא זָכִי, וְאִם הוּא אֵינּוּ זוּכָה, הֵינּוּ דְלָא גָטִיר הַאי

דְּלֹא נָטִיר הָאִי אֶתְּ, מִה כְּתִיב:
 "מִנְשַׁמַּת אֱלוֹ"ה יֵאבְדוּ", דְּהָא
 רְשִׁימָא דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא
 אֶתְנַטִּיר, וְאִי זְכִי וְנָטִיר לִיה,
 שְׂכִינְתָּא לֹא אֶתְפָּרִישׁ מִנִּיה, אִימְתִי
 מִתְקִימָא בְּה בַּד אֶתְנַסִּיב, וְהָאִי אֶת

מראה אש

אַת, שְׂאִינוּ שׁוֹמֵר אֶת אֹת בְּרִית קִדְשׁ וּפּוֹגֵם בָּהּ,
 מִה כְּתִיב (איוב ד, ט): "מִנְשַׁמַּת אֱלוֹ"ה יֵאבְדוּ",
 עַל-יְדֵי-זֶה מְאָבֵד אֶת נִשְׁמָתוֹ, וְאִינוּ זֹכֵה לְרֵאוֹת
 וּלְהַשִּׁיג אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, דְּהָא רְשִׁימָא דְקִדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא לֹא אֶתְנַטִּיר, לְפִי שְׁהֲרָשׁם שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, שְׁזֶה אֹת בְּרִית מִלָּה, אִינוּ שׁוֹמֵר, וְעַל-יְדֵי-
 זֶה אֵין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה בּוֹ. וְאִי זְכִי וְנָטִיר לִיה, וְאִם
 הוּא זֹכֵה וְשׁוֹמֵר עַל בְּרִיתוֹ, שְׂכִינְתָּא לֹא אֶתְפָּרִישׁ
 מִנִּיה, הַשְּׂכִינָה אֵינָה נִפְרָשֶׁת מִמֶּנּוּ. אִימְתִי מִתְקִימָא
 בְּה, מְתִי מִתְקִימָת אֶצְלוּ שְׁלֵמוֹת שְׁמִירַת הַבְּרִית?
 בַּד אֶתְנַסִּיב — כְּשֶׁמֶתְחַתֵּן, וְהָאִי אֶת עֵיל בְּאַתְרֵיהּ,
 וְהַבְּרִית נִכְנָס בְּמִקּוּמוֹ, הֵינּוּ שְׁנַעֲשֶׂה זְוִיג בֵּין יְסוֹד
 לְמַלְכוּת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִצּוֹל מִפְּגַם הַבְּרִית הוֹצֵאת

עֵיל בְּאַתְרֵיהּ, [דְּתַנֵּיא מַאי טַעְמָא
 וְא"ו ה"א אֶזְלִין בְּחֻדָּא, אֶלָּא חַד דְּכָר
 וְחַד נוֹקְבָא, אֶשְׁתַּתְּפוּ בְּחֻדָּא, וְאַקְרִי
 חַד שְׁמָא, כְּדִין חֶסֶד עֲלָאָה שְׂרִיא
 עֲלֵיהּ, בְּאֵן אֶתְר שְׂרִיא בְּסִטְרָא
 דְּדְכוּרָא. וּמֵאן חֶסֶד — חֶסֶד א"ל

מראה אש

זרע לבטלה, [דְּתַנֵּיא לְמִדְנוּ מַאי טַעְמָא וְא"ו ה"א
 אֶזְלִין בְּחֻדָּא, לָמָּה אוֹת וְא"ו וְאוֹת ה"א הוֹלְכוֹת
 תָּמִיד בְּיַחַד? אֶלָּא חַד דְּכָר אוֹת וְא"ו הִיא כְּנֶגֶד
 הַזְכָּר, שֶׁהוּא זְעִיר אֲנַפִּין, שֵׁשׁ סְפִירוֹת מִחֶסֶד עַד
 יְסוּד, וְחַד נוֹקְבָא, אוֹת ה"א הִיא כְּנֶגֶד הַנְּקֻבָּה,
 שֶׁהִיא הַמְּלָכוֹת, נוֹקְבָא הַזְעִיר אֲנַפִּין, אֶשְׁתַּתְּפוּ
 בְּחֻדָּא הֵם מִתְחַבְּרִים יַחַד, וְאַקְרִי חַד שְׁמָא, וְהֵם
 נִקְרְאִים בְּשֵׁם אֶחָד, כְּדִין חֶסֶד עֲלָאָה שְׂרִיא עֲלֵיהּ,
 וְאִזּוּ הַחֶסֶד הָעֲלִיּוֹן שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם. כִּי תִכְףּ-וּמִיד
 כְּשֶׁמִתְחַתְּנִים יַחַד שׁוֹרָה עַל הַזּוּג חֶסֶד עֲלִיּוֹן. בְּאֵן
 אֶתְר שְׂרִיא, אֵיפֹה שׁוֹרָה עֶקֶר הַחֶסֶד? בְּסִטְרָא
 דְּדְכוּרָא — אֶצֶל הַזְכָּר, שֶׁהוּא הַזְעִיר אֲנַפִּין, וְלָכֵן
 אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (רֵאשׁ הַשָּׁנָה ו'): אִשָּׁה בְּעֻלָּה

דַּאֲתִי וְנַפִּיק מִחֲכֵמָה עֲלָאָה, וְאֲתַעֲטֵר
בְּדְכוּרָא, בְּגִין כֶּךָ אֲתַבְּסַמַּת נּוֹקְבָא].

תו תַּנִּינָן: 'אֱלוֹ"ה' הֵכִי הוּא א"ל
נְהִירו דְּחֲכַמְתָּא, ו' דְּכַר ה'

מראה אש

מִשְׁמַחָה; כִּי אֶצְלוּ נִמְשָׁךְ הַחֶסֶד הָעֲלִיּוֹן שְׂיוֹנָק
מִלְמַעְלָה מֵאֲבָא וְאֲמָא, שֶׁהוּא חֲכָמָה וּבִינָה, סוּד
י"ה, וְנִמְשָׁךְ עָלָיו שֶׁהוּא ו', וְהוּא צָרִיף לְהִתְחַבֵּר
עִם בֵּת זִוְגוּ שֶׁהִיא הַמְּלָכוֹת, שְׁזָה וּמָאן חֶסֶד"ד —
אֵיזָה חֶסֶד חֶסֶד נִמְשָׁךְ עַל זַעִיר אֲנַפִּין, שֶׁהוּא אוֹת ו' ?
חֶסֶד"ד א"ל דַּאֲתִי וְנַפִּיק מִחֲכֵמָה עֲלָאָה, חֶסֶד
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיוֹרֵד מִחֲכָמָה דְּרָךְ בִּינָה,
וְאֲתַעֲטֵר בְּדְכוּרָא, וְנִכְנַס בְּזָכַר שְׁזָה זַעִיר אֲנַפִּין.
בְּגִין כֶּךָ אֲתַבְּסַמַּת נּוֹקְבָא — מִתְמַלְאֵת הַמְּלָכוֹת,
שֶׁהִיא ה' אַחֲרוֹנָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה יְחוּד שְׁלָם].

תו תַּנִּינָן: עוֹד לְמַדְנּוּ 'אֱלוֹ"ה' שֵׁם הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא
הַזֶּה, הֵכִי הוּא כֶּךָ הוּא, שְׂמַחְבֵּר בְּפִרְצוּף שְׁלָם,
א"ל נְהִירו דְּחֲכַמְתָּא — זֶה אוֹר הַחֲכָמָה, שְׂעוּבֶרֶת
דְּרָךְ הַבִּינָה, שְׁזָה יְחוּד י"ה, ו' דְּכַר — זֶה זַעִיר
אֲנַפִּין, תְּפַאֲרֵת, הַכְּלוּלָה מִשְׁשׁ סְפִירוֹת — מִחֶסֶד

נוקבא, אשתתפו כחדא אלו"ה אקרי,
 ונשמתא קדישא מהאי אתר
 אתאחדא, וכלא תליא בהאי את, ועל
 דא כתיב: "ומבשרי אחזה אלו"ה",
 דא שלימותא דכלא, "מבשרי ממש",

מראה אש

עד יסוד. ה' נוקבא — זו המלכות בת זוגו, שהיא
 ה' אחרונה של שם הוי"ה. נמצא אשתתפו כחדא
 אלו"ה אקרי, כשמתחברים יחד א"ל שהוא החסד,
 אור החכמה שעוברת דרך הבינה, ונמשך לתוך
 זעיר ונוקבא — ו"ה, בזה נשלם כל השם, שהם
 ד' אותיות הוי"ה ברוך הוא. ונשמתא קדישא
 מהאי אתר אתאחדא, והנשמה הקדושה מהמקום
 הזה מתאחדת יחד; כי כשבר ישראל מדבק את
 עצמו באין סוף ברוך הוא בדבקות אמת, אזי
 נמשך עליו שם אלו"ה, וכלא תליא בהאי את,
 והכל תלוי באות הברית, כפי שזוכה לשמר את
 בריתו. ועל דא כתיב, ובשביל זה כתוב: "ומבשרי
 אחזה אלו"ה", דא שלימותא דכלא, זו השלמות
 הכי עליונה. ולכן אמר "מבשרי ממש", מהאי את

מֵהָאֵי אֵת מִמֶּשׁ, וְעַל דָּא זַכָּאִין אֵינּוּן
 יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין דְּאַחִידֵן בֵּיהּ בְּקַדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, זַכָּאִין אֵינּוּן בְּעֵלְמָא דִּין
 וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, עֲלִיהוּ כְּתִיב: "וְאַתֶּם
 הַדְּבָקִים בַּה' וְגו', בְּגִין כֶּן "חַיִּים
 כְּלַכֶּם הַיּוֹם".

מראה אש

מִמֶּשׁ, הֵינּוּ מִבְּשַׂר הַבְּרִית קֹדֶשׁ, אִם הוּא זוֹכֶה
 לְשָׁמֵר אוֹתוֹ, וְלֹא לִפְגָּם, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, בְּפָגַם הַבְּרִית
 הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, אוּ בִשְׂאֵר עֲרִיוֹת, חֶסֶם וְשָׁלוֹם,
 עַל-יְדֵי-זֶה מְאִיר בּוֹ שֵׁם אֱלֹהֵי. וְעַל דָּא זַכָּאִין אֵינּוּן
 יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין דְּאַחִידֵן בֵּיהּ בְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים, שְׁהֵם מִתְאַחֲזִים
 בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, הֵינּוּ עַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת תְּקוּן הַבְּרִית, שֶׁהוּא
 בְּשַׂר הַגּוּף, עַל-יְדֵי-זֶה נֶאֱחָזִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. זַכָּאִין
 אֵינּוּן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. עֲלִיהוּ כְּתִיב (דְּבָרִים ד, ד): "וְאַתֶּם
 הַדְּבָקִים בַּה' וְגו', בְּגִין כֶּן "חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם";
 כִּי אֵין עוֹד חַיִּים כְּמִי שְׁזוֹכֶה לְתִקּוּן הַבְּרִית, שְׂאֵז
 מְאִיר לוֹ מַחוּ בְּאוֹר עֲלִיוֹן וְנוֹרָא מְאֵד.

אָמַר רַבִּי אַבָּא: וּמָה בְּכָל כֶּף אֲתוּן
 חֲכִימִין, וְאֲתוּן יִתְבִּין הֲכָא,
 אָמְרוּ לֵיהּ: אִי צִפְרָאָה יִתְעַקְרוּ
 מֵאַתְרֵיהּ, לָא יִדְעִין לְאֵן טָאסֵן; הֲדָא
 הוּא דְכְתִיב: "כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנָּה,
 כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְקוֹמוֹ"; וְאַתְרָא דָּא

מראה אש

אָמַר רַבִּי אַבָּא: אָמַר רַבִּי אַבָּא לְבַעַל-הַבַּיִת וּלְבָנָיו
 שְׁהִתְאַכְסֵן אֶצְלוֹ: וּמָה בְּכָל כֶּף אֲתוּן חֲכִימִין,
 אִם אַתֶּם כָּל-כֶּף חֲכָמִים, וְאֲתוּן יִתְבִּין הֲכָא, וְאַתֶּם
 יוֹשְׁבִים פֹּה בְּכִפּוּר טְרָשָׁא, אָמְרוּ לֵיהּ, הֲשִׁיבוּ לוֹ:
 אִי צִפְרָאָה יִתְעַקְרוּ מֵאַתְרֵיהּ, לָא יִדְעִין לְאֵן טָאסֵן;
 אֲנַחְנוּ רוּאִים כְּשִׁצְפוֹר עוֹקֶרֶת מִהַמְּקוֹם שֶׁהִיא
 רְגִילָה בּוֹ, הִיא אֵינָה יוֹדַעַת לְהִיכֵן לְעוֹף, הֲדָא הוּא
 דְכְתִיב (מְשָׁלִי כו, ח): "כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנָּה, כֵּן
 אִישׁ נוֹדֵד מִמְקוֹמוֹ"; כְּמוֹ שִׁצְפוֹר נוֹדֶדֶת מִמְקוֹמָהּ,
 הִיא אֵינָה מוּצֵאת יוֹתֵר מְקוֹם לְנוּחַ, כְּמוֹ-כֵן אִישׁ
 כְּשֶׁנוֹדֵד מִמְקוֹמוֹ, אֵינּוּ מוּצֵא כְּבָר מְנוּחַ לְנַפְשׁוֹ, כִּי
 אָדָם רְגִיל לְשֶׁבֶת בְּמְקוֹמוֹ, וְאֵינּוּ חִפֵּץ לְלַקֵּת

זְכִי לָן לְאוֹרֵיתָא, וְהָאֵי אוֹרְחָא דִּילָן
 בְּכָל לַיְלִיא, פְּלָגוֹתָא נִימִין, וּפְלָגוֹתָא
 אֲנָן עֶסְקִין בְּאוֹרֵיתָא, וְכַד אֲנָן קִימִין
 בְּצַפְרָא, רִיחֵי חֲקֵלָא וְנַהֲרֵי מִיָּא נַהֲרִין
 לָן אוֹרֵיתָא, וְאַתִּישְׁבֵּת בְּלַבָּן, וְאַתֵּר
 דָּא הָא דִּינֵוָּה לְעִילָא זְמַנָּא חֲדָא,

מראה אש

ממקום למקום, כמאמרם ז"ל (סוטה מז.): חן מקום
 על יושביו; ואתרא דא זכי לן לאורייתא, והמקום
 הזה זכה אותנו ללמד תורה, ולכן למה לנו לעבור
 מפה? ! והאי אורחא דילן בכל ליליא, וזה הדרך
 שלנו בכל לילה, פלגותא נימין, בחציו הראשון
 אנחנו ישנים, ופלגותא אנן עסקין באורייתא, ובחצי
 השני אנחנו ערים ועוסקים בתורה. וכד אנן קימין
 בצפרא, וכשאנחנו קמים בבקר מהלמוד, ריחי
 חקלא ריחות השדה, ונהרי מיא ונהרות של מים
 שנמצאים פה, נהרין לן אורייתא, מאירים לנו את
 התורה שלמדנו בלילה, ואתישבת בלבן, והתורה
 מתישבת בלבנו. ולכן כל-כף חשוב לנו המקום
 הזה לגור פה. ואתר דא הָא דִּינֵוָּה לְעִילָא זְמַנָּא

וּכְמָה סֶרְכֵי תְרִיסִין אֶסְתַּלְקוּ בְּהָהוּא
 דִּינָא עַל עֲנָשָׁא דְאֹרִיתָא, וְכַדִּין
 אֶשְׁתַּדְלוּתָא דִּילָן יִמְמָא וְלִילִיָּא
 בְּאֹרִיתָא הוּא, וְאֶתְרָא דָּא קָא מְסִיעַ
 לָן, וּמָאן דְּאֶתְפָּרֵשׁ מִכָּאן כְּמָאן
 דְּאֶתְפָּרֵשׁ מִחַיֵּי עֲלְמָא, זְקוּף יְדוּי רַבֵּי

מראה אש

חָדָא, אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה דָּנוּ פַּעַם בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן,
 שֶׁהִיְתָה פֹּה מִגִּפְתָּה. וְכְמָה סֶרְכֵי תְרִיסִין אֶסְתַּלְקוּ
 בְּהָהוּא דִּינָא עַל עֲנָשָׁא דְאֹרִיתָא, מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ פֹּה
 שְׂרֵי תוֹרָה, שֶׁהָיוּ מִתְרַשְׁלִים מִלְמוּד הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִדְּוְנוּ בְּמִיתָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.
 וְכַדִּין אֶשְׁתַּדְלוּתָא דִּילָן יִמְמָא וְלִילִיָּא בְּאֹרִיתָא
 הוּא, וּמָאז אֲנַחְנוּ מִתְמִידִים בְּלְמוּד הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה יוֹם וְלַיְלָה, וְאֶתְרָא דָּא קָא מְסִיעַ לָן,
 וְהַמָּקוֹם הַזֶּה מְסִיעַ לָנוּ לְלַמֵּד תּוֹרָה, כִּי אֲנַחְנוּ
 נִזְכָּרִים מֵהַ קְרָה לְאֵלוֹ הָאֲנָשִׁים שֶׁגָּרוּ פֹּה — שְׂרֵי
 תּוֹרָה, שֶׁהִתְרַשְׁלוּ מִלְמוּד תּוֹרָה, שְׂמִתּוּ בְּשִׁבִיל זֶה.
 וּמָאן דְּאֶתְפָּרֵשׁ מִכָּאן כְּמָאן דְּאֶתְפָּרֵשׁ מִחַיֵּי עֲלְמָא,
 וְלָכֵן מִי שְׁפוּרֵשׁ מִהַמָּקוֹם הַזֶּה, כְּמוֹ שְׁפוּרֵשׁ מִחַיֵּי

אָבא וּבְרִיךְ לֹזן, יִתְבוּ עַד דְּנַחַר
 יִמָּא, בְּתַר דְּנַחַר יִמָּא, אָמְרוּ
 לְאַיִנוֹן דְּרִדְקֵי דְקַמְיָהוּ, פּוֹקוּ וְחַמּוּ אִי
 נַחַר יִמָּא, וְכָל חַד לִימָא מְלָה חֲדַתָּא
 דְּאוּרִיתָא, לְהָאִי גְבָרָא רַבָּא, נִפְקוּ
 וְחַמּוּ דְנַחַר יִמָּא, אָמַר חַד מְנִיָּהוּ,
 זְמִין הָאִי יוּמָא אֲשָׁא מְלַעֲיָלָא, אָמַר

 מראה אש

עולם הבא, זקיף ידוי רבי אבא וברוך לזן, הגביה
 רבי אבא את ידיו כלפי מעלה וברך אותם, יתבו
 עד דנחר ימא, וישבו שמה ועסקו בתורה עד
 שהאיר היום. בתר דנחר ימא, אחר שהאיר היום,
 אמרו לאינון דרדקי דקמיהו, אמרו להילדים
 שישבו שמה לפניהם: פוקו וחמו אי נחר ימא,
 צאו וראו אם האיר היום. וכל חד לימא מלה
 חדתא דאורייתא, וכל אחד מכם יגיד איזה חדוש
 בתורה, להאי גברא רבא, לאדם הגדול הזה, הינו
 לרבי אבא. נפקו וחמו דנחר ימא, יצאו בחוץ
 וראו, שכבר האיר היום. אמר חד מניהו, אמר אחד
 מהילדים: זמין האי יומא אשא מלעילא, ביום הזה

אֶחָרָא וּבְהֵךְ בֵּיתָא, אָמַר אֶחָרָא חַד
 סָבָא הָכָא דְזַמִּין הָאִי יוֹמָא לְאַתּוּקְדָא
 בְּנוּרָא דָא, אָמַר רַבִּי אַבָּא: רַחֲמָנָא
 לִישׁוּבָן, תְּוּה וְלֹא יְכִיל לְמַלְלָא, אָמַר
 קוּטְרָא דְהוּרְמָנָא בְּאַרְעָא אֶתְפִּיסַת,
 וְכֵךְ הוּה דְהָהוּא יוֹמָא חָמוּ חֲבֵרְיָא
 אִפִּי שְׂכִינְתָא וְאַסְתַּחֲרוּ בְּאַשָּׁא, וְרַבִּי

 מראה אש

עֲתִידָה לְרֵדֵת אֵשׁ מִלְמַעְלָה. אָמַר אֶחָרָא עָנָה יֶלֶד
 אַחַר וְאָמַר: וּבְהֵךְ בֵּיתָא, וּבְבֵית הַזֶּה, אָמַר אֶחָרָא
 עָנָה יֶלֶד אַחַר: חַד סָבָא הָכָא דְזַמִּין הָאִי יוֹמָא
 לְאַתּוּקְדָא בְּנוּרָא דָא, זִקֵּן אֶחָד שְׁנַמְצָא עֲכָשׁוּ כָּאן
 יִשְׂרָף בְּאַשׁ פּוּה. אָמַר רַבִּי אַבָּא: רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן,
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַצִּילֵנוּ, כִּי אָסוּר לְדַבֵּר פְּכָה,
 כְּמֵאמָרָם ז"ל (ויקרא רבה, פרשה כא, סימן י'), שְׁלֹא
 לַתֵּן פֶּתַח־חַוֹן פֶּה לְשֹׁטֵן. תְּוּה וְלֹא יְכִיל לְמַלְלָא, תָּמָה
 רַבִּי אַבָּא, וְלֹא יְכוּל לְדַבֵּר מִפֶּחַד שְׁלֹא יִקְרָה אֵיזָה
 אָסוּן. אָמַר קוּטְרָא דְהוּרְמָנָא בְּאַרְעָא אֶתְפִּיסַת, אָמַר
 רַבִּי אַבָּא: אֵשׁ וְעָשָׁן הֲרִשׁוּת יִרְדוּ מִהַשָּׁמַיִם לְאַרְצָא,
 וְכֵךְ הוּה דְהָהוּא יוֹמָא חָמוּ חֲבֵרְיָא אִפִּי שְׂכִינְתָא

אֲבָא אֶתְלֵהִיטוּ אַנְפוּי כְּנוֹרָא
 מַחְדוּתָא דְאוּרִיתָא; תְּנָא כֹּל הֵהוּא
 יוֹמָא לֹא נִפְקוּ כְּלָהוּ מִבֵּיתָא, וּבֵיתָא
 אֶתְקַטְר בְּקִיטְרָא, וְהוּוּ חֲדָתָן מְלִי
 בְּגוּיָהוּ, כְּאֵלוּ קִבְלוּ הֵהוּא יוֹמָא
 אוּרִיתָא מִטְוֹרָא דְסִינֵי, בְּתַר

 מראה אש

וְאֶסְתַּחֲרוּ בְּאֶשָּׁא, וְכֵךְ הָיָה, שְׁבִיּוֹם הֵהוּא יִרְדָּה
 הַשְּׂכִינָה לְחֹדֶר הֵהוּא, וְהָיוּ מְסַבְּבִים בְּאֶשׁ רוּחָנֵי,
 שְׁכֹלָם הִרְגִישׁוּ אֶת אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּגִלּוּי
 רַב וְנוֹרָא מְאֹד. וְרַבֵּי אֲבָא אֶתְלֵהִיטוּ אַנְפוּי כְּנוֹרָא
 מַחְדוּתָא דְאוּרִיתָא; וְלִרְבֵּי אֲבָא נִתְאַדְמוּ פָּנָיו כְּאֶשׁ
 מִשְׁמַחַת הַתּוֹרָה שֶׁהִיְתָה שֵׁם. תְּנָא לְמִדְנּוּ, כֹּל הֵהוּא
 יוֹמָא לֹא נִפְקוּ כְּלָהוּ מִבֵּיתָא, אֲשֶׁר כֹּל הַיּוֹם הָיָה
 הֵם לֹא יֵצְאוּ מִהַבֵּית, וּבֵיתָא אֶתְקַטְר בְּקִיטְרָא,
 וְהַבֵּית נִתְקַשֵּׁר בְּעֶשֶׂן וְאֶשׁ, כִּי הִרְגִישׁוּ אֶת אֲמַתַּת
 מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּגִלּוּי רַב מְאֹד, וְהוּוּ חֲדָתָן מְלִי
 בְּגוּיָהוּ, כְּאֵלוּ קִבְלוּ הֵהוּא יוֹמָא אוּרִיתָא מִטְוֹרָא
 דְסִינֵי, וְהָיוּ הַדְּבָרִים שֶׁחֲדָשׁוּ בַּתּוֹרָה מְאִירִים
 וְשִׂמְחִים בְּעֵינֵיהֶם כְּאֵלוּ קִבְלוּ הַיּוֹם אֶת הַתּוֹרָה

דְּאֶסְתְּלִקוּ, לֹא הוּוּ יִדְעֵי אִי הָוּה יִמְמָא
 וְאִי הָוּה לִילִיָא, אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּעוּד
 דְּאֲנִן קְיָמִין, לִימָא כָּל חַד מִיִּנְן מְלָה
 חֲדָתָא דְחֲכָמָתָא, לְאֶקְשָׂרָא טִיבוּ
 לְמֵאֲרִיָּה דְבֵיתָא מְרִיָּה דְהַלּוּלָא.

פְּתַח חַד וְאָמַר: "אֲשֶׁרִי תִבְחַר

מְרָאָה אַש

בְּהַר סִינַי. בְּתַר דְּאֶסְתְּלִקוּ, לֹא הוּוּ יִדְעֵי אִי הָוּה
 יִמְמָא וְאִי הָוּה לִילִיָא, אַחַר שְׁנִסְתְּלִקוּ הָאֵשׁ וְעִנְן
 הָעֶשֶׂן, לֹא יָדְעוּ אִם זֶה יוֹם אִם זֶה לַיְלָה, מְרַב
 דְּבִקּוּת בְּאוּר אֵין סוּף, שְׁהָאִיר שָׁם בְּהָאֲרָה נוֹרָאָה
 וְנִפְלְאָה מְאֹד. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּעוּד דְּאֲנִן קְיָמִין,
 בְּעוּד שְׁאֲנַחְנוּ נִמְצְאִים פַּה בְּחֶדֶר הַזֶּה, לִימָא כָּל
 חַד מִיִּנְן מְלָה חֲדָתָא דְחֲכָמָתָא, שְׁיַגִּיד כָּל אֶחָד
 מֵאַתְנֹו דְּבַר חֲדָשׁ בְּחֲכָמַת הַתּוֹרָה, לְאֶקְשָׂרָא טִיבוּ
 לְמֵאֲרִיָּה דְבֵיתָא מְרִיָּה דְהַלּוּלָא, כְּדֵי לְקַשֵּׁר עִם
 דְּבַרֵי הַתּוֹרָה אֶת הַבַּיִת הַזֶּה, וְנַעֲשֶׂה טוֹבָה לְבַעַל
 הַבְּרִית.

פְּתַח חַד וְאָמַר: פְּתַח אֶחָד מֵהֶם לְפָרֵשׁ (תְּהֵלִים סה,
 ה): "אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתְקַרֵב יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ" וְגו'.

וּתְקַרְבַּ יִשְׁכַּן חֲצֵרֶיךָ וְגו'. בְּקִדְמִיתָא
 חֲצֵרֶיךָ, לְבַתֵּר בֵּיתֶךָ, וּלְבַתֵּר הַיְכָלְךָ,
 דָּא פְּנִימָאָה מִן דָּא, וְדָא לְעֵילָא מִן
 דָּא, יִשְׁכַּן חֲצֵרֶיךָ בְּקִדְמִיתָא, כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר: "וְהָיָה הַנְּשֹׂאֵר בְּצִיּוֹן

מראה אש

וּשְׂאֵל בְּקִדְמִיתָא חֲצֵרֶיךָ לְמָה קָדָם כְּתוּב "חֲצֵרֶיךָ",
 לְבַתֵּר וְאַחֲרֵי-כֵן כְּתוּב בֵּיתֶךָ, וּלְבַתֵּר אַחֲרֵי-כֵן כְּתוּב
 הַיְכָלְךָ, אֲלָא דָּא פְּנִימָאָה מִן דָּא, הַבַּיִת הוּא פְּנִימִי
 מִן הַחֲצֵר, וְדָא לְעֵילָא מִן דָּא, וְהַיְכָל לְפָנִים מִן
 הַבַּיִת, הֵינּוּ כִּי יֵשׁ מְדֻרְגָּה לְמַעְלָה מִמְדֻרְגָּה, יִשְׁכַּן
 חֲצֵרֶיךָ בְּקִדְמִיתָא, אֲשֶׁרֵי מִי שְׂזוּכָה לְהִיּוֹת קָדָם
 בְּחֲצֵרֶיךָ, שְׂגָם בְּחוּץ הוּא כְּבָר מְרַגֵּשׁ אֶת אֲמַתַּת
 מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, כְּמוֹ שְׂכַתוּב
 (יִשְׁעִיָּה ד, ג): "וְהָיָה הַנְּשֹׂאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַיִם
 קָדוֹשׁ יֹאמַר לוֹ"; צִיּוֹן זֶה סוּד "יְסוּד", יְרוּשָׁלַיִם
 זֶה סוּד "מְלָכוֹת", אֲפֹלוּ מִי שֶׁנְּשֹׂאֵר וְנוֹתָר בְּחוּץ,
 שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲצֵר, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא דְּבוּק בְּאֵין
 סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּמִתְדַבֵּק בְּשְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 "קָדוֹשׁ יֹאמַר לוֹ", כִּי זֶה עֵקֶר הַקְּדוּשָׁה, שְׂאָף שֶׁהוּא

וְהִנּוּתָר בִּירוּשָׁלַיִם קְרוֹשׁ יֹאמַר לוֹ׃
 נִשְׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ לְבַתֶּר, כְּמָה
 דָּאת אָמַר: "בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת",
 הַחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת לֹא כְּתִיב, דְּאִי
 כְּתִיב חֲכִי, הוּהּ מִשְׁמַע דְּחֻכְמָה בַּיִת
 אֶקְרִי, אֶלֹא כְּתִיב: בְּחֻכְמָה יִבְנֶה
 בַּיִת, הִינּוּ דְכְּתִיב: "וְנָחַר יֵצֵא מֵעֵדֶן

 מראה אש

בַּחוּץ בְּחֻצְרֵיךָ, הוּא מִיַּחַד בֵּין יְסוּד לְמַלְכוּת,
 נִשְׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ לְבַתֶּר, וְאַחֲרֵי־כֵן הוּא נִכְנָס אֶל
 תוֹךְ הַבַּיִת, שְׁזֵה הַזְעִיר אֲנִפִּין, וְשׁוֹבֵעַ מִטּוֹבוֹ, כְּמָה
 דָּאת אָמַר, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (מְשָׁלִי כד, ג): "בְּחֻכְמָה יִבְנֶה
 בַּיִת", הַחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת לֹא כְּתִיב, הִינּוּ לֹא כְּתוּב
 הַחֻכְמָה עִם ה', כְּאֵלוֹ הַחֻכְמָה הִיא הַבּוֹנֶה אֶת
 הַבַּיִת, זֹאת אוֹמַרְת שֶׁהַחֻכְמָה הִיא הַמְּשַׁתְּלֻטָּת עַל
 הַתְּפָאֶרֶת בְּכַח, דְּאִי כְּתִיב חֲכִי, אִם הָיָה כְּתוּב כֵּן:
 הַחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת, הוּהּ מִשְׁמַע הָיָה נִשְׁמַע דְּחֻכְמָה
 בַּיִת אֶקְרִי, שֶׁהַחֻכְמָה נִקְרְאת בַּיִת, שְׁהִיא בּוֹנֶה
 אוֹתוֹ, אֶלֹא כְּתִיב: בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת, אֶלֹא כְּתוּב
 בְּחֻכְמָה — עִם ב', הִינּוּ דְכְּתִיב (פְּרָאשִׁית ב, י):

לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן" וְגו'; קְדוֹשׁ הַיְכָלָךְ
 לְבַתֵּר, דָּא הוּא שְׁלִימוֹ דְכָלָא דְהָכִי
 תְּגִינֵן מַהוּ הַיְכָל, כְּלוּמַר ה"י כ"ל הָאִי
 וְהָאִי, וְכָלָא אֲשֶׁתְּלִים כְּחָדָא.

מראה אש

"וְנִהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וְגו'; שְׁזוֹ
 הַתְּפָאֲרֵת, שֶׁהוּא הַבַּיִת, מְקַבֵּלֵת מֵעֵדֶן עֲלָאָה, שֶׁהִיא
 הַחֲכָמָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה הִיא מְשַׁפֵּעַת לְמַלְכוּת שֶׁהִיא
 הַגֶּן, וְלִכֵּן הַתְּפָאֲרֵת נִקְרְאת בַּיִת, שֶׁהִיא מוֹשְׁכַת אֹר
 מִהַחֲכָמָה, שֶׁהִיא עֲדוּנָא דְנַחְלָא, וְאַחֲר־כֵּן הִיא
 מוֹסֶרֶת אֶת זֶה לְגֵן, שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת. קְדוֹשׁ הַיְכָלָךְ
 לְבַתֵּר, וְאַחֲר־כֵּן מִהַחֲצַר לַבַּיִת, וּמִהַבַּיִת נִכְנָס
 לְהַיְכָל, שֶׁהִיא הַבֵּינָה, שֶׁהִיא מְקַבֵּלֵת מִהַחֲכָמָה, דָּא
 הוּא שְׁלִימוֹ דְכָלָא — זוֹ הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל הַכֹּל, דְּהָכִי
 תְּגִינֵן כִּי כָּךְ לְמִדְנֵוּ מַהוּ הַיְכָל, מַה הַכְּוֹנָה שֶׁל סוּד
 מַלְת הַיְכָל, כְּלוּמַר ה"י כ"ל הִינוּ מַלְת הַיְכָל
 נוֹטְרִיקוֹן שְׁתֵּי תַבּוּת: ה"י כ"ל, הָאִי וְהָאִי, הִינוּ
 יְסוּד וּמַלְכוּת, ה"י זֶה מַלְכוּת, כ"ל זֶה יְסוּד,
 וְחַבּוּרָם יַחַד — זֶה זְוֹג בֵּין זְעִיר אֲנַפִּין לְנוֹקְבָא,
 וְכָלָא אֲשֶׁתְּלִים כְּחָדָא, אִם הֵם מְקַבְּלִים מֵאַבָּא

רִישָׁא דְקָרָא מַה מּוֹכַח דְכִתְיִב:
 "אֲשֶׁרִי תִבְחַר וְתִקְרַב יִשְׁכַּן
 חֲצִירִיךָ", הַאי מֵאֵן דְאֶקְרִיב בְּרִיָּה
 קְרַבְנָא קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רַעְוָא
 דְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהוּא קְרַבְנָא,
 וְאֶתְרַעֵי בֵּה וְקָרִיב לֵיהּ, וְשׂוּי מְדוּרִיָּה

 מְרָאָה אֵשׁ

וְאֵמָא, עַל-יְדֵי-זֶה כָּל הַפְּרָצוּפִים מִתְאַחֲדִים
 וּמְשַׁתְּלָמִים יַחַד, שְׁהֵם אָבָא וְאֵמָא, זְעִיר וְנוֹקְבָא,
 וְנִמְשָׁךְ שְׁפַע אֹר וְזִיו וְחַיּוֹת אֱלֻקוֹת עַל הָאָדָם.

רִישָׁא דְקָרָא מַה מּוֹכַח, הַתְחַלַּת הַפְּסוּק מַה זֶה
 מְכוּן, דְכִתְיִב: "אֲשֶׁרִי תִבְחַר וְתִקְרַב יִשְׁכַּן
 חֲצִירִיךָ, אֵלָא הַפְּסוּק סוֹבֵב הַאי מֵאֵן דְאֶקְרִיב בְּרִיָּה
 קְרַבְנָא קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מִי שְׁמִכְנִיס אֶת
 בְּנוֹ לְבְרִית מִלָּה, כְּאֵלוֹ הַקְּרִיב אוֹתוֹ קְרַבְן
 לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. רַעְוָא דְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּהַהוּא קְרַבְנָא, וְאֶתְרַעֵי בֵּה וְאֵז מִתְעוֹרֵר רְצוֹן עַלְיוֹן
 שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְשִׁמְח עִמוֹ, וְקָרִיב לֵיהּ,
 וּמְקָרַב אוֹתוֹ, וְשׂוּי מְדוּרִיָּה בְּתַרְיִן אֲדָרִינ, וְשֵׁם אֶת

בְּתֵרִין אֲדַרְיִן, וְאֶחִיד לְהָאִי וּלְהָאִי,
 דְּאִינוּן תֵּרִין אֶתְקִשְׁרוּ בְּחֻדָּא, דְּכְתִיב:
 "יִשְׁכֵּן חֲצַרְיָה", חֲצַרְיָה וְדָאִי תֵרִי,
 בְּגִינֵי כֶּף חֲסִידֵי קֳדָמָאִי סְבָאן דְּהֲכָא
 כַּד מִקְרִיבִין בְּנִיחוּ לְקִרְבָּנָא דָּא,
 פְּתַחֵי וְאִמְרֵי "אֲשֵׁרִי תִבְחַר וְתִקְרַב

מראה אש

מְדוּרוּ בְּשָׁנֵי הַיְכָלוֹת, שָׁהִם: יְסוּד וּמַלְכוּת, צִיּוֹן
 וִירוּשָׁלַיִם, וְאֶחִיד לְהָאִי וּלְהָאִי, וְהוּא אָחוּז מִכָּאן
 וּלְכָאן, דְּאִינוּן תֵּרִין אֶתְקִשְׁרוּ בְּחֻדָּא, הֵינוּ עַל-יַדֵּי
 בְרִית מִלָּה, שֶׁהוּא חֲתוּף וּפְרִיעָה, מִתְחַבְּרִים יַחַד
 יְסוּד וּמַלְכוּת, דְּכְתִיב: "יִשְׁכֵּן חֲצַרְיָה", לְשׁוֹן רַבִּים,
 חֲצַרְיָה וְדָאִי תֵרִי, הֵינּוּ חֲצַרְיָה בְּלְשׁוֹן רַבִּים זֶה
 שְׁתֵּים, נֶגֶד יְסוּד וּמַלְכוּת, שְׁנַעֲשֶׂה הַיְחוּד בְּעַת
 בְרִית מִלָּה. בְּגִינֵי כֶּף בְּשָׁבִיל זֶה, חֲסִידֵי קֳדָמָאִי
 חֲסִידִים הָרָאשׁוֹנִים, סְבָאן דְּהֲכָא זְקֻנִיָּהֶם שֶׁל אֱלוֹ
 שָׁגְרוּ כָּאן בְּכֹפֶר טְרָשָׁא, כַּד מִקְרִיבִין בְּנִיחוּ לְקִרְבָּנָא
 דָּא, כְּשֶׁהֵיוּ מִקְרִיבִין אֶת בְּנִיָּהֶם לְקִרְבָּן זֶה, הֵינוּ
 כְּשֶׁעָשׂוּ בְרִית מִלָּה לְבְנֵיהֶם, פְּתַחֵי וְאִמְרֵי פְתַחוּ
 וְאִמְרוּ אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה לְפָנֵי קִיּוֹם מִצּוֹת בְרִית

יִשְׁכַּן חֲצֵרֶיךָ, אֵינּוֹן דְּקִימֵי עֲלִיָּהוּ
 אָמְרֵי "נִשְׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ קְדוֹשׁ
 הֵיכָלְךָ", לְבַתֵּר מְבָרְךָ: "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצּוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַכְנִיסוֹ בְּבְרִיתוֹ שֶׁל
 אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְאֵנּוֹן דְּקִימֵי עֲלִיָּהוּ
 אָמְרֵי: כָּשֶׁם שֶׁהַכְּנַסְתָּו לְבְרִית וְכוּ',

מראה אש

מִלָּה: "אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתִקְרַב יִשְׁכַּן חֲצֵרֶיךָ", הֵינּוּ
 אֲשֶׁרִי הַתִּינוֹק, שֶׁעַל-יְדֵי הַמִּלָּה תִבְחַר בּוֹ אַתָּה
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּתִקְרַב אוֹתוֹ לְשִׁכְּן בְּחֲצֵרֶיךָ.
 אֵינּוֹן דְּקִימֵי עֲלִיָּהוּ אָמְרֵי, וְאֵלּוֹ שְׁעוּמָדִים שָׁמָּה
 בְּעַת הַבְּרִית, אוֹמְרִים בְּיַחַד: "נִשְׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ
 קְדוֹשׁ הֵיכָלְךָ", שְׁגַם אֲנַחְנוּ נִזְכָּה לְשַׁבַּע מְטוֹב
 בֵּיתְךָ וְהֵיכָלְךָ, הֵינּוּ לְהַכְנִס וּלְהַתְעַנֵּג בְּבֵית קְדֻשָּׁךָ
 וְהֵיכַל קְדֻשׁ קְדָשִׁים, הַמְּשַׁכֵּת הָאֹר הַגָּנוּז שֶׁנִּתְגַּלָּה
 עִכְשָׁו בְּעַת הַחַתוּךָ וְהַפְרִיעָה. לְבַתֵּר וְאַחֲר־כֵּן
 מְבָרְךָ: "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַכְנִיסוֹ
 בְּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. וְאֵנּוֹן דְּקִימֵי עֲלִיָּהוּ
 אָמְרֵי, וְאֵלּוֹ שְׁעוּמָדִים אֲזַ בְּעַת הַבְּרִית אוֹמְרִים
 בְּקוֹל רָם וּמְבָרְכִים אוֹתוֹ: כָּשֶׁם שֶׁהַכְּנַסְתָּו לְבְרִית

וּתְנִינָן בְּקִדְמִיתָא לְבַעֵי בַר נָשׁ רַחֲמִין
 עָלֶיהָ, וּלְבַתָּר עַל אַחֲרָא, דְּכַתִּיב:
 "וְכִפֹּר בְּעֵדוֹ" בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתָּר
 וּבְעֵד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל, וְאַנָּן אֹרְחָא
 דָּא נְקֻטִינָן, וְהַכִּי שְׁפִיר וְחַזִּי לְקַמָּן.

 מראה אש

וכו' [עין] (שבת קלז:): אבי הבן אומר: "אשר קדשנו
 במצותיו וצונו להכניסו בבריתו של אברהם
 אבינו". העומדים אומרים: "כשם שנכנס לברית,
 כך יכנס לתורה, לחפה ולמעשים טובים". ותנינן
 ולמדנו בקדמיתא לבעי בר נש רחמין עליה, קדם
 צריך האדם לבקש רחמים על עצמו, [זה שאומרים
 קדם על עצמו "נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך],
 ולבתר על אחרא, ואחר-כך מברכים את התינוק
 הנמול: "כשם שנכנס לברית, כן יכנס לתורה,
 לחפה ולמעשים טובים. דכתיב (ויקרא טז, ו): "וכפר
 בעדו" בקדמיתא — בהתחלה, ולבתר — ואחר-
 כך: ובעד כל קהל ישראל, ואנן אורחא דא נקטינן,
 ואנחנו קבלנו על עצמנו דרך זו לנהג כך, קדם
 להתפלל על עצמו ואחר-כך לברך את אחרים.

אָמַר רַבִּי אַבָּא וְדַאי כֶּךָ הוּא וַיֵּאוֹת
 מְלָה, וּמֵאֵן דְּלֵא אָמַר הָכִי,
 אֶפִּיק גְּרַמְיָה מֵעֶשֶׂר חֲפוֹת דְּזַמִּין
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ לְצַדִּיקָיָא
 בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, וְכִלְהוּ מִתְקַשְׁרֵן בְּהַאי,
 וּבְגִינֵי כֶּךָ עֲשֶׂרָה מְלֵי דְמַהִימְנוּתָא

 מראה אש

וְהָכִי שְׁפִיר וְחַזִּי לְקַמֵּן, וְדַבֵּר זֶה יָפָה וְטוֹב בְּעֵדְנֵנו.
 אָמַר רַבִּי אַבָּא וְדַאי כֶּךָ הוּא וַיֵּאוֹת מְלָה: וְדַאי כֶּךָ
 הוּא הָאֲמַת, וַיָּפָה הַמְנַהֵג הַנִּפְלֵא הַזֶּה לֹאמֵר
 אֶת הַפְּסוּק (מִהַלִּים סה, ה): "אֲשֶׁרִי תִבְחַר וְתִקְרַב
 יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ, נִשְׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ קְדוֹשׁ הַיְכָלְךָ";
 וּמֵאֵן דְּלֵא אָמַר הָכִי, וּמֵי שְׂאִינוּ אֹמְרֵי כֶּךָ, הִינוּ
 שְׂאִינוּ אֹמְרֵי אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה, אֶפִּיק גְּרַמְיָה מֵעֶשֶׂר
 חֲפוֹת דְּזַמִּין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ לְצַדִּיקָיָא
 בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, מוֹצִיא אֶת עֲצָמוּ מִהַעֲשֶׂר חֲפוֹת
 שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לַעֲשׂוֹת לְצַדִּיקִים בְּעוֹלָם
 הַבָּא. וְכִלְהוּ מִתְקַשְׁרֵן בְּהַאי, כִּי כָּל הָעֶשֶׂר חֲפוֹת
 נִקְשָׁרוֹת בְּזֶה הַפְּסוּק, שֵׁישׁ בּוֹ עֶשֶׂר תִּבּוֹת. וּבְגִינֵי
 כֶּךָ עֲשֶׂרָה מְלֵי דְמַהִימְנוּתָא אִית בְּהַאי קְרָא,

אֵיִת בְּהֵאֵי קָרָא, אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתְקַרֵב
 יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ נִשְׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ
 קָדוֹשׁ הַיְכָלְךָ, וְכָל מַלְאָה וּמַלְאָה חַד חֲפָה
 אֶתְעַבֵּיד מְנָה, זָפָא חוּלְקִיכוֹן
 בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי, דְהָא
 אֲוֵרִיתָא מִתְקַשְׂרָא בְּלִבִּיכוֹ, כְּאֵלוֹ
 קִימִיתוּ בְּגוֹפִיכוֹ בְּטוֹרָא דְסִינֵי

 מראה אש

ובשביל זה יש בפסוק הזה עשר תבות של אמונה,
 שמרמזות על העשר ספירות, שהן עקר האמונה:
 אשרי הוא כתר, תבחר הוא חכמה, ותקרב הוא
 בינה, ישכן הוא חסד, חצריך הוא גבורה, נשבעה
 הוא תפארת, בטוב זה נצח, ביתך הוא הוד, קדוש
 זה יסוד, היכלך הוא מלכות. וכל מלה ומלה חד
 חפה אתעביד מנה, מכל תבה נעשה מזה חפה
 נפרדת, שזו ספירה אחת. זפאה חולקיכון בעלמא
 דין ובעלמא דאתי, אשריכם ואשרי חלקכם בעולם
 הזה ובעולם הבא, דהא אורייתא מתקשרא בלביכו,
 שהרי התורה מקשרת בלבכם, כאלו קימיתו
 בגופיכו בטורא דסיני בשעתא דאתיהיבת אורייתא

בְּשֵׁעֲתָא דְאֵתְיָהִיבַת אוֹרֵיתָא
לְיִשְׂרָאֵל.

פְּתַח אֵידֶךָ וְאִמַּר: "מִזְבַּח אֲדָמָה
תַּעֲשֶׂה לִּי, וְזִבְחָתָּ עָלָיו אֶת
עֲלִיתֶיךָ וְאֶת שְׁלֵמֶיךָ" וְגו'. תֵּאנָא כָּל
מָאן דְקָרִיב בְּרִיָּה לְקָרְבָּנָא דָּא, כְּאֵלּוּ
אֲקָרִיב כָּל קָרְבָּנִין דְּעֵלְמָא לְקַמִּיָּה
דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֵאלּוּ בְּנֵי

מראה אש

לְיִשְׂרָאֵל, כְּאֵלּוּ עֲמַדְתֶּם בְּעֲצַמְכֶם בְּגוֹפְכֶם הַגִּשְׁמִי
עַל הַר סִינַי, בְּשַׁעַה שְׁנַתֵּן הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת
הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל.

פְּתַח אֵידֶךָ פְּתַח אָדָם אַחַר וְאִמַּר עַל הַפְּסוּק (שְׁמוֹת
כ, כא): "מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִּי, וְזִבְחָתָּ עָלָיו
אֶת עֲלִיתֶיךָ וְאֶת שְׁלֵמֶיךָ" וְגו'. תֵּאנָא כָּל מָאן דְקָרִיב
בְּרִיָּה לְקָרְבָּנָא דָּא, כָּל מִי שְׁמַקְרִיב אֶת בְּנוֹ לְקָרְבָּן
זֶה, שֶׁהוּא בְּרִית מִלָּה, כְּאֵלּוּ אֲקָרִיב כָּל קָרְבָּנִין
דְּעֵלְמָא לְקַמִּיָּה דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נַחֲשָׁב לוֹ כְּאֵלּוּ
הַקָּרִיב כָּל הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-

מִדְבַּחַּא שְׁלִימַתָּא קָמִיהּ, בְּגִינֵי כֶּף
 בְּעֵי לְסִדְרָא מִדְבַּחַּא בְּמֵאנָא חַד מְלִיא
 אֲרַעָא, לְמַגְזֹר עָלֶיהָ הָאֵי קִימָא
 קִדִּישָׁא, וְאֶתְחַשִּׁיב קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, כְּאֵלּוּ אֲדַבַּח עָלֶיהָ עֲלוֹן וְקִרְבָּנִין
 עֲאָנָא וְתוּרֵי, וְנִיחָא לֵיהּ יִתִּיר מִכְּלָהּוּ,

מראה אש

הוא, וכאלו בני מדבחה שלימתא קמיה, וכאלו
 בנה מזבח שלם לפני הקדוש-ברוך-הוא. בגיני כף
 בעי לסדרא מדבחה במאנא חד מליא ארעא,
 בשביל זה צריכים להכין מזבח, הינו כלי מלא
 עפר, למגזר עליה האי קימא קדישא, להכניס בזה
 את הערלה [וכך נוהגים כל המוהלים היראים
 והשלמים, שמכינים קדם הברית צלחת עם עפר,
 כדי לשים שמה את הערלה שחותכים, ונחשב
 כאלו שמו שם מזבח אדמה]. ואתחשיב קמי
 קדשא בריך הוא, כאלו אדבח עליה עלון וקרבנין
 עאנא ותורי, והדבר הזה נחשב לפני הקדוש-ברוך-
 הוא, כאלו זבח עליו עולות וזבחים של צאן ובקר,
 וניחא ליה יתיר מכלהו, ויש להקדוש-ברוך-הוא

דְּכַתִּיב: "וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֲלֹתֶיךָ וְאֶת
 שְׁלֹמֶיךָ" וְגו'. "בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
 אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי", מֵהוּ אֶזְכִּיר אֶת
 שְׁמִי? דָּא מִיִּלְהָ, דְּכַתִּיב בְּהַ: "סוּד
 הוּי" ה לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם"; הֵאִי

מראה אש

נִיחָא מֵהֶבְרִית מִיִּלְהָ, יוֹתֵר מִכָּל הַקְּרָבָנוֹת, דְּכַתִּיב
 "מִזְבַּח אֲדָמָה תַעֲשֶׂה לִּי, וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֲלֹתֶיךָ
 וְאֶת שְׁלֹמֶיךָ" וְגו'. וְכָתוּב אַחֲרֵי־כֵן: "בְּכָל הַמָּקוֹם
 אֲשֶׁר אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי", מֵהוּ אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי? דָּא
 מִיִּלְהָ, זֶה סוּד שֵׁם הוּי"ה, שְׁנַחֲקֵק בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ
 בְּעֵת בְּרִית מִיִּלְהָ, דְּכַתִּיב בְּהַ (תְּהִלִּים כה, יד): "סוּד
 הוּי" ה לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם"; כִּי בְּתוֹךְ הֶבְרִית
 קֹדֶשׁ נַחֲקֵק שֵׁם הוּי"ה. וְזֶה פְּרוּשׁ הַפָּסוּק: "מִזְבַּח
 אֲדָמָה תַעֲשֶׂה לִּי, וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֲלֹתֶיךָ וְאֶת
 שְׁלֹמֶיךָ, אֶת צֹאנֶךָ וְאֶת בְּקָרְךָ, בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
 אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי, אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבִרְכָתֶיךָ", אֶף־עַל־פִּי
 שְׁאִמְרֵתִי לְךָ מִזְבַּח אֲדָמָה תַעֲשֶׂה לִּי, וְתִקְרִיב עָלָיו
 כָּל הַקְּרָבָנוֹת, עִם כָּל זֹאת מִצּוֹת מִיִּלְהָ חֲשׂוּבָה יוֹתֵר
 אֲצִלִּי, כִּי בְּהִזְכָּרַת שְׁמִי שָׁם, אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבִרְכָתֶיךָ.

מִזְבַּח אֲדָמָה וְדָאֵי כִּמָּה דְאֲמִינָא,
 בְּתַרִּיהַ מַה כְּתִיב, "וְאִם מִזְבַּח אֲבָנִים
 תַּעֲשֶׂה לִּי", רִמּוֹ לְגִיּוֹרָא כִּד אֲתַגְיֵר,
 דְאִיהוּ מֵעַם קָשִׁי קָדְל וְקָשִׁי לְבָא, הָאֵי
 אֲקָרִי מִזְבַּח אֲבָנִים, לֹא תִבְנֶה אֶתְהֶן
 גְּזִית — מֵאֵי הוּא, דְּבַעֵי לְאַעְלָא לִי
 בְּפִלְחָנָא דְקֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְלֹא יִגְזֵר

מראה אש

האי מזבֵּחַ אֲדָמָה וְדָאֵי כִּמָּה דְאֲמִינָא, הַפְּסוּק הַזֶּה
 וְדָאֵי הוּא כְּמוֹ שֶׁפִּרְשְׁנוּ. בְּתַרִּיהַ מַה כְּתִיב, מַה
 כְּתוּב אַחַר הַפְּסוּק הַזֶּה: "וְאִם מִזְבַּח אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה
 לִּי", הַפְּסוּק הַזֶּה הוּא רִמּוֹ לְגִיּוֹרָא כִּד אֲתַגְיֵר —
 לְגַר שְׂמֵתְגִיר, דְאִיהוּ מֵעַם קָשִׁי קָדְל וְקָשִׁי לְבָא,
 שְׁבָא מֵעַם קָשֶׁה עֲרָף וְקָשֶׁה לֵב, שְׁהִם אַמּוֹת
 הָעוֹלָם, שְׁטַבְעִים רַע, וְלִבָּם קָשֶׁה כְּאֲבָן. הָאֵי אֲקָרִי
 מִזְבַּח אֲבָנִים, הַבְּרִית מִלָּה שְׁעוֹשִׂים לְגַר, זֶה נִקְרָא
 מִזְבַּח אֲבָנִים, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בָּא מֵעַם קָשֶׁה כְּאֲבָן,
 וְקָשֶׁה לוֹ לְפָרֵשׁ מְסוּרוֹ הַרְעֵה שְׁהִרְגִיל אֶת עַצְמוֹ. לֹא
 תִבְנֶה אֶתְהֶן גְּזִית — מֵאֵי הוּא, וּמָה הַפְּרוּשׁ שֶׁל
 הַמְּשִׁךְ הַפְּסוּק? אֵלָּא דְבַעֵי לְאַעְלָא לִי בְּפִלְחָנָא

יִתִּיחַ עַד דִּינִישֵׁי פִלְחָנָא אַחֲרָא דְעֵבֵד
 עַד הֶכָּא, וְיַעֲדֵי מְנִיחָא הַהוּא קִשְׁיֵי
 דְלִבָּא, וְאִי אֲתַגְזֹר וְלֹא אַעֲדֵי מְנִיחָא
 הַהוּא קִשְׁיֵי דְלִבָּא, לְמִיּעַל בְּפִלְחָנָא
 קְדִישָׁא דְקֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הֲרִי הוּא
 בְּהַאי פְּסִילָא דְאַבְנָא, דְגִזְרֵי לִיחַ
 מִהַאי גִיסָא וּמִהַאי גִיסָא, וְאַשְׁתֵּאֲרֵי

 מראה אש

דְקֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֶלָּא שְׁצָרִיכִין בְּהַתְחַלָּה
 לְהַכְנִיסוֹ בְּעִבּוּדַת הַקְדוּשָׁא-בְרוּךְ-הוּא מְעַט מְעַט,
 וְלֹא יִגְזֹר יִתִּיחַ עַד דִּינִישֵׁי פִלְחָנָא אַחֲרָא דְעֵבֵד עַד
 הֶכָּא, וְלֹא יְמוּל אוֹתוֹ, עַד שְׁיִשְׁכַּח וְיַעֲקֹר אֶת
 הָעִבּוּדָה זָרָה שְׁעֵבֵד עַד עֲכָשׁוּ. וְיַעֲדֵי מְנִיחָא הַהוּא
 קִשְׁיֵי דְלִבָּא, וְיִסִּיר מִמֶּנּוּ קִשְׁיֵי לִבּוֹ. וְאִי אֲתַגְזֹר וְאִם
 הוּא מֶל אוֹתוֹ, וְלֹא אַעֲדֵי מְנִיחָא הַהוּא קִשְׁיֵי דְלִבָּא,
 וְלֹא הִסִּיר מִמֶּנּוּ קִשְׁיֵי הַלֵּב, לְמִיּעַל בְּפִלְחָנָא
 קְדִישָׁא דְקֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְהַפְּנֵס בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ, הֲרִי הוּא בְּהַאי פְּסִילָא דְאַבְנָא, הֲרִי הוּא
 כְּאֶבֶן שְׁחוֹתְכִים וּפּוֹסְלִים אוֹתָהּ, דְגִזְרֵי לִיחַ מִהַאי
 גִיסָא חוֹתְכִים אוֹתוֹ מִצַּד אֶחָד, וּמִהַאי גִיסָא —

אֲבָנָא כְּדַבְּקֵי מִיתָא, בְּגִין כֶּךָ לֹא
 תִּבְנֶה אֶתְהֶן גְּזִית, דְּאִי אֲשֶׁתְּאֵר
 בְּקִשְׁוֵיתִיהּ, "כִּי חֲרַבְךָ הִנֵּפֶת עָלַיָּה
 וְתַחֲלִלֶיהָ", כְּלוּמַר הֵהוּא גְּזִירו
 דְּאֶתְגְּזֵר לֹא מֵהֵנִיא לִיָּהּ, בְּגִינֵי כֶּךָ

 מראה אש

ומצד שני, ואשתאר אבנא כדבבקימיתא, ונשארת
 אבן כמו בתחלה. בגין כך בשביל זה, לא תבנה
 אתהן גזית, לא תמול אותו שיהיה כמו אבן גזית,
 דאי אשתאר בקשיותיה, כי אם נשאר בקשיות לבו,
 עליו נאמר: "כי חרבך הנפת עליה ותחלליה",
 כלומר ההוא גזירו דאתגזר לא מהניא ליה, אותה
 המילה שנמול אינה מועלת לו [ובשביל זה
 מלמדים את הגר לפני שמלים אותו — הלכות,
 ומזהירים אותו, שעד עכשו אם אתה מחלל שבת,
 אינך חייב מיתה, אבל אחר-כך כשתחלל שבת
 תתחייב מיתה. וכן בכל מצוות התורה מזהירים
 אותו קדם, כדי שיקבל עליו על מלכות שמים עם
 אמת, ואחר-כך מוהלים אותו, ואז מועילה לו
 המילה]. בגיני כך בשביל זה, זכאה חולקיה דמאן

זְבֹאָה חוֹלְקִיה דְמָאן דְאֶקְרִיב הָאִי
 קָרְבְּנָא בְּחֵדוֹתָא בְרַעְוָא קָמִי קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וּבְעֵי לְמַחְדֵי בְּהָאִי חוֹלְקָא
 כָּל יוֹמָא, דְכָתִיב: "וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי
 בְּךָ לְעוֹלָם יִרְנְנוּ, וְתִסַּף עָלֵינוּ וַיַּעֲלֵנוּ
 בְּךָ אֲהַבֵי שְׁמֶךָ".

 מְרָאָה אֲשׁ

דְאֶקְרִיב הָאִי קָרְבְּנָא בְּחֵדוֹתָא בְרַעְוָא קָמִי קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא: אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שֶׁל אָדָם שְׁמַקְרִיב אֶת בְּנוֹ
 לְבְרִית מִלָּה בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, וּבְעֵי לְמַחְדֵי בְּהָאִי חוֹלְקָא כָּל יוֹמָא, וְצָרִיךְ
 לְשִׂמַח בְּחֶלְקוֹ הַזֶּה שְׂזוּכָה לְמוֹל אֶת בְּנוֹ כָּל הַיָּמִים,
 דְכָתִיב (תְּהִלִּים ה', יב): "וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי בְּךָ לְעוֹלָם
 יִרְנְנוּ, וְתִסַּף עָלֵינוּ וַיַּעֲלֵנוּ בְּךָ אֲהַבֵי שְׁמֶךָ"; הֵינּוּ
 מִי שְׂזוּכָה לְקַיֵּם מִצְוֹת מִלָּה, הוּא חוֹסֵה בְּצִלוֹ שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְצָרִיךְ לְשִׂמַח לְעוֹלָם, שְׂזוּכָה
 לְקַיֵּם מִצְוֹת מִלָּה, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַפֵּךְ עָלָיו
 כָּל הַיָּמִים וְשׁוֹמְרוֹ מִכָּל רָע. וּמִי שְׂזוּכָה לְשִׂמַח
 שֶׁהוּא נְמוֹל, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא בְּכֻלָּל אוֹהֲבֵי שְׁמוֹ
 יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד הוּא בְּשִׂמְחָה.

פֶּתַח אֵינְךָ וְאָמַר: "וַיְהִי אֲבָרָם בֵּין
 תְּשַׁע שָׁנִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים,
 וַיֵּרָא ה' וְגו', אָנִי אֶל שְׂדֵי הַתְּהַלֵּךְ
 לְפָנַי" וְגו'; הַאִי קָרָא אֵיךְ לְעֵינָא בֵּיה,
 וְקָשְׂיָא בְּכַמָּה אַרְחִין, וְכִי עַד הַשְּׂתָא
 לָא אַתְגְּלִי לִיה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאֲבָרָהֶם, אֶלָּא הָאֵינְדְנָא כַּד מְטָא לְהַנִּי
 יוֹמִין וַיֵּרָא ה' אֶל אֲבָרָם וְלֹא קָדָם,

מראה אש

פֶּתַח אֵינְךָ פֶּתַח אָדָם אַחֵר, וְאָמַר עַל הַפְּסוּק
 (בְּרֵאשִׁית יז, א): "וַיְהִי אֲבָרָם בֵּין תְּשַׁע שָׁנִים
 וְתֵשַׁע שָׁנִים, וַיֵּרָא ה' וְגו', אָנִי אֶל שְׂדֵי הַתְּהַלֵּךְ
 לְפָנַי" וְגו'; הַאִי קָרָא אֵיךְ לְעֵינָא בֵּיה, בְּפִסּוּק זֶה
 יֵשׁ לְעֵין בּוֹ, וְקָשְׂיָא בְּכַמָּה אַרְחִין, כִּי קָשָׁה לְהַבִּינוֹ
 בְּכַמָּה דְרָכִים, וְכִי עַד הַשְּׂתָא לָא אַתְגְּלִי לִיה קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאֲבָרָהֶם, הָאִם עַד עַתָּה לֹא נִתְגַּלָּה
 הַקְּדוּשָׁת־בְּרוּךְ־הוּא אֶל אֲבָרָהֶם אָבִינוּ? אֶלָּא
 הָאֵינְדְנָא כַּד מְטָא לְהַנִּי יוֹמִין וַיֵּרָא ה' אֶל אֲבָרָם וְלֹא
 קָדָם, אֶלָּא כְּשֶׁהֲגִיעַ לְגִיל צ"ט שָׁנִים, רַק עֲכָשׁוּ

וְהִכְתִּיב: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם", "וְה'
 אָמַר אֶל אַבְרָם", "וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם
 יְדוּעַ תִּדְעַ" וְגו', וְהֵאֵידְנָא מְנִי חוּשְׁפֵן
 יוֹמִין, וְכֵד מְנִי לְהוּ כְּתִיב: "וַיֵּרָא ה'
 אֶל אַבְרָם", אֲשֶׁתִּמַּע דְּעַד הַשְּׁתָא לָא
 אֲתַגְלִי עָלוּי, וְעוּד דְּכְתִיב "בֵּין תְּשַׁעִים

 מְרָאָה אִשׁ

נְתַגְלָה אֵלָיו, וְקָדַם לָא, וְהִכְתִּיב הָרִי כְּתוּב: "וַיֹּאמֶר
 ה' אֶל אַבְרָם, לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ" וְגו', וְכֵן
 כְּתִיב "וְה' אָמַר אֶל אַבְרָם" — בְּבְרִית בֵּין
 הַבְּתָרִים, וְכֵן כְּתִיב: "וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יְדוּעַ תִּדְעַ
 וְגו', מַה שְּׂיִקְרָה עִם בְּנֵיךָ" וְכו', הָרִי שְׂדֵבֵר עִמוּ
 הַקְּדוּשָׁ בְּרוּךְ-הוּא כְּבָר לְפָנֵי זֶה הַרְבֵּה פְּעָמִים,
 וְהֵאֵידְנָא מְנִי חוּשְׁפֵן יוֹמִין, וְעַכְשָׁו כְּשִׁמוּנָה חֲשַׁבּוֹן
 יָמָיו, שֶׁהוּא בֵּין תְּשַׁעִים וְתִשְׁעֵי שָׁנִים, וְכֵד מְנִי לְהוּ
 כְּשִׁמְזָכִיר בֵּין כַּמָּה הוּא, אֲזַ כְּתִיב: "וַיֵּרָא ה' אֶל
 אַבְרָם", אֲשֶׁתִּמַּע מִשְׁמַע מְזַה דְּעַד הַשְּׁתָא לָא
 אֲתַגְלִי עָלוּי, שְׁעַד עַכְשָׁו לָא הִתְגַּלָּה אֵלָיו הַקְּדוּשָׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא. וְעוּד קָשָׁה לְהַבִּין: דְּכְתִיב "בֵּין תְּשַׁעִים
 שָׁנָה וְתִשְׁעֵי שָׁנִים", בְּקַדְמִיתָא שָׁנָה וּלְבִסוּף שָׁנִים,

שָׁנָה וְתִשַׁע שָׁנִים", בְּקִדְמִיתָא שָׁנָה
 וְלִבְסוּף שָׁנִים? אֵלָא הֵכִי תֵאָנָא, כּל
 אֲנֹן יוֹמִין לָא כְּתִיב וַיֵּרָא, מַאי
 טַעְמָא? אֵלָא כּל כִּמְה דְהוּה אֲטִים
 וְסַתִּים, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָא אֲתַגְלִי
 עָלֶיהָ כְּדִקְחֹזִי, וְהֵאִידְנָא אֲתַגְלִי עָלֶיהָ
 דְכְּתִיב וַיֵּרָא. מַאי טַעְמָא? מִשׁוּם

מראה אש

כְּשֶׁמְזַכֵּיר תְּשַׁעִים שֶׁהוּא שָׁנִים רַבּוֹת, הוּא אוֹמֵר
 שָׁנָה — לְשׁוֹן יְחִיד, וְכִשְׁמְזַכֵּיר תְּשַׁע שֶׁהוּא שָׁנִים
 מוֹעֲטוֹת, הוּא אוֹמֵר שָׁנִים — לְשׁוֹן רַבִּים? אֵלָא
 הֵכִי תֵאָנָא, אֵלָא כֶּף לְמַדְנֹו, כּל אֲנֹן יוֹמִין לָא כְּתִיב
 וַיֵּרָא, כּל הַשָּׁנִים לָא כְּתוּב אֶצְל אַבְרָהָם הַלְשׁוֹן
 וַיֵּרָא, שְׁנַתְּגַלָּה אֱלֹו הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, מַאי טַעְמָא
 — וְלָמָּה? אֵלָא כּל כִּמְה דְהוּה אֲטִים וְסַתִּים, כּל
 זְמַן שְׁלֵא מְל אֶת עֲצָמוֹ, וְהֵיִתָּה אֶצְלוֹ הָעֶרְלָה
 שְׁחַפְּפָה עָלֶיו, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָא אֲתַגְלִי עָלֶיהָ
 כְּדִקְחֹזִי, הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לָא נִתְגַּלָּה אֱלֹו
 בְּבַחֲיַנְתָּ רְאִיָּה מוֹחֲשִׁית, וְהֵאִידְנָא אַחַר שְׁמַל אֶת
 עֲצָמוֹ, אֲתַגְלִי עָלֶיהָ בְּרְאִיָּה מוֹחֲשִׁית, דְכְּתִיב וַיֵּרָא.

דְּבַעַא לְגַלְיָא בֵּיהּ הָאִי אַתְּ כְּתָרָא
 קְדִישָׁא, וְעוּד דְּבַעַא קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאַפְקָא מְנִיה זְרַעַא קְדִישָׁא, וְקְדִישָׁא
 לֹא לְהוּי בְּעוּד דְּאִיהוּ אֲטִים בְּשָׂרָא,

מראה אש

מאי טעמא, משום דבְּעַא לְגַלְיָא בֵּיהּ הָאִי אַתְּ כְּתָרָא
 קְדִישָׁא, כִּי אַחַר שְׁמַל אֶת עֲצֻמוֹ, וְהוֹרִיד מִמֶּנּוּ אֶת
 הָעֶרְלָה, אֲזַ נִתְגַּלָּה אֵלָיו הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכֶתֶר
 הָעֲלִיּוֹן, הֵינּוּ בְּגִלּוּי רַב וְנוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד. כִּי בְּרַגְעַ
 שְׂאָדָם מֵל אֶת עֲצֻמוֹ, אֲזַ נִטְהַר מִחוּ לְגַמְרִי, וְזוֹכָה
 לְמַחֲיָן נְקִיִּים, וּמְדַבֵּק אֶת עֲצֻמוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ
 הוּא, וְנִתְגַּלָּה אֵלָיו כְּתָר עֲלָאָה, שֶׁהוּא אוֹר הַמְּקִיף
 שֶׁנִּכְנָס בְּאוֹר הַפְּנִימִי, וּמֵרַב בְּטוּלוֹ אֶל הָאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא, הוּא שׁוֹמֵעַ אֶת קוּלוֹ יִתְבָּרַךְ מְדַבֵּר אֵלָיו.
 וְעוּד אוֹמֵר טַעַם: לָמָּה לֹא מָל אֶת עֲצֻמוֹ עַד עַכְשָׁו,
 דְּבַעַא קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא מְנִיה זְרַעַא
 קְדִישָׁא, שְׂרַצָּה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ
 זְרַע קְדִישׁ, שֶׁהוּא יִצְחָק, שֶׁנּוֹלַד בְּקְדֻשָּׁה אַחַר שְׁמַל,
 וְקְדִישָׁא לֹא לְהוּי בְּעוּד דְּאִיהוּ אֲטִים בְּשָׂרָא, וְלֹא
 הָיָה יְכוּל לְהוֹלִיד בְּקְדֻשָּׁה כָּל זְמַן שֶׁהָיָה עֶרְל, אֲלֹא

אֵלֶּא אָמַר: הַשְּׁתָּא דְהוּא בֶּן תְּשָׁעִים
 שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים, וְזִמֵּן קָרִיב הוּא
 דִּינִפְק מְנִיָּה זִרְעָא קְדִישָׁא, לְהוּי הוּא
 קְדִישָׁא בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתָּר יִנְפֵק מְנִיָּה
 זִרְעָא קְדִישָׁא, בְּגִין כֶּף מְנִי יוֹמוֹי
 בְּהָאִי, וְלֹא בְּכָל הַנִּי זְמַנֵּי קְדִמִיתָא,
 תּוּ תְּשָׁעִים שָׁנָה, דְּכָל יוֹמֵי קַדְמָאֵי לֹא

 מראה אש

אמר הקדוש-ברוך-הוא: השפא דהוא בן תשעים
 שנה ותשע שנים, וזמן קריב הוא דינפק מניה
 זרעא קדישא, והזמן קרוב שיצא ממנו זרע קדש,
 כי הרי יצחק נולד במאה שנים, להוי הוא קדישא
 בקדמיתא, וכדי שיהיה קדוש בקדשת הברית,
 על-ידי מצות מילה בהתחלה, ולבתר ינפק מניה
 זרעא קדישא, ואחר-כך יצא ממנו זרע קדש שהוא
 יצחק, בגין כף מני יומי בהאי, ולכן מנה את ימיו
 רק עכשו, ולא בכל הני זמני קדמיתא, ולא כל
 הזמן קדם. תו תשעים שנה, ולכן כשמזכיר את
 המנין מרבה תשעים, הוא לא מזכיר שנים בלשון
 רבים, אלא שנה — בלשון יחיד, דכל יומי קדמאי

הוּוּ שָׁנִים אֶלֶּא כְּחַד שָׁנָה; דִּלֵּא הוּוּ
 יוֹמוֹי יוֹמִין, הַשְׁתָּא דְּמָטָא לְהֵאֵי
 שָׁנִים, שָׁנִים אֵינּוֹן וְלֵא שָׁנָה, "וַיֹּאמֶר
 אֱלִיּוֹ אֲנִי אֶל שְׂדֵי", מֵאֵי מִשְׁמַע דְּעַד

 מְרֵאָה אִשׁ

לֵא הוּוּ שָׁנִים אֶלֶּא כְּחַד שָׁנָה; כִּי כָּל הַשָּׁנִים הָאֵלוֹ
 שְׁלֵא הָיָה נְמוּל, אֵינָן עוֹלוֹת בְּמִסְפָּר, אֶלֶּא כְּמוֹ
 שָׁנָה אַחַת, דִּלֵּא הוּוּ יוֹמוֹי יוֹמִין, כִּי יָמִיר לֵא הָיָו
 שְׁלָמִים, כִּי כָּל זְמַן שְׁאָדָם הוּא עָרֵל, וְעָרְלָה דְּבוּקָה
 בּוּ, אֵינּוּ נִקְרָא חַיִּים, וְלִכְּן לֵא יְכוּלִים לְמָנוֹת אֶת
 זֶה בְּלִשׁוֹן שָׁנִים. הַשְׁתָּא אַחַר שְׁמַל, וְהוֹרִיד מְמַנּוּ
 אֶת הָעָרְלָה, דְּמָטָא לְהֵאֵי שָׁנִים — הַגִּיעַ לְמִסְפָּר
 גְּדוֹל שֶׁהוּא שָׁנִים; כִּי בְּרַגַע שְׁאָדָם מוֹרִיד מְמַנּוּ אֶת
 הָעָרְלָה, נִתְרַחֲבִים מַחוּ וְדַעְתּוֹ לְגַמְרִי, וְזוּכָה לְבִטּוֹל
 אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְנִתְבַטַּל אֶצְלוֹ הַזְּמַן
 וְהַמָּקוֹם. וְלִכְּן שָׁנִים אֵינּוֹן וְלֵא שָׁנָה, הֵינּוּ לִשׁוֹן
 רַבִּים — שָׁנִים, כִּי עַל-יְדֵי טְהָרַת הַמַּחַ, שְׁזוּכִים
 עַל-יְדֵי שְׁמוֹרִידִים אֶת הָעָרְלָה, בְּקֶצֶר זְמַן, הוּא
 כְּאֵלוֹ שְׁחֵי שָׁנִים רַבּוֹת, וְלֵא שָׁנָה בְּלִשׁוֹן יְחִיד.
 וַיֹּאמֶר אֱלִיּוֹ אֲנִי אֶל שְׂדֵי, מֵאֵי מִשְׁמַע דְּעַד הַשְׁתָּא

הַשְׁתָּא לָא קֹאמַר אַנִּי אֵל שְׂדֵי? אֵלָא
הָכִי תֵּאנָא, עֶבֶד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּתַרִּין תַּתְּאִין דְּלֵא קִדְיִשִּׁין לְתַתְּא,
וְכָל אֵינּוֹן דְּלֵא אֲתַגְזְרוּ, יִסְתְּאֲבוּן
בְּהוֹן וְרִשְׁמִין בְּהוֹן, וּמֵאֵי רִישׁוּמָא
אֵית בְּהוֹן? דְּאֲתַחְזִי בְּהוֹן שִׁי"ן דְּל"ת

מראה אש

לֹא קֹאמַר אַנִּי אֵל שְׂדֵי, לְמָה עַד עֲכָשׁוּ לֹא אָמַר לוֹ
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הַלְּשׁוֹן הַזֶּה: אַנִּי א"ל שְׂדֵי"י?
אֵלָא הָכִי תֵּאנָא, אֵלָא כֶּן לְמַדְנּוּ, עֶבֶד קִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּתַרִּין תַּתְּאִין דְּלֵא קִדְיִשִּׁין לְתַתְּא, בְּשַׁעָה
שְׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, עַל-יְדֵי עֶשֶׂר
סְפִירוֹת דְּקִדְשָׁה, אֶת זֶה לְעַמַּת זֶה בְּרָא גַם עֶשֶׂר
סְפִירוֹת שְׂאִינָן קְדוּשׁוֹת, שְׁבָהֵן יֵשׁ אַחֲזִיזַת הַסְטֵרָא
אַחְרָא, כִּי (קִהְלַת ז, יד): "זֶה לְעַמַּת זֶה עֲשֵׂה
הָאֱלֹקִים", וְכָל אֵינּוֹן דְּלֵא אֲתַגְזְרוּ, וְכָל אֱלוֹ שְׁלֵא
נְמוּלִים, יִסְתְּאֲבוּן בְּהוֹן — מְטַמְּאִים עֲצָמָם בָּהֶם,
וְרִשְׁמִין בְּהוֹן — וְנִרְשָׁמִים בְּסְפִירוֹת הָאֱלוֹ. וּמֵאֵי
רִישׁוּמָא אֵית בְּהוֹן? וּבְאֵילוֹ רְשִׁימוֹת הֵם נִרְשָׁמִים?
דְּאֲתַחְזִי בְּהוֹן שִׁי"ן דְּל"ת וְלֹא יִתִּיר, שְׂמַתְחַזְּהָ

וְלֹא יִתִּיר, וּבְגִין כֶּךָ אֶסְתַּבּוֹן בְּהוּ
וְאֶתְדַבְּקוֹן בְּהוּ, בְּתַר דְּאֶתְגָּזְרוּ נִפְקִין
מֵאֲלִין וְעֵאלִין בְּגַדְפּוּי דְשְׂכִינְתָא,
וְאֶתְגָּלִיָּא בְּהוּ יו"ד רְשׁוּמָא קַדִּישָׁא,
אֶת קִימָא שְׁלִים, וְאֶתְרְשִׁים בְּהוּ
שִׁד"י, וְאֶשְׁתְּלִים בְּקִיּוּמָא שְׁלִים, וְעַל

 מְרֵאָה אִשׁ

אֶצְלָם שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת ש' ד' — שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת ש"ד,
שֶׁהַשְּׂדִים וְהַרוּחֹת מֵתְאַחֲזִים בָּהֶם, וּבְגִין כֶּךָ
אֶסְתַּבּוֹן בְּהוּ וְאֶתְדַבְּקוֹן בְּהוּ, בְּשִׁבִיל זֶה מִי שְׁלֹא
נִמּוּל הוּא נִטְמָא עַל-יַדֵּי הַשְּׂדִים, וְהֵם מֵתְדַבְּקִים
בּוּ. בְּתַר דְּאֶתְגָּזְרוּ אַחַר שְׁנַמּוּלִים, נִפְקִין מֵאֲלִין
יוֹצְאִים מֵאֲלוֹ הַשְּׂדִים שְׁרוּצִים לְהִתְאַחֵז בָּהֶם,
וְעֵאלִין בְּגַדְפּוּי דְשְׂכִינְתָא, וְנִכְנָסִים בְּכַנְפֵי הַשְּׂכִינָה.
וְאֶתְגָּלִיָּא בְּהוּ יו"ד רְשׁוּמָא קַדִּישָׁא, וְנִתְגַּלָּה אֲזֵ אוֹת
"י", כִּי בְעֵת הַחֲתוּף וְהַפְרִיעָה נִחְקַקֶת בְּאָדָם אוֹת "י"
שֶׁל שֵׁם הַיְיָ"ה בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ, אֶת קִימָא
שְׁלִים, אֲזֵ אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ שְׁלוֹ בְּשַׁלְמוֹת, וְאֶתְרְשִׁים
בְּהוּ שִׁד"י, כִּי מֵתְחַבְּרוֹת אוֹתִיּוֹת ש' ד' אֶל "י",
וְנַעֲשֶׂה שִׁד"י, וְאֶשְׁתְּלִים בְּקִיּוּמָא שְׁלִים, וְנִשְׁלַם

דָּא כְּתִיב בְּהַאי: "אֲנִי אֵל שְׂדֵי,
הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וְהָיָה תַּמִּים" — שְׁלִים,
דְּהַשְׁתָּא אֶת חֶסֶר בְּרִשְׁמָא דְשִׁי"ן
וְדַל"ת, גְּזַר גְּרַמְךָ וְהוּי שְׁלִים
בְּרִשְׁמָא דִּיּו"ד, וּמֵאן דְּאִיהוּ
בְּרִשְׁמָא דָּא אֶתְחִזִּי לְאֶתְבְּרָכָא
בְּשִׁמָּא דָּא, דְּכְתִיב: "וְאֵל שְׂדֵי יְבָרֵךְ
אֶתְךָ"; מֵהוּ אֵל שְׂדֵי, הַהוּא דְּבְרָכָאן

מראה אש

הָאָדָם בְּשִׁלְמוֹת; כִּי אַחַר הַבְּרִית מֵאִיר בּוֹ שֵׁם
שְׂדֵי". וְעַל דָּא כְּתִיב, וּבְשִׁבִיל זֶה כְּתִיב בְּהַאי כָּאן,
אַחַר שְׁנַמּוּל: "אֲנִי אֵל שְׂדֵי, הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וְהָיָה
תַּמִּים" — שְׁלִים, וְנִשְׁלַם הָאָדָם בְּתַכְלִית
הַשְּׁלֵמוֹת. דְּהַשְׁתָּא אֶת חֶסֶר בְּרִשְׁמָא דְשִׁי"ן
וְדַל"ת, כִּי עַד עַכְשָׁו לְפָנַי שְׁנַמּוּל, חֶסֶר אוֹת י', גְּזַר
גְּרַמְךָ וְהוּי שְׁלִים בְּרִשְׁמָא דִּיּו"ד, וְאִיךְ שְׁמַל אֶת
עֲצָמוֹ, אֲזַ נִשְׁלַם בְּאוֹת י'. וּמֵאן דְּאִיהוּ בְּרִשְׁמָא דָּא
אֶתְחִזִּי לְאֶתְבְּרָכָא בְּשִׁמָּא דָּא, וּמִי שְׁנַרְשֵׁם בְּשֵׁם
שְׂדֵי", עַל-יְדֵי-זֶה רְאוּי לְבְרָכָה בְּשֵׁם הַזֶּה, דְּכְתִיב
(בְּרֵאשִׁית כח, ג): "וְאֵל שְׂדֵי יְבָרֵךְ אֶתְךָ"; מֵהוּ אֵל

נִפְקָן מִנִּיָּה; הוּא דְשְׁלִיט עַל כָּל כְּתָרִין
 תְּתַאֲיוּ, וְכֹלָא מִדְּחַלְתִּיה דְּחַלִּין
 וּמִזְדַּעְזְעִין, בְּגִינֵי כֶּךָ מָאן דְּאֶתְגְּזַר,
 כָּל אֵינּוֹן דְּלֹא קִדְיִשִּׁין אֶתְרַחֲקוּן מִנִּיָּה,
 וְלֹא שְׁלִטִין בֵּיהּ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא, דְּלֹא
 נְחִית לְגִיּהֲנָם, דְּכְתִיב: "וְעַמּוֹךְ כָּלָם

 מראה אש

שְׂדֵי, עַל מַה מְרַמֵּז שֵׁם הַקָּדוֹשׁ א"ל שְׂד"י? הַהוּא
 דְּבִרְכָאן נִפְקָן מִנִּיָּה; כִּי מִמֵּדַת הַיְסוּד הֵינּוּ הַבְּרִית
 קִדְשׁ, שְׂרָשִׁים בּוּ שֵׁם שְׂד"י, יוֹצֵא דְרָכוּ כָּל
 הַבְּרָכוֹת, הוּא דְשְׁלִיט עַל כָּל כְּתָרִין תְּתַאֲיוּ, וְהַשֵּׁם
 הַזֶּה שְׁחֻקוֹק בְּתוֹךְ הַבְּרִית קִדְשׁ, שׁוֹלֵט עַל כָּל
 הַסְּפִירוֹת שְׂאִינָן בְּקִדְשָׁהּ, וְכֹלָא מִדְּחַלְתִּיה דְּחַלִּין
 וּמִזְדַּעְזְעִין, וְכֹלָם מִפְּחָדוּ מִפְּחָדִים וּמִזְדַּעְזְעִים
 מִמְּנוּ, בְּגִינֵי כֶּךָ מָאן דְּאֶתְגְּזַר, בְּשִׁבִיל, זֶה כָּל מִי
 שְׁנִמּוֹל, כָּל אֵינּוֹן דְּלֹא קִדְיִשִּׁין אֶתְרַחֲקוּן מִנִּיָּה, כָּל
 אֱלוֹ שְׂאִינָם מִסְטְרָא דְקִדְשָׁהּ מִתְרַחֲקִים מִמְּנוּ, וְלֹא
 שְׁלִטִין בֵּיהּ, וְלֹא שׁוֹלֵטִים בּוּ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא, דְּלֹא
 נְחִית לְגִיּהֲנָם, וְלֹא רַק זֶה שְׁהַסְטְרָא אֶחָרָא
 מִתְרַחֲקִים מִמְּנוּ, אֶלָּא גַם שְׁלֹא יוֹרֵד לְגִיּהֲנוֹם,

קיא

ברית שלום

צַדִּיקִים" וְגו'. (כָּל אֵינּוֹן דְּאִתְגַּזְרוּ
אֶקְרוּן צַדִּיקִים, וּבְגִין כֶּן: "לְעוֹלָם
יִירְשׁוּ אֶרֶץ", דְּלֹא יָרִית הָאִי אֶרֶץ,
אֲלֵא הֵהוּא דְּאֶקְרִי צַדִּיק, אוֹף הֶכָּא:
"וְעַמָּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ
אֶרֶץ" וְגו').

מראה אש

דְּכַתִּיב (ישעיה ס, כא): "וְעַמָּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים" וְגו'.
כָּל אֵינּוֹן דְּאִתְגַּזְרוּ אֶקְרוּן צַדִּיקִים, כָּל אֱלוֹ שְׁנַמּוּלוּ
נִקְרְאִים צַדִּיקִים. וּבְגִין כֶּן וּבְשִׁבִיל זֶה — "לְעוֹלָם
יִירְשׁוּ אֶרֶץ", הֵם יִירְשׁוּ אֶת הָאֶרֶץ הַגְּשָׁמִית
וְהַחֲמֵרִית, לְהַפְּכוּ לְרוּחָנִי, כִּי מִי שְׁזוּכָה לְהַמּוּל,
וְשׁוֹמֵר עַל בְּרִיתוֹ, עוֹד יוֹרֵשׁ אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּזוּ
הָאֶרֶץ הַגְּשָׁמִית, שְׁגַם כָּאֵן הוּא יָכוֹל לְרֹאוֹת גְּלוּי
אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, דְּלֹא יָרִית הָאִי אֶרֶץ, כִּי לֹא יוֹרֵשׁ
אֶת הָאֶרֶץ הַתְּחִתּוֹנָה, וַיִּזְכֶּה לְבִטְלָה אֶל אֱלֻקוֹתוֹ
יִתְבָּרַךְ, אֲלֵא הֵהוּא דְּאֶקְרִי צַדִּיק, אֲלֵא מִי שְׁנִקְרָא
צַדִּיק שְׁנַמּוּל, אוֹף הֶכָּא — בְּשִׁבִיל זֶה: "וְעַמָּךְ
כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ" וְגו', עִם יִשְׂרָאֵל
הֵם נִקְרְאִים צַדִּיקִים עַל שֵׁם שְׁנַמּוּלִים, וְלְעוֹלָם

אָמַר רַבִּי אַבָּא: זָכַאיִן אַתּוֹן בְּעֵלְמָא
 דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, זָכָא
 חוּלְקִי, דְאַתִּינָא לְמִשְׁמַע מְלִין אֱלִין
 מִפּוּמִיכוֹן, כְּלָכוּ קְדִישִׁין כְּלָכוּ בְּנֵי
 אֱלֹהָא קְדִישָׁא, עָלִיכוּ כְּתִיב: "זֶה

 מראה אש

יִרְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ הַתְּחִתּוֹנָה לְגִלוֹת גַּם שֵׁם אֱלֹקוֹתוֹ
 יתְבַרֵךְ. וּמִכָּל זֶה תָּבִין וְתִשְׁכִּיל אֶת מַעַלְתַּת הָאָדָם
 הַזּוֹכֶה לְשִׁמּוֹר אֶת בְּרִיתוֹ, שְׂמַתְבַּרֵךְ מִפִּי אֵל עֲלִיוֹן,
 כִּי נִחְקַקְתָּ בּוֹ אוֹת י' מִשֵּׁם הַגּוֹי"ה בְּרוּךְ הוּא,
 וְנִתְפָּרְדִים מִמֶּנּוּ הַשָּׂדִים וְהַרוּחֹת, וְנִחְקַק בּוֹ שֵׁם
 שַׁד"י, שְׂמִשֵּׁם בְּאוֹת כָּל הַבְּרָכוֹת.

אָמַר רַבִּי אַבָּא: לְכֹל אֱלוֹ שְׂבָאוֹ לְבְרִית בְּכַפֵּר
 טְרָשָׁא: זָכַאיִן אַתּוֹן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא
 דְאַתִּי, אֲשֶׁרִיכֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, זָכָא
 חוּלְקִי, אֲשֶׁרִי חֻלְקִי דְאַתִּינָא לְמִשְׁמַע מְלִין אֱלִין
 מִפּוּמִיכוֹן, שְׂבָאֵתִי לְשִׁמְעֵ אֱלוֹ הַחַדוּשִׁים שְׂחַדְשֶׁתֶם
 מִפִּיכֶם. כְּלָכוּ קְדִישִׁין כְּלָכֶם אֲנָשִׁים קְדוּשִׁים, כְּלָכוּ
 בְּנֵי אֱלֹהָא קְדִישָׁא, כְּלָכֶם אַתֶּם בְּנִים לְהַקְדוּשׁ-

יֹאמֶר לֵה' אֲנִי, וְזֶה יִקְרָא בְשֵׁם יַעֲקֹב,
וְזֶה יִכְתֹּב יָדוֹ לֵה', וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל
יִכְנֶה", כָּל חֵד מִנְכוּן אַחִיד וְאֶתְקַשֶּׁר
בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, וְאֶתוּן רַבְרַבִּין
מִמְנָן תְּרִיסִין מֵהֵיָא אֶרֶץ דְּאֶקְרִי
אֶרֶץ הַחַיִּים, דְּרַבְרַבְנוּי אַכְלִין מִמְנָא
דְּטָלָא קַדִּישָׁא.

מראה אש

ברוך-הוא, עֲלִיכוּ עֲלֵיכֶם כְּתִיב (ישעיה מד, ה): "זֶה
יֹאמֶר לֵה' אֲנִי, וְזֶה יִקְרָא בְשֵׁם יַעֲקֹב, וְזֶה יִכְתֹּב יָדוֹ
לֵה', וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה", כִּי הַפְּסוּק הַזֶּה גִּחְלַק
לְאַרְבַּעַה חֲלָקִים, וְלִכֵּן הוּא תַּפְּס אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה,
שְׁכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ חֲלָק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, הֵינּוּ כָּל חֵד
מִנְכוּן אַחִיד וְאֶתְקַשֶּׁר בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, כָּל
אֶחָד מִכֶּם מְאָחַד וּמְקַשֶּׁר בְּמַלְכָּא מְלָכֵי הַמְּלָכִים
הַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא. וְאֶתוּן רַבְרַבִּין וְאַתֶּם גְּדוּלִים,
מִמְנָן תְּרִיסִין וְשָׂרִים גְּדוּלִים, מֵהֵיָא אֶרֶץ דְּאֶקְרִי
אֶרֶץ הַחַיִּים, וְאַתֶּם נִמְשָׁכִים מְאֹר הַבִּינָה, שְׁמִשָּׁם
נִמְשָׁף חַיִּים מִחַי הַחַיִּים, דְּרַבְרַבְנוּי אֱלוֹ הַשָּׂרִים
אַכְלִין מִמְנָא דְּטָלָא קַדִּישָׁא, הָאוּכְלִים מִן מֵהֵטֵל

פֶּתַח אֵיזֶדֶךָ וְאָמַר: "אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ
 שְׂמֵלְכֶךָ בֶּן חוֹרִים, וְשֶׁרֶיךָ
 בָּעֵת יֹאכְלוּ", וּכְתִיב: "אִי לָךְ אֶרֶץ
 שְׂמֵלְכֶךָ נָעַר וְשֶׁרֶיךָ בַּבֶּקֶר יֹאכְלוּ",
 הֲנִי קָרָאִי קִשְׁיוֹ אֶהְדִּי, וְלֹא קִשְׁיוֹ,

 מראה אש

הקדוש; הינו מאחר שזכו לחדש סודות נוראים
 ונפלאים כאלו, בודאי כלם דבוקים בו יתברך,
 וממשיכים חיות מחי החיים מאור הבינה, והם
 כדגמת הטל היורד מלמעלה, כי אלמלא זאת, איך
 היו יכולים לחדש סודות נוראים ונסתרים כאלו.

פֶּתַח אֵיזֶדֶךָ רַבִּי אַבָּא וְאָמַר (קהלת י, יז): "אֲשֶׁרֶיךָ
 אֶרֶץ שְׂמֵלְכֶךָ בֶּן חוֹרִים, וְשֶׁרֶיךָ בָּעֵת יֹאכְלוּ",
 וּכְתִיב (שם טז): "אִי לָךְ אֶרֶץ שְׂמֵלְכֶךָ נָעַר וְשֶׁרֶיךָ
 בַּבֶּקֶר יֹאכְלוּ", הֲנִי קָרָאִי קִשְׁיוֹ אֶהְדִּי, אֵלּוֹ
 הַפְּסוּקִים קָשִׁים אֵלּוֹ עַל אֵלּוֹ, כִּי הִיא צָרִיךְ לוֹמַר,
 "אִי לָךְ אֶרֶץ שְׂמֵלְכֶךָ נָעַר", "אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ שְׂמֵלְכֶךָ
 זָקֵן", אוּ הִיא צָרִיךְ לוֹמַר: "אִי לָךְ אֶרֶץ שְׂמֵלְכֶךָ
 עֶבֶד", "אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ שְׂמֵלְכֶךָ בֶּן חוֹרִין", כִּי הֲרִי
 הוּא דָבָר וְהַפּוּכּוֹ, וּמְתָרֵץ: וְלֹא קִשְׁיוֹ, אֵינּוּ קִשְׁיָה

הַאִי דְכַתִּיב "אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ", דָּא אֶרֶץ
 דְּלַעִילָא, דְּשִׁלְטָא עַל כָּל אֵינוֹן חַיִּין
 דְּלַעִילָא, וּבְגִינֵי כֶּךָ אֶקְרִי אֶרֶץ חַיִּים,
 וְעָלָה כְּתִיב: "אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ
 דִּרְשׁ אֶתְּהָ תָמִיד", וְכַתִּיב: "אֶרֶץ

מראה אש

כָּלֵל, כִּי יֵשׁ בְּזֶה סוּד נִפְלָא, הַאִי דְכַתִּיב זֶה שְׁכַתּוֹב:
 "אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ", דָּא אֶרֶץ דְּלַעִילָא, זֶה מְרָמֵז עַל
 בִּינָה אִמָּא עֲלָאָה, דְּשִׁלְטָא עַל כָּל אֵינוֹן חַיִּין
 דְּלַעִילָא, שְׁשׁוֹלְטַת עַל כָּל חַיִּים שְׁלַמְעָלָה, הֵינוּ
 כִּי הַבִּינָה הִיא הָאִמָּא שְׁמַקְבֶּלֶת מֵהָאָבָא, שֶׁהוּא
 חֲכָמָה, וּמְשַׁפֵּעַת לְמַטָּה לְכָל הַסְּפִירוֹת, כִּי מִמְּנָה
 יוֹצֵא זַעִיר אֲנַפִּין וְנוֹקְבָא דְלִיָּה, וּבְגִינֵי כֶּךָ אֶקְרִי
 אֶרֶץ חַיִּים, וּבְשִׁבִיל זֶה נִקְרָאת אֶרֶץ חַיִּים, כִּי כָּל
 חַיִּים דְּלַעִילָא רוֹחֲנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת, הַשְּׁפָעַת
 חַיּוֹת אֱלֻקֵי יוֹצֵא מִשָּׁם. וְעָלָה כְּתִיב (דְּבָרִים י"א, יב):
 "אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ דִּרְשׁ אֶתְּהָ תָמִיד", וְעָלֶיךָ
 נֶאֱמַר "אֶרֶץ" דְּלִתְתָּא, שְׁזוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַמְּלֻכּוֹת,
 נוֹקְבָא דְזַעִיר אֲנַפִּין, "אֲשֶׁר הוֹיָה אֱלֻקֵיךָ", סוּד
 אָבָא וְאִמָּא, "דִּרְשׁ אֶתְּהָ תָמִיד", מֵה הִיא חֲסֻדָּה,

אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכָּנַת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם, לֹא
 תַּחֲסֹר כֹּל בָּהּ"; לֹא תַּחֲסֹר כֹּל בָּהּ
 דִּיקָא, וְכָל כֶּף לְמָה? מִשּׁוּם דְּכִתִּיב:
 "שְׂמֶלֶכְךָ בֶּן חוּרִין", דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר: "בְּנֵי בְּכָרֵי

מראה אש

כִּי הָאָבָא מְשַׁפֵּיעַ לְאָמָא, שְׁהִיא אָרְץ דְּלַעִילָא,
 וְאָמָא מְשַׁפֵּיעָה לְזַעִיר אַנְפִּין וּלְנוֹקְבָא דְּלִיהּ.
 וְכִתִּיב: "אָרְץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכָּנַת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם,
 לֹא תַּחֲסֹר כֹּל בָּהּ; הֵינּוּ אָרְץ דְּלִתְתָּא שְׁהִיא
 הַמְּלָכוֹת, לֹא תַּחֲסֹר כֹּל בָּהּ דִּיקָא, כִּי כֹל הוּא
 הֵיסוּד, שְׂמוּרִיד אֵת הַשֶּׁפַע מִזַּעִיר אַנְפִּין הַמְּקַבֵּל
 מִבִּינָה אָמָא עֲלָאָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה אֵין בְּאָרְץ
 הַתַּחְתּוֹנָה שְׁהִיא הַמְּלָכוֹת, שׁוּם מְסֻכָּנוֹת וְעַנְיּוֹת, כִּי
 יֵשׁ שָׁם שֶׁפַע גָּדוֹל. וְכָל-כֶּף לְמָה? מִשּׁוּם דְּכִתִּיב:
 "שְׂמֶלֶכְךָ בֶּן חוּרִין", דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כִּי
 בְּרַגְעַ שְׁהַמְּלָכוֹת דְּלִתְתָּא מְקַבְּלַת שֶׁפַע מִהַזַּעִיר
 אַנְפִּין, שְׁהוּא מְקַבֵּל מִבִּינָה, שְׂמֶקְבֵּלַת מִחֲכָמָה,
 עַל-יְדֵי-זֶה גַם הִיא נַעֲשִׂית בֶּן חוּרִין. כְּמָה דְּאֵת
 אָמַר (שְׁמוֹת ד, כב): "בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל"; כִּי עַם

יִשְׂרָאֵל"; בֶּן חוֹרִין מֵהוּ בֶּן חוֹרִין?
כַּמָּה דָּאֵת אָמַר: "יֹזֵבֵל הִיא קִדְשׁ
תְּהִיָּה לָכֶם", וּכְתִיב: "וּקְרַאתֶם דְּרוֹר
בְּאֶרֶץ", דְּהָא כָּל חִירוֹ מִיֹּזְבֵּלָא קָא
אָתִי, בְּגִינֵי כְּףֵי בֶּן חוֹרִין, וְאִי תִימָא

 מראה אש

יִשְׂרָאֵל הֵם בְּחִינַת בֶּן לְגַבֵּי קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא,
וּבְרַגְעָא שְׁהֵם דְּבוּקִים בְּאִין סוּף בְּרוּף הוּא, עַל-יְדֵי
זֶה נַעֲשִׂים בֶּן חוֹרִין, בֶּן חוֹרִין מִשְׁעֲבוּד, בֶּן חוֹרִין
מִמְלֶאכֶת הַמּוֹת, בֶּן חוֹרִין מִמָּשׁ. מֵהוּ בֶּן חוֹרִין? עַל
מָה מְרַמֵּז שֶׁהוּא בֶּן חוֹרִין? כַּמָּה דָּאֵת אָמַר (וַיִּקְרָא
כַּה, יב): "יֹזֵבֵל הִיא קִדְשׁ תְּהִיָּה לָכֶם", וּכְתִיב:
"וּקְרַאתֶם דְּרוֹר בְּאֶרֶץ", דְּהָא כָּל חִירוֹ מִיֹּזְבֵּלָא קָא
אָתִי; כִּי בְּעַת הַיּוֹזֵבֵל כְּלָם יוֹצְאִים לְחֵרוֹת, וְהַיּוֹזֵבֵל
כָּא מְבִינָה אִמָּא עֲלָאָה. בְּגִינֵי כְּףֵי בֶּן חוֹרִין, וּבְשִׁבִיל
זֶה מִי שְׁמַדְבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּבִינָה אִמָּא עֲלָאָה, הוּא
מִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ אֹרֹר וְתַבְרָף, עַל-יְדֵי הַתְּבוּנָנוּתוֹ
בְּאִין סוּף בְּרוּף הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה בֶּן חוֹרִין
מִמָּשׁ, שְׂאִין עָלָיו שׁוּם שְׁעֲבוּד, וְהוּא נִמְצָא תָּמִיד
בְּמַחֲזִין דְּגַדְלוּת, דְּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ וְתַבְרָף. וְאִי

בֶּן חוֹרִין, וְלֹא כְּתִיב בֶּן חֲרוּת, הַכִּי
 הוּא וְדַאי, דְּבֶן חֲרוּת מִבְּעֵי לִיה, אֲלֵא
 בְּמַתְנִיתָא סְתִימָאָה דִּילָן תְּנִינָא, כִּד
 מִתְחַבְּרָן יו"ד בַּה"א, כְּדִין כְּתִיב:

 מראה אש

תִּימָא בֶּן חוֹרִין, וְאִם תֵּאמַר לָמָּה כְּתִיב בֶּן חוֹרִין,
 וְלֹא כְּתִיב בֶּן חֲרוּת, וְלָמָּה לֹא כְּתוּב בֶּן חֲרוּת? כִּי
 בֶּן חוֹרִין הוּא מְלֻשׁוֹן רַבִּים, וּבֶן חֲרוּת הוּא מְלֻשׁוֹן
 יְחִיד, וְאִם אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים שְׂמַקְבֵּל אֶת חֵיוֹתוֹ מְבִינָה
 אִמָּא עֲלָאָה, הִיא צְרִיף לְכַתֵּב בְּלֻשׁוֹן יְחִיד — בֶּן
 חֲרוּת, הַכִּי הוּא וְדַאי, דְּבֶן חֲרוּת מִבְּעֵי לִיה, כִּי כָּךְ
 הִיא בְּוֹדַי צְרִיף לְהַקְרָא — בֶּן חֲרוּת, שֶׁהִיא בִּינָה
 אִמָּא עֲלָאָה; כִּי בְּשַׁעָה שְׂאָדָם עוֹלָה עַד הַבִּינָה,
 וּמִתְבּוֹנֵן רַק בְּאִין סוּף בְּרוּף הוּא, וְהוּא מְדַבֵּק אֶת
 עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבַּרְךְ עַל-יְדֵי הַתְּבוּנָנוּתוֹ בְּגִלּוּי אֱלֻקוֹתוֹ
 יִתְבַּרְךְ, הַמְּחִיָּה וּמְהוּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, הִיא
 צְרִיף לְהַקְרָא בֶּן חֲרוּת, אֲלֵא בְּמַתְנִיתָא סְתִימָאָה
 דִּילָן תְּנִינָא, אֲלֵא בְּמִשְׁנָה שְׁלָנוּ שְׂבָה מִתְגַּלִּים
 סוּדוֹת וְרִזִין סְתוּמִים לְמִדְנּוּ, כִּד מִתְחַבְּרָן יו"ד
 בַּה"א, כְּשִׂמְתְּחַבְּרִין אָבָא וְאִמָּא, שְׁהִם סוּד י"ה
 מִשְׁם הַיְיָ"ה בְּרוּף הוּא, שְׁנָה נְקָרָא זְווג עֲלִיוֹן בֵּין

וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן׃
 וְלֹא תִימָא כַּד מִתְחַבְּרִין, אֲלֵא
 מִתְחַבְּרִין וְדַאי, וּבְגִינֵי כַּד בֶּן חוֹרִין

 מראה אש

אָבָא וְאִמָּא, כְּדִין כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית ב, י): "וְנָהָר יֵצֵא
 מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן"; אִז עַל זֶה נֶאֱמַר: "וְנָהָר
 יֵצֵא", הִינוּ שְׁפַע אֹר אֱלֹקֵי יוֹצֵא מִסוּד אָבָא, מֵעֵדֶן
 אֶל יְסוּד אִמָּא, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מִתְעַבְּרַת בְּאֹר אֱלֹקֵי,
 לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן, שְׁהִם זְעִיר אַנְפִּין וְנוֹקְבָא, הִינוּ
 סוּד ו"ה מִשֵּׁם הַגֶּן" הַבְּרוּךְ הוּא; כִּי כְּשֶׁאָדָם בְּטַל
 וּמִבְטָל אֱלִיו יִתְבָּרַךְ, וּמִתְבּוֹנֵן בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא,
 עַל-יְדֵי-זֶה מִתְחַבְּרִין אֲצִלוּ הַמַּחֲזִין הַנִּקְרָאִים י"ה
 — אָבָא וְאִמָּא, וּמִשֵּׁם נִשְׁפַּעַת הַתְּעוֹרְרוֹת אֱלִיו
 בְּאַהֲבָה וְיִרְאָה, שְׁזֶה סוּד זְעִיר אַנְפִּין וְנוֹקְבָא,
 הַנִּקְרָאִים ו"ה. כִּי כְּשֶׁאָדָם מִתְבּוֹנֵן תָּמִיד בְּאִין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא, וְיִודַע וְעַד שְׁאִין לוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק אֶת
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ, בְּזֶה נוֹלָד אֲצִלוּ אַהֲבָה
 וְיִרְאָה, שְׁהוּא אוֹהֵב רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 וְאִינוּ מִפְּחַד רַק מִמְּנוּ יִתְבָּרַךְ. וְלֹא תִימָא כַּד
 מִתְחַבְּרִין, וְאֵל תֹּאמַר אֶת הַלְּשׁוֹן כְּשֶׁמִּתְחַבְּרִין, הִינוּ
 כְּאֵלוּ יֵשׁ זְמַן שְׁהֶאָבָא וְאִמָּא הַמַּחֲזִין אִינִם

כְּתִיב, וְעַל דָּא "אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ שְׂמֵלְכֶךָ
בֶּן חוֹרִים, וְשֶׁרֶיךָ בַּעַת יֹאכְלוּ",
בְּחֻדוֹתָא בְּשִׁלְמוֹ בְּרַעְוָא, "אִי לָךְ

מראה אש

מתחברין, אלא מתחברין ודאי, אלא הם מתחברין
בנדאי תמיד ביחוד תדיר, כי הבטול באין סוף
ברוך הוא, זה נמצא בדקות אצל כל בר ישראל,
כי תמיד נשמת בר ישראל משתוקקת אל האין סוף
ברוך הוא, ובגיני כך בן חורין כתיב, ובשביל זה
כתוב בן חורין בלשון רבים, כי הזעיר אנפין מקבל
את המחין משניהם יחד, הינו מאבא ואמא, ולא
כתיב בן חרות, שרק מאמא הוא מקבל. ועל דא
ועל זה נאמר: "אשריך ארץ שמלכך בן חורים",
ארץ היא המלכות שמקבלת מזעיר אנפין, ולכן
היא בן חורין דיקא, כי זעיר ונוקבא מקבלין מאבא
ואמא, אשר בזה נשלם שם הוי"ה ברוך הוא, י"ה
אבא ואמא, ו"ה זעיר ונוקבא. ושריך בעת יאכלו",
שזה כלל ישראל שמקבלים את השפע מהיחודים
האלו, בחדוּתָא — בשמחה, בשלמו בְּרַעְוָא —
בשלמות הרצון; הינו כשבר ישראל רק חושב

אֶרֶץ שְׂמֹלְכֶךָ נֶעַר", הַאִי אֶרֶץ
 דְּלַתְתָּא, דְּתַנְיָא כּל שְׂאֵר אַרְעֵי,
 דְּשְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה,
 אֲתִיְהִיבוּ לְרַבְרַבִּין תְּרִיסִין דְּמִמָּנָן
 עֲלֵיהוּ, וְעִילָא מְכֻלְהוּ הֵהוּא דְכְּתִיב
 בֵּיהּ: "נֶעַר הֵייתִי גַם זְקַנְתִּי", וְתֵאנָא

מראה אש

מִמְנוּ יִתְבָּרֵךְ, אֲזוּ נוֹלָד בּוּ אֶהְבָּה וַיִּרְאֶה, שְׂאוּהַב
 אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ וּמִפְּחַד רַק מִמְנוּ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
 נִשְׁפַּע עָלָיו שְׁפַע הַמַּחִין, שְׁמִתְרַחֵב לוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת
 וּבְרוּחָנִיּוֹת גַּם יַחַד. וְאִם תֵּאמַר מַה שְׁכָּתוּב: "אִי
 לָךְ אֶרֶץ שְׂמֹלְכֶךָ נֶעַר", עַל מִי זֶה סוֹבֵב? אֵלָא הַאִי
 אֶרֶץ דְּלַתְתָּא, זֶה סוֹבֵב עַל אֶרֶץ הַתְּחַתּוֹנָה, הֵינּוּ
 מְקוֹם הַשְּׂרָאָת הַטְּמֵאָה, שְׁהִם אֶרֶץ עַמִּין, דְּתַנְיָא
 כּל שְׂאֵר אַרְעֵי, דְּשְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, כִּי
 כָּךְ לְמַדְנּוּ, שְׁכַל שְׂאֵר אַרְצוֹת הָעַמִּים, אֲתִיְהִיבוּ
 לְרַבְרַבִּין תְּרִיסִין דְּמִמָּנָן עֲלֵיהוּ, נְמַסְרוּ לְשָׂרִים
 חֲזָקִים הַמְּמַנִּים עֲלֵיהֶם, וְעִילָא מְכֻלְהוּ וְלִמְעָלָה
 מְכַל הַשָּׂרִים, הֵהוּא עַל זֶה סוֹבֵב הַפְּסוּק דְכְּתִיב בֵּיהּ
 (תְּהִלִּים לז, כה): "נֶעַר הֵייתִי גַם זְקַנְתִּי", "נֶעַר" זֶה

הַאִי קָרָא שָׂרוּ שֶׁל עוֹלָם אָמְרוּ, וְעַל
 דָּא כְּתִיב: "אִי לָךְ אֶרֶץ שְׂמֵלְכָךְ נֶעַר",
 וְיִ לְעֵלְמָא דְּמִסְטָרָא דָּא יִנְקָא, וְכֵד
 יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, יִנְקִין כְּמָאן דִּינִיק
 מִרְשׁוּתָא אַחְרָא, "וְשָׂרִיךְ בְּבִקָר
 יֵאכְלוּ", וְלֹא בְּכֵלֵי יוֹמָא, בְּבִקָר וְלֹא

מְרָאָה אִשׁ

מִלְאָךְ מִט"ט, "זְקֻנְתִּי" זֶה אֶרֶיךְ אֲנִפִין סוּד הַכְּתָר.
 וְתֵאנָא וְלִמְדֵנוּ הַאִי קָרָא הַפְּסוּק הַזֶּה שָׂרוּ שֶׁל עוֹלָם
 אָמְרוּ, הֵינּוּ מִלְאָךְ מִט"ט אָמְרוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב: "אִי
 לָךְ אֶרֶץ שְׂמֵלְכָךְ נֶעַר, וְיִ לְעֵלְמָא דְּמִסְטָרָא דָּא
 יִנְקָא, אוֹי לְעוֹלָם כְּשִׁיוֹנְקִים מִצַּד מִט"ט שְׁנִקְרָא
 נֶעַר, שְׂאִין מוֹרִיד שְׁפַע כְּמוֹ שְׂצָרִיךְ. וְכֵד יִשְׂרָאֵל
 בְּגָלוּתָא, כְּשַׁעֵם יִשְׂרָאֵל הֵם בְּגָלוּת, יִנְקִין כְּמָאן
 דִּינִיק מִרְשׁוּתָא אַחְרָא, הֵם יוֹנְקִים שְׁפַע כְּמוֹ
 שְׁיוֹנְקִים אֲמוֹת הָעוֹלָם, וְעוֹד פְּחוֹת מִזֶּה, וְהֵם
 מְקַבְּלִים רַק אֶת הַתְּמַצִּית, מֵה שְׁנִשְׂאָר מֵאֲמוֹת
 הָעוֹלָם, אוֹי וְיִ לְצַעַר הַזֶּה, שְׁנִשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים
 לִינֵק וְלִקְבֹל שְׁפַע רַק מֵה שְׁנִשְׂאָר מֵאֲמוֹת הָעוֹלָם.
 "וְשָׂרִיךְ בְּבִקָר יֵאכְלוּ", שְׂרֵי אֲמוֹת שְׂמְקַבְּלִים אֶת

בְּזִמְנָא אַחְרָא דְיוֹמָא, דִּתְנִיא
 בְּשַׁעְתָּא דְחַמָּה זֹרְחָת, וְאַתִּין וְסַגְדִּין
 לִיה לְשִׁמְשָׁא, רוֹגְזָא תְּלִי בְּעֵלְמָא,

 מראה אש

הַשְּׁפַע בְּבִקְר הַשְּׁכָם, וְלֹא בְּכִלֵי יוֹמָא, וְלֹא מְקַבְּלִים
 כָּל הַיּוֹם, כִּי רַק בְּבִקְר הַשְּׁכָם הֵם מְקַבְּלִים אֶת
 הַשְּׁפַע, וְלֹא בְּזִמְנָא אַחְרָא דְיוֹמָא, וְלֹא בְּשַׁעְתוֹת
 אַחֲרוֹת בַּיּוֹם, דִּתְנִיא כִּי כֶּךָ לְמַדְנֹו (בְּרִכּוֹת ז.):
 בְּשַׁעְתָּא דְחַמָּה זֹרְחָת, וְאַתִּין וְסַגְדִּין לִיה לְשִׁמְשָׁא,
 רוֹגְזָא תְּלִי בְּעֵלְמָא, בְּשַׁעְתָּא שְׁהַחַמָּה זֹרְחָת, וְאַמוֹת
 הָעוֹלָם בָּאִים וּמְשַׁתְּחִוִּים לְשִׁמְשָׁא, אֲזַי כַּעַס וְרוֹגְזָא
 תְּלוּוִיִּים בְּעוֹלָם, וְלִכְּנָן אֲזַי נִפְסָק הַשְּׁפַע מֵהֶם. לֹא-כֵן
 אִם נִשְׁמֹוֹת יִשְׂרָאֵל יִזְכּוּ לְדַבֵּק אֶת עַצְמָם בּוֹ יִתְבַּרְךָ
 בְּעַת זְרִיחַת הַשְּׁמֶשׁ, וְיִתְפַּלְלוּ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, אֲזַי
 הַשְּׁפַע יִשְׁפַע עֲלֵיהֶם רַק מִמְּנוֹ יִתְבַּרְךָ, וְלֹא יִצְטָרְכוּ
 לִינִיק הָרֶךְ אַמוֹת הָעוֹלָם. וְלִכְּנָן הוּא דְבָר גְּדוֹל מְאֹד
 לְהַתְּפַלֵּל מֵה שְׁיֹוֹתֵר מִקְדָּם וּבְצַבּוֹר דִּיקָא, שְׁעַל זֶה
 אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת ח.): אֵימְתִי עַתָּה
 רְצוֹן? בְּשַׁעְתָּא שְׁהַצַּבּוֹר מִתְּפַלְלִין. וּבְזִכּוֹת הַרְבִּים
 יֵשׁ לָהֶם כַּח לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַשְּׁפַע מִהַכְּתָר, מֵאַרְיָא
 אֲנַפִּין בְּלִי שׁוּם לְבוּשִׁים. וְצָרִיף לְדַעַת, אֲשֶׁר

בְּשַׁעֲתָא דְּמִנְחָה רוּגְזָא תִּלְיָא בְּעֵלְמָא,
 מָאן גָּרִים הָאִי? מְשׁוּם דְּמִלְכָּךְ נַעַר,
 הָהוּא דְּאֶקְרִי נַעַר, וְאַתּוּן זַכָּאִי קִשׁוּט
 קַדִּישִׁי עֲלִיוֹנִין בְּנֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, לָא
 יִנְקִין מֵהָאִי סְטֵרָא, אֱלָא מֵהָהוּא אֲתֵר
 קַדִּישָׁא דְּלַעִילָא, עֲלִיכוּ כְּתִיב: "וְאַתֶּם

 מְרָאָה אִשׁ

בְּשַׁעֲתָא דְּמִנְחָה בְּשַׁעֲתַת הַמִּנְחָה אַחַר הַצְּהָרִים,
 רוּגְזָא תִּלְיָא בְּעֵלְמָא, מִדַּת הַדִּין שׁוֹרָה בְּעוֹלָם. מָאן
 גָּרִים הָאִי? מִי גוֹרֵם דְּבָר זֶה? מְשׁוּם דְּמִלְכָּךְ נַעַר,
 שְׂאֵז שׁוֹלֵט מִט"ט שֶׁר הָעוֹלָם הָהוּא דְּאֶקְרִי נַעַר,
 שֶׁהוּא נִקְרָא נַעַר, כִּי אֵין לוֹ כַּח לְקַבֵּל אֶת הַשְּׁפַע
 בְּגִלּוּי, כִּי מִט"ט בּוֹ מִתְלַבֵּשׁ הַטְּבַע. וְסִיִּים רַבִּי אָבָא
 אֶת דְּבָרָיו, וְאָמַר לָהֶם לְאֵלוּ שְׁעֲשׂוּ אֶת הַבְּרִית
 וְלְכָל הַמְּסַבִּין שְׁהִיו שָׁם: וְאַתּוּן זַכָּאִי קִשׁוּט אַתֶּם
 צְדִיקֵי אֱמֶת קַדִּישִׁי עֲלִיוֹנִין קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, בְּנֵי
 מַלְכָּא קַדִּישָׁא, בְּנֵי הַמְּלֶךְ הַקְּדוּשׁ, לָא יִנְקִין מֵהָאִי
 סְטֵרָא, אֵינְכֶם יוֹנְקִים מִמִּט"ט שֶׁר הַפְּנִים, שֶׁהוּא
 הַשְּׁפַע שְׁמִלְבָּשׁ בְּטַבַּע, אֱלָא מֵהָהוּא אֲתֵר קַדִּישָׁא
 דְּלַעִילָא, אֱלָא מִמְּקוֹם קְדוּשׁ הָעֲלִיּוֹן, מִסּוּד אֲרִיךְ

קכה

ברית שלום

הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם
הַיּוֹם."

מראה אש

אֲנַפִּין, סוּד הַכֶּתֶר, שְׁמֶשׁ יוֹרֵד זְוֹג בֵּין אָבָא
וְאֵמָא, שְׁמֵמְשִׁיכִים שְׁפַע לְזַעִיר וְנוֹקְבָא. עֲלִיכוּ
כְּתִיב עֲלֵיכֶם כָּתוּב הַפְּסוּק (דְּבָרִים ד, ד): "וְאַתֶּם
הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם"; כִּי מִי
שְׁזוּכָה לְהִיּוֹת נִמּוּל וְנוֹטֵר הַבְּרִית, שְׁלֵא יִכְשֵׁל, חֶס
וְשָׁלוֹם, בְּהוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, עַל-יַד־זֶה מְאִיר
עָלָיו סוּד הַכֶּתֶר, שֶׁהוּא רְצוֹן שְׁבָרְצוֹנוֹת [כִּי לְהַפֵּךְ,
מִי שֶׁנִּכְשֵׁל בְּפָגַם הַבְּרִית, נִתְּהַפֵּךְ אֶצְלוּ מְאוֹתִיּוֹת
כְּת"ר אֶל כְּר"ת, שֶׁהוּא נִכְרַת מִשְׁרְשׁוֹ, וַיֵּשׁ לוֹ
רְצוֹנוֹת שֶׁל הַטְּמֵאָה, רַחֲמָנָא לִישְׁזַכֵּן], וְנִתְּחַבְּרִים
וּמְתִיחָדִים וּמְזַדְּוֹגִין הַמַּחֲזִין אָבָא וְאֵמָא בְּיַחַד, שֶׁהֵם
סוּד י"ה, וּמְשִׁיכִים אֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וּדְבָקוֹת אֶהְבָּה
וַיִּרְאֶה, שֶׁהֵם סוּד ו"ה, וְנַעֲשֶׂה יַחּוּד הַשְּׁלֵם בְּתַכְלִית
הַשְּׁלֵמוֹת, וּכְבָר אֵינּוּ נִצְרָךְ אֶל הַבְּרִיּוֹת.

דיני מילה ביצד מלין

(העתק מספר דרך החיים)

(א) המל צריך לחתוך את הערלה, כל העור החופה את העטרה, עד שתתגלה העטרה, ואחר-כך פורעין את הקרום שלמטה, הדרך מהעור בצפון, ומחזיר לכאן ולכאן, עד שיראה בשר העטרה, ואחר-כך מוציין המילה עד שיבוא דם מהמקומות הרחוקים, כדי שלא יבוא לידי סכנה, וכל מוהל שאינו מוצץ, מעבירין אותו, ואחר שמוצץ מעבירין עליו אספלניות או רטיה או אבק העוצרים הדם (רסד).

(ב) מל ולא פרע כאלו לא מל, ויש ציצים המעכבים את המילה, וצריך החותך לחזור אחריהם, הינו דעטרה דלגבי מילה הוא הבשר אשר בראש הגיד כלו, וממקום שמתחיל החוט הגבוה הסובב עם כל הבשר שממנו עד ראש הגיד הוא נקרא עטרה, וצריך לחתוך עד שיתגלה כל הבשר עם חוט הגבוה הסובב, שהיא עקרה ושרשה של העטרה, ואם נשאר ציצין שחופה רב גבה של הבשר, אפלו אינו רק במקום אחד, ואינו

חופה רב הקפה, צריך לחתוך אותם. וכן אם אין חופה גבה הבשר של העטרה, רק שחופה רב הקפה של חוט לבד, צריך לחזור ולחתוך עד שתתגלה החוט הגבוה ולכל הפחות עד שתתגלה רבה, ואם לאו הוי כלא נמול, והרי הוא ערל כמות שהיה (שם).

(ג) קטן שבשרו רך ומדלדל או שהוא בעל בשר הרבה, עד שנראה כאלו אינו מהול, רואים אם בעת שמתקשה נראה מהול, אין צריך למול פעם שנית, ומכל מקום משום מראית עין צריך לתקן עבי הבשר, שמכאן ומכאן לדחוק העור לאחוריו היטב שתעמד שם, אבל אין צריך לחתוך כלום, ואם אין נראה מהול בשעת הקשי, צריך לחתוך כל הבשר המדלדל, עד שיהא נראה כנמול בשעת הקשי, ואין צריך שיהא נראה בשעת קשי רב העטרה, הואיל ונמול פעם אחת כהגון, רק אפלו אם נראה מועט עטרה סגי, ואין צריך למולו שנית, וכן תכף אחר שנמול כהגון אם נמשך העור למעלה, ונתדבק שם היטב על העטרה, אם נראה רק מעוט עטרה מגלה סגי, ואין צריך למולו שנית (שם).

(ד) אם נולד מהול לגמרי, או שהיה רק רב גבחה ורב הקפה מגלה, שצריך להטיף דם ברית, והטיפו דם ברית, ואחר-כך נמשך העור למעלה וכסה העטרה מחמת שהוא בעל בשר, ואפלו כשמתקשה אינו נראה אלא מהול קצת שחופה, רב גבחה או רב הקפה, צריך למולו ולחתך כל הבשר מכאן ומכאן, עד שיהא נמול לגמרי בשעת קשי (שם בש"ד).

(ה) בשעת המילה נכון שיהיו שם עוד מוהלים אחרים, שיראו היטב הפריעה אם היא כהגן, כי יש מקום לטעות, שפעמים נמצא עור דק מאד אחר החתוך כמו (שלימ"ל בלשון אשכנז), והוא כמו ליחה בעלמא, ולפעמים אינו פורע, רק השלימ"ל והעור הפריעה קימת, וצריכין לזהר בזה מאד, כי המל ולא פרע כאלו לא מל (שם בט"ז, סעיף קטן ד').

דיני זמן המילה

(א) אין מלין עד שתגן החמה יום שמונה לילדתו, ואם מל משעלה עמוד השחר יצא, וכל היום כשר למילה, אלא שזריזין מקדימין למצוות

ברית שלום

קכט

ומלין בבקר, ואפלו מילה שלא בזמנה אינה אלא ביום. עבר ומל בלילה, צריך להטיף ממנו דם ברית ביום, ובשבת אסור להטיף ממנו דם ברית (דלא נתנה שבת לדחות, אלא למילה ממש, ולא על הטפת דם ברית), וכן אם מלו תוף ח' וביום נמי דינא הכי (ט"ז סימן רס"ב וש"ך שם, ובסימן רס"ד סק"ו).

(ב) חולה אין מלין אותו עד שיבריא, וממתינים מעת שנתרפא מחליו ז' ימים מעת לעת, ואז מלין אותו, במה דברים אמורים? בחלי של כל הגוף, כגון שחלצתו חמה וכיוצא בזה, אבל אם חלה באחד מאיבריו, כגון שפאבו לו עיניו כאב מועט, ממתינים לו עד שיבריא, ולאחר שיבריא מלין אותו מיד, ואם פאבו לו עיניו כאב גדול, הינו שהיו שותתין דמעות מחמת הכאב או דם, או שהיה בו ריר מתחלת חליו הוי כחלי של כל הגוף (שם).

(ג) נולד כשהוא מהול, צריך להטיף ממנו דם ברית בעור העטרה במקום המילה, ומיהו בנחת וצריכא מילתא למבדקיה טובא יפה יפה, שמא יש

שם ערלה כבושה (הינו שפא העור נדבק מאד בבשרו), ובזדק בידיים ובמראות עינים ולא בברזל, דלא לעיק ליה, ורואים ונזהרים האיד מלין, וממתינים לו הרבה, ואינו חושש ליום שמיני ללדתו, שלא יביאהו לידי סכנה, ואם נראה לו איזו ערלה כבושה, מברכין על המילה, ואין מחללין עליה את השבת, אבל אם אין נראית לו ערלה כבושה, אין מברכין על המילה גם כן (סימן רס"ג).

דין איזו מילה דוחה שבת ויום טוב

(א) מילה בזמנה דוחה שבת ויום טוב, אבל שלא בזמנה אינה דוחה, ואפלו בזמנה אינה דוחה אלא המילה עצמה ופריעה ומציצה, ואפלו אם פירש חוזר על ציצין המעכבין את המילה, הינו אם נשאר מהעור עור החופה רב גבהה או רב הקפה, כמו שנתבאר לעיל, ועל ציצין שאין מעכבין אם לא פירש חוזר, ואם פירש אינו חוזר, ומתר לטלטל האזמל לאחר המילה להצניעו, אף דאין צריך לו עוד באותה שבת, אבל מכשירי מילה אינו דוחה שבת, כיון שהיה אפשר לעשותם מבעוד יום,

קלא

ברית שלום

וְאָפְלוּ דֶרֶךְ דְּרַךְ כְּרַמְלִית שֶׁהוּא רַק מִדְּרַבָּנָן, אָסוּר לְהֵבִיא סִפִּין בְּשַׁבַּת כְּדֵי לְמוּלוּ (סימן רס"ו).

(ב) מָלוּ אֶת הַקֶּטֶן בְּשַׁבַּת, וְאַחֲרֵי כֵן נִתְפָּזְרוּ הַסִּימָנִים, שׁוֹחֲקִין לוֹ סִימָנִים אַחֲרֵים אָפְלוּ בְּשַׁבַּת, מִפְּנֵי שֶׁסִּפְנָה הִיא לוֹ, אֲבָל אִם נִתְפָּזְרוּ הַסִּימָנִים קֹדֶם הַמִּילָה, אֵין לְחַלֵּל שַׁבַּת וְלִשְׁחַק סִימָנִים, אֲלֹא דוֹחִין הַמִּילָה עַד לְאַחַר הַשַּׁבַּת, וְכָל שָׁכֵן הֵיכִי שְׁלֹא הָיָה לוֹ סִימָנִים מִעֶרֶב שַׁבַּת, שְׂאִין שׁוֹחֲקִין בְּשַׁבַּת, אֲלֹא דוֹחִין אֶת הַמִּילָה עַד אַחַר הַשַּׁבַּת (שם).

(ג) שְׂכָחוּ וְלֹא הֵבִיאוּ סִפִּין מִעֶרֶב שַׁבַּת, אוֹמֵר לְעַכּוּ"ם לְהֵבִיא סִפִּין בְּשַׁבַּת, וּבִלְבָד שְׁלֹא יָבִיא אוֹתוֹ דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים רַק דֶּרֶךְ כְּרַמְלִית. כָּלְלוּ שֶׁל דָּבָר, כָּל דָּבָר שֶׁעֲשִׂיתוּ בְּשַׁבַּת אֲסוּרָה עָלְיוֹ מִשׁוּם שְׁבוּת, מִתֵּר לַעֲשׂוֹתָהּ בְּשַׁבַּת עַל-יְדֵי עַכּוּ"ם לְצַרְף מִילָה, וְדָבָר שֶׁאָסוּר לוֹ בְּשַׁבַּת מִשׁוּם מְלָאכָה גְמוּרָה, אָסוּר לַעֲשׂוֹתָהּ בְּשַׁבַּת עַל-יְדֵי עַכּוּ"ם (שם), וְלִכֵּן מִתֵּר לְקַח רֶקֶב עֵץ שְׁקוּרִין (מוֹהֵל מְעַל) מִן הַכֶּתֶל בְּשַׁבַּת, עַל-יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, וְאִף שֶׁעוֹשֶׂה גוֹמָא מִשׁוּם דְּחוּפְרָה גוֹמָא, וְאֵין צָרִיךְ אֲלֹא לַעֲפָרָה

פֶּטוּר אֲבָל אָסוּר, וְעַל-יְדֵי עֲכוּ"ם מִתָּר אֶפְלוּ
 לְכַתְחֵלָה לְצַרֵּךְ מִיֵּלָה וְדוֹקָא שֶׁהוּא תְּחוּחַ, אֲבָל
 אָסוּר לְכַתְשׁוּ אֶפְלוּ עַל-יְדֵי אֵינוּ יְהוּדֵי (פּנ"ל).

(ד) אָדָם שֶׁלֹּא מָל מַעוֹלָם לֹא יָמוּל בְּשַׁבָּת,
 שֶׁמָּא יִקְלַקֵּל וְנִמְצָא מְחַלֵּל שַׁבָּת, וְאִם כָּבַר מָל
 אֶפְלוּ פַּעַם אַחַת, מִתָּר לְמוּל בְּשַׁבָּת (ש"ס).

דין אם נולד בין השמשות

(א) אִם לְאַלְתֵּר כְּשֶׁהוּצִיא הַנּוֹלֵד רֹאשׁוֹ חוּץ
 לְפֶרוּזְדוּר, נִרְאוּ שְׁלֹשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים יֵשׁ לְסִמּוֹךְ
 עֲלֵיהֶם שֶׁהוּא לֵילָה, אֶפְלוּ אִם לְמַחֵר שַׁבָּת וְנִמּוּל
 בְּשַׁבָּת, וְכָל שֶׁכֵּן אִם נוֹלֵד בְּפַעַם אַחַת, וְתִכְף
 כְּשֶׁנוֹלֵד רָאוּ שְׁלֹשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים דְּחָשִׁיב לֵילָה
 לְעִנּוּן לְמוּלוֹ בְּשַׁבָּת, אֲבָל אִם הוּצִיא רֹאשׁוֹ חוּץ
 לְפֶרוּזְדוּר, וְנִשְׁתַּהֲקָה קֶצֶת עַד שֶׁנוֹלֵד כָּלוּ, וְאַחֲרֵי-כֵן
 כְּשֶׁנוֹלֵד כָּלוּ רָאוּ שְׁלֹשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים, אִם לְפִי
 הַשְּׁהוּי נִרְאָה לָהֶם שֶׁהָיָה יוֹם בְּהוּצֵאת הָרֹאשׁ, אֵין
 לָהֶם אֶלָּא מָה שֶׁעִינֵיהֶם רוֹאוֹת, וִיְהֵא נִמּוּל
 לְשִׁמוּנָה, אֶפְלוּ אִם יֵאָרַע בְּשַׁבָּת, הֵינּוּ אִם נוֹלֵד
 בְּמוּצָאֵי שַׁבָּת (סִימָן רס"ב), וְאִם אֵינָן יְכוּלִין לִידַע

ברית שלום קלג

אזלינן בתר חזקה דהשתא הוא דנולד, ואם הוא בערב שבת מתר למולו בשבת, ואם במוצאי שבת מלין אותו ביום ראשון (ש"ך סימן רס"ו, וסעיף קטן ט', וטעות סופר המנהג וצריך לומר החזקה).

(ב) אם נולד בין השמשות (הינו י"ג מנוטין ונחצי קדם שנראו שלשה כוכבים בינונים), שהוא ספק יום וספק לילה, מונין מן הלילה ונמול לתשיעי, שהוא ספק שמיני, ואם נולד ערב שבת בין השמשות או שלא הוציא רק ראשו בין השמשות, אף שיצא כלו בשבת, אינו דוחה שבת ולא יום טוב, ונמול אחר-כך (אבל יום טוב שני של גליות דוחה אפלו כבר עבר זמנה ונמול ביום טוב שני של גליות, חוץ מיום טוב שני של ראש השנה דקדשה אחת הוא שספק מילה, וכל שכן מילה שלא בזמנה אינה דוחה אותה), וכן אם נולד במוצאי שבת בין השמשות עבדינן לחמרא, ואומרים שהוא לילה, ואינו נמול בשבת הבאה רק ביום ראשון (סימן רס"ו).

(ג) אם כשנולד הנה נראה ברקיע כוכבים קטנים מאד, ורקיע הנה מזהיר כעין אורה של יום,

אף שֶהוּא יוֹתֵר מִי"ג מְנוּטִין וְחֻצֵי עַד שֶׁיְהֵא נִרְאָה ג' כּוֹכָבִים בִּינוּנִים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן מִיֶּחֱשֵׁב בְּבֵין הַשְּׂמָשׁוֹת, וּמָה שֶׁנִּרְאָה רַק קְטַנִּים, מִשּׁוּם דְּהֶרְקִיעַ הָיָה מְזַהֵיר כְּעֵין אֹרֶה שֶׁל יוֹם, וְלָכֵן נִרְאִין כְּקְטַנִּים (סימן רס"ב).

דִּין מִלָּה לְתִינוּק הַנּוֹלֵד לְז' חֲדָשִׁים אוֹ לְח'

(א) מִי שֶׁנּוֹלֵד בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי מְלִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, אֶפְלוּ לֹא נִגְמְרוּ שְׁעָרָיו וְצַפְרָנָיו, אֲבָל מִי שֶׁנּוֹלֵד בַּחֲדָשׁ הַשְּׁמִינִי אֵין מְלִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, אֲלֹא אִם כֵּן נִגְמְרוּ שְׁעָרָיו וְצַפְרָנָיו, וְאִם הוּא סָפֵק בֵּין שְׂמוֹנָה אוֹ בֵּין שִׁבְעָה, אִם גָּמְרוּ שְׁעָרָיו וְצַפְרָנָיו, מְלִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, וּמִתָּר לְחַלֵּל עָלָיו שַׁבָּת כְּמוֹ בְּכָל תִּינוּק הַנּוֹמֵל בְּשַׁבָּת, אֲבָל אִם לֹא נִגְמְרוּ שְׁעָרָיו וְצַפְרָנָיו, אֵין מְלִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת (ט"ז סימן רס"ו).

(ב) מִלָּה שֶׁלֹּא בְּזִמְנָה מִתָּר לְמוֹל בְּיוֹם ה' אוֹ בְּיוֹם ו' וְלֹא חֵיִשְׁיָנָן מִפְּנֵי שְׂגוּרָם צֶעַר בְּיוֹם הַשַּׁבָּת (ש"ם).

קצת דיני מילה וברכות המילה

(א) המל מברך "אשר קדשנו במצותיו וצונו על המילה", ואבי הבן מברך בין חתיכת הערלה לפריעה "אשר קדשנו במצותיו וצונו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו", ואם ברך בדיעבד קדם המילה או אחר פריעה — יצא, וכן אם אבי הבן בעצמו הוא המוהל מברך שנים עובר לעשייתה, ואם אין אבי הבן אצל המילה מברך הסנדק בין מילה לפריעה ברכה זו, ולאחרים שעומדים אצל המילה אומרים: "כשם שנכנס לברית, כן יכנס לתורה ולחפה ולמעשים טובים". האב והמוהל כשמברכין צריכים לעמד, אבל התופס התינוק כשמברך נוהגים שיושב ומברך. כל העם שאצל המילה צריכים לעמד מלבד הסנדק שהוא יושב, ואחר-כך מברכין על הכוס, ואומרים: "אשר קדש ידיד" וכו' (סימן רס"ה).

(ב) בנסח הברכה, אם אין לו אב אומרים: "קיים את הילד הזה לאמו" ומדלגין לאביו, ואם אין לו אם אומרים: "קיים את הילד הזה לאביו"

קלו

ברית שלום

ומדלגין לאמו, ואם מתו שניהם אומרים: "קיים את הילד הזה".

ג) קטן שנולד כשהוא מהול ואין צריך רק להטפת דם ברית, אין מברכין עליו שום ברכה, לא ברכת "המילה" ולא ברכת "להכניסו" ולא ברכת "אשר קדש" כו' (שם).

ד) ממזר כישראל הוא, ומברכין עליו ברכת המילה עד כורת הברית, אבל אין אומרים "אלקינו ואלקי אבותינו קיים את הילד" כו', וכן העומדים אצל המילה אין אומרים "כשם שנכנס" כו', וכן מפרסמין בשעת המילה שהוא ממזר, וכן מלין אותו בחצר בית-הכנסת אצל פתח בית-הכנסת (שם).

ה) בד' צומות ואפלו בתשעה באב נותנין לתינוקות לשתות מן הכוס של ברכה, וביום הכפורים אין לתן לתינוקות, רק נותנין לתינוק הנמול מן הכוס חוץ מה שנותנין בפני התינוק כשאומרים "בדמיו חיי" (שם).

קלז ברית שלום

(ו) אם יש שני תינוקות למוֹל אֶפְלוֹ שֶׁל אָדָם אֶחָד, הַמְנַהֵג שְׁלֵא לְהַבִּיא שְׁנֵיהֶם לְבֵית-הַכְּנֶסֶת לְמוֹל בְּפַעַם אֶחָת, אֶלָּא בְּזֶה אַחַר זֶה, וּמְבָרְכִין כָּל הַבְּרָכוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּפָנָיו עֲצֻמוֹ (שָׁם).

(ז) הֵיכִי דְאֶפְשָׁר עֲבָדִינָן לְמִילָה בַּעֲשָׂרָה, וְהֵיכִי דִלָּא אֶפְשָׁר עֲבָדִינָן בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה (שָׁם).

(ח) אֵין מְבָרְכִין שְׁהַחֲיָנוּ בְּשַׁעַת הַמִּילָה רַק בְּשַׁעַת פְּדִיוֹן הַבֶּן (שָׁם).

(ט) אָבִי הַבֶּן עוֹמֵד אֶצֶל הַמוֹהֵל לְהוֹדִיעַ שֶׁהוּא שְׁלוּחוֹ (שָׁם).

(י) נוֹתְנִין אֶת הָעֶרְלָה בְּחוּל וְעֶפֶר, וְכֵן רוֹקְקִין דָּם הַמְצִיצָה בְּעֶפֶר, וְאִם הוּא שֶׁבֶת צָרִיף לְהִיּוֹת הַחוּל וְהָעֶפֶר מוֹכָנִים (שָׁם).

(יא) נוֹהֲגִין לַעֲשׂוֹת כֶּסֶא לְאֵלֵיהּוּ שְׁנִקְרָא מְלֶאךָ הַבְּרִית, וְכִשְׁמַנִּיחִין יֹאמֵר בְּפִרוּשׁ שֶׁהוּא כֶּסֶא אֵלֵיהּוּ, וְאָבִי הַבֶּן וְהָעוֹמְדִים שָׁם יֹאמְרוּ קִדְּם

קלח ברית שלום

המילה הפסוק: "אשרי תבחר ותקרב ישכך חצריך" (שם בט"ז).

יב) אחר המילה אומרים "עלינו", ונוהגין שלא לחלץ התפלין עד אחר המילה, משום שהתפלין אות והמילה גם כן אות (שם סוף סימן בש"ך).

דין תינוק שמת קדם שנמול ודין אם מת בשבת או ביום טוב

א) תינוק שמת קדם שנמול מלין אותו על קברו בצור או בקנה, ואין מברכין על המילה, אבל משימין לו שם לזכר שירחמהו מן שמים ויחיה בתחית המתים (סימן רס"ג).

ב) תינוק שנמול או תינוקות אחר שלשים ללדתה שמתו ביום טוב, אם העת קר ואין בזיון שלא אשתהי אין לקברו ביום טוב ראשון, אפלו על ידי אינו יהודי, אלא משהינן לו על יום טוב שני, ואז קוברין אותו כמו גדול (מ"א סימן תקכ"ז דלא פהב"ח).

ג) תינוק שלא נמול מחמת איזו סבה, ומת לאחר שלשים ביום טוב, אף דאשפיהי אין קוברין אותו ביום טוב ראשון, מחמת שצריכין למולו ואין למולו ביום טוב ראשון אלא על ידי אינו יהודי, ומשהין לו עד יום טוב שני ומסירין ערלתו וקוברין אותו, וליכא בזיון בזה שכל זה לכבודו מתר להלינו (א"ר שם).

ד) תינוק שנמול או נקבה תוך שלשים ללדתה שמתו ביום טוב, בין גמרוו שעריו וצפרניו בין שלא גמרוו, אם לא אשפיהי, אין קוברים אותו ביום טוב ראשון אפלו על-ידי אינו יהודי, ומשהינן ליה עד יום טוב שני, וקוברין אותו על-ידי אינו יהודי ולא על-ידי ישראל, ואם אשפיהי קוברין אותו ביום טוב ראשון על-ידי אינו יהודי, ואם מת ביום טוב שני קוברין אותו בו ביום, על-ידי אינו יהודי, ולא על-ידי ישראל.

ה) תינוק שלא נמול, ומת בתוך שלשים יום, אפלו גמרוו שעריו וצפרניו, ואפלו אשפיהי, אין קוברין ביום טוב שני אפלו על-ידי עכו"ם, אלא משהינן ליה עד אחר יום טוב, ומסירין ערלתו

וקוברין אותו (ולענין טלטול המת ממקום למקום,
 עיין לקמן בהלכות אבלות, כי שם נתבאר דינו על
 גכוז).

דיני אונן שיש לו בן למול

(א) אונן שיש לו בן למול, אם אפשר
 להקוברים שיתפללו תחלה בבקר, ולקבר את המת
 קדם שיוצאים מבית-הכנסת, יקברו את המת
 תחלה, כדי שאבי הבן יהא יכול לברך ברכת
 "להכניסו" וכו', ואם אי אפשר לקברו קדם
 שיוצאים מבית-הכנסת, ימול הבן בבית-הכנסת
 קדם "עלינו", והסנדיק יברך "להכניסו" וכו',
 והאונן מתר לכנס לבית-הכנסת רק לא יברך ברכת
 "להכניסו" (ט"ז סימן שמ"א ביורה דעה).

קמא

ברית שלום

כּוֹנוֹת פִּשְׁטוּיּוֹת עַל מִצְוֹת מִילָה

הַעֲתֵק מִסְדּוּר תְּפִלָּה עִם פֶּרוּשׁ "אוֹר הָאוֹרוֹת", שֶׁהוּא כּוֹנֵן

הָאָרִיז"ל

מִשְׁלָבִים בְּדִבְרֵי רַבְנֵינוּ ז"ל

כּוֹנֵן מִצְוֹת מִילָה

מְבֹאָר בַּכּוֹנוֹת, כִּי הַמִּילָה מְעַכֶּבֶת גְּזֵרָה רָעָה
שֶׁל שְׂמוֹנִים שָׁנָה הַנִּמְשָׁכֶת מִבִּינָה, בְּסוּד (תְּהִלִּים צ,
י): "וְאִם בְּגִבּוֹרֹת שְׂמוֹנִים שָׁנָה", רָצָה לוֹמַר, כִּי
יְדוּעַ, אֲשֶׁר הִשְׁתַּלְּשְׁלוֹת הַדִּינִים וְהַגְּבוּרוֹת בָּאִים
מִבִּינָה, שֶׁהִיא הַסְּפִירָה הַשְּׁמִינִית, וְכָל סְפִירָה
כְּלוּלָה מֵעֶשֶׂר, וְעַל-כֵּן נִקְרָאת סְפִירַת הַבִּינָה
שְׂמוֹנִים שָׁנָה, אֲשֶׁר מִשָּׁם הִשְׁתַּלְּשְׁלוֹת הַגְּבוּרוֹת,
בְּסוּד (שָׁם): "וְאִם בְּגִבּוֹרֹת שְׂמוֹנִים שָׁנָה", וּמִינָה
דִּינִין מִתְעַרְיֵן (זֶהר הַקְּדוּשׁ אַחֲרֵי ס.ה.); כִּי גְבוּרָה דִּהוּא
דִּינָא תִקְיָפָא נִפְקָא מִבִּינָה (שָׁם תְּרוּמָה קע.ה.), וְזֶה
שְׂמִצּוֹת מִילָה הִיא בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי דִּיקָא, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית יז, יב): "וּבֹכֵן שְׂמִנַּת יָמִים יְמוֹל לָכֶם
כָּל זָכָר לְדוֹרֵיכֶם" וְגו', וְאוֹמַר (וַיִּקְרָא יב, לג):
"וּבְיוֹם הַשְּׁמִינִי יְמוֹל בְּשֵׁר עָרְלָתוֹ", לְהוֹרוֹת כִּי
מִצְוֹת מִילָה שָׂרְשָׁה לְהַעֲלוֹת עַד הַבִּינָה וּלְהַמְתִּיקָה,
כִּי אֵין הַדִּין נִמְתָּק אֶלָּא בְּשָׂרְשׁוֹ (עַץ חַיִּים, שַׁעַר י"ג,

פָּרַק י"א); הֵינּוּ כִּי בְּאֵמַת הָאָדָם בִּעַת שֶׁהוּא יוֹצֵא לְעוֹלָם, עֲדִין אֵין לוֹ שׁוּם זְכוּת שְׂיֵצֵא לְעוֹלָם, וְנוֹלַד בְּמִתְנַת חָנָם, וְאִזִּי הוּא בְּחִינַת מְקַבֵּל, שְׂמִשָּׁם אַחִיזַת הָעֲצוּבוֹת וְהַדִּין, שְׂמִשָּׁם אַחִיזַת הָעֲרֵלָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַקְּלָפָה הַקּוֹדֶמֶת לְפָרִי, וְעַל-כֵּן מִחֲמַת שֶׁהָאָדָם בְּתַחֲלַת יְצִירָתוֹ הוּא בְּבְחִינַת מְקַבֵּל, כִּי אֵין לוֹ שׁוּם זְכוּת עֲדִין, רַק נִבְרָא וְיוֹצֵא לְעוֹלָם בְּחִסְדּוֹ לְבַד בְּמִתְנַת חָנָם, וְעַל-כֵּן בְּהִכְרַח שְׂיֵצֵא לְעוֹלָם עִם הָעֲרֵלָה, וְאִנְחָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם צָרִיכִין לְתַקֵּן אוֹתוֹ.

וְעַל-יְדֵי שְׂאִנְחָנוּ מְלִין עֲצָמָנוּ וְאֵת בְּנֵינוּ, עַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ בְּעֲצָמָנוּ מְתַקְנִין עֲצָמָנוּ, כִּי אָנוּ כּוֹרְתִין אֶת הָעֲרֵלָה דְּחַפִּיאַ עַל בְּרִית, שְׁזֵה עֵקֶר תְּקוּן הָאָדָם, כִּי מִקֶּדֶם לָזֶה לֹא הָיָה בְּגֵדֵר אָדָם כָּלֵל, כִּי עֵקֶר צָלָם דְּמוֹת אָדָם הוּא בֶּן יִשְׂרָאֵל הַמְּהוּל. נִמְצָא, שְׂעַל-יְדֵי מִצּוֹת מִלָּה אָנוּ בְּעֲצָמָנוּ מְתַקְנִין עֲצָמָנוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ מְכַנְיְעִין וּמְבַטְלִין הָעֲרֵלָה בְּשִׂרְשָׁהּ, כִּי עֵקֶר אַחִיזָתָהּ בְּעֲצוּבוֹת וְדִינִין, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְקַבֵּל, שְׁזֵה נִמְשָׁךְ מִחֲמַת שֶׁהָאָדָם נִבְרָא עַל-יְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ, אֲבָל עַכְשָׁו עַל-יְדֵי מִצּוֹת מִלָּה, זֶה כְּאִלוֹ אִנְחָנוּ

קמג ברית שלום

בְּעֶצְמוֹנוּ עָשִׂינוּ אֶת הָאָדָם הַזֶּה, עַל־יְדֵי שְׂאָנוּ מְלִין
אוֹתוֹ, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה אָדָם, וּכְשֶׁנַּעֲשֶׂה הָאָדָם
עַל יְדֵינוּ נִתְבַטַּל מִמֶּנּוּ בְּחִינַת מְקַבֵּל, וְעַל־כֵּן
נִתְבַטַּלַת הָעֲצָבוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַטַּלַת הָעֲרֻלָּה
בְּשֶׁרֶשָׁה, וְאִזִּי נִתְגַּלָּה הַבְּרִית, שֶׁהוּא צַדִּיק יְסוּד
עוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשֻׁפֵּיעַ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים
לז, כא): "וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן", הַפֶּךָ מְקַבֵּל, כִּי עַד
עַכְשָׁו הִיְתָה הָעֲרֻלָּה חוֹפָה עַל הַבְּרִית שְׂאֲחִיזְתָּהּ
מִבְּחִינַת הָעֲצָבוֹת, בְּחִינַת מְקַבֵּל, וְעַל־כֵּן לֹא נִתְגַּלָּה
הָאֲרֵת הַצַּדִּיק יְסוּד עוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשֻׁפֵּיעַ,
אֲבָל עַכְשָׁו עַל־יְדֵי שְׂאָנוּ בְּעֶצְמוֹנוּ זָכִינוּ לְתַקֵּן אֶת
הַיְלֵד הַזֶּה, וְלַעֲשׂוֹתוֹ בְּרִיָּה חֲדָשָׁה עַל־יְדֵי מְצוֹת
מִיָּלָה, וְהַתִּינוּק בְּעֶצְמוֹ סָבֵל צֶעַר גָּדוֹל שֶׁל הַמִּיָּלָה,
בְּשִׁבִיל שִׁיזְכָּה לְכַנֵּס בְּגֵדֵי יִשְׂרָאֵל, עַל־כֵּן נַחֲשָׁב
כְּאִלוּ עָשָׂה אֶת עֲצָמוֹ, וְעַל־כֵּן עַכְשָׁו כָּבֵר יֵצֵא
מִבְּחִינַת מְקַבֵּל שֶׁהוּא הָעֲרֻלָּה, וְנַעֲשֶׂה מְשֻׁפֵּיעַ,
שֶׁהוּא הַתְּגִלוֹת הַבְּרִית (עֵינִי לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, הַעוֹשֶׂה שְׁלִיחַ
לְגַבּוֹת חוֹב, הַלְכָה ב', אוֹת י"א).

ב.

הֵינּוּ כִּי עֶקֶר הַבְּרִיאָה הִיְתָה בְּגִין דִּישְׁתַּמוּדָעוֹן

ליה, שֶׁבְּרָא אֶת הָאָדָם, שְׂיִזְכָּה לְהַכִּירוֹ יִתְבָּרַךְ פָּנִים
 אֶל פָּנִים, וְלֹא יֵאָכֵל נֶהְמָא דְכְּסוּפָא, כִּי (יְרוּשְׁלָמִי
 עֲרָלָה, פֶּרֶק א', הֶלְכָה ג'): מֵאֵן דְּאָכִיל דְּלָאוּ דִּידִיָּה
 בְּהִית לְהַסְתַּכֵּל בְּאַפִּיָּה, עֵינ שָׁם; וּכְשֶׁאוּכַל דְּלָאוּ
 דִּידִיָּה הוּא בְּחִינַת מְקַבֵּל שְׁמֵשׁ הַדִּינִין, שֶׁהוּא
 בְּחִינַת הָעֲרָלָה הַחוֹפֶפֶת עַל הַבְּרִית קֹדֶשׁ, שֶׁנִּקְרָא
 מִשְׁפִּיעַ כִּידוּעַ. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁנּוֹלַד אָדָם, עֵדִין הָעֲרָלָה
 חוֹפֶפֶת וּמְכַסֶּה אֶת הַבְּרִית קֹדֶשׁ, שְׂזָה מוֹרָה שְׁעֵדִין
 הוּא מְלֵא דִינִים, כִּי הוּא בְּחִינַת מְקַבֵּל, כִּי נִסְתַּר
 וְנִכְסָה הַבְּרִית קֹדֶשׁ, שֶׁהוּא הַצְּנוּר הַמְּשִׁיעַ עִם
 הָעֲרָלָה, וְעַקֵּר מִצּוֹת מִלָּה לַחֲתוּךְ אֶת הָעֲרָלָה,
 שֶׁהוּא הַמְּכַסֶּה הַחוֹפֵף עַל הַבְּרִית קֹדֶשׁ, שְׁמוֹנְעוּ
 מִלְּהִיּוֹת מִשְׁפִּיעַ, בְּחִינַת (מְשָׁלִי י, כה): "צְדִיק יִסוּד
 עוֹלָם", וְתַכְף-וּמִיד כְּשֶׁחוֹתְכִין אֶת הָעֲרָלָה, שֶׁהִיא
 הַקְּלָפָה הַסּוֹבֶבֶת אֶת הַפְּרִי, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְתָּקִים כָּל
 הַדִּינִים.

וְעַל-כֵּן כָּל סוּד כְּוֹנֵת הַמִּלָּה הוּא לְהַמְתִּיק
 דִּינִים, וְלִבְטֵל כָּל גְּזֵרוֹת קְשׁוֹת וְרַעוֹת. וְזֶה שְׁתַּבַּת
 "מִלָּה" עִם הַכּוֹלֵל — גִּימְטְרִיָּה אֱלֹהִים פָּשוּט,
 וְתַבַּת "עֲרָלָה" — גִּימְטְרִיָּה אֱלֹהִים מְלֵא כְּזֶה:
 אל"ף, למ"ד, ה"י, יו"ד, מ"ם, וְה' אוֹתִיוֹתֶיהָ

ברית שלום

קמה

הפשוטות, ועל-כן בשעה שהולך לקיים את המצוה, יבון אל שם אלהים מלא כנ"ל שעולה "ערלה", שהוא הקלפה המכסה את הברית, והוא תכלית הדינים, כי מסתירים אותו יתברך, כי כל זמן שאין האדם עובד את השם יתברך עם כחות עצמו, ואינו מוכן למסור נפשו בעבורו יתברך, עדין החסדים מסתרים למעלה, והדינים שורין עליו, והוא מלא כפירות וספקות, רחמנא לצלן, ואובד עצות לגמרי, כי (לקוטי-הלכות עבדים, הלכה ב', אות ב'): הערלה שהיא זהמת הנחש, היא בחינת השקר, שהוא הרע והטמאה, וכשמעבירין את הערלה, אזי הוא בחינת חותם אמת, כי עקר הצלם אלקים, צלם דמות תבניתו, כביכול, הוא אדם מהול, שהוא חתום בחותם אמת, אבל כשהערלה חופה על הברית, הוא בחינת שקר, כי אין זה צלם האדם כלל, כי כל זמן שהערלה בו, הוא בעל מום גמור, כמו שפרש רש"י על פסוק (בראשית יז, א): "התהלך לפני והיה תמים", עין שם; נמצא, שהערלה היא בחינת שקר גמור, כי היא משקרת דמות האדם, כי באמת אין הערלה מצלם האדם כלל, והיא נדבקת באדם בשקר גמור, כי נדמה כאלו הוא מגוף האדם, ובאמת הוא שקר גמור, כי

אין זו דמות אדם, כי עקר דמות אדם צלם אלקים הוא, כשחתום בברית קדש בחותם אות אמת, על-ידי העברת הערלה, שאז נקרא תמים. ועל-כן אין הערלה נקראת אלא על שם העכו"ם, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (נדרים לא:), שנאמר (ירמיה ט, כה): "כי כל הגוים ערלים וגו', ואומר (שמואל-א' יז, לו): "והיה הפלשתי הערל הזה וגו', ואומר (שמואל-ב' א, כ): "פן תשמחנה בנות פלשתים פן תעלזנה בנות הערלים וגו' עיין שם; ומצות מילה היא המתקת הדינים והמשכת החסדים למטה, ועל-כן "המילה" עם הכולל עולה צ"א כמנין יהו"ה אדנ"י יאהדונה"י, שמקשר קדם הבריאה באחר הבריאה, שמוריד את החסדים הסתומים, ומסלק את הערלה, וזוכה להמשיך רוחניות אלקותו בזה העולם.

ג.

כי באמת הוא יתברך הנה הנה ויהיה, ואין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך ממש, וקדם הבריאה הנה הוא לבדו נמצא, ואין נמצא כמוהו, והנה כלו אחד

וכלו אמת וכלו טוב וכלו קדש (עין לקוטי-מוהר"ן,
 חלק א', סימן נא); ובשביל זה נקרא שמו יתברך
 יהו"ה, כי הוא לבדו נמצא, וממנו "התהוות" הכל,
 ותכף-ומיד כשיצאה הבריאה מהכח אל הפעל
 נקרא אדנ"י, שהוא אדון הכל ותקיף ובעל יכלת.
 ועל-כן עקר השלמות הוא כשמיוחדין אותם יחד
 יאהדונה"י, הינו אחר הבריאה בקדם הבריאה,
 שיהיה נעשה אב ובן כחדא, אך תכף-ומיד
 כשיצאה הבריאה מהכח אל הפעל, אז נתהווה
 הבחירה, שהוא בחינת נגה, שלפעמים נכללת
 בקדשה, ולפעמים נכללת בטמאה, שהוא בחינת
 חסד ודין, השגחה וטבע. ועל-כן נברא אדם עם
 "ערלה" החופה על הברית בשביל הבחירה
 והנסיון, אם זוכה להסירה, על-ידי-זה נכלל
 בקדשה, וממשיך על עצמו ערבות נעימות זיו
 חיות אלקותו יתברך וכו'.

ובשביל זה עקר חיוב מצות מילה על האב
 דיקא, כי כשהאב מל את בנו, על-ידי-זה
 באתערוותא דלתתא איתער לעילא (זהר לך-לך פח.),
 כי על-ידי-זה גם הוא יתברך שהוא אבינו, הוא
 מעביר הערלה, שהוא השקר, מכלל הבריאה, כדי

ברית שלום

קמה

שִׁיְהִי אָב וּבֶן כַּחֲדָא, וּמְאִירָה בְּיוֹתֵר הַשְּׂגָחְתוּ
יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם, וְנִתְבַּטְּלִים הַדֵּינִים. וְעַל־כֵּן מִצּוֹת
מִלָּה מִעֲלָתָה גְדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, עַד שְׁאֲמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (נְדָרִים לֹא): גְּדוֹלָה מִלָּה,
שְׁאֵלְמָלָא הִיא, לֹא בָּרָא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת
עוֹלָמוֹ וְכַנֵּ"ל.

כִּי תַכְלִית הַבְּרִיאָה הֵיחָדָה בְּגִין דִּישְׁתַּמּוּדְעוֹן
לִיָּה, שְׁיִזְכּוּ לְהַכִּירוּ יִתְבָּרַךְ פָּנִים אֶל פָּנִים. אַךְ
מִחֲמַת שְׁכַל בְּרִיאַת הָאָדָם הִיא עֲדִין בְּמַתְנַת חָנָם
בְּחִינַת מְקַבֵּל, שְׁאִין זֶה שְׁלֵמוֹת, עַל־כֵּן בָּרָא אֶת
הָאָדָם עִם הָעֶרְלָה, שֶׁהִיא הַקְּלָפָה הַחוּפָּה עַל
הַבְּרִית, וְתַכְף-וּמְיָד כְּשֶׁאָדָם חוֹתֵךְ אֶת הָעֶרְלָה,
עַל־יְדֵי־זֶה הוּא נִכְלָל בְּקִדְשָׁה, וְשָׁבַר אֶת הַבְּחִירָה
לְבַחַר בְּטוֹב, וְעַל־כֵּן בְּכָל־לִיּוֹת יִשְׂרָאֵל נִקְרְאִים
צִדִּיקִים, עַל שֵׁם שְׁהֵם נִמּוּלִים (זֶהֱרַ הַקְּדוּשׁ לָךְ צַג).
וְעַל־יְדֵי מִצּוֹת מִלָּה כָּבֵד בְּנִקְל יוֹתֵר לְבַחַר בְּטוֹב
וְלַהֲכִירוּ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(נְדָרִים לֹא): גְּדוֹלָה מִלָּה, שְׁכַל הַמִּצּוֹת שֶׁעָשָׂה
אַבְרָהָם אָבִינוּ לֹא נִקְרָא שָׁלֵם עַד שְׁמָל; כִּי עַקֵּר
הַשְּׁלֵמוֹת הוּא דִּיקָא כְּשֶׁמְסִירִין אֶת הָעֶרְלָה, שְׁהֵם
הָעֲנָנִים דְּמַכְסִין עֵינָא, וְאִינוּ יָכוֹל לְהַסְתַּכֵּל

וְלֹהֵתְבוּנָן בְּעֲרֵבוֹת נַעַם זִיו שְׁכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ
הַמַּאִיר בְּכָל הָעוֹלָם. וְעַל-כֵּן בְּשָׁעָה שְׁאוּמֵר
"הַמִּלָּה", יִכּוֹן שְׁעוֹלָה יֵאֱהַדוּנָה"י, כִּי אִז כְּשֶׁהוֹלֵךְ
הַמּוֹהֵל לַחֲתוֹךְ אֶת הָעֶרְלָה וְלִהְסִירָהּ, אִז מִיַּחַד אֶת
כָּל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם, וּמִקְשֵׁר בֵּין קֶדֶם הַבְּרִיאָה לְאַחַר
הַבְּרִיאָה, וְנִמְשַׁכֵּת הָאָרֶה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה לְכָל
הַמַּסְבִּים שָׁם.

וְעַל-כֵּן הִיא מִצְוָה רַבָּה לִהְיוֹת בְּמָקוֹם שְׁמָלִין
תִּינוּק, כִּי אִז יוֹרֶדֶת הָאָרֶה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה, וְנִמְשַׁכֵּת
הַשְּׂגָחָה שְׁלֵמָה, כִּי נִתְיַחֲדִין אִז אָב וּבֵן כְּחֻדָּא,
וְעַל-כֵּן נִתְבַּטְּלָת אֶפְלוֹ גְזֵרָה רָעָה שֶׁל שְׁמוֹנִים שָׁנָה
שְׁבָאָה מִסְפִּירַת הַבִּינָה, מֵאַחַר כִּי עַל-יְדֵי מִצְוֹת
מִלָּה "נִגְה", נִכְלָל בְּקִדְשָׁה וּמִתְחִיל לְבַחֵר בְּטוֹב,
כִּי "נִגְה" וְד' אוֹתִיּוֹת — גִּימַטְרִיָּה "בִּינָה" עִם
הַכוֹלֵל, עַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (גְּדָרִים ל.ב.):
גְּדוּלָה מִצְוֹת מִלָּה, שְׁשִׁקוּלָה כְּנֶגֶד כָּל הַמִּצְוֹת
שְׁבַתוּרָה; כִּי עַל-יְדֵי מִצְוָה זוֹ נִתְבַּטְּלִין אֶפְלוֹ גְזֵרָה
רָעָה שֶׁל שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וְלִכֵּן מָה טוֹב וּמָה נְעִים
לִהְיוֹת רְגִיל לִילָךְ בְּמָקוֹם שְׁמִקְיָמִין מִצְוֹת מִלָּה, כִּי
עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה שְׁתִּתְבַּטֵּל מִמֶּנּוּ אֶפְלוֹ גְזֵרָה רָעָה
שֶׁל שְׁמוֹנִים שָׁנָה. וְהַעֲקָר שִׁיְהִיָּה בְּלֵב אֲמַת, וְיִשׁוּב

אז בתשובה שלמה ויכון כנ"ל — יחוד ב' שמות:
 יהו"ה אדנ"י יאהדונה"י, ויסיר את ערלת לבבו,
 ויכניס בדעתו, כי על-ידי שחותכין את ערלת
 התינוק, כן תחתך ערלת לבבו, ומכל שפן שהאב
 המכניס את בנו למילה, צריך לכון זאת, אשר
 על-ידי חתוף הערלה יחתכו הדינים, שהם כל מיני
 גזרות קשות שנגזרו עליו, חס ושלום. ויתבונן,
 אשר עכשו נתיחדים אב ובן כחדא וכנ"ל —
 באתערוותא דלתתא איתער דלעילא, שגם השם
 יתברך ימול את ערלת לבבו, ואת ערלת כל
 המצויין שם, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים
 (מדרש רבה, פרשת שלח, פרשה יז, סימן א'): האב זה
 הקדוש-ברוך-הוא, והבן אלו ישראל, כשם שהאב
 חייב למול את בנו, כן עשה הקדוש-ברוך-הוא
 לישראל וכו', עין שם.

ד.

ומחמת שבשעת קיום מצות מילה נתגלה
 יחוד נפלא כזה, שמקשר קדם הבריאה לאחר
 הבריאה, ונעשה אב ובן כחדא, יחוד יאהדונה"י,
 ומעבב גזרה רעה של שמונים שנה כנ"ל, על-כך

מִצּוֹת מִלָּה הִיא מִצְוָה שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל בְּשִׂמְחָה, וְעֵדִין עוֹשִׂים זֹאת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבַּת קל). כָּל מִצְוָה שֶׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶם בְּשִׂמְחָה כְּגוֹן מִלָּה, דִּכְתִּיב (תהלים קיט, קסב): "שֶׁשׁ אָנֹכִי עַל אִמְרֹתֶיךָ כְּמוֹצֵא שֶׁלֵּל רַב", עֵדִין עוֹשִׂין אוֹתָהּ בְּשִׂמְחָה, עֵינֵי שָׁם. וְעַל-כֵּן עוֹשִׂים אֲזַי סְעֵדָה גְּדוֹלָה וְהוּא חַיּוּב, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּרָקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, פְּרָק כט): חַיֵּב אָדָם לַעֲשׂוֹת שִׂמְחָה וּמִשְׁתָּה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁזָּכַר לְמוֹל אֶת בְּנוֹ כְּאַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית כא, ח): "וַיַּעֲשֶׂה מִשְׁתֶּה גְּדוֹלָה וְגוֹ', וְכֵן הוּא (בְּבִלְקוּט לָד, רֵמֵז פ"א): מְכַאֵן אָמְרוּ, חַיֵּב אָדָם לַעֲשׂוֹת מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁזָּכַר לְמוֹל אֶת בְּנוֹ, עֵינֵי שָׁם; וְהֶעֱקַר שִׁתְהִיָּה הַסְּעֵדָה שֶׁל בֶּשֶׂר, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים קט): אֵין שִׂמְחָה אֱלָא בְּבֶשֶׂר; וְעַל-כֵּן אֵיתָא בְּפּוֹסְקִים, אֲשֶׁר בְּלֵי בֶּשֶׂר לֹא יֵצְאוּ יְדֵי חוֹבַת שִׂמְחָה (עֵינֵי מִגַּן אַבְרָהָם, סִימָן רמ"ט, וּבְמַחְצִית הַשָּׁקֶל שָׁם); וּמָה שֶׁנֶּהְגוּ מִקְּרוֹב לַעֲשׂוֹת סְעֵדָה מִמְּאֲכָלֵי חֶלֶב, סוּמְכִין עַל הַרִ"ף וְהֵרָא"ש בְּפְסָחִים קט. שְׁפּוֹסְקִים, שֶׁאַחַר הַחֲרָפָן אֵין שִׂמְחָה בְּבֶשֶׂר כָּלֵל רַק בֵּינֵן לְבַד, עֵינֵי שָׁם; לְכֵן צְרִיכִים עַל-כָּל-פְּנִיִם לְשִׁתּוֹת יַיִן בְּסְעֵדַת בְּרִית מִלָּה, וְרְאוּי לְשִׂמְחָה

מֵאֵד מְאֵד בַּיּוֹם שְׁזוֹכָה לְהַכְנִיס בְּנֹו לְבְרִיתוֹ שֶׁל
 אֲבִרְהֵם אָבִינוּ, כִּי אִז הוּא כְּכֹהֵן גָּדוֹל אֲשֶׁר נִכְנַס
 לְפָנָי וּלְפָנָיִם לַעֲשׂוֹת אֶת הָעֲבוּדָה, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (הוֹבֵא בְּיַלְקוּט לְךָ רִמּוֹז פ"א): מִכָּאן
 אֵתָּה לְמַד, שְׁכָל מִי שֶׁהוּא מַגִּישׁ אֶת בְּנֹו לְמִילָה,
 כְּאִלוֹ כֹּהֵן גָּדוֹל מִקְרִיב מִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ עַל גִּבֵּי מִזְבֵּחַ
 וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ
 תְּנַחֲוּמָא, פֶּרֶשֶׁת חַיֵּי שָׂרָה): אֲפִלוֹ אָדָם מִמְּשַׁכֵּן אֶת
 עַצְמוֹ, כְּשֶׁמֶל בְּנֹו מְשַׁמַּח אוֹתוֹ הַיּוֹם וְכוּ', עֵינַי שָׁם;
 וְכֵן אָמְרוּ (שָׁם פֶּרֶשֶׁת תְּצַוָּה): קָטָן נִמּוֹל לַח' כְּשֶׁם
 שְׁנִמּוֹל יִצְחָק אָבִינוּ, שְׂאִין חֲבִיב לְפָנָי הָאָדָם יוֹתֵר
 מִבְּנֹו, וְהוּא מֶל אוֹתוֹ, כְּדִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאוֹ, וְלֹא
 עוֹד אֵלָּא שֶׁהוּא מוֹצִיא הוֹצָאוֹת, וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ הַיּוֹם
 שֶׁל שְׂמִחָה וְכוּ', עֵינַי שָׁם.

וְעַקֵּר הַשְׂמִיחָה הוּא, כִּי עַל-יְדֵי מַצּוֹת מִילָה
 מִכְּנִיעַ אֶת קְלַפֵּת נִגְהָ וּבּוֹחֵר בְּטוֹב, וְכָל בְּחִירָתוֹ
 הִיא רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. וּמִזֶּה, הֵינּוּ מִמַּצּוֹת מִילָה,
 נִטְבַּע בְּלֵב אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי כַח, שְׂיִהְיֶה מוֹכֵן לְמִסֹּד
 אֶת נַפְשׁוֹ בְּכָל פֶּעַם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְכַעֲיֵן שְׁאָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (הוֹבֵא בְּיַלְקוּט וְאֶתְחַנֵּן, רִמּוֹז תתל"ז):
 "וּבְכָל נַפְשֶׁךָ" — וְכִי אֶפְשָׁר לוֹמַר לוֹ לְאָדָם לְהִרְגֵי

בְּכֹל יוֹם? אֵלֶּא זֹו מִיִּלָּה, עֵינֵי שָׁם וְכַנּ"ל; כִּי עַל-יַדֵּי
מַצּוֹת מִיִּלָּה נִפְתָּח לְבוֹ, וְהוּא מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְמִסֹּר
נַפְשׁוֹ בְּכֹל עֵת וְרָגַע אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ. וְזֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת
הַשְּׂמֻחָה, כִּי יֵצֵא מִבְּחִינַת מְקַבֵּל עַל-יַדֵּי כְּרִיתוֹת
הָעֲרָלָה, וְנַעֲשֶׂה לְמִשְׁפִּיעַ כַּנּ"ל.

וְלֹא רַק שֶׁהַשְּׂמֻחָה הִיא עַל הָאֵב, אֲלֵא עַל כָּל
הַמְּשִׁתְּפִים בָּהּ, רְאוּי לָהֶם לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד, כִּי
אִז נִפְתָּחִים הַשָּׁמַיִם, וְהוּא עֵת רְצוֹן מְאֹד, וּבִפְרֻט
שְׂאֵלֵיהֶוּ מִלְּאַךְ הַבְּרִית הוּא שָׁם, וְנַעֲשֶׂה אִז יְחִוּד
גָּדוֹל וְנוֹרָא בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת.

וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה,
פְּרָשָׁה כ"א, סִימָן ד'): אִם עָשִׂיתָ חֲבִילוֹת שֶׁל עֵבְרוֹת,
עֲשֵׂה כְּנִגְדָן חֲבִילוֹת שֶׁל מַצּוֹת, עֵינַיִם רְמוֹת —
וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ, לְשׁוֹן שֶׁקֶר — וְלִמְדָתָם
אוֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם, וַיְדִים שׁוֹפְכוֹת דָּם נָקִי —
וְקִשְׂרָתָם לְאוֹת עַל יְדִיךָ, לֵב חוֹרֵשׁ אָוֶן — וְהָיוּ
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, רְגָלִים מִמְּהֵרוֹת לְרוּץ לְרָעָה —
הָיוּ רָץ אַחַר מִיִּלָּה שֶׁהִיא בֵּין בְּרָכִים, עֵינֵי שָׁם;
וְעַל-כֵּן מִי שִׂוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ, שֶׁהִיא רְגִיל לְרוּץ אַחַר
רְעָה, וּבִפְרֻט שֶׁהִיא נִכְשָׁל בְּפָגַם הַבְּרִית שֶׁנִּקְרָא

ברית שלום

קנד

ר'ע' פִּדוּעַ, יִשְׁתַּדֵּל לָרוּץ אַחַר הַמִּלָּה, לְהִיּוֹת
בְּמָקוֹם שֵׁשׁ שָׁם מְצוֹת מִלָּה, וַיִּשְׁמַח אֶת עֲצֻמוֹ
מְאֹד, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְתִשׁוּבָה שֶׁל אֲהָבָה, כִּי
יִזְכִּיר אֶת עֲצֻמוֹ אִיךָ שֶׁהוּא הֵלֵא גַם הוּא מְהוּל,
וְקִיְמוּ בּוֹ מְצוֹת מִלָּה. וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(הוֹבָא בְּיַלְקוּט מִשְׁלִי, רָמַז תַּתְקַס"ד): הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם הַבָּא מִגֵּיהֶנוֹם — בְּזָכוֹת
הַמִּלָּה, עֵינֵן שָׁם.

ה.

וְהִנֵּה יוֹם הַשְּׁמִינִי שָׁבוּ עוֹשִׁין וּמְתַקְנִין אֶת
הַבְּרִית, הֵינּוּ לְהַעֲבִיר אֶת הָעֶרְלָה, הוּא בְּחִינַת
עֲלָמָא דְאֵתִי, אֲשֶׁר בּוֹ מְאִירָה סְפִירַת הַבֵּינָה, וְהִיא
נִחְלָקֶת לְשָׁנִים, בְּסוּד "חֲשַׁמַּל", מְצַד שְׁרִשׁוֹ
לְמַעַלָּה נִקְרָא "חֲש", לְשׁוֹן שְׁתִּיקָה, כִּי אֲבָא וְאֲמָא
תְּרִין רַעֲיִן דְּלֹא מִתְפָּרְשִׁין, וּסְיָג לְחַכְמָה שְׁתִּיקָה
(אָבוֹת, פָּרָק ג'), מִחֲמַת הַשְּׂרָאֵת אֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ
הוּא, שְׁשָׁם נִתְבַּטְּלִים כָּל הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה, וַיּוֹצֵא
מִהֲזֵמָן וּמִהַמָּקוֹם, וְהוּא תְּכֻלִּית הַבְּטוּל, בְּטָל
וּמְבֻטָּל אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּמְצַד יְרִידָתוֹ
לְמַטָּה נִקְרָא "מַל", לְשׁוֹן רוּחַ מְמַלְלָא, כִּי הוּא

קנה ברית שלום

בְּחִינַת הָאוֹתִיּוֹת שֶׁעַל יָדָם יוֹרְדִים וְנִתְגַּלִּים הַמַּדּוֹת
אֶל הָעוֹלָם הַזֶּה. וּמַחֲמַת שֵׁהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת
הָעוֹלָם בְּז' יְמֵי הַבְּנִיָּן, וְהָאָדָם שֶׁנִּבְרָא, עֲדִין אֵין לוֹ
שׁוּם זְכוּת, וְיוֹצֵא לָעוֹלָם בְּחֶסֶד לְבַד בְּמַתַּנּוּת חָנּוּם,
עַל-כֵּן מִיָּלָה בְּשִׁמְיִנִית דִּיקָא, כְּדֵי שְׂיִחְזֹר וְיִתְעַלֶּה
עַד עוֹלָם הַבִּינָה, וְהַעֲקֹר שְׂיַעֲלֶה עַד בְּחִינַת "חש"
מִמָּשׁ.

הֵינּוּ כִּי בְּאֵמֶת עֲקֹר הַתְּכַלִּית הוּא, שְׂיִזְכֶּה
לְדַעַת שְׁלֵמָה הַנִּ"ל, שְׂיִזְכֶּה לְהַגִּיעַ עַל-יְדֵי עֲבוּדָתוֹ
אֶל סוּד בְּטוֹל כְּזֶה, אֲשֶׁר שָׁם הוּא לְמַעַלָּה מִהַזְּמַן
וְלְמַעַלָּה מִהַמְּקוֹם, שְׂזוּהֵי מְדַרְגַּת הַמִּיָּלָה, שְׂחֹתֶף
אֶת הָעֲרָלָה, וְנִתְגַּלֶּה לוֹ גְּלוּי אֹר עֲלִיּוֹן שְׁלֵמַעַלָּה
מִהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת אַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה,
יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, וְהוּא הָאֹר הַכֶּלְלִי, אֲשֶׁר הוּא
רֵאשִׁית הַהִמְשָׁכָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, לְהִיּוֹת חֵיוֹת כֶּלְלִי
לְכָל הָעוֹלָמוֹת, וְנִקְרָא רַעְוָא דְרַעְוִין, כִּי הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ הוּא לְמַעַלָּה מִהַזְּמַן, וְאֵי אֶפְשָׁר לְהַכִּירוֹ
יִתְבָּרַךְ כְּרֵאוּי, כִּי אִם מִי שְׂזוּכָה לְדַעַת הַשְׁלֵמָה הַזֶּה,
עַד שְׂיִתְבַּטֵּל אֲצֵלוֹ הַזְּמַן לְגַמְרֵי, שְׂזוּהוּ כָּל שְׂעֲשׂוּעַ
עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מִהַזְּמַן, כְּמוֹ שְׂאָמַר רַבְּנּוּ
ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ז'), שְׂכָל הַזְּמַן שֶׁל

העולם הזה מה שהיה ומה שיהיה, אינו עולה
 אִפְלוּ נִגַּד שְׁעָה אַחַת שֶׁל עוֹלָם הַבָּא, כִּי שֵׁם הוּא
 לְמַעַלָּה מֵהַזְּמַן. וְזֶה עֵקֶר הַתְּכֵלִית שֶׁל הָאָדָם —
 לְזִכּוֹת לַחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מֵהַזְּמַן,
 שְׁשֵׁם מְכִירִין אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁזֶה עֵקֶר הַתְּכֵלִית
 שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת, שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה נִבְרָא הָאָדָם.
 וְכָל זְמַן שֶׁאֵין זוֹכִין לָזֶה, זֶה מַצַּד הָעֲרָלָה. וְעַל-כֵּן
 בָּאָה מְצוֹת מִלָּה, שֶׁהִיא לַחֲתוֹךְ וּלְהַעֲבִיר אֶת
 הָעֲרָלָה דְּחַפְיָא עַל בְּרִית, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מַעֲבִירִין
 הַכְּסִילוֹת וְהַשְּׁטוֹת הַחוֹפָה עַל הַמַּח, כִּי עַל-יְדֵי
 מִלָּה וּפְרִיעָה מַעֲבִירִין הָעֲנָנִין דְּמַכְסִּין עַל עֵינַיִן
 דְּאֵינוֹן רוּמֵי רַבְתָּא וְרוּמֵי זְעִירְתָּא, וְעֲנָנִין דְּמַכְסִּין
 עַל עֵינַיִן, הֵן הַקְּלָפוֹת הַקּוֹדְמוֹת לְפָרִי, הַחוֹפּוֹת עַל
 הַמַּח, שְׂמֵהֶם נִמְשָׁכִין כָּל הַכְּסִילוֹת וְהָעֵדֶר הַדַּעַת,
 שְׂמֵשֵׁם עֵקֶר הַזְּמַן, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה כָּל הַתְּאֻוֹת
 וְרַדִּיפַת הָעוֹלָם הַזֶּה הַנִּמְשָׁךְ מִתַּחַת הַזְּמַן דִּיקָא, כִּי
 לְמַעַלָּה מֵהַזְּמַן גְּלוּי אֹרֵךְ הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, שֵׁם
 נִתְבַּטְּלִין כָּל הַתְּאֻוֹת, וְאֵין אַחִיזָה לְהַתְּאֻוֹת
 וְהַבְּלוּלִים וּמְנִיעוֹת וְעִבּוּדַת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ.

וְעַל-כֵּן נִקְרָא "מִלָּה", עַל שֵׁם מ"ל י"ה,
 לְגִלּוֹת אֶת הַמַּחִין שֶׁהֵם אָבָא וְאֵמָא הַנִּקְרָאִין י"ה,

ברית שלום

קנז

ובשביל זה עקר המצוה הוא החתוף והפריעה והמציצה. ושלשה ענינים אלו מעוררין ומרמזין על הנ"ל, הינו על גלוי אורו יתברך של קדם הבריאה. וזה חיתוף אותיות חי"ת כ"ו, הינו ביום החי"ת יתגלה יהו"ה שעולה כ"ו פידוע, וכן פריעה אותיות פר"ע י"ה, לשון גלוי שם י"ה, ומציצה אותיות מצץ י"ה, להוציא ולמצץ את כל הדמים שהם הדינים, עד שיתגלה י"ה. ועל-כן בשעת חיתוף יכון חי"ת יהו"ה, עכשו ביום החי"ת שהוא עלמא דאתי, נתגלה שם יהו"ה, ואנו צריכים להוריד גלוי אלקות מעצם האצילות עד למטה.

ועל-כן בשעת חתוף המילה יכון: מ"ל יו"ד ה"י, ובשעת פריעה יכון: פרע יו"ד ה"א, ובשעת מציצה יכון: מצץ יו"ד ה"ה, וצריכים שלשתן דיקא, כדי להשלים את ג' צרופי י"ה. וזה שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קלז.): מל ולא פרע כאלו לא מל, כי העקר הוא גלוי עצם אלקותו יתברך גם כן אל העולמות התחתונים, שהם: בריאה, יצירה, עשיה, גם בתחת הזמן והמקום. ועקר המילה הוא לגלות העטרה, שהוא בחינת מלכות

כידוע, כי הערלה דחפאי על ברית קדש, נמשכת
 בפירוש מבחינת ערלת לב, טפשות לב, שהוא
 קלוקל הבריאה, כי על-ידי-זה נעלם ונסתר גלוי
 האור אין סוף ברוך הוא, ואין נתגלית מלכותו
 יתברך בעולם, ומשם נמשכת הערלה דחפאי על
 העטרה, שהיא בחינת מלכות, דהינו שנתעלמת
 ונתכסית מלכותו יתברך, כביכול, ועל-כן אנו
 מזהרין למוול ולחתך את הערלה, ולפרע גם-כן
 עור הפריעה עד שתתגלה העטרה, הינו כדי
 שתתגלה מלכותו יתברך, אשר בשביל זה היתה
 כל הבריאה (לקוטי-הלכות, מילה, הלכה א', אות ב').

ו.

ומחמת שכל סוד המילה לעלות עד אין סוף
 ברוך הוא, שהוא למעלה מהזמן, גלוי אורו יתברך
 בתכלית השלמות, בחינת "חש", ששם בחינת
 הכתר, שתק כף עלה במחשבה, על-כן מכינים
 כסא לאליהו הנביא דיקא בעת המילה, כי אליהו
 זכה לעלות בחייו לשמים, כי זכה לבטל הזמן
 בחייו, ועל-כן לא הצרך למות, כי מחמת זהמת
 הנחש מחטא אדם הראשון, אי אפשר לפלל

ברית שלום

קנט

בשְׁלֵמוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, בְּבַחֲיַנַּת לְמַעַלָּה מִהַזְמַן, וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לָמוֹת, וְאִז כְּשִׁיּוֹצְאִין מִהַגּוֹף וְהַנְּשָׁמָה מִזְדַּכְּכַת, הוּא זוֹכֶה לְעֵלוֹת וּלְכָלֵל שָׁם בְּבַחֲיַנַּת לְמַעַלָּה מִהַזְמַן, שְׁאֵלוֹ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא כַּנִּ"ל. אֲבָל אֵלֵיהוּ זָכָה לְשֵׁלֵמוֹת הַדַּעַת בְּחַיָּיו, עַד שְׁלֵא הַצָּרֵךְ לָמוֹת (עֵינִן לְקוּטֵי-הַלְכוּת, מִלָּה, הַלְכָה ד', אוֹת ט"ו); וְזֶה שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בִּירוּשְׁלָמִי שְׁקָלִים, פָּרָק ג', הַלְכָה ג'): תְּחִיַּת הַמֵּתִים מִבִּיא לִיַּדֵּי אֵלֵיהוּ וְכַנִּ"ל; כִּי זֶה תְּלוּי בְּזֶה, כִּי הוּא חַי לְעוֹלָם, וְעַל-כֵּן אֵלֵיהוּ יָבוֹא וַיִּבְשֹׂר גְּאֵלֶת מְשִׁיחַ, כִּי מְשִׁיחַ יִזְכֶּה לְזֶה הַדַּעַת שֶׁל בְּטוֹל הַזְמַן בְּשֵׁלֵמוֹת, שְׁאִין שְׁלֵמוֹת אַחֲרָיו, כִּי הוּא יִזְכֶּה לִיַּחֲדָה דִּיחֲדָה. וְעַל-כֵּן אֵלֵיהוּ שְׁזָכָה לְבַטֵּל הַזְמַן לְגַמְרֵי, עַל-כֵּן הוּא דִּיקָא יָבוֹא וַיִּגְלֶה אֶת מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ, אֲשֶׁר הוּא יִזְכֶּה בְּשֵׁלֵמוֹת לְבַטוֹל הַזְמַן (עֵינִן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סא), [וְעֵינִן בְּזִהַר הַקְּדוֹשׁ (פְּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית מו:): עַל הָאָרֶץ דָּא אֵלֵיהוּ, דְּאֶשְׁתַּכַּח תְּדִיר בְּאַרְעָא וְלֹא מִסְטָרָא דְאַבָּא וְאַמָּא אֶשְׁתַּכַּח, עֵינִן שָׁם; כִּי הוּא לְמַעַלָּה מֵאַבָּא וְאַמָּא, כִּי נִכְלָל לְגַמְרֵי בּוֹ יְתִבְרַךְ]; וְעַל-כֵּן מִזְכִּירִין אֶת אֵלֵיהוּ קֹדֶם הַמִּלָּה וּמְכִינִין לוֹ כֶּסֶף, כִּי עֵקֶר מְצוֹת מִלָּה הוּא לְבַטֵּל הַזְמַן, שְׁשָׁם עֵקֶר אַחֲיֹזַת כָּל הַתְּאוּוֹת וְעַמֵּל הָעוֹלָם הַזֶּה כַּנִּ"ל.

וְאֵלֵיהוּ הִנְבִּיא עַל-יְדֵי כְחוֹ וּזְכוּתוֹ מְטַהְרִין עוֹלָם
הַעֲשִׂיהָ שֶׁהוּא שֵׁם ב"ן, הֵינּוּ שֶׁבְּכַחוֹ מְבַטְלִין הַזְּמַן,
שֶׁעַקֵּר אַחִיזְתוֹ בְּזֶה עוֹלָם הַעֲשִׂיהָ, וְזוֹכִים לְהַמְשִׁיךְ
בְּזֶה הָעוֹלָם הָאֲרֶת הַדַּעַת הָאֲמֵתִית, שֶׁהוּא בְּטוֹל
הַזְּמַן, גְּלוּי אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּתַכְלִית הַמַּדְרָגָה
הָעֲלִיוֹנָה.

וְזֶה סוּד הַמְּנַהֵג לְהִיּוֹת עַר כָּל הַלֵּילָה לַפְּנֵי
הַמִּילָה, וְנִקְרָא (וּוּאךְ נֶאֱכַט) לַיִל שְׁמוּרִים, כִּי מוּבָא
בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קי"ז):
אֵלֵיהוּ מְבַטֵּל אֶת הַשָּׁנָה וְכוּ', עֵינֵי שֵׁם.

וְזֶה שְׁאוּמְרִים בְּשַׁעַת הַבְּרִית פָּסוּק (בְּרֵאשִׁית מֵט,
יח): "לִישׁוּעָתְךָ קוּיִתִּי ה'", שֶׁאָמַר יַעֲקֹב עַל דָּן,
כִּינּוֹן שֶׁרָאָה אוֹתוֹ — אָמַר: אֵין זֶה מְבִיא אֶת
הַגְּאֻלָּה, אֶלָּא מַגֵּד, שֶׁנֶּאֱמַר (שֵׁם): "גֵּד גְּדוּד יִגְדֶנּוּ,
וְהוּא יִגֵּד עֲקֹב", לְאוֹתוֹ שֶׁהוּא בָּא בְּעֲקֹב "הִנֵּה
אֲנֹכִי שׁוֹלַח לָכֶם אֶת אֵלֵיהוּ הַנְּבִיא", שֶׁבָּא מִשְׁבֵּט
גֵּד (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה צט, סִימָן יב); וְזֶה שֶׁאֲנוּ
מִתְפַּלְלִין בְּשִׁמוּנֵה-עֲשָׂרָה בְּרָכוֹת, בְּבִרְכַּת "אֶת
צִמַח וְכוּ', כִּי לִישׁוּעָתְךָ קוּיִנּוּ כָּל הַיּוֹם", הֵינּוּ
בְּחִינַת "לִישׁוּעָתְךָ קוּיִתִּי ה'" הַנֵּ"ל שֶׁאָמַר יַעֲקֹב,

ברית שלום

קסא

שְׁנַסְמָךְ לְבִרְכַת "גֵּד גְּדוּד יְגוּדְנוּ", הֵינּוּ שְׁעֵתָה אָנוּ
מְקוּיִם רַק לִישׁוּעָתְךָ, עַל-יְדֵי זֶרַע גֵּד, שֶׁהוּא אֱלֹהֵינוּ
שְׂבִיבֹא בְּקִרְוֹב, וַיִּבְשְׂרֵנוּ עַל הַגְּאֻלָּה. וְעַל-כֵּן בִּרְכַת
"אֵת צֶמַח" כַּנֶּגֶד גֵּד (עֵינֵי לְקוּטֵי-הַלְכוּת, תְּפִלָּה, הַלְכָה ה',
אוֹת ג') ; וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְהַזְכִּיר בַּפֶּה דִּיקָא : "זֶה
הַכֶּסֶא שֶׁל אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא", כַּמּוּבָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ
(בְּהַקְדָּמָה יג:) : אֶצְטְרִיף לְתַקְנָא לִיהַ כּוּרְסִיא
וְלֹא-דְכָרָא בְּפוּמִיָּה דָּא כּוּרְסִיא דְאֱלֹהֵינוּ, וְאִי לָאוּ לָא
שְׂאֲרֵי תַמָּן, עֵינֵי שָׁם. כִּי הָעֵקֶר לְהוֹרִיד אֶת מ"ל
חֲסָדִים, הֵינּוּ שְׁלֹא יִשְׂאָר בְּבַחֲיַנַת ח"ש, בְּחִינַת
מְכֻסָּה, כִּי אִם מ"ל, לְשׁוֹן רוּחַ מְמַלְלָא, שֶׁהוּא
הַדְּבוּר דִּיקָא, וְכַנ"ל. וְעַל-כֵּן מִי שְׂזוּכָה לְזַכֵּךְ אֶת
עֲצָמוֹ, יָכוֹל לְרְאוֹת אֵיזוֹ בְּחִינָה שֶׁל נְצוּץ גְּלוּי
אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, כִּי יֵשׁ בְּזֶה כֶּמֶה וְכֶמֶה בְּחִינּוֹת
וּמְדַרְגּוֹת, כַּמּוּבָא (בְּתַקוּנֵי-זִהַר חֲדָשׁ) : אֵית לְמָאן דְּאֵת
עֲתִיד לְאֲתַגְלִיא לִיהַ מְסֻטְרָא דְנִשְׁמַתִּיהַ בְּשִׁכְל
דִּילִיהַ, וְאֵית לְמָאן דְּאֵת עֲתִיד לְאֲתַגְלִיא לִיהַ
בְּחֻמְתִּיהַ, וְאֵית לְמָאן דְּאֵת עֲתִיד לְאֲתַגְלִיא לִיהַ
פָּנִים בְּפָנִים מְסֻטְרָא דְגּוּפִיהַ, עֵינֵי שָׁם ; וְעַל-כֵּן
בְּשַׁעַה שְׂאוּמְרִים בְּקוֹל רָם אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, יִכּוֹן

בְּמַלּוּי אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁלְשָׁה יַחֲוּדִים כְּזֶה:

אלף, למד, יוד, הי, ויו
 אלף, למד, יוד, הא, ואו
 אלף, למד, יוד, הה, וו

וְכֵן יִכּוֹן ב' פְּעָמִים שֵׁם הַיְיִ"ה הָעוֹלָה כְּמִנְיֵן אֱלֹהֵינוּ בְּאִפְּן הַזֶּה יִהְיוּהָה, וְכֵן יִכּוֹן שֵׁם ב"ן: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, הָעוֹלָה כְּמִנְיֵן אֱלֹהֵינוּ, וְיַחֲוּדִים אֵלּוּ הֵם מְסֻגָּלִים מְאֹד מְאֹד לְהַמְשִׁכַת אֵיזָה נְצוּץ דְנְצוּץ וְכוּ', אֵיזוֹ הָאָרֶה אוֹ אֵיזָה זִיו בְּעֶלְמָא מֵאֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, כָּל אֶחָד כְּפִי זְכוּכוּ.

וְרֵאוּ לְכֹל אָדָם אֲזוֹ לְהַתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית וּבְבוֹשָׁה גְדוֹלָה, כִּי אֲזוֹ נִתְאַחַדִּים כָּל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם קִדְּם הַבְּרִיאָה לְאַחַר הַבְּרִיאָה, וְנַעֲשֶׂה אָב וּבֵן כְּחֻדָּא, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹרֵד כְּבִיכּוֹל וּפְמִלְיָה דִּילִיָּה לְרֵאוֹת וּלְהַשְׁתַּתֵּף יַחַד בְּשִׂמְחַת מְצוֹת מִיָּלָה, כְּמוֹכָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (פְּרֻשַׁת לֶף צ.ג.): בְּזִמְנָא דְבֵר נִשׁ אָסִיק בְּרִיָּה לְאַעֲלִיָּה לְהֵאִי בְרִית קָרִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְפַמְלִיא דִּילִיָּה וְאָמַר חֲמוּ מֵאִי בְרִיָּה עֲבָדִית בְּעֶלְמָא בִּיָּה שְׁעַתָּא אֲזַדְמֵן אֱלֹהֵינוּ וְטָאֵס עֶלְמָא בְּד'

ברית שלום

קסג

טאסין ואזדמן תמן, ועל דא תנינן דבעי בר נש לתקנא כרסיא אחרא ליקרא דיליה, ויימא דא כרסיא דאליהו, ואי לאו לא שרי תמן, והוא סלק ואסהיד קמי קדשא בריך הוא, עין שם; ומכל שפן וכל שפן שאבי הבן צריך להתעורר אז בתשובה אמתית, ויתביש מאד מאד, כי לפניו יש גלוי שכינה ביותר, אם יזכה רק להבין ולהרגיש, כי (שם צו): והאי מאריה דהלולא דא (שהוא הבעל-הבית שעושה את השמחה הזאת), זכה לכלא למחזי קדשא בריך הוא אנפין באנפין בהאי יומא, עין שם.

ז.

והנה מבאר בכפונות, בתחלה טרם שנתפשטו החסדים בו' קצוות (שהם חג"ת נה"י), הנה אז הערלה, שהיא קלפת נגה, חופפת ונאחזת ביסוד שלו סביב. וזהו (יחזקאל א, ד): "ונגה לו סביב" וכו', ובהיות ערלה זו חופפת על היסוד, אין החסדים יורדים עד היסוד, כדי שלא יינקו הקלפות מהם, ולא יתאחזו באורות הגדולים וכו', ולכן אינם יורדים ונופלים עד היסוד וכו', ועל-כך

הם נשארים למעלה בשרשם בדעת דזעיר, ואינם מתפשטים למטה, כי נאחזה הערלה ביסוד שלו, ואם כן באשר מלין וכורתין הערלה ההיא, מסתלקת משם קלפת נגה, ואז יורדים החסדים למטה. והענין הוא כנ"ל, שעקר התכלית שנברא האדם בזה העולם הזה, כדי שיחזור ויכלל בו יתברך לגמרי, הינו שישתם עיניו לגמרי מחיזוי דהאי עלמא, ויעלה עד אין סוף ממש, עד שיגיע אל רום המעלות גלוי המחין, שהם הארת שפע אלקותו יתברך, השגת הדעת, שהיא התורה הקדושה דעתו יתברך (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סה); וכשיחזור אל זה העולם, ימשיך תורה שהיא שפע רוחניות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קנט); אך כשעדין חופף על היסוד, שהוא צנור המשפיע כל טוב — הערלה, שזו זהמת הנחש, משם נמשכין כל הפגמים הנאחזין בתאוות עולם הזה, שהם חיזו דהאי עלמא, כי הערלה היא עננין דמכסין על עינין, שהוא בחינת הענן והחשך של תאוות עולם הזה והבליו, שמתגברין על העינים, שלא יכוננו הראות להסתפל על התכלית הנצחית להכלל בו יתברך, רק להסתפל מן הצד, חס

קסה ברית שלום

ושלום, על הבלי עולם הזה, שהם חיזו דהאי
עלמא שפלה.

כי באמת, העינים הם דברים עליונים וגבוהים
מאד, והם רואים תמיד דברים גדולים ונוראים,
ואם הנה האדם זוכה לעינים כשרות, הנה יודע
דברים גדולים רק ממה שעניו רואות, כי הן
רואות תמיד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רנד); כי
ישראל קדושים, שרשם במחשבה דקדשא בריף
הוא, אף למה אין רואים? זה מצד הערלה דחפיא
על ברית. כי אז מרב מהירות וכו', אינו רואה שום
דבר, ועל-כן כל הסתכלותו היא רק אל הצד, ולא
אל השרש העליון, ועל-כן אי אפשר להחסדים
להתפשט למטה. ועל-כן כשצריכים להעביר
הערלה הזאת, צריכים לסבל צער וכאב גדול,
שהוא בחינת צער וכאב המילה שסובל התינוק,
כדי שעל-ידי הצער והכאב הגדול הזה, יסתם
עיניו בחזק גדול כנראה בחוש, שעל-ידי-זה הוא
נכלל בהתכלית, על-ידי שסותם ועוצם עיניו
בחזקה מחיזו דהאי עלמא, שזהו בעצמו חתוף
וכריתות הערלה, שהיא ענגין דמכסין על עינין
(לקוטי-הלכות, מילה, הלכה ה', אות א'); אף תכף-ומיד

כְּשִׁזְכִּים לְכָרוֹת אֶת הָעֲרֵלָה, אֲזִי נִשְׁפָּעִים הַחֲסָדִים
לְמִטָּה.

וְלִהְבִּינוּ יוֹתֵר בְּדֶרֶךְ עֲבוּדָה בְּהִסְבֵּר מִתַּק וְטַעַם
עָרֵב, כִּי חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אָמְרוּ (חֲגִיגָה יג): מֵאִי
חֲשַׁמְל? חֵיוֹת הַקֹּדֶשׁ, עֲתִים חָשׂוֹת עֲתִים מִמְּלָלוֹת;
הֵינּוּ, הַמְּלֵאכִים הַמְּקַבְּלִים חֵיוֹת מִחֲשַׁמְל, הֵם
לְפָעָמִים חָשׂוֹת, הֵינּוּ בְּשַׁעַה שֵׁישׁ גְּלוּי אֱלֻקוֹת
בְּהָאָרֶה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה — אֲזִי חָשׂוֹת, כִּי הֵם אֲזִי
מִצַּד הַבְּטוּל לְגַמְרֵי אֱלִיו יִתְבָּרֵךְ, וְלְפָעָמִים
מִמְּלָלוֹת, כְּשֶׁאֵין הַגְּלוּי אֱלֻקוֹת בְּהִתְגַּלוֹת רַק
בְּהִסְתָּר — וְאֲזִי מִמְּלָלוֹת, שׂוֹאֲגוֹת "קְדוּשׁ קְדוּשׁ"
וְכוּ'. וְעַל דֶּרֶךְ זֶה גַם לְמִטָּה בְּהִנְבְּרָאִים, אִי אֶפְשָׁר
לְהַמְשִׁיךְ שׁוֹם שִׁפְעַ, רַק עַל־יָדֵי תִפְלָה, שֶׁהִיא
בְּחִינַת "מַל", בְּחִינַת מִמְּלָלוֹת, וְאֲזִי אַחֲר־כֵּן נִשְׁפָּע
הַשִּׁפְעַ, שֶׁהוּא שִׁפְעַ הַדַּעַת, גְּלוּי אֱלֻקוֹת בְּחִינַת
"חַשׁ", בְּחִינַת חָשׂוֹת.

כִּי לְכַאוּרָה קִשָּׂה, מֵאַחַר שֶׁבִּאֲמַת כָּל מָה
שֶׁהָשֵׁם יִתְבָּרֵךְ עוֹשֶׂה עִם הָאָדָם, הַכֹּל הוּא לְטוֹבָתוֹ,
כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ס:), שֶׁצָּרִיךְ
הָאָדָם לֹמַר כָּל מָה דְּעָבְדִין מִן שְׂמִיָּא — לְטַב

הוא דְעֵבְדִין; אם כן לְמָה צִוּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהִתְפַּלֵּל עַל הַצָּרָה, רַחֲמָנָא לְצַלָן, הֲלֹא כָּל הַיְסוּרִין וְהַצָּרוֹת, חֶסֶם וְחִלְיָהּ, הֵם טוֹבוֹת גְּדוּלוֹת בְּאֵמֶת, לְזִכּוֹתָיו עַל יָדָם לְחַיִּים נְצִחִיִּים? אֵךְ בְּאֵמֶת בּוֹדֵאי מַה שֶּׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה לְהָאָדָם – הַכֹּל לְטוֹבָה, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן הוּא צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, לְצֵאת מֵהַצָּרָה לְרוּחָהּ.

כִּי עֶקֶר בְּרִיאַת הָעוֹלָם הָיָה בְּשִׁבִיל הָאָדָם הַבֶּעַל בְּחִירָה, הִינּוּ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, שִׁיְהִיָּה הַכֹּל נִמְסָר בְּיַד הָאָדָם, שֶׁהָאָדָם דִּיּקָא יַעֲשֶׂה כָּלִים וְצִנּוּרוֹת לְהַמְשִׁיךְ שְׁפָעוֹ וְחֶסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ לְמַטָּה, וּבְלֹא תְקוּנֵי הַכָּלִים הַנַּעֲשִׂים עַל-יַדֵי הָאָדָם, אֵין שְׁפָע הַחֶסֶד יָכוֹל לִירֹד לְמַטָּה, כִּי אִם יֵרֵד הַחֶסֶד קֹדָם תְּקוּנֵי הַכָּלִים, יִהְיֶה בְּבַחֲיַנַּת רַבּוּי אֹר, רַבּוּי הַשְּׂמֶן הַגּוֹרֵם כְּבוּי הָאֹר, וְאֲזִי נִתְהַפֵּךְ הַחֶסֶד לְדִין קָשָׁה, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, וְעֶקֶר הַכָּלִי הוּא עַל-יַדֵי תְּפִלָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת חַיּוֹת אֵשׁ מִמְּלָלוֹת כַּנ"ל. וְכֹל מַה שִׁיְרָבָה בְּתְּפִלָּה, יוֹתֵר יִבְנֶה לְעַצְמוֹ כָּלִים לְקַבֵּל בָּהֶם שְׁפָע הָאֹר וְהַדַּעַת, שֶׁהוּא הַגְּלוּי אֱלֻקוֹת בְּחִינַת חֲשׁוֹת, שֶׁהוּא הַשְּׂגַת הַתּוֹרָה בְּשִׂרְשָׁהּ.

וזו כל כוונת מילה, שהיא — לגלות החסדים הסתומים למעלה, ולהמשיכן למטה אל מקום גלוי החסדים, הינו כנ"ל, על-ידי מצות מילה, שעל-ידי-זה נכללין באחד על-ידי עצם הכאב של התינוק, שעל-ידי-זה מעצים עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, שזהו בעצמו חתוף והעברת הערלה, על-ידי-זה ממשיכין ומגלין החסדים למטה, שאז עקר המשכת החסדים בעולם, כידוע בפונות, שכל זמן שהחסדים סתומים למעלה, אין החסדים נמשכין בעולם, רק כשזוכין לתקנן עד שימשיכו אותם במקום הגלוי, אז מאירין ומתפשטין בעולם.

ולכאורה קשה — אם כן, מדוע נקראים בשם חסדים כל זמן שהם סתומים, כי הלא עקר חסדו יתברך הוא כשעושה חסד עם הברואים, שזוהי מדת החסד, אבל כל זמן שהם סתומים ואינם מתגלים למטה, והשפע של החסד אינו מתפשט עדין, מדוע נקראים בשם חסדים? אף על-פי הנ"ל מוכן הדבר היטב, כי מה שהחסדים סתומים, ואינם מתפשטים למטה, הוא רק מחמת שעדין לא זכינו לתקן כלים כראוי בשביל קבלת החסדים, ועל-כן אז אדרבה, זהו עצם החסד, מה שהחסדים

ברית שלום

קסט

סתומים למעלה, ואין נשפע מהם למטה, כי אם מעט דמעט כידוע, כי זה לטובה גדולה, כי מאחר שעדין אין פלים לקבל, זהו חסד גדול שהם סתומים, ואין נמשך מהם למטה, כי אם מעט מאד, כדי שלא יזיק רבוי השפע, חס וחלילה. ועל-כן על-ידי מצות מילה, שעל-ידי-זה סותם עיניו מחיזו דהאי עלמא, שזהו בחינת העברת הערלה ונכלל באחד, ואחר-כך שב משם בבחינת רצוא ושוב, ונעשה "חשמל" — "חש" מצד הבטול, "מל" מצד התגלות החסדים השבעים אורות שנתפשטים בז' תחתונות וכו' (עין לקוטי-הלכות, מילה הלכה ה', אות ד' ואות ו', עין שם).

ח.

ועקר מצות מילה להעביר את הערלה הוא, על-ידי חתוף ופריעה, כי הן שתי מצוות, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (הובא בילקוט משלי, רמז תתקסד): כי כל ביתה לבוש שנים, אל תקרי שני"ם אלא שני"ם — מילה ופריעה, עין שם; ואמרו (בשיר השירים רבה, פרשה א'): הנה יפה במילה, הנה יפה בפריעה, עין שם; ואמרו (שם, פרק ו'): מה

אַגוז יש בו שתי קלפות, כך ישראל יש להן שתי מצוות — מילה ופריעה, עין שם; כי "הערלה" כלולה משתי קלפות, שהם: עשו וישמעאל, שני עניני דמכסין על עינין, ועל-כן צריכים חתוף ופריעה, דיקא שניהם, כדי לבטל שניהם. ואם לא קים שניהם, הרי כאלו לא מל, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קלז): מל ולא פרע, כאלו לא מל.

כי קלפת עשו, שהוא הרע גמור שבערלה, הוא כופר בכל, רחמנא לצלן, ועל-כן מטעה את האדם לגמרי, ומראה לו כאלו לית דין ולית דין, רחמנא לצלן, ועל-כן בראשונה צריכים לחתוף את הערלה לגמרי, כי קלפה זו הוא הרע גמור שבערלה, כלליות השלש קלפות הטמאות, כי כופר בעקר, ואין שף אצלו תפלה כלל, רחמנא לצלן. וקלפת ישמעאל היא קלפת נגה שבערלה, שהיא קלפה דקה, שמשם נמשך הטעות בלב להתרשל מתפלה, חס ושלום, כי כבר נשמעה תפלתו, ועל-כן מתרשל אחר-כך לגמרי. ועל-כן צריכים כנגדה פריעה — לגלות את המחין, בחינת פר"ע י"ה, לגלות כי השם יתברך שומע

קעא ברית שלום

בְּכָל פַּעַם תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאִין שׁוּם תְּפִלָּה לְרִיק
(עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, נְחִלוֹת, הַלְכָה ד', אוֹת כג).

הֵינּוּ כִּי קִלְפֵת עֵשׂוּ כּוֹפְרֵת לְגַמְרֵי, הֵן בְּבַחֲיֵנֵת
"חש", וְהֵן בְּבַחֲיֵנֵת "מל", וְקִלְפֵת יִשְׁמַעְאֵל אֵינּוּ
כּוֹפֵר בְּבַחֲיֵנֵת "חש", אֶלָּא בְּבַחֲיֵנֵת "מל", וְעַל-כֵּן
צְרִיכִים חֲתוּף וּפְרִיעָה דִּיקָא. וְזֶה שְׁאָנוּ אוֹמְרִים
שְׁתֵּי פְעָמִים: "וְאָמַר לָךְ בְּדַמְיָךְ חַיִּי", "וְאָמַר לָךְ
בְּדַמְיָךְ חַיִּי", שֶׁהוּא כְּנֶגֶד מִילָה וּפְרִיעָה, כְּמוֹבָא
בְּזִהַר הַקְדוּשׁ (פְּרֻשֵׁת אָמַר צא:): בְּדַמְיָךְ, בְּתַרֵּי — חַד
דְּמִילָה וְחַד דְּפְרִיעָה, חַד דְּגִזְרֵי דְכִנְסֵת יִשְׂרָאֵל,
וְחַד דְּפְרִיעָה בְּצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם. וְאֵלִין תְּרִין דְּמִין
דְּבַר נֶשׁ קָאִים בְּגַנְיָהוּ בְּקִיּוּמָא דְעֵלְמָא דְאֵתִי וְכוּ',
עֵין שָׁם; כִּי עַל-יַדֵּי חֲתִיכַת הָעֵרְלָה מְבַטְלִין הַשְּׁלֵשׁ
קִלְפוֹת הַטְּמְאוֹת לְגַמְרֵי, שְׁהֵם: רוּחַ סְעָרָה, וְעַנְן
גָּדוֹל, וְאֵשׁ מִתְּלַקְחַת, שְׁהֵם שְׁלֵשָׁה עוֹרוֹת הַחוּפִים
עַל הַבְּרִית. וְעַל-יַדֵּי פְרִיעָה מְבַטְלִין הַקִּלְפָּה
הַרְבִּיעִית, שֶׁהִיא קִלְפֵת נִגְהָ, עוֹר דִּק (עֵין לְקוּטֵי-
מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן פב), שֶׁהִיא מְעַרְבֵת בֵּין טוֹב
לְרַע, כִּי לְפָעָמִים נִכְלָלֵת בְּרַע וְלְפָעָמִים בְּטוֹב,
וְעַל-יַדֵּי מְצוֹת חֲתוּף וּפְרִיעָה מְבַטְלִין אֶת הַקִּלְפוֹת,

וזוכין להאיר על נפשו ערבות אור זיו חיות
אלקותו יתברך.

ועל-כן אומרים שתי פעמים "ואמר לך בדמיון
חיי", "ואמר לך בדמיון חיי" וכנ"ל, הינו בדמיון,
שהוא הצער והכאב הגדול שסובל בעת החתונה
שנשפך דמו. והתקוה לזה — לברח אל התכלית,
וזהו "בדמיון חיי", כי שם עקר החיות והחיים,
וכמו שנאמר (תהלים לו): "כי עמך מקור חיים",
וחוזר וכופל "בדמיון חיי", שממשיכין אחר
הבטול חיות, שמנחמין עצמן על-ידי התורה,
שהוא שפע החסדים שמקבלים אחר-כך, הינו פעם
אחת נגד הבטול, שהוא בחינת "חש", ופעם אחת
נגד המשכת החסדים, בחינת "מל".

ועל-כן אז בשעת מילה דיקא, נותנים
להתינוק שמו, כי עקר השם הוא על-ידי התורה
(עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נו), כי אורייתא שמא
דקדשא בריה הוא, ומשם נמשכין כל השמות של
בני ישראל, שכלם כלולים בהתורה, כי קדשא
בריה הוא ואורייתא וישראל חד הוא (עין לקוטי-
הלכות, מילה, הלכה ד', אות ג'); ועל-כן אז דיקא

נַעֲשִׂית שְׂמֵחָה גְּדוּלָה, כִּי אַחֲרֵי שֶׁהוּא זָכָה כָּבֵר
 לְהַכְלִיל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי כָּאֵב וְצַעַר הַמִּילָה,
 וּכְשֶׁחֹזֵר מִשָּׁם, הוּא בָּא עִם כָּל הַחֲסָדִים, וְעַל-כֵּן
 נַעֲשֶׂה אֶז שְׂמֵחָה גְּדוּלָה, וְנוֹתְנִים לוֹ שֵׁם, כִּי בְּשֵׁם
 הָאָדָם שָׁם כָּל הָאָדָם, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל
 (שיחות-הַר"ן, סימן מד), כִּי בְּהֵשֵׁם שֶׁל הָאָדָם מְרַמֵּז
 כָּל עֲנִינּוֹ וּבְחִינָתוֹ, וְכָל אֶחָד כָּפִי עֲנִינּוֹ וּמְדַרְגָּתוֹ,
 כֵּן יֵשׁ לוֹ צְרוּף וְרִמּוֹז עַל שְׁמוֹ, "כִּי הַשֵּׁם שֶׁל הָאָדָם
 הוּא הַלְּבוּשׁ שֶׁלוֹ לְאַחַר מוֹתוֹ", וְהַשֵּׁם שֶׁנוֹתְנִין
 לְהָאָדָם, הוּא לְפִי הַפְּעֵלָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת בְּעוֹלָם,
 וּכְשֶׁגָּמַר פְּעֻלָּתוֹ בְּחֵצֵי יָמָיו וְנִחְלָה, אֶז צְרִיף לְקִרְאָה
 לוֹ שֵׁם אַחֵר, שֶׁיִּתְקַיֵּם עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם (שָׁם סִימָן צה),
 כִּי עַל-יְדֵי שֶׁנוֹתְנִין לוֹ שֵׁם בְּעוֹלָם, נַעֲשֶׂה בְּחִינַת
 מִשְׁפִּיעַ, כִּי יוּצֵא מִהַעֲצָבוֹת וְנִהְיָא דְכֶסֶף, אֶז
 וּמִמְשִׁיף אֹר הַחֲסָדִים בְּעוֹלָם.

וְזֶה שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ ז"ל (ספֶּר־הַמִּדּוֹת, אוֹת מוה"ל, סִימָן
 ו'): מִי שֶׁגּוֹמֵל חֶסֶד, שֵׁם אֲשֶׁר יִקְרָא יִתְקַיֵּם; בְּשֶׁבִיל
 זֶה קֹדֶם שֶׁיִּקְרָא שֵׁם לְתִינוּק — יִגְמַל חֶסֶד,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְקַיֵּם הַשֵּׁם וְכַנ"ל; כִּי צְרִיף לַעֲשׂוֹת
 אֶז חֶסֶד, כְּדֵי שֶׁיְהִיָּה בְּבְחִינַת צְדִיק הָעוֹשֶׂה צְדָקָה
 וְחֶסֶד וּמִשְׁפִּיעַ חֲסָדִים (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, שְׁלִיחַ הָעוֹשֶׂה

לגבות חוב, הלכה ב', אות יט), [ועיין בזהר הקדוש
(פרשת לך-לך פט): עד לא אתגזר בר נש, לא
אתאחיד בשמא דקדשא בריך הוא, פינן דאתגזר
עאל בשמיה ואתאחיד ביה וכו', עיין שם].

וזה הכוס יין שמביאין לברך אחר המילה, פי
יין — זכה נעשה ראש, לא זכה נעשה רש (יומא
עו:). ועכשו על-ידי שכבר נעשה בחינת צדיק
משפיע, זה מורה שנעשה בחינת ראש, ועל-כן
היין נעשה יין המשמח, יין המשמר לעתיד, כמו
שנאמר (שיר השירים א, ד): "נגילה ונשמחה בך,
נזכירה דדיך מיין", והכוס גימטריה אלהים —
שהוא הדינים. ועכשו אנו מגלים, שכבר נמתקו
הדינים.

ועל-כן שמחת ברית מילה היא מצוה רבה עד
מאד, וממתקת ומבטלת אפלו גבורות שכבר נגזרו
על האדם, חס ושלום, כי אז נתיחדים כל
העולמות — בין קדם הבריאה לאחר הבריאה,
ועל-כן אז הוא תקף השמחה ומחילת עוונות,
וראוי לקבל על עצמו בשעת מצות מילה, פי
מהיום ישמר את פיו, כי "פה" איהו בחושבן

קעה ברית שלום

”מילה” (תקוני-זהר, תקון ס”ט ק”ה:); וברית הלשון תלויה בברית קדש, כפי שמקדש דבורו, כמו-כן זוכה להיות שומר את הברית, וכן על-ידי דבור האדם, יכולים לידע ולהבין, איך אוהז בשמירת הברית.

כי זה תלוי בזה, וכפי שהאדם ישמר מהיום והלאה את דבורו שהוא ברית הלשון, כמו-כן יהיה נשמר אצלו אות ברית קדש, ויזכה שיאיר לפניו תמיד שמו יתברך, כמוכא (בהקדמת התקונים): מ”י יעלה ל’נו ה’שמימה’ — ראשי תבות מ”ל’ה, וסופי תבות שמו יתברך יהו”ה, הינו אם יזכה לשמר את דבורו, ויתמיד בתפלה ובלמוד התורה הקדושה, על-ידי-זה יזכה להיות נוטר הברית, ואפלו אם קלקל כבר עד עכשו ברית הלשון ואות ברית קדש, אף-על-פי-כן בשעה שמקימין מצות מילה, אז הוא עת רצון גדול מאד, ויכולין לתקן הכל, ולקבל על עצמו על-כל-פנים מהיום והלאה שיקדש את עצמו, אז אינו זז משם עד שמוחלין לו, וזכות המצוה תהיה לו לעזר גדול, ויאיר עליו אור נפלא מהארת נעם ערבות זיו שכינת עזו יתברך, ויאיר לפני עיניו תמיד

שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, וַיִּטֵּיל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כַּמְטִיל
בְּפִרְדָּ"ס נָאָה, אֲשֶׁרֵי לוֹ וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ!

סֵפֶר הַמַּדּוֹת אוֹת מוֹהֵל

(א) צָרִיף לְחַזֵּר אַחַר מוֹהֵל צְדִיק וַיֵּרָא שָׁמַיִם,
כִּי כִשְׁהַמוֹהֵל אֵינוֹ טוֹב, יְכוּל לְהִיּוֹת שְׁלֵא יִהְיֶה
מוֹלִיד, חֶס וְחִלְיָה, הַנְּמוּל עַל יָדוֹ, גַּם עַל-יָדֵי
שְׁהַמוֹהֵל אֵינוֹ טוֹב, עַל-יָדֵי-זֶה בָּא הַתִּינוּק, חֶס
וְחִלְיָה, לִיָּדֵי חִלֵי נוֹפֵל.

(ב) אֲשֶׁה שְׁאִינָה יְכוּלָה לְהַתְעַבֵּר, תְּבִיט עַל
הַסִּפִּין שֶׁל מִלָּה אַחַר הַמִּלָּה.

(ג) הַמוֹהֵל נוֹתֵן הַבְּנָה לְהַנְמוּל בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה.

(ד) מְצוֹת מִלָּה יֵשׁ לָהּ כַּח שְׂיֵשׁ לְבַגְדֵי כֹהֵן
גָּדוֹל.

(ה) מִי שֶׁנוֹלָד מָהוּל, בְּיָדוּעַ שְׁכַח הַמַּדְמָה שְׁלוֹ
טוֹב וַיִּפָּה.

קעז

ברית שלום

ו) מי שגומל חסד, שם אשר יקרא יתקיים,
בשביל זה קדם שיקרא שם להתינוק יגמל חסד,
ועל-ידי-זה יתקיים השם.

ועין באות פדיון שבויים, סימן י"ב

מי שהוא רגיל להיות מוהל, או לספק צרכי
סעדת ברית מילה של עני, על-ידי-זה נצול מבית
האסורין.

סדר המילה וברכותיה

יבין כסא רחב לכסא של אליהו הנביא, ואם אין
לו יקח שני כסאות זה אצל זה, ויכסם עם
כרים, הכסא של אליהו הוא מצד ימין, וכסא של
הסנדק הוא מצד שמאל. ונוהגים לשים את הכסא
לצד צפון בין מזרח למערב, לפי שהמילה היא
כעולה, ועולה שחיתטה בצפון, ומה טוב אם הוא
לפני ארון הקדש.

*

ראוי לכל העומד שם להתעורר בתשובה תזקה,
ולהכניס בדעתו אמונה אמיתית, כי אליהו
מלאך הברית יושב כאן, ולכן ראוי לעמד שם

בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ גְּדוֹל וּבְבִשְׁת פָּנִים, וּמִכָּל שֶׁכֶן שְׁלֹא
יְדַבֵּר שֵׁם דְּבָרִים בְּטָלִים וְשֶׁל מַה בְּכָף.

*

כְּשֶׁעוֹשִׂין כָּל הַהֲכָנּוֹת לְצַרֵּךְ הַבְּרִית, יִזְדָּרוּ הָאָב
וַיֹּאמֶר תְּפִלָּה זֹאת מְלָא בְּמִלָּה בְּכֹנָה
עֲצוּמָה וּבְשִׁמְחָה רַבָּה עַד מְאֹד, שְׁזָכָה אוֹתוֹ הַשֵּׁם
יְתַבָּרֵךְ בְּמִצְוֵה גְדוּלָה וְנִפְלְאוֹה כְּזוֹ מִצְוֹת מִלָּה.

תְּפִלָּה לְאָב קִדְּם הַמִּילָה

(מספר עבודת הקדש)

לְשֵׁם יְחִוּד קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנֵתִיה
בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוּ בְּרַחִימוֹ וּדְחִילוֹ
לְיַחַד שֵׁם י"ה בּו"ה בְּיַחְוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל
יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה אָנֹכִי בָּא לְקַיֵּם מִצְוֹת עֲשֵׂה:
"וּבִיּוֹם הַשְּׁמַיִנִי יִמּוֹל בְּשֵׁר עָרְלָתוֹ", לְתַקֵּן
אֶת שְׂרֵשָׁה בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן, וְהַרְיֵנִי מוֹסֵר
בְּנֵי לְמוֹחֵל, וְאֲנִי מְמַנֶּה אוֹתוֹ שְׁלִיחַ גָּמוֹר
שְׂיִמּוֹל אֶת בְּנֵי כְּדַת מַה לַעֲשׂוֹת. וַיְהִי
רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי,

ברית שלום

קעט

שְׁתַּעֲלֶה עָלַי בְּאֵלוֹ קִימָתִי מִצָּוָה זוֹ עִם כָּל
חַבֹּנוֹת הָרְאוּיֹת לְבוֹן בְּמִצּוֹת מִיְלָה
וּפְרִיעָה וּמְצִיצָה, וַיִּתְּגַלוּ הַחֲסָדִים בְּמִשְׁפַּט
הָאֲוִרִים, וְתֵהָא מִצָּוָה זוֹ חֲשׂוּבָה לְפָנֶיךָ
כְּרִיחַ נִיחֹחַ, וְתִשְׁפִיעַ נְשָׁמָה קְדוּשָׁה לְיֶלֶד,
וְאֵלֶיהוּ חֲנֻבִיא זְכוּר לְטוֹב, יִשְׁמַר הַיֶּלֶד
לְשֹׁמֵר בְּרִיתוֹ, וְשֵׁלֵא יַחֲטֵא כָּלֵל, וְתִזְכְּנִי
לִי וּלְאִמּוֹ לְגַדְלוֹ לְתוֹרָה וּלְמִצְוֹת, וַיְהִי
חֶכֶם וְחָסִיד וּבַעַל מְדוּת טוֹבוֹת וּבְרִיא
מִזֵּילֵיהּ, וְנִשְׁמַח בּוֹ וּבְתוֹרָתוֹ וְנִגְיַעֵהוּ
לְחַפְּהָ. וְעַתָּה הֵנָּה הִבֵּאתִי אֶת רֵאשִׁית פְּרִי
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתְּ לִי לְקִיּוֹם מִצְוֹתֶיךָ
בְּיִרְאָה וּבְאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה רַבָּה בָּאתִי
הַיּוֹם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ. וְאַתָּה בָּרַב רַחֲמֶיךָ
תְּבָרְכֵנוּ מִבְּרָכוֹתֶיךָ וְתִשְׁמַחְנוּ בְּעַבְדֹתֶיךָ,
וְתִצִּילְנוּ מִכָּל חַטָּא, וְתִזְכְּנֵנוּ לְקִיּוֹם כָּל
הַמִּצְוֹת שֶׁבְּתוֹרָה. חָנּוּנִי יְהוָה כִּי אֵלֶיךָ
אֶקְרָא כָּל הַיּוֹם: עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל

דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהִצִּילֵנוּ וְכִפֵּר עַל
חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

(ויוסיף תפלה זו מספר לקוטי-תפלות)

וּתְרַחֵם עַל כָּל יְלָדֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
הַנִּכְנָסִין לְבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם
אָבִינוּ, וְתִזְמִין לְכָל תְּמִיד מוֹהֲלִים
כְּשָׂרִים וְהַגּוֹנִים וְאֲמָנִים וְזָרִיזִים בְּאֵמֶת,
בְּאֶפֶן שִׁיקִימוּ מִצְוֹת מִילָה וּפְרִיעָה
בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת פְּרָצוֹנָה הַטּוֹב, כִּי אַתָּה
קִדְשָׁת יָדִיד מִבְּטָן וְצֶאֱצֵאֵנוּ חַתְּמֶת בְּאוֹת
בְּרִית קִדְשׁ, וְצוֹיִתֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ לְמוֹל אֶת
בְּנֵינוּ בֶּן שְׁמוֹנֶת יָמִים, לְהַכְנִיסָם בְּבְרִיתוֹ
שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. עַל־כֵּן זָכֵנוּ וְעִזְרָנוּ
וְתִזְמִין תְּמִיד מוֹהֲלִים כְּשָׂרִים וְהַגּוֹנִים
וְאֲמָנִים, וּרְאוּיִם לְעֶסֶק בְּמִצְוָה נוֹרָאָה
הַזֹּאת. וְתַעֲמֵד עַל יְמֵינָם וְתִסְמְכֵם, שְׂיִזְכּוּ
לְקִיּוֹם מִצְוָה זֹאת בְּשְׁלֵמוֹת הַרְאוּי, בְּאֶפֶן
שֶׁלֹּא יִקְלָקְלוּ, חֵם וְשָׁלוֹם, לְהַתִּינּוֹק הַנִּמְוָל

על ידֵם, רק יתקנו אותו בכל התקונים
 והקדשות שצריכין לתקן ולקדש את
 התינוק על-ידי מצות מילה. ויהיה נמשך
 עליו צלם אלקים, צלם דמות תבניתו,
 ויזכה להיות שומר הברית באמת, ולא
 יפגם בבריתו לעולם. וילכו יונקותיו,
 ויזכה להוליד בנים ובנות חיים וקיימים
 לעבודתך וליראתך, ויצאו מכל אחד
 מישראל דורות הרבה עד סוף כל
 הדורות, וכלם יפירו וידעו את שמך
 הגדול. ויעשו רצונך באמת כל ימיהם
 לעולם, למען יתגלה אלהותך בכל
 העולמות על-ידי ישראל עמה, אשר בהם
 בחרת:

ויהי נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה
 ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו
 כוננהו.

אחר כך יאמר זאת:

הריני מקשר עצמי בקיום מצות מילה לכל
הצדיקים האמתיים שבדורנו ולכל הצדיקים
האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ
המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם
נחל נובע מקור ח'כמה, רבנו נחמן בן פייגא,
זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

כשמביאים את התינוק אל בית-הכנסת יאמרו בקול גדול:

ברוך הבא

ויכון "הבא" עולה ח', רצה לומר ברוך הנמול לשמונה, ועוד
יציר בדתו שמ"ט אורות משערי בינה באים עמו, ועל-ידי
כונה זו ממשיך רוח אליהו בנער.

אחר-כך יאמר האב בקול רם פסוק זה:

אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך

והעומדים שם אומרים:

נשבעה בטוב ביתך, קדוש היכלך

מנהג ארץ ישראל תובב"א: האב מקבל את התינוק
מה'קנאטער', ואומר 'שמע ישראל' וכו', והקהל חוזר אחריו

שִׁמַּע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד :

יְהוָה מֶלֶךְ יְהוָה מֶלֶךְ יְהוָה יְהוָה יְהוָה יְהוָה מֶלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד :

יְהוָה מֶלֶךְ יְהוָה מֶלֶךְ יְהוָה יְהוָה יְהוָה מֶלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד :

אָנָּה יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא : אָנָּה יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא :

אָנָּה יְהוָה הַצְּלִיחָה נָּא : אָנָּה יְהוָה הַצְּלִיחָה נָּא :

אחר-כך ישימו את התינוק על כפא של אליהו הנביא, ויאמרו

בקול רם ג' פעמים:

זֶה הַכֶּסֶּא שֶׁל אֱלֹהֵינוּ זְכוּר לְטוֹב

ובכל פעם שיאמר 'אליהו' יכוון במלוי אחר:

אל"ף למ"ד יו"ד ה"י וי"ו

אל"ף למ"ד יו"ד ה"א וא"ו

אל"ף למ"ד יו"ד ה"ה ו"ו

ויתעורר אז בתשוקה עצומה, ויכניס בדעתו

אמונה פשוטה, שאליהו הנביא מלאך הברית

נמצא עכשו כאן, ויכוון ב' פעמים שם הוי"ה

העולה כמנין אליה"ו באפן הזה ייהווה"ה, וכן

יכוון שם ב"ן: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, העולה כמנין

קפד ברית שלום

אליה"ו, ועל-ידי-זה אם יהיה ראוי, ימשך עליו איזה נצוץ מגלוי הארת זיו אליהו הנביא וכו'.

אחר-כך יאמר המוהל פסוקים אלו, ויכון את שמות הו"ה במלוי ב"ן פנה:

לישועתך קוייתי יהוה ^{י"ד ה"ה} שברתי
לישועתך יהוה ^{י"ד ה"ה} ומצוותיך
עשיתי: אליהו מלאך הברית, הנה שלך לפניך,
עמד על ימיני וסמכני, שברתי לישועתך
יהוה ^{י"ד ה"ה} שש אנכי על אמרתך, כמוצא שלל
רב: שלום רב לאהבי תורתך, ואין למו מכשול:

אחר-כך יחזר האב ויאמר בקול רם פסוק זה:
אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך:

והעומדים שם אומרים:

נשבעה בטוב ביתך, קדוש היכלך

אחר-כך נוטלין את התינוק מכפסא של אליהו הנביא, ומשימין אותו על ירכי הסנדק, ומצות סנדק היא רבה וגדולה מאד, כי רגליו דומות למזבח, וכאלו מקטיר קטרת, וזוכה לעשירות, והוא תקון גדול לפגם הברית. וכתב

ברית שלום

קפה

במהרי"ל, דכִּשְׁהָיָה סַנְדֵּק, הָיָה טוֹבֵל עֲצָמוֹ לְהַכְנִיס
הַתִּינוֹק לְבְרִית בְּטְהָרָה, וְעַל-כֵּן רָאוּי וְנִכּוֹן מְאֹד
שֶׁלֹּא יִהְיֶה אָדָם סַנְדֵּק אִם לֹא טָבֵל, כִּי אֵיךְ יִגַּשׁ
לְמִזְבֵּחַ, וְטַמְאָתוֹ עָלָיו. וַיִּשְׁמַח מְאֹד הַסַּנְדֵּק עַל גְּדֹל
הַזְכוּת שְׁזָכָה. וְאָמְרוּ חַז"ל (הוֹבָא בִּילְקוּט תְּהֵלִים, רַמְז'
תשכג): אָמַר דָּוִד לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אֲנִי
מִשְׁבַּחְךָ בְּכָל אֵיבָרֵי וּמְקוּמֵי בְּהֵן הַמְצוּוֹת וְכוּ', הַגִּיד
בּוֹ מְצוֹת מִלָּה וּפְרִיעָה, בְּרַכִּים בְּהֵן אֲנִי עוֹשֶׂה
סַנְדִּיקוֹס לִילָדִים בְּשַׁעַת מִלָּה וּפְרִיעָה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם
[וְעֵינֵי] (בְּמִדְרַשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת נִשְׂא, פְּרָשָׁה י"ד, סִימָן כ"ד):
מִלָּאָה קְטָרֶת כְּנֶגֶד הַמִּלָּה הַכְּתוּב מְדַבֵּר, שְׁבַעַת
שָׁמְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (יְחִזְקֵאל ט"ז, ו):
"וְאָרְאֶךָ מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמְיֶךָ, וְאָמַר לָךְ בְּדַמְיֶךָ חַיִּי
וְאָמַר לָךְ בְּדַמְיֶךָ חַיִּי", הָיָה רֵיחַ הַדָּם וְהָעֵרְלָה עָרַב
לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּבָשָׂמִים וְכוּ', עֵינֵי שָׁם].

והאב יאמר בלחש:

הַנְּנִי מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְקִיָּם מְצוֹת עֲשֵׂה שְׁצוֹנֵי הַבּוֹרָא
יִתְבָּרֵךְ לְמוֹל אֶת בְּנֵי.

וַיֹּאמֶר לְהַמּוֹהֵל: "אֲנִי עוֹשֶׂה אֶתְכֶם שְׁלִיחַ לְמוֹל
אֶת בְּנֵי".

וַיְכַוֵּן שְׁמוֹסֵר אֶת בְּנוֹ לְקַרְבָּן לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ,

וְכַמְאֲמָרָם ז"ל (מִדְרַשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת אָמַר, פְּרָשָׁה כ"ז, סִימָן

א': מִשְׁפַּט אָדָם וּמִשְׁפַּט בְּהֵמָה שְׁוִין, מִשְׁפַּט אָדָם
 "וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשֵׁר עֶרְלָתוֹ", מִשְׁפַּט בְּהֵמָה
 "וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה יִרְצָה". וְהֶעֱקַר שְׂיֵהִיָּה בְּלֵב
 אֲמַת וְתָמִים. אַחִי, אַחִי! אֵין אַתָּה יְכוּל לְשַׁעַר אֶת
 גְּדֹל הַשְּׁעֵשׂוּעִים וְהַנְּחַת רוּחַ שְׁעוּלָה עִכְשָׁו לְפָנָיו
 יִתְבָּרַךְ.

וְהַמּוֹהֵל אוֹמֵר בְּקוֹל:

אֲמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְאַבְרָהָם אָבִינוּ: הִתְהַלֵּךְ
 לְפָנַי וְהָיָה תָמִים. הִנְנִי מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְקַיִם
 מִצְוֹת עֲשֵׂה שְׁצוּנֵי הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ לְמוֹל, לְשֵׁם יְחִוּד
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּהּ בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוּ בְּשֵׁם
 כָּל יִשְׂרָאֵל.

וּכְשֶׁהַמּוֹהֵל פּוֹתַח הַתֵּינּוֹק לְמוֹלוֹ, וְהוּא רוֹאֵה עֲרוֹת
 הַתֵּינּוֹק, אָז יִדְמָה בְּעֵינָיו שְׂרוּאָה בּוֹ כָּל
 הַדֵּינִים, כִּי עֲדִין הָעֶרְלָה עָלָיו, וַיִּכְוֶן 'עֶרְלָה'
 גִּימְטְרִיָּה אֱלֹהִים מְלֵא כְּזָה: אֵל"ף לַמ"ד ה"י יו"ד
 מ"ם, וְה' אוֹתִיוֹתֶיהָ הַפְּשׁוּטִים, וְכֵן מִל"ה עִם
 הַכּוֹלֵל גִּימְטְרִיָּה אֱלֹהִים פְּשׁוּט, וְהוּא עִכְשָׁו מוֹכֵן
 לְחַתּוֹךְ אֶת הָעֶרְלָה שֶׁהֵם הַדֵּינִים, וְלִהְיוֹת שִׁיף רַחֲמִים

קפז

ברית שלום

וְחֶסְדִּים, אֲשֶׁר הָיוּ עַד עַכְשָׁיו מְכֻסִּים וְנִעְלָמִים
לְמַעַלָּה.

אחר־כֵּן יאמר הַבְּרָכָה בְּקוֹל רָם:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יְיָ הֵיכָּן אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
עַל הַמִּילָה
יאהדונהו:

בְּשַׁעַת הַזְכָּרַת הַיּוֹ"ה יִכּוֹן אֵל שֵׁם ע"ב, שֶׁהוּא
הַמְשַׁכֵּת הַחֶסְדִּים, וְכִשְׂיֹאמַר תַּבַּת 'הַמִּילָה',
יִכּוֹן אֵל יְחִוּד יְהו"ה אַדְנ"י יֵאֱהוּדוּנָה"י, שְׁעוֹלָה
בְּתַבַּת 'הַמִּילָה', כִּי עַכְשָׁיו נַעֲשֶׂה יְחִוּד בֵּין כָּל
הָעוֹלָמוֹת, בֵּין אָב וּבֶן קִדְּם הַבְּרִיאָה לְאַחַר
הַבְּרִיאָה, וּבְשַׁעַת הַחֲתוּף יִכּוֹן חֲתוּף כְּזֶה: חִי"ת
כ"ו יְהוּה, גַּם יִכּוֹן מִלְ"ה: מָל יו"ד ה"י, וְתַכְף
וּמְיָד בְּזְרִיזוֹת נִפְלְאָה יַעֲשֶׂה אֶת הַפְּרִיעָ"ה, וְיִכּוֹן:
פֶּר"ע יו"ד ה"א, וְיֹאמַר בְּקוֹל נִתְגַּלָּה הָעֶטְרָה,
וְיִכּוֹן שְׁעַל-יָדֵי הַחֲתוּף נַעֲשֶׂה יו"ד, וְנִשְׁלַם שֵׁם
שְׂדֵי, כִּי עַד עַכְשָׁיו הָיָה תַּחַת יַד הַסֵּטְרָא אַחֲרָא
בְּחִינַת ש"ד, וְעַכְשָׁיו עַל-יָדֵי הַתְּגַלּוֹת הָעֶטְרָה נִשְׁלַם
בְּצוּרַת אָדָם, וּמֵאִיר בּוֹ הַשֵּׁם שְׂדֵי, וְיִכּוֹן מְלוּי תַּבַּת
יִצ"ר כְּזֶה: יו"ד צד"י רי"ש, שֶׁהוּא סוּפֵי תַבּוֹת
הַשֵּׁם שְׂד"י, וּבְזֶה יִהְיֶה נִשְׁמַר הַתִּינוּק מֵהִיָּצֵר.

וּבְעוֹד שֶׁהַמּוֹהֵל עוֹסֵק בַּפְּרִיעָה, יֹאמֶר הָאֵב הַבְּרָכָה
בְּקוֹל רָם, וַיִּכּוֹן בְּהַזְכָּרַת הַיְיָ"ה אֶל שֵׁם ס"ג,
שֶׁהוּא בְּבִינָה, שֵׁשׁ מִתּוֹק הַגְּבוּרוֹת וְהַמְּשַׁכֵּת
הַחֲסָדִים.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַיְיָ"ה
מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ לְהַכְנִיסוֹ בְּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם
אָבִינוּ:

(וַיִּכּוֹן שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ רָאָשׁ לְנִמּוּלִים עוֹמֵד שֵׁם עֶכְשׁוֹ, וַיִּצִּיל
אֶת בְּנוֹ מֵרֶדֶת שַׁחַת, חֵס וְחֵלִילָהּ.)

וְהַעוֹמְדִים שֵׁם עוֹנִים:

כַּשֵּׁם שֶׁנִּכְנָס לְבְרִית, כֵּן יִכְנָס לְתוֹרָה וּלְחֻפָּה
וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים.

הַמּוֹהֵל יַעֲשֶׂה אֶת הַמְּצִיָּצָה בַּפֶּה דִּיקָא, וַיִּכּוֹן
מִל"ה גִּימְטְרִיָּה פ"ה, וְכֵן יִכּוֹן מִצ"ץ
יו"ד ה"ה.

וַיִּמְלֵא פִּיו יֵינן, וַיִּמְצֵץ עִם הַיֵּינן אֶת כָּל הַדָּם, וַיִּכּוֹן
שֵׁינן גַּם כֵּן בַּגְּבוּרָה, וְעֶכְשׁוֹ עָלָיו לְהוֹצִיא
אֶת כָּל הַגְּבוּרוֹת, וּלְהַמְּשִׁיךְ אֶת כָּל הַחֲסָדִים
הַסְּתוּמִּים, כִּי הַדָּם הוּא מֵדַת הַדִּין, וַיֵּינן אָדָם הוּא
גַּם-כֵּן מֵדַת הַדִּין, מְצָא מִינן אֶת מִינוֹ וְנִעוֹר. וְלָכֵן

קפט

ברית שלום

זורקין יין בפה על המילה, לומר כי אנו רוצים
למתק הדין מבפנים.

ועל-כן עכשו כשכבר מצץ את הדם, ונמתקים
הדינים מכל השעור קומה, שהוא רל"ו
גימטריה מציץ"ה עם הכולל, על-כן מה טוב ומה
נעים לכון את השעור קומה שהם: ע"ב ס"ג מ"ה
ב"ן.

יו"ד ה"א

יו"ד ה"י

וא"ו

וי"ו

ה"י

ה"י

יו"ד ה"א

וא"ו

ה"א

יו"ד ה"ה

ו"ו

ה"ה

אשר עם הד' יחודים בכלליות עולה מציץ"ה.

*

והמל תינוק בכונה זו, לעולם לא יטמא בריתו,

ויהיה מורה הוראה בישראל, דבוק באלקים

חיים, אשרי לו ואשרי חלקו!

*

אחר שִׁכְסוּ אֶת הַתִּינוּק, יִמְסַר אוֹתוֹ אֶל סַנְדֵּק שְׁנִי,
שֶׁנֶּקְרָא סַנְדֵּק מְעַמָּד.

*

וימלא כוס יין

ויכּוֹן כִּי כו"ס גִּימְטְרִיָּה אֱלֹהִים, וְעַכְשָׁו כָּבֵר
נִמְתְּקָה מִדַּת הַדִּין, וַיִּמְלֵא יַיִן שֶׁהוּא
גִּימְטְרִיָּה ע', וַיִּכּוֹן אֶל הָע' אִוְרוֹת שֶׁנִּתְגַּלּוּ עַכְשָׁו
בְּסוּד מ"ל, כִּי כָּל סְפִירָה כְּלוּלָה מֵעֲשָׂרָה, וְכִשְׂיִצְאוּ
מֵאֵמָּה נַעֲשׂוּ בִיחַד ע', וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְגַּלּוּ לוֹ סוּדוֹת
הַתּוֹרָה, כִּי סו"ד בְּגִימְטְרִיָּה ע', וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (מִדְּרַשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת וַיְרָא, פְּרָשָׁה מַט, סִימָן ב'):
אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְאַבְרָהָם, אִם תִּמְלֹךְ תִּטַּל
סוּד ה', מַה סוּד ה'? ס' שְׁשִׁים, ו' שִׁשָּׁה, ד' אַרְבָּעָה
— הָרִי שְׁבַעִים, שְׁבַעִים אֲנִי מְעַמִּיד מִמֶּךָ בְּזִכּוֹת
הַמִּלָּה וְכוּ', וּמְעַמִּיד אֲנִי מֵהֶם מִשָּׁה, שֶׁהוּא הוֹגָה
בַּתּוֹרָה בְּשְׁבַעִים לָשׁוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים א, ה):
"הוֹאִיל מִשָּׁה בָּאֵר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת", בְּזִכּוֹת מִי?
בְּזִכּוֹת הַמִּלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים כה, יא): "סוּד ה'
לִירָאוֹ וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם", עֵינַי שָׁם. וְעֵינַי בְּגִמְטְרָא
(עֲרוּבִין סה.): יַיִן נִתֵּן בְּע' אוֹתִיּוֹת, וְסוּד נִתֵּן בְּע'
אוֹתִיּוֹת, נִכְנָס יַיִן יֵצֵא סוּד, עֵינַי שָׁם וְדו"ק.
וַיִּבְרַךְ בְּרַכַּת בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן, וּבְהִזְכִּירוֹ אֶת

קצא

ברית שלום

שם הוי"ה יכון אל שם מ"ה

אלהינו

י"ד ה"א
ו"א
ה"א

ברוך אתה יהוה

מלך העולם בורא פרי הגפן:

ויכון כי כוס היא [בגימטריה] אלהי"ם, והיין
שפתוכו פבר ממפק, כי נתבטלו הדינים והגבורות
ונמשכו החסדים פנ"ל.

*

אחר-כך יברך ברכה זאת, ובהזכירו פעמים את
שם הוי"ה יכון אל שם ב"ן, העולה
כמנין אליה"ו, ובאמרו "אשר קדש ידיד מבטן"
— יכון אל אברהם, "וחק בשארו שם" — יכון
אל יצחק, "וצאצאיו חתם באות ברית קדש" —
יכון אל יעקב ובניו, ותכף ומיד כשמזכיר זכות
האבות, אזי השכינה שם, פמובא בזהר הקדוש
(שלח קעד.): באתר דאית תמן אבות אית תמן
שכינתא, עין שם; "על-כן בשכר זאת" — שהיא
השכינה הנקראת 'זאת' כידוע, "אל חי" — שהוא
יסוד צדיק, "חלקנו צורנו", רבנו של עולם,
שיהיה גם חלקנו משומרי הברית, ולא רה חלכוו

ברית שלום

קצב

יְהִי בְּאֵל חַי שׁוֹמְרֵי הַבְּרִית, אֲלֵא גַם "צוּה לְהַצִּיל
יְדִידוֹת שְׂאֲרָנוּ מִשַּׁחַת", שְׁתַּצְוֶה לְהַצִּיל אֶת בְּנֵינוּ
מֵעֶבֶר שַׁחַת, שֶׁהוּא פָּגַם הַבְּרִית הוֹצֵאת זָרַע
לְבִטְלָה וְכוּ', "לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר שָׁם בְּבִשְׂרָנוּ" —
שֶׁהוּא יַחֲוֹד יְהו"ה אֲדַנְי יֵאֱהַדוֹנְהֵי הָעוֹלָה כְּתִבַּת
הַמִּיל"ה כַּנ"ל.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה ^{יְיָ הַיְיָ} אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדַּשׁ יָדֶיךָ מִבְּטָן, וְחָק בְּשֵׁאֲרוֹ
שָׁם, וְצִאֲצִאִיו חָתַם בְּאוֹת בְּרִית קִדְשׁ, עַל-כֵּן בְּשִׁכְר
זֹאת, אֵל חַי חֶלְקֵנוּ צוּרָנוּ, צוּה לְהַצִּיל יְדִידוֹת
שְׂאֲרָנוּ מִשַּׁחַת, לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר שָׁם בְּבִשְׂרָנוּ.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה ^{יְיָ הַיְיָ} כּוֹרֵת הַבְּרִית.

קִדְּם שְׁנוֹתַי אֶת הַשֵּׁם יִזְכֹּר בְּדַבְּרֵי רַבָּנוּ ז"ל, שֶׁאָמַר
(סְפָר־הַמִּדּוֹת, אוֹת מוֹהֵל, סִימָן ו'): מִי שֶׁגִּמַּל חֶסֶד,
שָׁם אֲשֶׁר יִקְרָא יִתְקַיֵּם; בְּשִׁבִיל זֶה קִדְּם שֶׁיִּקְרָא שָׁם
לְתִינּוֹק יִגְמַל חֶסֶד, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְקַיֵּם הַשֵּׁם, עַיִן
שָׁם.

(וְעַל-כֵּן טוֹב שִׁיְהִי מוֹכֵן אֲצִלוֹ אִז מְעוֹת לְצַדִּיקָה
וּגְמִילוֹת חֶסֶד, וְכֵן יִכִּין אָדָם שֶׁיַּעֲמֵד שָׁם, שֶׁיִּכּוֹל
לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ הַצַּדִּיקָה וְהַגְּמִילוֹת חֶסֶד).

*

וכשנותן את השם לבנו, מה טוב פשיכול לשלבו
 עם שם יהוה אדנ"י, הינו שיכניס את שם
 התינוק בין אותיות שמותיו יתברך, כי שמו יתברך
 משתף בשמנו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סז),
 ועכשו גורם יחוד בכל העולמות. ואמרו חכמינו
 הקדושים (ברכות ז:): מנא לן דשמא גרים, אמר רבי
 אלעזר דאמר קרא (תהלים מו, ט): "לכו חזו מפעלות
 ה', אשר שם שמות בארץ", אל תקרי שמות אלא
 שמות, עין שם. ואמרו (יומא פג:): רבי מאיר דיק
 בשמא, עין שם. וכן הוא בזהר הקדוש (תצוה
 קעט:): דשמא גרים וצרופא דאתון דא בדא גרמין
 עבדא הן לטב הן לביש וכו', עין שם; ועל-כן
 צריך להזהר מאד מאד לא לתן שם אחר רשע, חס
 ושלום. וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (יומא לח:):
 מאי "ושם רשעים ירקב", רקביבות תעלה בשמותן
 דלא מסקינן בשמיהו, עין שם. ואמרו חכמינו
 הקדושים (מדרש תנחומא, פרשת האזינו): לעולם יבדק
 אדם בשמות לקרא לבנו הראוי להיות צדיק, כי
 לפעמים השם גורם טוב או גורם רע, עין שם. וכן
 יזהר מאד לא לתן שם של עכו"ם הנהוג עכשו, כי
 חכמינו הקדושים אמרו (ויקרא רבה, פרשה לב, סימן
 ה'): בשכר שלא שנו ישראל שמם במצרים —

נגאלו, עיין שם; ואמרו (בזהר הקדוש פרשת משפטים קכב.): ישראל אקרוין קדש, ובגין דאינון קדש אסור ליה לאיניש למקרי לחבריה בשמא דגנאי, ולא לכנאה שמא לחבריה, וענשיה סגי וכו', עיין שם.

אלהינו ואלהי אבותינו, קיים את היילד הזה לאביו ולאמו, ויקרא שמו בישראל (פלוני בן פלוני), ישמח האב ביוצא חלציו, ותגל אמו בפרי בטנה, כפתוב: "ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך". ונאמר: "ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמין, ואמר לך בדמין חיי, ואמר לך בדמין חיי". ונאמר: "זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור, אשר פרת את אברהם ושבועתו לישחק, ויעמידה ליעקב לחק, לישראל ברית עולם". ונאמר: "וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים, כאשר צוה אתו אלהים": הודו ליהוה פי טוב, פי לעולם חסדו, הודו ליהוה פי טוב, פי לעולם חסדו. (פלוני בן פלוני) זה הקטן גדול יהיה, כשם שנכנס לברית, בן יכנס לתורה ולחפה ולמעשים טובים.

ואומר המוהל:

מי שברך אבותינו אברהם, יצחק ויעקב, הוא יברך את היילד רך הנמול (פלוני בן פלוני), בעבור

קצה ברית שלום

שְׁנַכְנַס לְבָרִית, וּכְשֵׁם שְׁנַכְנַס לְבָרִית, כֵּן יִכְנַס
לְתוֹרָה וּלְחֶפֶה וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים, וְנֹאמַר אָמֵן:

תפלה לאב אחר המילה:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁתְּהֵא
מִצְוָה זוֹ שְׁקִימְתִי חֲשׁוּבָה וּמְרֻצָּה וּמְקַבֶּלֶת
לְפָנֶיךָ פָּאֵלוֹ הַקְּרִבְתִּיהָ לְפָנַי כִּסֵּא כְבוֹדְךָ. וְאַתָּה
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים שְׁלַח עַל-יָדַי מְלֹאכֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים
נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה וּטְהוֹרָה לְבָנִי (פלוני בן פלוני) הַנִּמּוּל
עֲתָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל, שְׂיִהְיֶה לְבוֹ פֶּתוּחַ כְּפֶתַח וְשֶׁל
אוֹלָם בְּתוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד, לְשִׁמּוֹר
וְלַעֲשׂוֹת, וְתֵן לוֹ אֲרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים, חַיִּים שֶׁל
יְרֵאת חֹטָא, חַיִּים שֶׁל עֶשֶׂר וְכָבוֹד, חַיִּים שֶׁתִּמְלֵא
כָּל מִשְׁאֲלוֹת לְבוֹ לְטוֹבָה, וְיִהְיֶה שְׁמֹר מִן הַחֹטָא כָּל
יָמָיו, וְלֹא יֵאָרֶע לוֹ שׁוּם מִקְרָה רַע, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, וְלֹא
יִפְגַּם בְּרִיתוֹ לְעוֹלָם, וְזַכְּנִי לְגַדְלוֹ לְתוֹרָה וּלְחֶפֶה
וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים, וְאַזְכֶּה לְהַשִּׂיאוֹ קָדָם שְׂיִגִיעַ לְבֶן
עֶשְׂרִים, וְלִרְאוֹת מִמֶּנּוּ בָּנִים וּבָנֵי בָּנִים עוֹסְקִים
בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת, וְתִקְבֵּל תְּפִלָּתִי בְּקֶרֶב תְּפִלַּת כָּל
יִשְׂרָאֵל, וְיִהְיֶה לְרְצוֹן אִמְרֵי פִי וְהַגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ
יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי, אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן:

סדר ברית מילה לפי מנהג עדות המזרח

כשמביאין את התינוק עומדים הקהל ואומרים:

בְּרוּךְ הַבֵּא בְּשֵׁם יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ:

וכשלוקח אבי הבן את התינוק בידיו יאמר:

שֵׁשׁ אֲנֹכִי עַל אִמְרַתְךָ. כְּמוֹצֵא שָׁלַל רַב: זְבָחִי
אֱלֹהִים רוּחַ נְשִׁבָּרָה. לִב־נְשִׁבָּר וְנִדְפָּה,
אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: הִטִּיבָה בְּרִצּוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן.
תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַיִם: אֲזוּ תַחֲפוּץ זְבָחֵי־צֶדֶק
עוֹלָה וְכֹלִיל. אֲזוּ יַעֲלוּ עַל־מִזְבְּחֶךָ פְּרִים:

אִם־אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבַּק
לְשׁוֹנִי לְחִבֵי אִם־לֹא אֲזַכְּרֶנּוּ. אִם־לֹא אֲעֹלָה
אֶת־יְרוּשָׁלַיִם, עַל רֹאשׁ שְׂמֹחֲתִי:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה אֱחָד: יְהוָה אֱחָד:

קצו ברית שלום

יהוה אלהי אהרונה מלך יהוה אלהי אהרונה
מלך יהוה אלהי אהרונה לעלם ועד: ב"פ

אנא יהוה אלהי אהרונה הושיעה נא: ב"פ

אנא יהוה אלהי אהרונה הצליחה נא: ב"פ

ואח"כ יאמר אבי הבן:

אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך.

ועונים העומדים: נשבעה בטוב ביתך, קדש
היכלך:

ואומר אח"כ: ברשות מזרי ורבותי:

ועונים הקהל: שמים: ומברך מעומד.

ברוך אתה יהוה אלהי אלהינו מלך
העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו
להכניסו בבריתו של אברהם אבינו:

ועונים אמן, ואח"כ אומרים:

בשם שנכנס לברית, כך תזכה להכניסו

קצח

ברית שלום

לְתוֹרָה, וְלַמִּצְוֹת וְלַחֶפֶץ וְלַמַּעֲשִׂים טוֹבִים:

וישב הסנדק על הכסא ומניח התינוק על ברכיו, ואומר המוהל:

זֶה הַכֶּסֶא שֶׁל אֱלֹהֵינוּ הַנָּבִיא מֵלֶאדָּה הַבְּרִית
זְכוֹר לְטוֹב:

וקודם שימול, יברך המוהל ברכה זו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ יֵאָחַדוּנְהוּ אֱלֹהֵינוּ מִלְּךָ
הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל
הַמִּילָה:

ואחרי שימול, יברך אבי הבן ברכה זו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ יֵאָחַדוּנְהוּ אֱלֹהֵינוּ מִלְּךָ
הָעוֹלָם, שֶׁהַחֵינּוּ וְקִיּוּמֵנוּ וְהַגִּיעָנוּ לְזִמְנְךָ הַזֶּה:

ולוקח המוהל או אדם אחר כוס יין ומברך:

סְבִירֵי מַרְנָן: ועונים. לְחַיִּים

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ יֵאָחַדוּנְהוּ אֱלֹהֵינוּ מִלְּךָ
הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

ואחר כך לוקח הדס או מיני בשמים אחרים ומברך:

ברוך אתה יהוה יְהוָה יֵאָחַדוּנְהוּ אֱלֹהֵינוּ מִלְךְ
הָעוֹלָם, בּוֹרֵא עֵצִי/עֲשָׂבִי/מִיְנֵי בְשָׁמַיִם:

ברוך אתה יהוה יְהוָה יֵאָחַדוּנְהוּ אֱלֹהֵינוּ מִלְךְ
הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קָדַשׁ יָדָיו מִכַּטָּן, וְחָק בְּשָׂארוֹ
שָׁם, וְצִאֲצָאִיו חֲתָם בְּאוֹת בְּרִית קָדֶשׁ. עַל
כֵּן בְּשֹׂכַר זֶה, אֵל חַי חֶלְקֵנוּ צוּרֵנוּ צְוֵה לְהַצִּיל
יְדֵידוֹת זְרַע קָדֶשׁ שְׂאֵרֵנוּ מִשַּׁחַת, לְמַעַן
בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר שָׁם בְּבִשְׂרָנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה יֵאָחַדוּנְהוּ בּוֹרֵת הַבְּרִית:

יטעם מעט מהכוס ואח"כ יאמר:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ קִיַּם אֶת הַיְלָד הַזֶּה
לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ, וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בִּישְׂרָאֵל
(פלוני). יִשְׁמַח הָאִישׁ בְּיוֹצֵא חֲלָצָיו, וְתִגַּל
הָאִשָּׁה בְּפָרִי בִטְנָהּ, בְּאִמּוֹר: יִשְׁמַח-אָבִיךָ
וְאִמְךָ. וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ: וְנֶאֱמַר: וְאֶעֱבֹר עָלֶיךָ
וְאֶרְאֶךָ מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמֶּיךָ. וְאָמַר לָךְ (נוהגין
כשמגיע לבדמיך חיי לתת מהיין באצבעו בפני התינוק, וכן
בפעם השניה כשחוזר לומר ואומר לך) בְּדַמֶּיךָ חַיִּי וְאָמַר

לָךְ בְּדַמִּיךָ חַיִּי: וְנֹאמַר: זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ.
 דְּבַר צְוִה לְאַלְפֵי דוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת אֶת-אֲבֵרָהֶם.
 וּשְׂבוּעָתוֹ לִישָׁחֵק: וַיַּעֲמִידָהּ לִיעֲקֹב לְחֵק.
 לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: הוֹדוּ לַיהוָה וְהִתְהַלַּלְתֶּם יֵאֱהָדוּנְהִי
 כִּי טוֹב. כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ: (פלוני) זֶה הַקְּטָן,
 הַשֵּׁם יִגְדֵּלְהוּ, כַּשֵּׁם שֶׁנִּכְנַס לְבְרִית, כִּדְּיִכְנַס
 לְתוֹרָה וּלְמִצְוֹת וּלְחֻפָּה וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים,
 וַיִּקְיָם בּוֹ מִקְרָא שְׁכֵתוֹב: יִשְׁיַמְךָ אֱלֹהִים
 בְּאִפְרַיִם וּבְמַנַּשֶׁה. וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר
 אָמֵן:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר־יִרְאֵה יְהוָה
 יֵאֱהָדוּנְהִי תְהִלָּתְךָ בְּדַרְכֵי: יִגִּיעַ כַּפִּיךָ כִּי תֹאכַל
 אֲשֶׁר־יֵטֵב לָךְ: אֲשֶׁתֵּךְ כַּגֶּפֶן פְּרִיָּה בִּירְכָתִי
 בֵּיתְךָ בְּנֵיךָ כַּשֶּׁתְּלִי זֵיתִים סָבִיב לְשַׁלְחָנְךָ:
 הִנֵּה כִּי־כֵן יִבְרַךְ גִּבּוֹר יִרְאֵה יְהוָה יֵאֱהָדוּנְהִי:
 יִבְרַכְךָ יְהוָה יֵאֱהָדוּנְהִי מִצִּיּוֹן וּרְאֵה כְּטוֹב
 יְרוּשָׁלַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וּרְאֵה-בָנִים לְבְנֵיךָ
 שְׁלֹם עַל-יִשְׂרָאֵל:

ברית שלום רא

מנהג ישראל לומר "עלינו לשבח" אחר סדר
הברית, ואומרים אחר כך קדיש יתום,
ואומרים את זאת בעוד שהתינוק נמצא שם, והיא
סגולה גדולה לתינוק להשמר מכל רע, ששומע את
הקדיש הראשון מאז שנכנס לבריתו של אברהם
אבינו.

עלינו לשבח לאדון הכל. לתת גדלה ליוצר
בראשית. שלא עשנו כגויי הארצות. ולא
שמנו כמשפחות האדמה. שלא שם חלקנו בהם
וגורלנו ככל המונם: שהם משתחווים להבל וריק
ומתפללים אל אל לא יושיע: ואנחנו פורעים
ומשתחווים ומודים לפני מלך מלכי המלכים
הקדוש ברוך הוא. שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ.
ומושב יקרו בשמים ממעל. ושכינת עזו בגבהי
מרומים. הוא אלהינו אין עוד. אמת מלכנו. אפס
זולתו. פכתוב בתורתו. וידעת היום והשבת אל
לבבך. פי יהוה הוא האלהים בשמים ממעל ועל
הארץ מתחת. אין עוד:

ועל כן נקנה לך יהוה אלהינו לראות מהרה

בַּתְּפָאֲרֵת עֲזָה. לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן הָאָרֶץ.
 וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יַכְרִתוּן. לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי,
 וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בְּשִׁמְךָ לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רְשָׁעֵי
 אָרֶץ. יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תְּבֵל. כִּי לָךְ תִּכְרַע כָּל
 בָּרֶךְ. תִּשָּׁבַע כָּל לְשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יִהְיֶה אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ
 וַיִּפְלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יִקָּר יִתְנוּ. וַיִּקְבְּלוּ כָּלֵם אֶת עַל
 מַלְכוּתְךָ. וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי
 הַמַּלְכוּת שְׁלֹךְ הִיא וְלְעוֹלָמִי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד.
 כְּפָתוּב בְּתוֹרָתְךָ: יִהְיֶה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֹאמַר:
 וְהָיָה יִהְיֶה לְמֹלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה
 יִהְיֶה אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד: קדוש יתום

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. אֲמֵן בְּעֲלָמָא דֵּי בְּרָא
 כְּרַעוּתָהּ וַיִּמְלִיךָ מַלְכוּתָהּ וַיִּצְמַח פְּרָקְנָהּ
 וַיִּקְרַב מְשִׁיחָהּ. אֲמֵן בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל
 בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזַמַּן קָרִיב. וְאִמְרוּ אָמֵן: יֵהָא
 שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וְלְעַלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ:
 וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
 וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא. בְּרִיךְ הוּא. לְעֵלְא (בעשיית
 וְלְעֵלְא מְכָל) מִן כָּל בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא תִּשְׁבַּחְתָּא
 וְנַחֲמְתָּא דְאַמִּירָן בְּעֲלָמָא. וְאִמְרוּ אָמֵן:

רג ברית שלום

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל
כָּל יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עוֹשֶׂה שְׁלוֹם (בעשׂי"ת הַשְּׁלוֹם) בְּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה
שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן:

אַחֲר־כֵּן עוֹשִׂים סְעֻדָּה, וְהִיא סְעֻדַת מְצוּהָ
רַבָּה עַד מְאֹד, וְכָל הַנְּהִנָּה מִסְעֻדָּה
זוֹ, מוֹחֲלִין לוֹ עוֹנוֹתָיו, וּבִפְרָטִיּוֹת פְּגָמֵי
הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן. וְרֵאוי לְשׁוֹחַח אֲזוֹ
בְּדַבְרֵי תוֹרָה מֵעַנְיָנֵי מְצוֹת מִלָּה, כָּל אֶחָד
כְּפִי מְנַהֲגוֹ — הֵן לְקַשְׁרוֹ לְפָרֶשֶׁת הַשָּׁבוּעַ
וְכוּ', וְהֵן לְמַאֲמְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים וְכוּ'.

ובתוך הסעודה מזמרים פיוט יום ליבשה

חֲבָרוּ רַבְּנֵינוּ יְהוּדָה הַלּוֹי רֹאשׁ הַמְּשׁוֹרְרִים, וְהִזְיָה בִּימֵי מְהַר"ן
מִיגָאשׁ, רַבּוֹ שֶׁל הַרְמְב"ם, וְחֲתוּם יְהוּדָה הַלּוֹי בְּרֵאשִׁי
הַחֲרוּזִים:

יוֹם לַיְבֹשָׁה נִהְפְּכוּ מְצוּלִים. שִׁירָה חֲדָשָׁה שֶׁבַח
 גְּאוּלִים: הִטְבַּעְתָּ בְּתַרְמִית. רַגְלֵי בַת עֲנַמִּית.
 וּפְעָמֵי שׁוּלְמִית. יָפוּ בַנְּעָלִים.

שִׁירָה חֲדָשָׁה שֶׁבַח גְּאוּלִים:

וְכָל רוֹאֵי יְשׁוּרוּן. בְּבֵית הוֹדֵי יְשׁוּרוּן. אֵין כָּאֵל
 יְשׁוּרוּן. וְאוֹיְבֵינוּ פְּלִילִים.

שִׁירָה:

דְּגַלֵי כֶּן תָּרִים. עַל הַנְּשֹׂאָרִים. וּתְלַקֵּט נַפְזָרִים.
 כְּמַלְקֵט שְׁבָלִים.

שִׁירָה:

הַבָּאִים עִמָּךְ. בְּבְרִית חוֹתְמָךְ. וּמִבְטָן לְשִׁמְךָ. הַמָּה
 נְמוּלִים.

שִׁירָה:

הִרְאָה אוֹתוֹתֶם. לְכָל רוֹאֵי אוֹתֶם. וְעַל כַּנְפֵי
 כְּסוּתֶם. יַעֲשׂוּ גְדִילִים.

שִׁירָה:

לְמִי זֹאת נִרְשַׁמְתָּ. הִכָּר נָא דְבַר אֲמַת. לְמִי
 הַחוֹתְמָת. וּלְמִי הַפְּתִילִים.

שִׁירָה:

רה ברית שלום

ושוב שנית לקדשה. ואל תוסיף לגרשה. והעלה
אור שמשה. ונסו הצללים.

שירה:

ידידים רוממוך. בשירה קדמוך. מי כמוכה. יהוה
באלים.

שירה:

בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני
בניהם:

קודם ברכת המזון אומרים:

למנצח בנגינת מזמור שיר: אלהים יחננו
ויברכנו יאר פניו אתנו סלה: לדעת
בארץ הרבה בכל גוים ישועתך: יודוך עמים
אלהים יודוך עמים כלם: ישמחו וירננו לאמים,
כי תשפט עמים מישור ולאמים בארץ תנחם
סלה: יודך עמים אלהים יודוך עמים כלם: ארץ
נתנה יבולה, יברכנו אלהים אלהינו: יברכנו
אלהים וייראו אותו כל אפסי ארץ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. בְּשׁוּב יְהוָה אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ
כְּחֻלְמִים: אֲזַי מָלֵא שְׁחֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ
רָנָה. אֲזַי יֹאמְרוּ בַּגּוֹיִם הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם
אֱלֹהֵי: הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ. הָיִינוּ שְׂמֵחִים:
שׁוֹבָה יְהוָה אֶת שְׁבִיתֵנוּ כַּאֲפִיקִים בְּנֶגֶב: הַזֹּרְעִים
בְּדַמְעָה בְּרָנָה יִקְצְרוּ: הַלֹּחֵף יִלֵּךְ וּבִכָּה נִשָּׂא מִשָּׁךְ
הַזֹּרֵעַ. בֹּא יְבֹא בְרָנָה. נִשָּׂא אֱלֹמֹתָיו:

אֲבָרְכָה אֶת יְהוָה בְּכֹל יְעַת תָּמִיד תְּהַלְתּוּ בְּפִי: סוּף
דָּבַר הַכֹּל נִשְׁמָע. אֶת הָאֱלֹהִים יֵרָא וְאֶת
מִצְוֹתָיו שָׁמֹר. כִּי זֶה כָּל הָאָדָם: תְּהַלֵּת יְהוָה יְדַבֵּר
פִּי. וַיְבָרֶךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ
נְבָרֶךְ יְהוָה. מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם. הַלְלוּיָהּ:

מים אחרונים חובה קודם ברכת המזון, ולא להפסיק בין
נטילה לברכת המזון אף בדברי תורה. וישים מגבעתו על
ראשו כשמברך ברכת המזון משום הכון לקראת אלהיך
ישראל. כשנוטל כוס לברך ברהמ"ז נוהגין לומר "כוס
ישועות אשא ובשם ה' אקרא" וקודם שיברך יאמר:

הַנְּגִי מוֹכֵן וּמְזִמֵן לְקַיֵּם מִצְוֹת עֲשֵׂה
שֶׁל בְּרַכַּת הַמְּזוֹן שֶׁנֶּאֱמַר, וְאָכַלְתָּ

רז ברית שלום

וְשָׁבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, עַל
הָאָרֶץ הַטּוֹבָה, אֲשֶׁר נָתַן לָךְ:

שלושה שאכלו כאחד חיבין בזימון, וכך מזמנין:

המזמן אומר: רבותי. מיר ווילען בענטשן או (רבותי
נברך:)

המסובים עונים: יהי שם יהוה מברך מעתה ועד
עולם:

נודה לשמך בתוך אמוני. ברוכים אתם
ליהוה:
נודה:

ברשות אל איום ונורא. משגב לעתות בצרה.
אל נאזר בגבורה. אדיר במרום יהוה.
נודה:

ברשות התורה הקדושה. טהורה היא וגם
פרושה. צנה לנו מורשה. משה עבד
יהוה.
נודה:

ברשות הכהנים והלויים. אקרא לאלהי
העבריים. אהודנו בכל איים. אברכה
את יהוה.
נודה:

ברשות מְרַנֵּן וְרַבֵּנָן וְרַבּוֹתַי. אֶפְתָּחָה בְּשִׁיר פִּי
 וּשְׁפָתַי. וְתֹאמְרָנָה עֲצֻמוֹתַי. בְּרוּךְ
 הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה.
 נודה:

ברשות מרנן ורבתי נברך אלהנו שאכלנו משלו:
 ועונים המסובין ואחכ המברך

יחיד אינו אומר: ברוך הוא וברוך שמו.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
 הַיְזַן אֶת הָעוֹלָם כְּלוּ. בְּטוֹבוֹ בְּחֵן
 בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים. הוּא נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל
 בְּשָׂר. כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ. וּבְטוֹבוֹ הַגָּדוֹל
 תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ וְאֵל יַחֲסֵר לָנוּ מְזוֹן
 לְעוֹלָם וָעֶד. בְּעֵבֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. כִּי הוּא
 אֵל זֶן וּמְפָרֵנס לְכָל, וּמְטִיב לְכָל וּמְכִין
 מְזוֹן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא. כְּאִמּוֹר.
 פּוֹתַח אֶת יָדָךְ וּמְשַׁבֵּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַיְזַן בְּרַחֲמָיו אֶת הַכֹּל:

נודה לך יהוה אלהינו. על שהנחלת
 לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה.
 ועל שהוצאתנו יהוה אלהינו מארץ מצרים.

וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים. וְעַל בְּרִיתְךָ שְׁחַתַּמְתָּ
 בְּבִשְׂרָנוּ. וְעַל תּוֹרַתְךָ שְׁלַמְדַתָּנוּ. וְעַל חֻקֶיךָ
 שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים חַן וְחֶסֶד שֶׁחֻנַּנְתָּנוּ.
 וְעַל אֲכִילַת מַזוֹן שְׁאַתָּה זָן וּמַפְרִינֵם אוֹתָנוּ
 תָּמִיד. בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה:

בחנוכה ובפורים אומרים זה:

וְעַל הַנְּסִים וְעַל הַפְּרָקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל
 הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַנִּפְלְאוֹת וְעַל הַנְּחֻמוֹת וְעַל
 הַמְּלַחְמוֹת. שְׁעֲשִׂיתָ לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְן
 הַזֶּה:

לחנוכה

בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו.
 כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל.
 להשפיתם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך. ואתה ברחמיך
 הרבים, עמדת להם בעת צרתם. רבת את ריבם. דנת את
 דינם. נקמת את נקמתם. מסרת גבורים ביד חלשים. ורבים
 ביד מעטים. וטמאים ביד טהורים. ורשעים ביד צדיקים.
 וזדים ביד עוסקי תורתך. וילך עשית שם גדול וקדוש
 בעולמך. ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקן
 כהיום הזה. ואחר כך באו בניך לדביר ביתך. ופגנו את
 היכלך. וטהרו את מקדשך. והדליקו גרות בחצרות קדשך.

ברית שלום

וְקִבְעוּ שְׁמוֹנֵת (יָמִים אֵלּוּ בְּהִלָּל וּבְהוֹדָאָה וְעֲשִׂיתָ עִמָּהֶם
גַּם וּפְלֵא וְנוֹדָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סְלָה) יָמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ.
לְהוֹדוֹת וּלְהִלָּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל:

לפורים

בִּימֵי מְרֻדְכֵי וְאַסְתֵּר בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה. כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הַמֶּן
הַרְשָׁע. בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לְהַרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל
הַיְהוּדִים. מִנְעַר וְעַד זָקֵן. טַף וְנָשִׁים. בְּיוֹם אֶחָד. בְּשִׁלְשָׁה
עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם לְבוֹז. וְאַתָּה
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים הִפְרַת אֶת עֲצָתוֹ. וְקִלְקַלְתָּ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ.
וְהַשְׁבוֹתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ. וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בְּנָיו עַל הָעֵץ.
(וְעֲשִׂיתָ עִמָּהֶם גַּם וּפְלֵא וְנוֹדָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סְלָה):

וְעַל הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים
אוֹתְךָ. יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תְּמִיד לְעוֹלָם
וְעַד. כִּפְתּוּב. וְאַכְלַתָּ וּשְׁבַעְתָּ וּבִרְכַתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
עַל הָאָרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. עַל
הָאָרֶץ וְעַל הַמְּזוּן:

רַחֵם נָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. וְעַל
ירוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ. וְעַל
מְלָכוֹת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ
שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו: אֱלֹהֵינוּ. אָבִינוּ. רַעֲנוּ זִוְנָנוּ

ריא ברית שלום

פְּרַנְסֵנוּ וְכַלְכְּלָנוּ וְהַרְוִיחֵנוּ, וְהַרְוַח לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מִהָרָה מְכַל צָרוֹתֵינוּ. וְנָא אֶל תִּצְרִיכֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
לֹא לַיָּדַי מִתַּנַּת בְּשָׁר וָדָם וְלֹא לַיָּדַי הַלְוָאָתָם. כִּי אִם
לְיָדְךָ הַמְּלָאָה. הַפְּתוּחָה. הַקְּדוּשָׁה וְהַרְחָבָה. שְׁלֹא
יָבוֹשׁ וְלֹא נִכְאֵם לְעוֹלָם וָעֶד:

בראש חודש ובחול המועד אומרים זה:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֵא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה
וְיִשְׁמַע וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר זְכוֹרֹנָנוּ וּפְקֻדוֹנָנוּ וְזִכְרוֹן
אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר
קְדוֹשָׁךְ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לְפַלִּיטָה לְטוֹבָה
לְחַן וְלַחֲסֵד וְלִרְחֻמִּים לְחַיִּים טוֹבִים וְלִשְׁלוֹם בְּיוֹם

בחוהמ"ס

בחוהמ"פ

בראש חודש

רֵאשׁ הַחֹדֶשׁ חַג הַמִּצּוֹת חַג הַסִּפּוֹת

זְכוֹרֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ
בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. וּבְדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּנוּ וְרַחֵם
עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם
אַתָּה:

וּבִנְהַ יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקְּדוֹשׁ בְּמִהְרָה
בְּיָמֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. בּוֹנֵה
בְּרַחֲמָיו יְרוּשָׁלַיִם. אָמֵן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
 הָעוֹלָם. הָאֵל. אָבִינוּ. מִלְכֵנוּ.
 אֲדִירָנוּ. בּוֹרְאָנוּ. גּוֹאֲלֵנוּ. יּוֹצְרָנוּ.
 קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב. רוֹעֵנוּ רוֹעֵה
 יִשְׂרָאֵל. הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל.
 שְׁבָכָל יוֹם וַיּוֹם הוּא הַטֵּיב הוּא מְטִיב
 הוּא יֵיטִיב לָנוּ. הוּא גִמְלָנוּ הוּא
 גּוֹמְלָנוּ הוּא יְגַמְלָנוּ לְעֵד, לְחֵן וּלְחֶסֶד
 וּלְרַחֲמִים וּלְרוּחַ הַצְּלָה וְהַצְּלָחָה
 בְּרָכָה וַיְשׁוּעָה נְחֻמָּה פְּרִנְסָה וְכִלְכָּלָה
 וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְכָל טוֹב.
 וּמְכָל טוֹב לְעוֹלָם אֵל יַחֲסִרְנוּ : אִמֵּן

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יְמִלֵךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם
 וָעֵד : הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִתְבָּרַךְ
 בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ : הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁתַּבַּח

לְדוֹר דּוֹרִים. וַיִּתְּפֹאֵר בְּנוֹ לְעֵד וּלְנִצַּח
 נְצָחִים. וַיִּתְּהַדָּר בְּנוֹ לְעֵד וּלְעוֹלָמֵי
 עוֹלָמִים: הַרְחֵמֶן הוּא יִפְרֹנְסֵנוּ
 בְּכָבוֹד: הַרְחֵמֶן הוּא יִשְׁבֹּר עֵלְנוּ מֵעַל
 צָוָארֵנוּ וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוֹת
 לְאַרְצֵנוּ: הַרְחֵמֶן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ
 בְּרָכָה מְרַבָּה בְּבֵית הַזֶּה וְעַל שְׁלַחַן
 זֶה שְׂאֵכְלָנוּ עָלֵינוּ: הַרְחֵמֶן הוּא יִשְׁלַח
 לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב
 וַיִּבְשָׁר לָנוּ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת
 וְנַחֲמוֹת: הַרְחֵמֶן הוּא יְבָרֵךְ אֶת (אָבִי
 מוֹרִי) בְּעַל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶת (אִמִּי
 מוֹרְתִי) בְּעֵלַת הַבַּיִת הַזֶּה. אוֹתָם וְאֶת
 בֵּיתָם וְאֶת זִרְעָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם.
 (וְאִם סִמוּךְ עַל שְׁלַחַן עֲצֵמוּ יֹאמְרוּ: הַרְחֵמֶן

הוא יְבָרַךְ אותי (ואבי ואמי) ואֲשֵׁתִי
 וְזַרְעִי וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לִי, אוֹתָנוּ וְאֵת
 כָּל אֲשֶׁר לָנוּ. כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ
 אֲבָרְכָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב בְּכָל מְכַל כָּל.
 כֵּן יְבָרַךְ אוֹתָנוּ כְּלָנוּ יַחַד בְּבִרְכָה
 שְׁלֵמָה. וְנֹאמַר אָמֵן:

מִמָּרוֹם יִלְמְדוּ עֲלֵיהֶם וְעָלֵינוּ זְכוֹת
 שֶׁתִּהְיֶה לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלוֹם
 וְנִשְׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה. וְיִצְדָּקָה
 מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וְנִמְצָא חֵן וְשִׁכָּל טוֹב
 בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

אם הוא אוכל על שלחן אחרים יברך לבעה"ב:

יהי רצון שלא יבוש בעל הבית בעולם הזה ולא
 יפלים לעולם הבא. ויצלח מאד בכל נכסיו.
 ויהיו נכסיו ונכסינו מוצלחים וקרובים לעיר, ואל
 ישלוט שטן לא במעשה ידיו ולא במעשה ידינו,

ברית שלום רטו

וְאֵל יִזְדַּקֵּק לֹא לְפָנָיו וְלֹא לְפָנֵינוּ שׁוֹם דְּבַר הַרְהוּר
חָטָא וְעֵבְרָה וְעוֹן מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם:

לראש חדש: הַרְחֵמֵן הוּא יַחֲדֵשׁ עָלֵינוּ אֶת הַחֲדָשׁ
הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:

לסוכות: הַרְחֵמֵן הוּא יְקִים לָנוּ אֶת סִפְת דָּוִד
הַנוֹפֶלֶת:

הַרְחֵמֵן הוּא יִזְכֵּנוּ לְבִיאַת הַמְּשִׁיחַ וְלַחַיֵּי
הָעוֹלָם הַבָּא:

מְגִדִּיל (ביום שיש בו מוסף אומר מְגִדִּיל)
יְשׁוּעוֹת מְלִכּוֹ וְעֲשֵׂה חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ
לְדָוִד וּלְזֵרְעוֹ עַד עוֹלָם: עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו
הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל,
וְאָמְרוּ אָמֵן:

יִרְאוּ אֶת יְהוָה קְדוֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר
לִירְאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעִבוּ וְדוֹרְשֵׁי
יְהוָה לֹא יַחְסְרוּ כָּל טוֹב: הוֹדוּ לַיהוָה כִּי

טוב כי לעולם חסדו: פותח את ידך
 ומשביע לכל חי רצון: ברוך הגבר אשר
 יבטח ביהוה והיה יהוה מבטחו: נער הייתי
 גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו
 מבקש לחם: יהוה עז לעמו יתן יהוה יברך
 את עמו בשלום:

(* לברית מילה אחר בעיני אלהים ואדם יאמר זה:
 הרחמן, הוא יברך אבי הילד ואמו, ויזכו לגדלו ולחנכו
 ולחכמו, מיום השמיני והלאה ירצה דמו, ויהי
 יי אלהיו עמו. אמן

הרחמן, הוא יברך בעל ברית המילה, אשר שש לעשות
 צדק בגילה, וישלם פעלו ומשפרתו כפולה,
 ויתנהו למעלה למעלה. אמן

הרחמן, הוא יברך רב הנמול לשמונה, ויהיו ידיו ולבו
 לאל אמונה, ויזכה לראות פני השכינה, שלש
 פעמים בשנה. אמן

הרחמן, הוא יברך המל בשר הערלה, ופרע ומצץ דמי

המילה, איש הירא ורך הלכב ירצה עבודתו
 כשרה. אם שלש אלה יעשה לה. אמן
 הרחמן, הוא ישלח לנו משיחו הולך תמים, בזכות חתן
 למולות דמים, לבשר בשורות טובות ונחומים,
 לעם אחד מפזר ומפךר בין העמים. אמן
 הרחמן, הוא ישלח לנו כהן צדק אשר לקח לעילום, עד
 הוכן כסאו כשמש ויהלום, וילט פניו באדרתו
 ויגלום, בריתי היתה אתו החיים והשלום. אמן

הרחמן הוא יזכנו לביאת המשיח וכו'.

סדר ברכת המזון לעדות המזרח

לְמַנְצַח בְּנִגִּינַת מְזֻמּוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחַנְּנוּ
 וַיְבָרְכֵנוּ יְאֵר פָּנָיו אֶתָּנוּ סְלָה: לְדַעַת
 בְּאֶרֶץ דְּרָכָה בְּכָל-גּוֹיִם יִשׁוּעָתָהּ: יוֹדוּךָ
 עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלָם: יִשְׁמְחוּ
 וִירְנְנוּ לְאֻמִּים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל
 וּלְאֻמִּים בְּאֶרֶץ תִּנְחַם סְלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים
 אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלָם: אֶרֶץ נִתְּנָה יְבוּלָהּ
 יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים
 וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל-אֶפְסֵי-אֶרֶץ:

אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְאֵהֲדוּנָהּי בְּכָל־עֵת. תָּמִיד
 תִּהְיֶה לָּנוּ בְּפִי: סוּף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמָע.
 אֶת־הָאֱלֹהִים יִרְא וְאֶת־מִצּוֹתָיו שְׁמוֹר, כִּי־
 זֶה כָּל־הָאָדָם: תִּהְיֶה לָּנוּ יְהוָה יְהוָה יְאֵהֲדוּנָהּי יְדַבֵּר פִּי.
 וַיְבָרֶךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
 וְאֲנַחְנוּ נִבְרַךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:
 וַיְדַבֵּר אֵלָי, זֶה הַשְּׁלָחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה
 יְאֵהֲדוּנָהּי:

שלושה שאכלו כאחד חייבים לזמן. ואם הם עשרה
 מזמנים בשם.

המזמן: בְּרֵשׁוֹתְכֶם.

עונים: שָׁמַיִם.

המזמן: נְבָרֶךְ (בעשרה ויותר: אֱלֹהֵינוּ) שְׂאֲכָלְנוּ
 מִשְּׁלוֹ

והמסובים עונים: בָּרוּךְ (בעשרה ויותר: אֱלֹהֵינוּ)
 שְׂאֲכָלְנוּ מִשְּׁלוֹ וּבָטוּבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד חַיֵּינוּ:
 וחוזר המזמן: בָּרוּךְ (בעשרה ויותר: אֱלֹהֵינוּ)
 שְׂאֲכָלְנוּ מִשְּׁלוֹ וּבָטוּבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד חַיֵּינוּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יְהוָה יְאֵהֲדוּנָהּי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
 הָעוֹלָם, הָאֵל הַיּוֹן אֹתָנוּ וְאֶת הָעוֹלָם

כִּלּוּ בְטוֹבוֹ, בַּחֵן בַּחֶסֶד בְּרוּחַ וּבְרַחֲמִים
 רַבִּים. נָתַן לָחֶם לְכָל בֶּשֶׂר. כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
 וּבְטוֹבוֹ הַגָּדוֹל תִּמְיֵד לֹא חֶסֶד לָנוּ, וְאֵל יַחֲסֵר
 לָנוּ מִזֶּזֶן תִּמְיֵד לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הוּא אֵל זֶן
 וּמִפְרָנִם לְכָל וְשִׁלַּחֲנוּ עֲרוּךְ לְכָל, וְהַתְּקִין
 מִחַיָּה וּמִזֶּזֶן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא
 בְּרַחֲמָיו וּבְרַב חֶסְדָּיו, פֶּאֶמּוֹר: פּוֹתַח אֶת

יָדְךָ יְכוּיִן מְאוֹד בַּפְּסוּק זֶה, כִּי בּוֹ עִיקַר הַפְּרִנְסָה, וְיִכּוּיִן שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ מִשְׁגִּיחַ

זֶן וּמִפְרָנִס לְכָל. וְכַשִּׁיאֲמַר פּוֹתַח אֶת יָדְךָ יְכוּיִן רַ"ת פֶּאֶ"י שֶׁהוּא בְּגִימָטְרִיא הוּי"ה
 אֲדֻנּוֹת־יֵאֱהֻדוּנָה"י וְכֵן בְּגִימָטְרִיא סֵא"ל, וְסִ"ת חַת"ךָ. וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל-

חַי רַצוֹן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ וְאֵדְנָהּ יֵאֱהֻדוּנָהּ חַיֵּן אֶת
 הַכָּל:

נִזְדָּה לְךָ, יְיָ וְאֵדְנָהּ יֵאֱהֻדוּנָהּ אֱלֹהֵינוּ, עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ
 לְאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה,
 בְּרִית וְתוֹרָה, חַיִּים וּמִזֶּזֶן, עַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבְדִּים, וְעַל
 בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׂרָנוּ, וְעַל תּוֹרַתְךָ
 שֶׁלְּמַדְתָּנוּ, וְעַל חֻקֵּי רַצְנֶךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ, וְעַל
 חַיִּים שֶׁחֻנְנַתָּנוּ, וְעַל הַמִּזֶּזֶן שֶׁאַתָּה זֶן
 וּמִפְרָנִס אוֹתָנוּ.

בַּחֲנוּכָה וּפּוֹרִים מוֹסִיפִים כֹּאן עַל הַנְּסִים. וְאִם שָׁכַח

לאמרו, ונזכר קודם שאמר מלת ה' של ברכת על
 הארץ, חוזר. ואם נזכר לאחר שאמר ה', אינו חוזר
 וְעַל הַנְּסִיִּים וְעַל הַפְּרָקָן וְעַל הַגְּבוּרֹת וְעַל
 הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַנְּפִלְאוֹת וְעַל הַנְּחֻמּוֹת,
 שְׁעֵשִׂיתָ לְאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה:

לחנוכה

בַּיָּמִי מִתְתִּיחַ בֶּן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חֲשׂוֹנָאֵי וּבָנָיו,
 כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה עַל עַמּוֹת יִשְׂרָאֵל
 לְשַׁכְּחַם תּוֹרַתְךָ וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ, וְאַתָּה
 בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּיּים, עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם, רַבַּת אֵת
 רִיבָם, דָּגַת אֵת דִּינָם, נָקַמְתָּ אֵת נַקְמָתָם, מְסַרְתָּ
 גְּבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעֻטִּים, וְרַשָּׁעִים בְּיַד
 צַדִּיקִים, וְטַמְאִים בְּיַד טְהוֹרִים, וְנֹדִים בְּיַד עוֹסְקֵי
 תּוֹרַתְךָ. לָךְ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמְךָ, וּלְעַמּוֹת
 יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה וּפְרָקָן כִּתְיוֹם הַזֶּה. וְאַחַר
 כָּךְ בָּאוּ בָנֶיךָ לְדַבֵּר בֵּיתְךָ, וּפְנּוּ אֵת הַיְכָלְךָ, וְטַהְרוּ
 אֶת־מִקְדָּשְׁךָ, וְהַדְּלִיקוּ נֵרוֹת בְּחֻצְרוֹת קִדְשֶׁךָ, וְקִבְעוּ
 שְׂמוֹנֵת יָמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ בְּהִלָּל וּבְהוֹדָאָה, וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם
 נְסִיִּים וְנְפִלְאוֹת, וְנִוְדָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל, סְלָה.

לפורים

בימי מרדכי ואסתר בשושן הבירה, כשעמד עליהם
המן הרשע, בקש להשמיד להרוג ולאבד את כל
היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד, בשלשה
עשר לחדש שנים עשר, הוא חדש אדר, ושללם לבוז.
ואתה ברחמיך הרבים הפרת את עצתו, וקלקלת את
מחשבתו, והשבות לו גמולו בראשו, ותלו אותו ואת
בניו על העץ. ועשית עמהם נסים ונפלאות ונודה
לשמו הגדול, סלה.

על הכל יהוה יאהדונהי אלהינו אנחנו מודים
לך ומברכים את שמך, כאמור: ואכלת
ושבעת. וברכת (כשיאמר תיבת את ימזוג הכוס)
את יהוה יאהדונהי אלהיך, על הארץ הטבה
אשר נתת-לך: ברוך אתה יהוה יאהדונהי על
הארץ ועל המזון:

רחם יהוה יאהדונהי אלהינו עלינו ועל
ישראל עמך, ועל ירושלים עירך, ועל
הר ציון משכן כבודך, ועל היכלך ועל
מעונך ועל דבירך, ועל הבית הגדול
והקדוש שנקרא שמך עליו. אבינו רענו,

זוֹנְנוּ, פֶּרְנָסָנוּ, כָּל־כְּלָנוּ, הַרְוִיחָנוּ, הַרְוַח לָנוּ
 מִהָרָה מִכָּל צָרוֹתֵינוּ, וְאֵל תִּצְרִיכֵנוּ יְהוָה
 יֵאָחֲדוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ, לְיָדֵי מַתָּנוֹת בֶּשֶׁר וָדָם וְלֹא
 לְיָדֵי הַלְוָאָתָם, אֲלֵא לְיַד הַמַּלְאָה וְהַרְחֲבָה,
 הַעֲשִׂירָה וְהַפְתִּיחָהּ. יְהִי רִצּוֹן שְׁלֵא נִבּוֹשׁ
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא נִכְלָם לְעוֹלָם הַבָּא, וּמַלְכוּת
 בֵּית דָּוִד מְשִׁיחָהּ תִּחְזֶרְנָה לְמִקוֹמָהּ בְּמִהָרָה
 בְּיָמֵינוּ.

בשבת מוסיפים:

רָצָה וְהַחֲלִיצֵנוּ יְהוָה יֵאָחֲדוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ, בְּמִצְוֹתֶיהָ
 וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשַּׁבָּתִי, הַשַּׁבָּת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
 הַזֶּה, כִּי יוֹם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ הוּא מְלַפְנֶיהָ. נִשְׁבּוֹת בּוֹ
 וְנָנוּחַ בּוֹ וְנִתְעַנֵּג בּוֹ כְּמִצְוֹת חֲקֵי רְצוֹנָהּ, וְאֵלֵתֶיהִי
 צָרָה וְיִגּוֹן בְּיוֹם מְנוּחָתָנוּ, וְהִרְאֵנוּ בְּנַחֲמַת צִיּוֹן
 בְּמִהָרָה בְּיָמֵינוּ, כִּי אַתָּה הוּא בְּעַל הַנַּחֲמוֹת. וְהִגַּם
 שְׂאֵבֵלָנוּ וְשִׁתֵּינוּ, חֲרַפְּנוּ בֵּיתְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ לֹא
 שָׁכַחְנוּ. אֵל תִּשְׁכַּחְנוּ לְנֶצַח וְאֵל תִּזְנַחְנוּ לְעַד, כִּי אֵל
 מְלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה.

בראש־חודש, ביום טוב ובחול־המועד אומרים כאן יעלה ויבוא,
 ואם שכח אינו חוזר, חוץ מליל ראשון של פסח וליל ראשון
 של סוכות, שאם שכח חוזר לראש ברהמ"ז.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֵא, וַיִּגִיעַ
וַיִּרְאֶה וַיִּרְצֶה, וַיִּשְׁמַע וַיִּפְקֹד וַיִּזְכֹּר
זְכוּרֵנוּ וְזְכוּרֵן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוּרֵן יְרוּשָׁלַיִם
עִירָךְ, וְזְכוּרֵן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ, וְזְכוּרֵן
כָּל־עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לִפְנֶיךָ, לְפִלְטָה לְטוֹבָה
לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם,
בְּיוֹם

בראש חודש: ראש חדש הַזֶּה,

בפסח: חג המצות הַזֶּה, בְּיוֹם (כ"ט מוסיף:

טוב) מְקָרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בשבועות: חג השבועות הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מְקָרָא
קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בראש השנה: הַזְכוּרֵן הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מְקָרָא קֹדֶשׁ
הַזֶּה,

בסוכות: חג הסוכות הַזֶּה, בְּיוֹם (כ"ט מוסיף: טוב)
מְקָרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בשמיני עצרת: שְׁמִינֵי חַג עֲצֵרַת הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב
מְקָרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ.

זְכוּרֵנוּ יְהוָהּ יֵאָחֲזֵנוּ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה,
וּפְקֻדֵנוּ בּוֹ לְבִרְכָה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ

לְחַיִּים טוֹבִים, בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וּרְחָמִים. חוּם
וְחַנּוּן וְחַמֵּל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנו, כִּי אֵלֶיךָ
עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה.

וּתְבַנֶּה יְרוּשָׁלַיִם עִירךָ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ הַחַי וְהַקַּי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם.
(בלחש: אָמֵן):

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ הַחַי וְהַקַּי אֵלֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם לְעַד, הָאֵל אֲבֵינוּ, מְלַכְנוּ,
אֲדִירָנוּ, בּוֹרְאָנוּ, גּוֹאֲלָנוּ, קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשׁ
יַעֲקֹב, רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל, הַמֶּלֶךְ הַטוֹב
וְהַמְּטִיב לְכָל, שְׂבַכְלֵי יוֹם וַיּוֹם הוּא הַטֵּיב
לָנוּ, הוּא מְטִיב לָנוּ, הוּא יִטֵּיב לָנוּ. הוּא
גִּמְלָנוּ, הוּא גּוֹמְלָנוּ, הוּא יִגְמַלְנוּ לְעַד חַן
וְחֶסֶד וּרְחָמִים וְרוּחַ וְהַצְלָה וְכָל־טוֹב:

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁתַּבַּח עַל כְּבוֹדוֹ. הַרְחֵמֵנוּ
הוּא יִשְׁתַּבַּח בְּשָׂמַיִם וּבָאָרֶץ.
הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁתַּבַּח בָּנוּ לְדוֹר וָדוֹר.
הַרְחֵמֵנוּ הוּא קָרַן לְעַמּוֹ יְרֵם. הַרְחֵמֵנוּ הוּא
יִתְפָּאֵר בָּנוּ לְנִצְחָה נְצָחִים. הַרְחֵמֵנוּ הוּא

בְּרִית שְׁלוֹם רְכָה

יִפְרַנְסֵנוּ בְּכָבוֹד וְלֹא בְּכִזּוּי, בְּהִתַּר וְלֹא
בְּאִסּוּר, בְּנִחַת וְלֹא בְּצָעַר. הַרְחֵמֵן הוּא יִתֵּן
שְׁלוֹם בֵּינֵינוּ. הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה
רוּחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ. הַרְחֵמֵן
הוּא יַצְלִיחַ אֶת-דַּרְכֵינוּ. הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁפֹּר
עַל גְּלוּת מְהֵרָה מֵעַל צוּאֵרֵנוּ. הַרְחֵמֵן הוּא
יִזְלִיכֵנוּ מְהֵרָה קִוְיָמִיּוֹת בְּאֶרְצֵנוּ. הַרְחֵמֵן
הוּא יִרְפָּאֵנוּ רַפּוּאָה שְׁלֵמָה. הַרְחֵמֵן הוּא
יִפְתַּח לָנוּ אֶת-יְדוֹ הַרְחֵבְתָּהּ. הַרְחֵמֵן הוּא
יְבָרֵךְ בְּלִ-אֶחָד וְאֶחָד מִמֶּנּוּ בְּשֵׁמוֹ הַגְּדוֹל,
כִּמוֹ שְׁנַת-בְּרָכּוֹ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרָהִם יִצְחָק
וְיַעֲקֹב, בְּכָל מִכַּל כָּל, כֵּן יְבָרֵךְ אֹתֵנוּ יַחַד
בְּרָכָה שְׁלֵמָה, וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן.
הַרְחֵמֵן הוּא יִפְרֹשׁ עָלֵינוּ סֶפֶת שְׁלוֹמוֹ.

בשבת: הַרְחֵמֵן הוּא יִנְחִילֵנוּ עוֹלָם שְׁכָלוֹ שֶׁבֶת
וּמְנוּחָה, לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים.

בראש חודש: הַרְחֵמֵן הוּא יַחְדָּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַחֹדֶשׁ
הַזֶּה, לְטוֹבָה וּלְבָרָכָה.

בראש-שִׁישָׁנָה: הַרְחֵמֵן הוּא יַחְדָּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה
טוֹבָה וּמְבָרָכָה.

בסוכות: הַרְחֵמֵן הוּא יִזְכֵּנוּ לִישֵׁב בְּסֶפֶת עוֹרוֹ

שֶׁל לְוִיָּתָן. הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁפִיעַ עָלֵינוּ שְׁפַע
 קְדוּשָׁה וּמְהֵרָה מִשְׁבְּעָה אֲשֶׁפִיזוּן עֲלֵאִין
 קְדִישִׁין, וְזִכּוֹתֶם תִּהְיֶה מִגֵּן וְצִנָּה בְּעַדְנוּ.
 הַרְחֵמֵן הוּא יִקִּים לָנוּ אֶת־סִכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת.
 בְּמוֹעֲדִים: הַרְחֵמֵן הוּא יִגְיַעְנוּ לְמוֹעֲדִים אַחֲרֵים,
 הַבָּאִים לְקִרְאָתְנוּ לְשָׁלוֹם.

בְּיוֹם טוֹב: הַרְחֵמֵן הוּא יִנְחִילֵנוּ לְיוֹם שְׁכָלוֹ טוֹב.
 הַרְחֵמֵן הוּא יִטַּע תּוֹרָתוֹ וְאֶהֱבָתוֹ בְּלִבֵּנוּ,
 וְתִהְיֶה יְרֵאתוֹ עַל פְּנֵינוּ לְבִלְתִּי נַחֲטָא, וְיִהְיֶה
 כָּל מַעֲשֵׂיֵנוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם.

ברכת אורח

הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הַשְּׁלַחַן הַזֶּה שְׂאֵכְלָנוּ
 עָלָיו וַיִּסְדֵּר בּוֹ כָּל־מַעֲדָנֵי עוֹלָם,
 וְיִהְיֶה כְּשֶׁלַּחְנוּ שֶׁל אֲבֵרָהֶם אֲבֵינוּ עָלָיו
 הַשְּׁלוֹם, כָּל־רָעַב מִמֶּנּוּ יֵאָכֵל וְכָל־צָמָא מִמֶּנּוּ
 יִשְׁתֶּה, וְאֵל־יִחַסֵּר מִמֶּנּוּ כָּל־טוֹב לָעַד וּלְעוֹלָמֵי
 עוֹלָמִים, אָמֵן. הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת בַּעַל
 הַבַּיִת הַזֶּה וּבַעַל הַסְּעֵדָה הַזֹּאת, הוּא וּבְנָיו
 וְאִשְׁתּוֹ וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ, בְּבָנִים שִׁיחִיו וּבְנַכְסִים
 שִׁירְבוּ. בָּרֵךְ יְהוָהּ יֵאֱהַדוֹנְהִי חִילוֹ וּפְעֵל
 יָדָיו תִּרְצֶה. וְיִהְיֶה נַכְסֵיוֹ וּנְכַסְיָנוּ מְצֻלָּחִים

וּקְרוּבִים לְעִיר, וְאֵלֵי־יִזְדַּקק לְפָנָיו וְלֹא לְפָנֵינוּ
 שׁוּם דְּבַר חֵטָא וְהִרְהוּר עֵוֹן, שֶׁשׁ וְשִׁמְחָה
 כָּל־חַיִּימִים בְּעֶשֶׂר וּכְבוֹד, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.
 לֹא יִבוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא יִכָּלֵם לְעוֹלָם הַבֵּא,
 אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

בסעודת חתן:

הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה בְּבָנִים
 זְכָרִים לְעִבּוּדְתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת־כָּל־הַמַּסְבִּין בְּשִׁלְחָן
 הַזֶּה, וְיִתֵּן לָנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּל
 מִשְׁאָלוֹת לְבָנָנוּ לְטוֹבָה.

בסעודת מילה:

הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת בְּעַל הַבַּיִת הַזֶּה אָבִי הַבֵּן, הוּא
 וְאִשְׁתּוֹ הַיּוֹלָדֵת, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.

הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הַיֶּלֶד הַנּוֹלָד, וּכְשֶׁם שֶׁזָּכְחוּ
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִילָה, כֵּן יִזְכְּחוּ לְפָנֵים לַתּוֹרָה
 וְלַחֲפָה וְלַמִּצּוֹת וְלַמַּעֲשִׂים טוֹבִים, וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֵאמַר
 אָמֵן.

הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת מַעֲלֵת הַסַּנְדֵּק וְהַמּוֹהֵל וְשֶׁאֵר
 הַמְּשִׁתְּדָלִים בַּמִּצְוָה, הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם.

הַרְחַמֵּן הוּא יַחֲיִינוּ וַיִּזְכֵּנוּ וַיִּקְרַבְנוּ לַיְמֹת
 הַמְּשִׁיחַ וְלִבְנֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְלַחַיֵּי
 הָעוֹלָם הַבָּא. מַגְדִּיל (ביום שמתפללים בו מוסף, ובמוצ"ש"ק
 אומרים: מַגְדִּיל) יִשׁוּעוֹת מִלְכוּ, וְעֲשֵׂה חֶסֶד
 לַמְּשִׁיחַו לְדוֹד וּלְזָרְעוֹ עַד-עוֹלָם: כְּפִירִים
 רִשׁוּ וְרָעְבוּ. וְדוֹרְשֵׁי יְהוָה יִאֲהַדְּנֵהוּ יִאֲהַדְּנֵהוּ לֹא-
 יַחְסְרוּ כָּל-טוֹב: נַעַר הָיִיתִי גַם-זִקְנָתִי. וְלֹא-
 רָאִיתִי צָדִיק נִעְזָב, וְזָרְעוֹ מִבֶּקֶשׁ-לֶחֶם: כָּל-
 הַיּוֹם חוֹנֵן וּמְלוֹחַ. וְזָרְעוֹ לְבִרְכָה: מִה
 שֶׁאֲכַלְנוּ יִהְיֶה לְשִׁבְעָה. וּמִה שֶׁשְׂתִּינוּ יִהְיֶה
 לְרַפּוּאָה. וּמִה שֶׁחֹתְרָנוּ יִהְיֶה לְבִרְכָה,
 כְּדָתִיב: וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהם וַיֹּאכְלוּ וַיִּזְתְּרוּ
 כְּדַבֵּר יְהוָה יִאֲהַדְּנֵהוּ: כְּרוֹכִים אַתֶּם לִיחֲוָה יִאֲהַדְּנֵהוּ
 יִאֲהַדְּנֵהוּ. עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: כְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר
 יִבְטַח בִּיהוָה יִאֲהַדְּנֵהוּ. וְהִיחַ יְהוָה יִאֲהַדְּנֵהוּ
 מִבְּטַחוֹ: יְהוָה יִאֲהַדְּנֵהוּ עַז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יִאֲהַדְּנֵהוּ
 יִאֲהַדְּנֵהוּ יְבָרַךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם: עוֹשֵׂה שָׁלוֹם
 בְּמִרוֹמָיו, הוּא בִרְחַמָּיו יַעֲשֵׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ,
 וְעַל כָּל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ אָמֵן.

רכט

בְּרִית שְׁלוֹם

אם מברכים על הכוס אומר המזמן:

כּוֹס־יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא. וּבְשֵׁם יְהוָה יֵהְיוּ יֵהְיוּ
אֶקְרָא:

סְבִירֵי מִרְנָן: זְעוּנִים: לְחַיִּים.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵהְיוּ יֵהְיוּ יֵהְיוּ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

כל דבר שצריך כוס, צריך לשתות ממנו מלא לוגמיו
שהוא רוב רביעית (44 גרם), ומצוה לשתות רביעית
שלימה. ואם שתה רביעית (87 גרם) יברך ברכה זו:

צָרִיף לְלַמֵּד אֶת הַתִּינוּק דֶּרֶךְ אֶרֶץ מְנַעֲרֵיו
(ספֿר-הַמִּדּוֹת, אוֹת בְּנִים, סִימָן סד); כִּי (מִשְׁלִי
כב, ו): "חֲנֹךְ לִנְעַר עַל-פִּי דְרָכוֹ, גַּם כִּי יִזְקִין
לֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה", וְאַף שְׁדֶרֶךְ הַתִּינוּק, שֶׁהוּא
שׁוֹבֵב וְקוֹפֵץ כָּעֵז וּמִתְקוּטֵט וְכוּ', זֶהוּ טָבֵעוּ
הַבְּרִיא, (כִּי, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, כְּשֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה זֹאת
— אֵינוֹ טוֹב, כִּי הוּא סִימָן שֶׁאֵינוֹ בְּרִיא, חֶסֶד
וְשְׁלוֹם). וְעַל-כֵּן כְּשֶׁבָנִיף וּבְנוֹתֶיהָ הֵם
שׁוֹבְבִים וְכוּ' — תְּנִיחַ אוֹתָם, כִּי כְּשֶׁיִּגְדְּלוּ
תֵּלֶךְ מֵהֶם שׁוֹבְבוֹתָם, אַךְ עַל עֲזוֹת צְרִיכִים
לְמַחֹת מְאֹד, כִּי עֲזוֹת הֵיא מְדָה רָעָה וּמִגְנָה
עַד מְאֹד, וְצָרִיף לְהַרְגִּילָם מִקְטָנוֹתָם לֹא
לְבִישׁ שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל, וְלֹא לְצַעַר, חֶסֶד
וְשְׁלוֹם, אֶת שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם. וְעַל עֲזוֹת
צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ מְאֹד בְּבֵיתוֹ, וּלְיִסֵּר
אֶת בְּנָיו וּבְנוֹתָיו, כִּי כִּיּוֹן שְׁמֵרְגִיל עֲצָמוֹ
הַתִּינוּק בְּמִדַּת הָעֲזוֹת, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, הוּא
עֲלוּל לְעֵבֹר עַל כָּל הָעֵבְרוֹת שְׁבַתוֹרָה, חֶסֶד
וְשְׁלוֹם, וּלְהַפֵּךְ — אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(נְדָרִים כ.): "בְּעֵבוֹר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פְּנֵיכֶם"
— זֶה בּוֹשָׁה, "לְבַלְתִּי תַחֲטְאוּ" — מְלַמֵּד
שֶׁהַבּוֹשָׁה מְבִיאָה לְיַדֵּי יִרְאָת חֲטָא, עֵינֵי שָׁם.

קוֹנְטֵרַס

שְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל

בו יבאר ממעלת ההורים שנותנים לילדיהם שם יהודי, וגדל המעלה בזה, כי כל הצלחת הילדים בימי חייהם תלויה אף ורק כפי שמותיהם, כי השם הוא הנפש, וממשיך עליהם אור וזיו וחיות ודבקות אין סוף ברוך הוא.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון

הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד לֹא לְשִׁיר לְתִינוּק שִׁירֵי
עֲגָבִים וְנִגּוּנֵי עֲכוּ"ם, כִּי הוּא פּוֹגֵם
מְאֹד בְּנַפְשׁ הַתִּינוּק. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(יְרוּשָׁלַיִם יְבָמוֹת, פָּרָק א', הַלְכָה ו') עַל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ,
שֶׁהִיטָּה אָמוּ מוֹלַכְתָּ עֲרִיסָתוֹ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת
בְּשָׁבִיל שְׂתִידָבְקוֹ אֲזַנְיוֹ בְּדַבְרֵי תוֹרָה, עֵינַי שָׁם;
וַיְדוּעַ אֶצְלָנוּ, שֶׁרַבְּנוּ ז"ל אָמַר, שֶׁהוּא מַחֲזִיק
טוֹבָה גְּדוֹלָה לְאָמוּ, אֲשֶׁר כָּל יָמֵי עֲבוּרָה עִמּוֹ
הִיטָּה מִתְפַּלֵּל עָלָיו, וְכֵן אַחֲר־כֵּן כִּשְׁנוֹלָד,
הִיטָּה דְרָפָה לָבוֹא עִם עֲרִיסָתוֹ לְצִיּוֹן שֶׁל
הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע, וְהִיטָּה מְנִיחָה
אֶת עֲרִיסָתוֹ עַל הַצִּיּוֹן, וּמְרַבֶּה שָׁם עָלָיו
בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, שְׂיִצְלִיחַ בְּתוֹרָה וּבַעֲבוּדַת
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן בִּקְשׁ רַבְּנוּ ז"ל כְּשִׂיזְכִּירוֹ
אֶת שְׁמוֹ בַתְּפִלָּה, יִקְרְאוּ אוֹתוֹ עַל שֵׁם אָמוּ,
וְלֹא כְּשֶׁאֵר אֲנָשִׁים, שֶׁקוֹרְאִים אוֹתָם עַל שֵׁם
אֲבִיהֶם, וְזֶה בְּשָׁבִיל שְׂמַחֲזִיק לָהּ טוֹבָה כַּנ"ל.

*

קוֹנְטֵרַם

שְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי עַקֵּר
הַצְּלַחַת הַיְלָדִים הַיָּא כְּפִי הַשְּׁמוֹת שֶׁמְקַבְּלִים, וְלִכְן
צָרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְהִזְהַר אֵינָה שֵׁם נוֹתְנִים
לְיְלָדִים, כִּי הַשֵּׁם שֶׁל הָאָדָם הוּא הַנֶּפֶשׁ שֶׁלוֹ, כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב'): "נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ", וְאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּנִיחֻמָּא הַאֲזִינוּ): לְעוֹלָם יְבָדֵק
אָדָם בְּשְׁמוֹת לְקָרָא לְבְנוֹ הַרְאוּי לְהִיּוֹת צְדִיק, כִּי
לְפַעְמִים הַשֵּׁם גּוֹרֵם טוֹב אוֹ גּוֹרֵם רַע; וְלִכְן עַל
הַהוֹרִים הַיְקָרִים לְהִשְׁמֵר מְאֹד מְאֹד אֵינָה שֵׁם
נוֹתְנִים לְיְלָדִים שְׁנוֹלָדִים. וְאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (שִׁיחֻת-
הַר"ן, סִימָן צה), שֶׁהַשֵּׁם שְׁנוֹתְנִין לוֹ לְאָדָם הוּא לְפִי
הַפְּעֻלָּה שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְאָדָם לַעֲשׂוֹת בְּעוֹלָם. וַיֵּשׁ אָחָד
שֶׁעוֹשֶׂה הַפְּעֻלָּה שֶׁלוֹ בְּחַצֵי שָׁנִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ, וְצָרִיךְ

לְקַרְא לֹו שֵׁם אַחַר, דְּהִינּוּ שֵׁם חֲדָשׁ. כִּי הַשֵּׁם
 שְׁנוֹתָנִין לְאָדָם, הוּא לְאַחַר מוֹתוֹ לְבוֹשִׁין שְׁלוֹ, כִּי
 הַשֵּׁם הוּא סוּד הַלְבוּשִׁין, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה מֵב,
 ח): "אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי וְכְבוֹדִי" וְגו', 'כְּבוֹדִי' זֶה
 עֲנִין לְבוֹשִׁין, כִּי (שְׁכַת קִיג:): 'רַבִּי יוֹחָנָן קָרָא
 לְמֵאנָה מְכַבְּדוֹתָא', כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִקְרָא
 הַיְיָ"ה, כִּי בְּשֵׁם הַיְיָ"ה נִתְהַוָּה כָּל הָעוֹלָמוֹת, אֲבָל
 לְמַעְלָה מִכָּל הָעוֹלָמוֹת אֵין לֹו שֵׁם, כִּי לְמַעְלָה
 מִכָּל הָעוֹלָמוֹת אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג אוֹתוֹ, וְזֶהוּ
 (תְּהִלִּים קלח, ב): "כִּי הִגִּדְלָתָ עַל כָּל שְׁמֵךְ אִמְרַתְךָ",
 'אִמְרַתְךָ' זֶה הַפְּעֻלָּה, כִּי (אָבוֹת ה, א): 'בְּמֵאמָר נִבְרָא
 הָעוֹלָם', דְּהִינּוּ הַפְּעֻלָּה, הִינּוּ לְפִי הַפְּעֻלוֹת שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמַעְלָה מִכָּל הָעוֹלָמוֹת, הוּא
 גְּדוֹל מִכָּל הַשְּׁמוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי לְמַעְלָה
 מִכָּל הָעוֹלָמוֹת אֵין לֹו שֵׁם כָּלָל. וְזֶהוּ "כִּי הִגִּדְלָתָ
 עַל כָּל שְׁמֵךְ אִמְרַתְךָ". [הִינּוּ לְמַעְלָה מִכָּל
 הָעוֹלָמוֹת שֶׁהֵם הַעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת, בְּחִינַת
 "אִמְרַתְךָ", שֵׁם הוּא יִתְבַּרֵךְ גְּדוֹל עַל כָּל הַשְּׁמוֹת,
 הִינּוּ שְׁשֵׁם אֵין כְּבָר לוֹ יִתְבַּרֵךְ שׁוֹם שֵׁם כְּבִיכּוֹל].
 וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב לְעֵתִיד לָבוֹא (יִשְׁעִיָּה סב, ב): "וְרָאוּ
 גוֹיִם צְדָקָךְ וְכָל מְלָכִים כְּבוֹדְךָ, וְקָרָא לְךָ שֵׁם
 חֲדָשׁ, אֲשֶׁר פִּי הַיְיָ"ה יִקְבְּנוּ", כִּי הָאֱמוֹת יִהְיוּ

ה שמות ישראל

רואים הפעלה שיהיה לישראל, ויקראו להם שם חדש. כמו-כן יש אחד שעושה הפעלה שלו לפי השם שיש לו בחצי שנותיו, ועושה אחר-כך פעלות חדשות, וצריך לקרא לו שם חדש, ויש בזה סודות גדולים ונוראים מאד מאד. וזהו שקורין לחולה שם אחר, כי השם שיש לו מקדם, כבר עשה הפעלה שלו כפי אותו השם שהיה לו, והיה ראוי לו למות, לפיכך קוראין לו שם אחר, שתהיה לו פעלה אחרת, ויוכל לחיות עוד כמה שנים על-ידי שקוראין לו שם אחר, כדי לעשות הפעלה כפי אותו השם. ועל-כן משה רבנו היו לו כמה שמות, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (מגלה יג): "ירד" זה משה, ולמה נקרא שמו "ירד"? שירד להם לישראל מן בימיו. "גדר" — שגדר פרצותיהן של ישראל. "חבר" — שחבר את ישראל לאביהן שבשמים. "סוכו" — שנעשה להם לישראל כסכה. "יקותיאל" — שקונו ישראל לאל בימיו. "זנוח" — שהזניח עוונותיהן של ישראל; כי בכל פעם עשה הפעלה שלו כבר לפי השם, והיה צריך בכל פעם שם אחר לעשות פעלות אחרות. ולכן צריכים מאד מאד להזהר אילו שמות נותנים לילדים. ולא כמו שנוהג

היום, אשר באים מינים ואפיקורסים, זדים ארורים, שחללו את שמות בני ישראל, ונותנים להם שמות בדויים מצוצים מהאצבע, על שם אבנים וצמחים וכו', אשר לא בחנם שסובלים בעבור זה הילדים. כי עקר החיות של כל בר ישראל הוא כפי השם שלו, ולכן אם נותנים לילדים שמות של צדיקים וצדקניות, הרי הם יהיו צדיקים, מה שאין כן אם נותנים לילדים שמות של צמחים, הילדים יהיו כמו צמח, רחמנא לשזבן, כי באמת אלו הרשעים שנותנים שמות בדויים, כגון: טל, שחר, אילן, אור, שי, וכו' וכו', פוננתם לעקר את המשמעות של הנשמה, נשמות ישראל, שהן חלק אלוק ממעל, ורוצים להטביע בנשמה כאלו היא, רחמנא לישזבן, טבע, מקרה ומזל, לעקר אותה משרשה.

ובאמת השם של האדם הוא עקר האדם, ובזה תלוי כל האדם, כמאמרם ז"ל (ברכות ז:): מנא לן דשמא גרים? אמר רבי אליעזר דאמר קרא (תהלים מו): "לכו חזו מפעלות ה', אשר שם שמות בארץ", אל תקרי שמות אלא שמות; ואמרו בזהר (בראשית נח:): תא חזי נח כד אתיליד,

קרון ליה על שמא דנחמה וכו', אמר רבי יוסי,
 ח"ן היינו נ"ח, בצדיקיא שמיהון גרים לטב,
 בחיביא שמיהון גרים לביש, בנח כתיב (בראשית
 ו'): "ונח מצא חן בעיני הוי"ה", בער בכור יהודה
 אתהפכו אתווי לביש, ע"ר אותיות ר"ע, כדכתיב
 (בראשית לח): "רע בעיני הוי"ה"; ומובא (ספר
 חסידים, סימן רמד), שהשם גורם לטובה או לרעה.
 לטובה — יש אדם שכל הנקראים בשמו יצליחו
 לגדלה, וזהו (בראשית מח, טז): "ויקרא בהם שמי
 ושם אבותי", וכתיב (ישעיה סו, כב): "כי פאשר
 השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה
 עמדים לפני נאם הוי"ה, כן יעמד זרעכם
 ושמכם", וכתיב (שם מג, א): "קראתי בשמך לי
 אתה"; הרי שיש אדם שכל אותם הנקראים על
 שמו יחיו, ויהיו בניו קיימים, ויעמידו תולדות,
 ויש שכל אלה להם להפך, שנאמר (שם סה, טו)
 "והנחתם שמכם לשבועה לבחירי והמיתך אדני
 ה', ולעבדיו יקרא שם אחר", וכתיב (שם יד, כב)
 "והכרתי לבבל שם ושאר גנין ונכד", וכתיב (איוב
 יח, יט): "לא גין לו ולא נכד בעמו ואין שריד
 במגוריו", וכתיב (שם שם יז): "ולא שם לו על פני
 חוץ". לכן יתפלל אדם שכל הנקראים בשמו,

יהיו בהם מדות טובות האלה, לא אחת מן המדות הרעות, ושל א יקראו זרעו על אותן שמדות רעות תלויות בהן. ומובא בדברי האיש האלקי הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע (נעם אלימלך במדבר), שהשם יתברך ברוך הוא גזר בבריאת העולם, שיהא כף וכף שמות ראובן, וכף וכף שמות שמעון, ועתה כשנתגלגל איזה אדם בעולם, ונותנין לו שם בשם צדיק אחד שהיה כבר בעולם, זה גורם לאיש הלזה שיהיה גם-כן צדיק, מחמת שנתעורר האור של הצדיק שהוא בעולם העליון.

ולכן הוא דבר גדול מאד לתן שם של בנו או של בתו אחר שם של צדיק גדול או צדקת גדולה, כי השם שנותנים לילדים, זה שרשם למעלה בכל העולמות. ועל-כן צריכים מאד מאד לשמר איזה שם נותנים לילדים, כי מובא בדברי מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי-הלכות תפלין, הלכה ז', אות ח'): שמות בני ישראל הם סוד שם השם, כי שמו יתברך משתף בשמות בני ישראל. ולכן צריכים מאד מאד להשמר לא לתת לילדים שמות בדויים מצוצים מהאצבע, כי זה גורם להם אחר-כך כל

ימיהם צרות ויסורים. ואמרו חכמינו הקדושים (רות רבה, פרשה ב', סימן ה'): רבי מאיר היה דורש שמות, רבי יהושע בן קרחה היה דורש שמות: ושם האיש אלימלך, שהיה אומר אלי תבוא מלכות, ושם אשתו נעמי, שהיו מעשיה נאים ונעימים, ושם שני בניהו מחלון וכליון, מחלון — שנמחו מן העולם, וכליון — שכלו מן העולם; ואף אחד אינו תופס, שבשם הילדים תלוי עתידם. ולכן צריכים מאד מאד לשמר אילו שמות נותנים לילדים, ולהתיעץ עם צדיק מפרסם, שדבוק בו יתברך, איזה שם לתת לילדיו, כי לא כל מה שרוצים לתן שם לפי שכלו המגשם צריכים לתת. וצריכים לזכור, אשר מובא בדברי היעב"ץ בספרו (עמודי שמים), אשר מובא בשם האריז"ל, שכל השמות שבעולם אינם במקרה, כמו שחושבים הבריות, שאביו קורא לו בן במקרה בלי שום טעם, אלא הכל בהסכמה מאתו יתברך, שגלוי לפניו מה ענין האיש הזה ופעלתו, בן מזדמן בפה אביו לקראו בשם, שהשם ממשי יורה על ענין ופעלה שבאותו האדם, אם הוא מצד הטוב או מצד הרע, ובאיזה אופן יהיה הטוב שבו, ובאיזה ענין הרע שבו, הכל יורה עליו שמו,

והכל מרמז משמו, ולא זה השם עצמו, אלא אפלו מספר שמו, וכל אות ואות ונקדה שבשמו מורה על פעלתו וענינו אשר באותו האיש, באפן שאין דבר קטן וגדול שבכל איש ואיש, שלא יורה עליו שמו. ולכן אשרי האדם ששומר על שמות בניו ובנותיו. וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן מד): השם הוא דבר גדול מאד, ובכל שם של בני-אדם יש צרופי אותיות. ומוכא (ספר הגלגולים, פרק נט): השם שקורין לו אביו ואמו בעת שנמול, הוא נכתב למעלה, כי אין הדבר באקראי, כי הקדוש-ברוך-הוא מזמין אותו השם בפני אביו ואמו שיקראוהו כן. ולכן רבי מאיר ורבי יהושע בדקו בשמא, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא ויקהל): שלשה שמות נקראו לו לאדם, אחד מה שקוראים לו אביו ואמו, ואחד מה שקוראין לו בני אדם, ואחד מה שקונה הוא לעצמו, טוב מכלן מה שקונה הוא לעצמו, תדע לך, שהרי בצלאל על-ידי שקנה שם טוב, זכה שיעשה מלאכת המשכן; הינו אף שנותנים לאדם שם, העקר הוא כפי שזוכים הבן או הבת לקדש את שמם, על-ידי מעשיהם הטובים, כך נמשך שם בעולם.

שמות ישראל

יא

וְצַרִּיךָ שְׁתַּדְּעוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אֲשֶׁר
קָרִיאַת הַשֵּׁם לִבֶּן נֹתָנִים בְּעֵת הַבְּרִית, (וְנוֹהֲגִים
לֹא לְפָרֶסֶם אֶת הַשֵּׁם לְאָף אֶחָד עַד הַבְּרִית), וּלְבַת
נֹתָנִים אֶת הַשֵּׁם בְּעֵת קְרִיאָהּ בַּתּוֹרָה, וַיֵּשׁ בְּזֶה
חִלּוּקֵי מְנַהֲגִים, יֵשׁ נוֹהֲגִים שְׂמֵחִים עַד שַׁבָּת
בְּעֵת קְרִיאַת הַתּוֹרָה, וְאַחֲר־כֵּן נֹתָנִים קְדוֹשׁ,
לְפָרֶסֶם אֶת הַשְּׂמִחָה, וַיֵּשׁ נוֹהֲגִים שְׂאִינָם מִחִכִּים
עַד שַׁבָּת, אֲלֵא בְּקְרִיאָהּ הָרֵאשׁוֹנָה אַחַר הַלְּדָה,
(וְנוֹהֲגִים לֹא לְפָרֶסֶם אֶת הַשֵּׁם לְאָף אֶחָד, עַד אַחַר
הַקְּרִיאָהּ בַּתּוֹרָה), וְכָל אֶחָד יַחְזִיק בְּמְנַהֲגוֹ.
וְצַרִּיכִים לְשָׁמֵר מְאֹד לֹא לָרִיב בְּעַנְיַן הַשְּׂמוֹת, כִּי
זֶה גֹרֵם אַחֲר־כֵּן לְצָרוֹת וְרָעוֹת רַבּוֹת. וְלָכֵן אֲשֶׁרִי
מִי שְׂמֵתִיעֵץ בְּעַנְיַן קְרִיאַת הַשְּׂמוֹת עִם אֵיזָה צַדִּיק
מִפְּרֶסֶם הַדְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וַיֵּשׁ שְׂמֵקִידִים לֹא
לְתַת שֵׁם אַחַר אָדָם שְׁחִי, וַיֵּשׁ שְׂאִינָם מִקְּפִידִים
לְתַת שֵׁם אַחַר אָדָם שְׁחִי. וַיֵּשׁ שְׁנוֹתָנִים אַחַר שֵׁם
צַדִּיק גָּדוֹל מִפְּרֶסֶם בְּעוֹלָם, אֲפֹלוּ שֶׁהוּא עֲדִין חִי,
וְאֵין בְּזֶה שׁוּם קַפְדָּה, אֲדַרְבָּה זְכוּת הַצַּדִּיק תְּלֻוּהָ
אוֹתוֹ. וּמְצַד מְצוֹת כְּבוֹד אָב וְאִם שֶׁהִיא חֲמוּרָה
מְאֹד, נוֹהֲגִים לְתַת שֵׁם אַחַר אָבִי וְאִם אָבִיו, וְכֵן
אַחַר אָבִי וְאִם אִמוֹ, שְׂכַבְר נִסְתַּלְקוּ מִן הָעוֹלָם, וְזֶה
דְּבַר גָּדוֹל מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ אֶת שְׂמוֹתָם בְּעוֹלָם.

שְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל

וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׁנוֹזֵהר מְאֹד בְּעֵנֵינִי שְׁמוֹת, שְׁנוֹתֶן
 שְׁמוֹת לְבָנָיו וְלִבְנוֹתָיו אַחַר צְדִיקִים וְצַדִּיקָנוֹת,
 שְׂאֵז זְכוּתָם תִּגַּן עֲלֵיהֶם.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

הַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה נִדְפַס

לְעִלּוֹי נִשְׁמַת

אֲבִינוּ הַיְקָר וְהַנּוֹעֵלָה

הַרֵב אֲדַרְי מֹשֶׁה בֶּן

אַלְגָּרָה כְּהֵן ז"ל

נִפְטַר ח' בְּשֶׁבֶט

ת.נ.צ.ב.ה.

זְכוּת רַבִּינוּ הַקְּדוֹשׁ זִי"ע תְּהֵא

מְלִיץ יוֹשֵׁר עֲלֵיו.

הנהגות ישרות

הנהגות ישרות, שהם תקון הברית, על-פי דברי רבנו הקדוש והנורא, אור האורות, רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

יזהר מאד לטבל בכל יום במקוה, ובפרטיות כשחטא בפגם הברית, ישתדל הדבר הראשון לטבל במקוה, אשר הוא התקון הראשון, כמו שאמר רבנו ז"ל: "דאם ערשטע איז מקוה" (הדבר הראשון הוא מקוה).

ישתדל לומר בכל יום העשרה מזמורי תהלים שגלה רבנו ז"ל, שהם תקון גמור לפגם הברית, והם: ט"ז ל"ב מ"א מ"ב נ"ט ע"ז צ' ק"ה קל"ז ק"נ, ותכף-ומיד כשזוכה לאמרם, אל יחשב יותר מזה כלל, כי בודאי נתכפר לו.

ישמר מאד מאד על מחשבתו, וירגיל את עצמו לחשב רק מחשבתו קדושות וטהורות, כי המחשבה גבוהה עד מאד, ולהפוך ישמר את עצמו מהרהורים רעים, אשר הם אבי אבות הטמאה, וכשמכניס במחשבתו אמתת מציאותו יתברך. אז הוא אצלו יתברך ממש, כי במקום שהמחשבה חושבת, שם כל האדם.

יקדש האדם את העינים שלו, כי עקר הנאוף תלוי בעינים, כי העין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרים. ועל-כן יקדש את העינים. וירגיל את עצמו

הנהגות ישרות

להסתכל בכל דבר בהחיות אלקות שיש בכל דבר, ויוציא לעצמו רמזים איך להתקרב אליו יתברך מכל דבר, וכן ישמר מאד לא להסתכל בדברים מאסים, כי אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מה.): אין יצר הרע שולט אלא במה שעניו רואות, ואמרו (ברכות יב.): אחרי עיניכם — זה הרהור עברה, ועל-כן צריכים לקדש מאד מאד את העינים, כי הכל תלוי בהעינים.

יזהר בעצמו מאד לקדש את האזנים שלו, וירגיל את עצמו לשמע רק בקול התורה הקדושה ובקול החכמים והצדיקים האמתיים, ויזהר מאד לא לישב בין לצים וקלים וריקים, מינים ואפיקורסים, ולא יניח לדברים הטמאים להכנס באזניו. ואמרו חכמינו הקדושים (כתבות ה.): אל ישמע אדם לאזניו דברים בטלים, מפני שהן נכוות תחלה לאיברים. ואמרו (שם) על פסוק: "ויחד תהיה לך על אזניך" (דברים כג), אל תקרי אזניך, אלא על אזניך, שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון, יניח אצבעו באזניו, כי כשאדם שומע בקול הרשעים והקלים — יהיה אחריהם, ולהפוך כשישמע בקול התורה והחכמים והצדיקים האמתיים ימשך אחריהם.

יזהר מאד מאד מהמדה המגנה של פעם וקפידות, וכמעט שכל תקון הדעת, תקון הברית תלוי בזה — שיהיה

הנהגות ישרות

האדם סבלן ומאריך אפו על כל מה שעובר עליו, כי את הנואף מכירים באף שלו, כך גלה לנו רבנו ז"ל, כפי כעסו ורציחתו שיש לו, כמו-כן יודעים שהוא נואף, רחמנא לצלן, ועל-כן מי שרוצה להגיע לתקון הברית בשלמות, צריך שירגיל את עצמו מאד מאד במדה היקרה של סבלנות, ויסבל כל הבא עליו, ויאריך אפו על כל מה שעובר עליו — הן מעצמו והן מבעל בחירה. וכפי שיזכה להיות סבלן ומאריך אף, כמו-כן יזכה לשלמות הדעת, ויתקן את אשר קלקל בבריתו.

יְקַדֵּשׁ האדם ויטהר מאד את דבור פיו, וינדב תמיד דבורי תורה ודבורי אמונה והשגחה פרטית, וישמר מאד מאד שלא ינבל את פיו בדברי נבלה ונאוף, כי הדבור יכריחו לעשות כל מה שמוציא מפיו, חס וחלילה, ואמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה, פרק כה, סימן ז'): והיה מחניף קדוש, ולא יראה בך ערות דבר, אל תקרי ערות דבר, אלא ערות דבור — זה נבול הפה, כי על-ידי-זה מסלקים ממנו את השכינה הקדושה, וגורמים רעה לעצמו ולכל העולם כולו; ועל-כן מי שיודע בנפשו שפגם בבריתו, ובפרטיות בהוצאת זרע לבטלה יקדש מאד את דבורו, ולא ינדב שום דברים בטלים, ומכל שכן דבורים אסורים, כגון: לשון הרע,

הנהגות ישרות

רכילות, ליצנות, נבול פה, חס ושלום, כי עקר תקון
הברית תלוי בתקון הלשון.

יחזיק מאד באמונה יתרה, שיכניס את עצמו בתוך
האמונה הקדושה, ותמיד יציר בדעתו איך שמלא
כל הארץ כבודו, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל,
והכל לכל אלקות גמור הוא, ואין בלעדיו יתברך כלל, כי
בכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, והוא עומד
באמצע, וכשיחשב את זה תמיד, על-ידי-זה יזכך לגמרי,
וימחל לו הקדוש-ברוך-הוא על הכל.

יהיה תמיד שמח וטוב לב, וישתדל לעשות תמיד רק
צדקה וחסד עם כל בר ישראל, וירקד מרב שמחה
על נקדת יהדותו, שזכה להברא מזרע ישראל ולא עשני
גוי, וימסר את נפשו על נקדת השמחה, כי כל עקר פגם
הברית בא להאדם רק מחמת עצבות, כי הקלפה המחטאת
את האדם בפגם הברית נקראת יללה, ועל-כן עקר שלמות
תקון הברית הוא שיהיה תמיד שמח בשמחה עצומה, ואף
שזה קשה וכבד לו מאד מאד, מרב עוונותיו בפגמי הברית
שלו, שזה מכניס בהאדם דכאון ועצבון פנימי, עם כל זאת
עקר תקון הברית תלוי אף ורק במדת השמחה והחדוה,
וצריכים למסר את נפשו להגיע אל המדה היקרה הזו של
שמחה, שזה מכניס בהאדם רוח טובה ומדת רחמנות,
ולעשות צדקה וחסד עם כל בר ישראל.

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם
זה שמו נאה לו

תְּקוּן הַכֶּלֶלִי

תקון נורא ונפלא מאד מאד לכלליות החטאים
והוא פגם הברית, רחמנא לצלן

*

ומסגל מאד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל הענינים בגשמיות וברוחניות
אשרי מי שיאמרם בכל יום

*

יסדו, תקנו, גלו וצוה לפרסמו לכל ישראל.
רבנו הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

*

הובא לרפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

תקון הקללי

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו גן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליהנה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו: כי אל גדול יהנה ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על-ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז * מכתם לדוד שמרני אל כי-חסיתי בך:
ב אמרת ליהוה אדני אתה טובתי בל-עליך:
ג לקדושים אשר-בארץ המה ואדירי כל-חפציה-
ד ירבו עצבותם אחר מהרו בל-אסוף-
ה נספיהם מדם ובל-אשא את-שמותם על-שפתי:
ו יהוה מנת-חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי:
ז חבלים נפלוי לי בנעמים אף-נחלת שפחה עלי:
ח אברך את-יהוה אשר יעצני אף-לילות יפרוני
כליותי: ט שויתי יהוה לנגדי תמיד כי מימיני
בל-אמוט: ט לכן א שמח לבי ויגל פבודי אף-
בשרי ישכן לבטח: י כי א לא-תעזב נפשי לשאול
לא-תתן חסידך לראות שחת: יא תודיעני ארח
חיים שבע שמחות את-פניך נעמות בימינך
נצח:

לב * לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁר־י נִשְׁוִי פֶשַׁע כָּסוּי חֲטָאָה:
 ב אֲשֶׁר־אָדָם לֹא יַחְשֵׁב יִהְיֶה לוֹ עֵז וְאִין
 בְּרוּחוֹ רַמְיָה: ג כִּי־תִחַרְשְׁתִּי בְּלוֹ עֲצָמֵי בִשְׂאֵנְתִי
 כָּל־הַיּוֹם: ד כִּי | יוֹמָם וְלַיְלָה תִּכְבֵּד עָלַי יָדָךְ נִהַפְךָ
 לְשָׂדֵי בַחֲרַבְנִי קִיץ סָלָה: ה חֲטָאֲתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנֵי
 לֹא־כִסִּיתִי אֲמַרְתִּי אֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה וְאַתָּה
 נִשְׂאֵת עֹז חֲטָאֲתִי סָלָה: ו עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל
 כָּל־חֹסֵד | אֵלֶיךָ לַעֲת מַצֵּא רַק לְשֹׁטֵף מֵיִם רַבִּים
 אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ: ז אַתָּה | סִתַּר לִי * מִצַּר תַּעֲרַנִּי
 רַנִּי פִלַּט תִּסּוּבְּבֵנִי סָלָה: ח אֲשַׁכִּילְךָ | וְאוֹרְךָ
 בְּדַרְךָ־זוֹ תִלַּךְ אִישְׁעָה עָלֶיךָ עֵינַי: ט אֶל־תִּהְיוּ |
 כָּסוּם כְּפָרָד אִין חֲבִין בְּמִתְגַּוְרֵסָן עֲדִיו לְבָלוֹם
 בַּל קָרַב אֵלֶיךָ: י רַבִּים מִכְּאוֹבִים לְרָשָׁע וְהַבּוֹטָח
 בִּיהוָה חֹסֵד יִסּוּבְּבֵנוּ: יא שְׂמַחוּ בִיהוָה וְגִילוּ
 עַד־יָקִים וְהִרְנִינוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל לֵב:

מא * לְמַנְצַח מוֹמֹזֵר לְדוֹד: ב אֲשֶׁר־י מִשְׁכִּיל אֶל־
 דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יִהְיֶה: ג יִהְיֶה | יִשְׁמְרֶהוּ
 וְיִתִּיחֶהוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ וְאֶל־תִּתְנַחֶהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו:
 ד יִהְיֶה | יִסְעַדְנּוּ עַל־עַרְשׂ דָּוִי כָּל־מִשְׁכָּבוֹ הַפְּכֵת
 בְּחִלּוֹ: ה אֲנִי־אֲמַרְתִּי יִהְיֶה חָנּוּן רַפָּאָה נַפְשִׁי
 כִּי־חֲטָאֲתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מָתִי יָמוּת
 וְאָבַד שְׁמוֹ: ז וְאִם־בָּא לְרֹאוֹת | שׂוֹא יְדַבֵּר לְבוֹ

(* אחר אתה סתר לי — צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

יִקְבֹּץ אֶזְנוֹן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יִדְבֹר: ה יִחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ
 כָּל־שֹׁנְאֵי עָלַי | יִחְשְׁבוּ רָעָה לִי: ט דְּבַר־בְּלִיעַל
 יֵצוּק בּוֹ וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא־יוֹסִיף לְקוֹם: י גַּם־אִישׁ
 שְׁלוֹמִי | אֲשֶׁר־בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לְחַמֵּי הַגְּדִיל עָלַי
 עָקַב: יא וְאַתָּה יְהוָה חַנּוּן וְחַקִּימָנִי וְאַשְׁלֵמָה לְהֵם:
 יב בּוֹזֵאת יִדְעֵתִי כִּי־חִפְצָתָּ בִּי כִּי לֹא־יִרְיַע אִיבִי
 עָלַי: יג וְאַנִּי בְּתַמִּי תִּמְכַּת בִּי וְתַשִּׁיבֵנִי לְפָנֶיךָ
 לְעוֹלָם: יד בָּרוּךְ יְהוָה | אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם
 וְעַד־הָעוֹלָם אָמֵן | וְאָמֵן:

מב * לְמַנְצַח מִשְׁפִּיל לְבַנְי־קָרַח: ב כֹּאֵיל תִּעְרַג
 עַל־אֲפִיקֵי־מַיִם כֵּן נִפְשֵׁי תִעְרַג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים:
 ג צְמָאָה נִפְשֵׁי | לְאֱלֹהִים לֹאֵל חַי מְתֵי אָבוֹא
 וְאַרְאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיִּתְהַלֵּי דַמְעָתִי לֶחֶם יוֹמָם
 וְלַיְלָה בְּאֹמַר אֵלַי כָּל־הַיּוֹם אֵיךָ אֱלֹהֶיךָ: ה אֵלֶּה
 אֲזַכְּרָה | וְאֲשַׁכַּח עָלַי | נִפְשֵׁי כִּי אֶעֱבֹר | בַּסֶּךְ
 אֲדַדִּם עַד־בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹן
 חוֹנֵג: ו מַה־תִּשְׁתַּוַּחְתִּי | נִפְשֵׁי וְתַחֲמֵי עָלַי הוֹחֲלֵי
 לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדְנוּ יִשׁוּעוֹת פְּנִי: ז אֱלֹהֵי עָלַי
 נִפְשֵׁי תִשְׁתַּוַּחַח עַל־בֶּן אֲזַכְּרֶךָ מֵאַרְצֵי יִרְדֵּן
 וְחַרְמוֹנִים מֵהַר מְעָעֶר: ח תְּהוֹם־אֶל־תְּהוֹם קוֹרָא
 לְקוֹל צַעֲזָרִיךָ כָּל־מִשְׁבְּרֶיךָ וְגַלְיָךָ עָלַי עֲבְרוּ:
 ט יוֹמָם | יֵצוּהַ יְהוָה | תִּסְדּוּ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי
 תִּפְלָה לֹאֵל חַי: י אֲזַכְּרָה | לֹאֵל סְלַעֵי לְמָה

תקון הכללי

שְׂכַחְתָּנִי לְמַה־קָדַר אֵלֶיךָ בְּלִחְזֵן אוֹיֵב: יא בְּרִצַּח |
בְּעֲצָמוֹתַי חֲרַפּוּנִי צוֹרְרֵי בְּאִמְרָם אֵלַי כָּל־הַיּוֹם
אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ: יב מַה־תִּשְׁתַּחֲוֶהוּ | נַפְשִׁי וּמַה־תִּתְּחַמֵּי
עָלַי הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדְנֵנו יְשׁוּעַת פָּנֵי
וְאֱלֹהֵי:

נט * לְמַנְצַח אֶל־תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכְתָּם בְּשִׁלַּח
שָׂאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לַחֲמִיתוֹ: ב הֲצִילָנִי
מֵאִיִּבִי | אֱלֹהֵי מִמַּתְקוֹמֵמִי תִשְׁגָּבֵנִי: ג הֲצִילָנִי
מִפְּעָלֵי אֹזֶן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה
אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יְגוּרוּ עָלַי עֲזִים לֹא־פִשְׁעֵי וְלֹא־
חַטָּאתַי יְהוּה: ה בְּלִי־עֵז וּבְלִי־עֹז יִרְצוּן וַיִּפְּגְנוּ עוֹרָה
לְקַרְאֲתִי וּרְאָה: ו וְאַתָּה יְהוּה־אֱלֹהִים | עֲבֹאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִקִּיעָה לְפָקֶד כָּל־הַגּוֹיִם אֶל־תַּחַן
כָּל־בְּגֵדֵי אֹזֶן סָלָה: ז יָשׁוּבוּ לָעָרֶב יִחַמוּ כַּפְּלָב
וַיִּסּוּבּוּ עִיר: ח הִנֵּה | יִבִּיעוּן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת
בְּשַׁפְּתוֹתֵיהֶם כִּי־מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוּה תִּשְׁחַק־
לָמוֹ תִלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: י עֹז אֱלֹהֶיךָ אֲשַׁמְרָה כִּי־
אֱלֹהִים מִשְׁגָּבִי: יא אֱלֹהֵי חֲסָדֵי יְקַדְּמֵנִי אֱלֹהִים
יִרְאֵנִי בְּשִׁרְרֵי: יב אֶל־תִּהְרַגְּם | פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עַמִּי
הִנִּיעְמוּ בְּחִילְךָ וְהוֹרִידְמוּ מִגִּנְנוֹ אֲדֹנָי: יג חַטָּאת־
פִּימוֹ דְּבַר־שִׁפְתֵימוֹ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֵה
וּמִפְּחָשׁ יִסְפְּרוּ: יד כָּל־הָ בַחֲמָה כָּל־הָ וְאִינְמוֹ וַיִּדְעוּ
כִּי־אֱלֹהִים מוֹשֵׁל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה:

טו וַיִּשְׁבוּ לָעָרֶב יַהֲמוּ כַּכֶּלֶב וַיִּסּוּבְבוּ עִיר: טז הִמָּה
 יִנְיַעוֹן לֶאֱכֹל אִם-לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיִנוּ: יז וְאֲנִי |
 אֲשִׁיר עֲזָךְ וְאַרְנָן לְבִקֵּר חֲסֵדְךָ כִּי-הָיִיתָ מְשֻׁבֵּב לִי
 וּמְנוּס בַּיּוֹם צָר-לִי: יח עֲזֵי אֱלֹהֶיךָ אֲזַמְּרָה כִּי-אֱלֹהִים
 מְשֻׁבְּבֵי אֱלֹהֵי חֲסֵדֵי:

עז א לְמַנְעַח עַל-יְדוּתוֹן לְאֶסֶף מְזֻמּוֹר: ב קוֹלִי *
 אֶל-אֱלֹהִים וְאֶצְעֶקָה קוֹלִי אֶל-אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין
 אֵלַי: ג בַּיּוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי דָרְשָׁתִי יָדִי | לִילָה נִגְרָה
 וְלֹא תִפּוּג מֵאַנְהָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי: ד אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים
 וְאֶהְמִיָּה אֲשִׁיחָה | וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סִלָּה: ה אֲחֹזֵף
 שְׁמֵרוֹת עֵינַי נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמַיִם
 מִקֶּדֶם שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכְּרָה נְגִינָתִי בְלִילָה
 עַם-לִבְבִי אֲשִׁיחָה וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי: ח הֲלַעוֹלָמִים
 יִזְנַח | אֲדַנִּי וְלֹא-יִסִּיף לְרַעוֹת עוֹד: ט הָאֶפֶס לְנַעַח
 חֲסֵדוֹ גָּמַר אָמַר לְדָר וְדָר: י הַשְּׂכַח חַנּוּת אֶל
 אִם-קָפִין בְּאֵף רַחֲמֵי סִלָּה: יא וְאָמַר חֲלוּתִי הִיא
 שָׁנוֹת יָמַיִן עֲלִיּוֹן: יב אֲזַכּוֹר מַעֲלִילֵי-יָהּ כִּי-אֲזַכְּרָה
 מִקֶּדֶם פְּלֹאֵךְ: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל-פְּעֻלָּךְ וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ
 אֲשִׁיחָה: יד אֱלֹהִים בִּקְדָשׁ דִּרְבָּךְ מִי-אֵל גָּדוֹל
 בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל עֲשֵׂה פְלֵא הוֹדְעָתָּ בְּעַמִּים
 עֲזָךְ: טז גְּאֻלָּתָּ בְּזָרוּעַ עֲמֻךְ בְּנֵי-יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סִלָּה:
 יז רְאוּךָ מַיִם | אֱלֹהִים רְאוּךָ מַיִם יַחֲלִילוּ אֵף יִרְגְּזוּ

(* באמרוך אל אלהים תכווין המילווי כזה אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

תהמות: יח זרמו מים | עבות קול נתנו שחקים
 אף־חצציה יתהלכו: יט קול רעמך | בגלגל האירו
 ברקים תבל רגזה ותרעש הארץ: כ פים דרפך
 ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נדעו:
 כא נחית כצאן עמך ביר־משה ואהרן:

צ * תפלה למשה איש־האלהים אדני מעון אתה
 היית לנו בדר ודר: ב בטרם | הרים ילדו
 ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד־עולם אתה אל:
 ג תשב אנוש עד־דכא ותאמר שובו בני־אדם:
 ד כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבר
 ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו בבקר
 כחציר יחלף: ו בבקר יציץ וחלף לערב ימולל
 ויבש: ז כי־כלינו באפך ובחמתך נבהלנו:
 ח שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: ט כי
 כל־ימינו פנו בעברתך פלינו שנינו כמו־הנה:
 י ימי־שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת |
 שמונים שנה ורהבם עמל ואון כי־גז חיש ונעפה:
 יא מי־יודע עז אפך וכיראתך עברתך: יב למנות
 ימינו פן הודע ונבא לבב חכמה: יג שובה יהנה
 עד־מתי והנחם על־עבדיך: יד שבענו בבקר
 חסדך ונרננה ונשמחה בכל־ימינו: טו שמחנו
 כימות עניתנו שנות ראינו רעה: טז יראה אל־
 עבדיך פעלך והדרך על־בניהם: יז ויהי | געם

תקון הכללי

אֲדַנִּי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

קה * הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים
עֲלִילוֹתָיו: ב שִׁירוּ-לוֹ וּמְרוּ-לוֹ שִׁיחוּ בְּכָל-
נַפְלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קְדֹשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב |
מִבְּקִשֵׁי יְהוָה: ד הֲרֵשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ בִּקְשׁוֹ פָּנָיו
תְּמִיד: ה זְכְּרוּ נַפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר-עָשָׂה מִפְתּוֹ
וּמִשְׁפָּטֵי-פָּיו: ו זֶרַע אֲבָרָה־עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב
בְּחִירָיו: ז הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל-הָאָרֶץ
מִשְׁפָּטָיו: ח זְכֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְּבַר עוֹהַ לְאַלְף
הוֹר: ט אֲשֶׁר כָּרַת אֶת-אֲבָרָה־וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק:
י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֵק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
יא לְאֹמֵר לְךָ אֲתָן אֶת-אֶרֶץ-כְּנָעַן חֶבְל נַחֲלַתְכֶם:
יב בְּהֵיוֹתָם מֵתֵי מֹסֵפֶר כַּמַּעַט וְגָרִים בָּהֶ:
יג וַיִּתְהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אֲחֵר:
יד לֹא-הִנִּיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקֵם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
טו אֶל-תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחֵי וּלְנַבִּיאֵי אֶל-תִּרְעוּ:
טז וַיִּקְרָא רָעַב עַל-הָאָרֶץ כָּל-מִטְהַלְחָם שָׁבַר:
יז שָׁלַח לְפָנֵיהֶם אִישׁ לְעַבְדֵי נִמְכָר יוֹסֵף: יח עָנוּ
בְּכַבֵּל רָגְלוֹ בַּרְזֵל בָּאָה נִפְשׁוֹ: יט עַד-עַתָּה
בְּאֲדָבָרוֹ אָמַרְתָּ יְהוָה צִרְפַּתְהוּ: כ שָׁלַח מֶלֶךְ
וַיִּתִּירָהוּ מִשְׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ: כא שָׁמוֹ אֲדוֹן
לְבֵיתוֹ וּמִשְׁל בְּכָל-קַנְיָנוֹ: כב לְאִסֵּר שָׂרָיו בְּנִפְשׁוֹ

תקון הכללי

וּזְקַנְיוּ יַחֲכֵם: כג וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גֵר
בְּאֶרֶץ-חָם: כד וַיִּפֹּר אֶת-עֲמוּ מָאֵד וַיַּעֲצֵמָהּ
מִצְרָיו: כה הִפְךָ לָבֶם לְשֵׁנָא עֲמוּ לְהִתְנַפֵּל בְּעַבְדָּיו:
כו שָׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדָו אַחֲרָן אֲשֶׁר בָּחַר-בוֹ: כז שָׁמוּ-
בָם דְּבַרֵי אֹתוֹתָיו וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם: כח שָׁלַח
חֲשָׁד וַיַּחֲשֹׁד וְלֹא-מָרוּ אֶת-דְּבָרוֹ: כט הִפְךָ אֶת-
מִימֵיהֶם לָדָם וַיָּמַת אֶת-דָּגְתָם: ל שָׂרִץ אֲרָצָם
צִפְרֹדָעִים בְּחֻדְרֵי מַלְכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֹא עָרַב
כֹּנִים בְּכָל-גְּבוּלָם: לב נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֹד אִשׁ
לְהָבוֹת בְּאֲרָצָם: לג וַיֵּךְ גִּפְנִים וּתְאֵנֹתָם וַיִּשְׁבֵּר עֵץ
גְּבוּלָם: לד אָמַר וַיָּבֹא אֲרֶבָה וַיִּלַּק וַאִין מִסְפָּר:
לה וַיֹּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם וַיֹּאכַל פְּרֵי אֲדָמָתָם:
לו וַיֵּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּאֲרָצָם רֵאשִׁית לְכָל-אוֹנָם:
לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וּזְהָב וַאִין בְּשַׁבְטָיו כּוֹשֵׁל:
לח שָׂמַח מִצְרַיִם בְּעֲאֹתָם כִּי-נִפְל פַּחַדָם עֲלֵיהֶם:
לט פָּרַשׁ עֲנַן לְמִסְךָ וְאִשׁ לְהָאִיר לַיְלָה: מ שָׁאֵל
וַיָּבֹא שָׁלוֹ וְלֶחֶם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֵם: מא פָּתַח עֶזֶר
וַיַּזְבּוּ מַיִם הִלְכוּ בְּעִזּוֹת נָהָר: מב כִּי-זָכַר אֶת-
דְּבַר קִדְשׁוֹ אֶת-אַבְרָהָם עֲבָדָו: מג וַיּוֹצֵא עֲמוּ
בְּשִׁשּׁוֹן בְּרָנָה אֶת-בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת
גֹּזִים וַעֲמַל לְאֻמִּים יִירָשׁוּ: מה בְּעֶבֶר | יִשְׁמְרוּ
חֲקָיו וְתוֹרָתוֹ יִנְעֲרוּ הַלְלוּיָהּ:

תקוץ הכללי

קלז א על-נהרות | בבל שם ישבנו גם-בכינו
בזכרנו את-ציון: ב על-ערבים בתוכה תלינו
בנרותינו: ג פי שם שאלונו שובינו הברי-שיר
ותוללינו שמחה שירו לנו משיר ציון: ד איך נשיר
את-שיר-יהוה על אדמת נכר: ה אם-אשכחך
ירושלם תשכח ימיני: ו תדבק לשוני | לחפי
אם-לא אזכרכי אם-לא אעלה את-ירושלם על
ראש שמחתי: ז זכר יהוה | לבני אדום את יום
ירושלם האמרים ערו | ערו עד היסוד בה:
ח בת-בבל השדודה אשרי שישלם-לך את-
גמולך שגמלת לנו: ט אשרי | שיאחו ונפץ את-
עלליך אל-הסלע:

קנ א הללויה | הללו-אל בקדשו הללוהו ברקיע
עזו: ב הללוהו בגבורתיו הללוהו כרב גדלו:
ג הללוהו בתקע שופר הללוהו בנגבל וכנור:
ד הללוהו בתוף ומחול הללוהו במנים וענב:
ה הללוהו בצלצלי-שמע הללוהו בצלצלי תרועה:
ו כל הנשמה תהלל יה הללויה:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יהוה שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל:
ותשועת צדיקים מיהוה מעוזם בעת צרה: ויעזרם יהוה ויפלטם יפלטם
מרשעים ויושיעם פי חסו בו: